

နေရီစာအုပ်တိုက်

အကျွန်ုပ်တို့ကလေးအပါ

မြေညွန့်တင်

ဒုတိယအကြိမ်

နေရိရိစာအုပ် အမှတ်(၄၄)

အကျွန်ုပ်တို့ကလေးအဖေ

ပြည်နယ်

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်
ပုံနှိပ်ခြင်း

၄၀၁၁၆ ၂၀၉၀၉
၄၀၁ ၂၆ ၂၁ ၂၀၉
ပထမအကြိမ်၊ ပင်မရေစီးစာပေ
၁၉၆၃၊ အောက်တိုဘာလ
ဒုတိယအကြိမ်၊ နေရီရီစာအုပ်တိုက်
၂၀၀၉၊ ဒီဇင်ဘာလ

ကွန်ပျူတာစာစီ
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း
ကာလာခွဲ
အတွင်းဖလင်
စာအုပ်ချုပ်
မျက်နှာဖုံးနှင့် အတွင်းပုံနှိပ်

နေရီရီ
စုရည်သန့်
Stars Color-Repro
AZ

ထုတ်ဝေသူ

စွယ်တော်(၂)
ဒေါ်မြင့်မြင့်တင်
(မြင့်သိင်္ဂီပုံနှိပ်တိုက်)
၂၀၈၊ လမ်း (၃၀)၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဒေါ်နီနီနိုင် (နေရီရီစာအုပ်တိုက်)
၂/က၊ အောင်ရတနာလမ်း၊
လမ်းမတော်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

အုပ်ရေး
တန်ဖိုး
ဖြန့်ချိရေး

၅၀၀
၂၀၀၀ ကျပ်
နေရီရီစာအုပ်တိုက်

မြသန်းတင့် ၉၁၀
အရှေ့လေတိုက်သောအခါ (ဒ) /
မြသန်းတင့် - ရန်ကုန်၊
နေရီရီစာအုပ်တိုက်၊ ၂၀၀၉။
၁၉၈ စာ၊ ၁၃.၅ X ၂၀ စင်တီ။
(၁) အရှေ့လေတိုက်သောအခါ (ဒ)

ဒဂုန်တာရာ၏ အမှာ

မြသန်းတင့်၏ 'အရှေ့လေတိုက်သောအခါ'မှာ ၁၉၆၃ ခုနှစ်က ပထမ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယခု နေရိရိမှ ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်နှိပ်သောအခါ ကျွန်တော်အား အမှာရေးပေးပါရန် ပြောသည်။ သူ၏ အရှေ့လေတိုက်သောအခါ စာအုပ်မှာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်က ဆွဲဒင်ပြည်၊ စတော့ဟုမ်းမြို့တွင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်စီက ညီလာခံ ကျင်းပသောပွဲသို့ သူနှင့်အတူ ပါမောက္ခ ဦးအောင်လှ၊ ကျွန်တော်တို့ သွားကြသည့်အကြောင်း ဖွဲ့နွဲ့ထားသော ခရီးသွား ဆောင်းပါး စာအုပ် ဖြစ်သည်။ ထိုအခါက သူသည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက်တွင် အတွင်းရေးမှူး၊ ကျွန်တော်က ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ။

ယင်း ပထမဦးဆုံးသော ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှု ညီလာခံတွင် ကျွန်တော်ကို ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးချယ်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် သခင် ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ သခင် လေးမောင်၊ သခင်လွင်၊ ဦးထွန်းအောင်ကျော်၊ ကျွန်တော် နှင့် ရဟန်းတစ်ပါး(ဘွဲ့ကိုတော့ မေ့နေသည်)တို့ ဖြစ်ကြသည်။

သခင်လွင်မှာ လွတ်လပ်ရေးရသည့်နှစ်က ဖွဲ့စည်းသော ဖဆပလ အဖွဲ့တွင် အလုပ်သမားဝန်ကြီး ဖြစ်သည်။ ဦးထွန်းအောင်ကျော်မှာ ဗမာနိုင်ငံ လုံးဆိုင်ရာ အမှုထမ်းများ သမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် စတော့ဟုမ်းတွင် ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ ညီလာခံသို့ တက်ရောက်ကြသည်။ ယင်းအစည်းအဝေး၏ အခြင်းအရာများကို မြသန်းတင့် က 'အရှေ့လေတိုက်သောအခါ' တွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

ထိုအခါက ကွန်မြူနစ်လောကတွင် တရုတ်နှင့် ဆိုဗီယက်တို့ ကွဲနေသော အခြေအနေကို မြသန်းတင့်က ဖော်ပြထားသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှု၏ သမိုင်းတွင် တစ်ခါမျှ မဲရသည့် အစဉ်အလာ မရှိခဲ့။ ယခုအခါ ပထမဆုံးအကြိမ် မဲခဲ့ရသည်။ ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စုကကျင်းပသော နောင် ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ၏ အမည်မှာ 'လက်နက်လျှော့ပေါ့ရေး' ဖြစ်သည်။ တရုတ်က တင်သွင်းသော နာမည်မှာ 'အမှိုက်သားလွတ်လပ်ရေး' ဖြစ်သည်။ ယင်း အကြောင်းကို မြသန်းတင့်က ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ၏ အစည်းအဝေးကို ၁၉၆၁၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ကျင်းပသည်။ အယူအဆ ရေးရာတွင် တရုတ်နှင့် ဆိုဗီယက်တို့ ကွဲလွဲသော အချိန် ဖြစ်၍ အရေးကြီးသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ အစကမူ ဆိုဗီယက်နှင့် တရုတ်တို့သည် အတူတွဲကာ ကိစ္စအဝဝများကို ဆောင်ရွက်ကြသူများ ဖြစ်သည်။ ယခု ယင်းနှစ်နိုင်ငံ အင်အားကြီးတို့ ကွဲလွဲကြပေသည်။ ကွဲလွဲချက်ကို မြသန်းတင့်က 'အရှေ့လေတိုက်သောအခါ' စာအုပ်ထဲတွင် ပွင့်လင်းစွာ ဖော်ပြခဲ့သည်။ စတော့ဟုမ်းတွင် ကျင်းပသော ညီလာခံတွင် နိုင်ငံတကာရေးရာနှင့် ပတ်သက်၍ ဆိုဗီယက်နှင့် တရုတ်တို့ ကွဲလွဲကြသော အဖြစ်အပျက် အစဉ် ဖြစ်သည်ကို သတိပြုနိုင်သည်။

မြသန်းတင့်၏ စာအုပ်တွင် သူနှင့် ကျွန်တော်တို့ ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စုနှင့် အခြားနိုင်ငံများသို့ လှည့်လည်ကြသည့် အကြောင်းများ၊ မော်စကိုနှင့် စတော့ဟုမ်းတို့၏အကြောင်းများ မြသန်းတင့်က ဖွဲ့နွဲ့ထားသည်ကို စာဖတ်သူတို့ တွေ့နိုင်သည်ဟု ကျွန်တော် နားလည်လိုက်သည်။

ဒဂုန်တာရာ
ပန်းကြာဝတ်မှုန်

အရှေ့လေ၊ ဆရာတာရာနှင့် ဆရာမြ

ဘာသာရပ် ပေါင်းစုံကို ကလောင်နာမည်ခွဲ အမြောက်အမြားဖြင့် ရေးသား ပြုစုခဲ့သော ဆရာမြသန်းတင့်၏ ထင်ရှားသော ခရီးသွားမှတ်တမ်း စာအုပ်များမှာ အရှေ့လေတိုက်သောအခါ၊ ငွေသောင်ယံ၊ ဟွန်ဒါယဉ်ကျေးမှု၊ မေရီဗီပေးနှင့် အိက္ခေတာညများ၊ မြောက်ဘက်တောင်ကုန်းဒေသမှ အပြန်၊ လွမ်းမောဖွယ်ရာ ကမ္ဘောဇ၏ နှင်းယွန်းဟေမန်ရက်များ၊ ပုံတောင်ပုံညာသွား တောလား စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ အဆိုပါ စာအုပ်များအနက် ‘အရှေ့လေ တိုက်သောအခါ’ မှ လွဲ၍ ကျန်ခရီးသွား မှတ်တမ်းစာအုပ်များမှာ ပြည်တွင်း ခရီးများအကြောင်းကို ရေးသား မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဖြစ်ပြီး ယခု ‘အရှေ့လေ တိုက်သောအခါ’ မှာမူ ဆရာမြသန်းတင့်၏ ရှားရှားပါးပါး ပြည်ပခရီးသွား မှတ်တမ်းစာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာဒဂုန်တာရာ၏ အမှာစာတွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ၁၉၆၁ ခုနှစ် တွင် ဆရာဒဂုန်တာရာ၊ ပါမောက္ခ ဦးအောင်လှနှင့် ဆရာမြသန်းတင့်တို့ သုံးဦး ဆွဲဒင်နိုင်ငံ၊ စတော့ဟုမ်းမြို့တွင် ကျင်းပသော ‘ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်စီ’ ညီလာခံသို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ ညီလာခံမှအပြန် ဆရာသုံးဦးတို့သည် ဆိုဗီယက်နှင့် တရုတ်ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ အဆိုပါ နိုင်ငံများသို့ အလည်အပတ်ခရီး ဝင်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

‘ငြိမ်းချမ်းရေးခရီးစဉ်’ အဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံမှ စတင်ထွက်ခွာကာ ဆွဲဒင်

နိုင်ငံ၊ စတော့ဟုမ်းမြို့တော်တွင် ညီလာခံ တက်ရောက်ပြီး၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ၏ ဖိတ်ကြားချက်အရ မြို့တော် မော်စကို အလည်အပတ် ခရီးဖြင့် ဆရာ မြသန်းတင့်က ဤစာအုပ်ကို အဆုံးသတ်ထားပါသည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ်က သွားရောက်ခဲ့သော 'ငြိမ်းချမ်းရေး ခရီးစဉ်' မှတ်တမ်း စာအုပ် ဖြစ်သည့် 'အရှေ့လေတိုက်သောအခါ' ကို ပင်မရေစီးစာပေက ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလမှာ ပထမအကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးနောက် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် 'ငြိမ်းချမ်းရေး ခရီးစဉ်' ဒုတိယပိုင်းကို ဆက်လက် ရေးသား ထုတ်ဝေခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ပါ။

အပြီးမသတ်နိုင်ခဲ့သည့် 'ငြိမ်းချမ်းရေး ခရီးစဉ်' မှတ်တမ်း ဖြစ်သော 'အရှေ့လေတိုက်သောအခါ' မှာ ဆရာမြသန်းတင့်၏ ရှားရှားပါးပါး ပြည်ပ ခရီးသွား မှတ်တမ်းစာအုပ် ဖြစ်နေသည့်အပြင် ခရီးသွားဖော်မှာလည်း ယနေ့ သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေသေးသည့် ဆရာဒဂုန်တာရာ ဖြစ်နေ၍ နေရိရိစာအုပ် တိုက်က ယခုကဲ့သို့ 'ဒုတိယအကြိမ်' ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေရာ၌ အမှာစာ ရေးသားပေးခဲ့သော ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် ထုတ်ဝေခွင့်ပြုခဲ့သော ဆရာမြသန်းတင့်၏ မိသားစုတို့ အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း။

အကျဉ်းချုပ်ချုပ်ဆိုချက်

(၁)

“ကျေးဇူးပြု၍ နားဆင်ပါရင်။ လန်ဒန်ကို လိုက်ပါမယ့် ခရီးသည်များ မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာ ဘီအိုအေစီ လေယာဉ်ပျံကြီး မင်္ဂလာဒုံလေဆိပ်က ထွက်ခွာသွားပါတော့မယ်။ ကျေးဇူးပြုပြီး အဆင်သင့် ပြင်ထားကြစေလိုပါတယ်”

ပြည်ပလေဆိပ် အဆောက်အအုံထဲတွင် ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ စကားပြောသံ၊ နှုတ်ဆက်သံတို့မှာ သောသောညနေသည်။ လေယာဉ်မယ်၏ သတိပေးသံကို ကြားတော့မှ ကျွန်တော်တို့သည် လေးလံလှသော တော့ပ်ကွတ် အင်္ကျီကြီးများကို ကောက်၍ ပွေ့လိုက်ကြသည်။ လက်တစ်ဖက်ကလည်း နေ့စဉ် အလွယ်တကူသုံးရန် ပစ္စည်းထည့်ထားသည့် ဘီအိုအေစီ လက်ဆွဲအိတ် ကို ကောက်၍ ယူလိုက်ကြသည်။

ကျွန်တော်၊ ဆရာဦးအောင်လှနှင့် ဒဂုန်တာရာတို့ သုံးဦးစလုံး အဆင်သင့် ပြင်ဆင်ပြီး၍ မကြာမီ လေယာဉ်ပေါ်သို့တက်ရန် လေယာဉ် မယ်က ဖိတ်ခေါ်သဖြင့် သူ့နောက်သို့ လိုက်လာခဲ့ကြလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ သည် အိမ်သူအိမ်သားများနှင့် လာရောက်နှုတ်ဆက်ကြသော မိတ်ဆွေများကို နှုတ်ဆက်ကာ ကွင်းလယ်တွင် ရပ်ထားသော လေယာဉ်ပျံကြီးဆီသို့ လျှောက် လာခဲ့ကြသည်။

အပြင်ဘက်တွင် မှောင်စပြုနေပေပြီ။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

“ဟေ့ကောင် . . . လန်ဒန် ရောက်ရင် ငါ ပေးလိုက်တဲ့ စာအုပ်တွေ ဆရာလှဖေကို ပေးဖို့ မမေ့နဲ့နော်”

ကျော်အောင်က လန်ဒန်တက္ကသိုလ်ရှိ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာလှဖေ အား စာအုပ်များ ပေးလိုက်သည်ကို မမေ့ရန် တဖွဖွမှာနေသည်။

“လွမ်းဝေ ဆီကိုပေးတဲ့စာလည်း မမေ့နဲ့ဟေ့။ မင်းရှာချိန်မရရင် စာတိုက်ကနေ ထည့်လိုက်”

ကျော်အောင်က ထပ်၍ သတိပေးပြန်သည်။ ကျွန်တော်ကား သူ့ကို အေးအေးဆေးဆေး ပြန်ပြောချိန် မရတော့ပါ။ ခေါင်းတဆတ်ဆတ်ညိတ်၍ တအင်းအင်းလိုက်ရင်း လက်ပြုကာ လေယာဉ်ပျံဆီကီသာ ခတ်သုတ်သုတ်လျှောက် လာခဲ့သည်။

ဘီအိုအေစီ ကော့မက် ဂျက်လေယာဉ်ကြီးသည် စက်နှိုးကာ ပြေးလမ်း တစ်လျှောက် ပြေးနေပြီ။ ကွင်းမှထ၍ ပျံတက်လိုက်သည်။ အောက်တွင် မြင် ရသော မီးပွင့်များ၊ တိုက်တာအိမ်ခြေများသည် တဖြည်းဖြည်း မှုန်ဝါး ပျောက် ကွယ်သွားကြသည်။ လေယာဉ်ကြီးသည် တိမ်တိုက်တွေကို ထိုးဖောက်ကာ အထက်သို့ မြင့်၍ မြင့်၍ တက်လာသည်။ နောက်ဆုံးတော့ ကျွန်တော်တို့နှင့် ကမ္ဘာကြီး၏ အကြားတွင် တိမ်လွှာတွေ ခြား၍ သွားပါပြီ။ အချိန်မှာ မြန်မာ စံတော်ချိန် ၆ နာရီခွဲ။

လေယာဉ်ပျံကြီးသည် ပေ ၃၀,၀၀၀ အမြင့်မှာ ပျံနေသည်။ အမြင့် ရောက်တော့လည်း လေယာဉ်ပျံသည် ငြိမ်၍ သွားသည်။ အလှုပ်ဆုံးအချိန်မှာ အထက်မရောက် အောက်မကျ အချိန်ပိုင်းလေး ဖြစ်သည်။ အထက်မရောက် အောက်မကျဆိုရင် ဒီလိုချည်းပဲ ထင်ပါရဲ့ဟု တွေးလိုက်မိသည်။

လေယာဉ်ပျံပေါ်တွင် ကျွန်တော်တို့သုံးဦး တစ်ယောက်တခြားစီ ရောက်နေကြသည်။ ကျွန်တော့်ဘေးတွင် အင်္ဂလိပ်ကြီးတစ်ဦး ရှိသည်။ ဆရာ ဦးအောင်လှ ဘေးတွင် မြန်မာအမျိုးသမီးတစ်ဦး ရှိသည်။ ဒဂုန်တာရာကား အင်္ဂလိပ်ကြီး နှစ်ယောက်ကြားတွင် ညပ်နေလေ၏။

ကျွန်တော်သည် ရှုခင်းကို မြင်ရလိုမြင်ရငြား အောက်သို့ ငုံ့ကြည့် မိသည်။ မှောင်လည်း မှောင်နေပါပြီ။ ထို့ပြင် တိမ်လွှာတွေ အထက်ကလည်း ရောက်နေသဖြင့် ဘာကိုမျှ မမြင်ရတော့ပါ။ သည်တော့မှ ကျွန်တော်သည်

အိတ်ထဲက မှတ်စုစာအုပ်ကိုထုတ်ကာ ကွန်ဖရင့်အတွက် ပြင်ဆင်ထားခဲ့သည် များကို မှတ်မိရန် လှန်လှော့ ဖတ်ရှုနေမိသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ဆိုဒင်နိုင်ငံ၊ စတော့ဟမ်းမြို့တွင် ကျင်းပမည့် ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ ညီလာခံကြီးသို့ တက်ရောက်ရန် ထွက်ခွာလာကြခြင်း ဖြစ်ပေရာ ကွန်ဖရင့်တွင် တင်သွင်းဆွေးနွေးမည့် ပြဿနာများကို အတော် အသင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခဲ့ကြသည်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီမှ ကြီးမှူး ကျင်းပသော ယဉ်ကျေးမှု နှစ်ပတ်လည်နေ့များတွင် ကျွန်တော်တို့က ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာ၏ အနှစ် ၂၀၀ ပြည့် ကျင်းပရေးအဆိုကို တင်သွင်းထားပေရာ ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာ၏ စာပေယဉ်ကျေးမှု အရည်အသွေးများကိုလည်း ကောင်စီ အစည်းအဝေးတွင် တင်ပြနိုင်ရန် လေ့လာမှတ်သားခဲ့ရသည်။

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ ညီလာခံကို ကျင်းပချိန်၌ နိုင်ငံတကာ ပြဿနာများမှာ ပေါ်ပေါက်လျက် ရှိပေ၏။ တောင်ဗီယက်နမ်တွင် အမေရိကန် နယ်ချဲ့သမားသည် လက်နက်ဖြင့် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ကာ၊ ရုပ်သေးအစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းကာ နှိပ်ကွပ်လျက် ရှိသည်။ ကျူးဘားအား အမေရိကန် နယ်ချဲ့သမား သည် ကျူးကျော်ရေး စစ်ပွဲဆင်နွှဲရန် ဒလကြမ်း ပြင်ဆင်လျက် ရှိသည်။ ဒတ်ချ် နယ်ချဲ့သမားသည် အနောက်အီရိယံကို ဆက်လက်သိမ်းပိုက်ကာ အင်ဒိုနီးရှား ပြည်သူ၏ လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲကို ဟန့်တားလျက် ရှိသည်။ အယ်လ်ဂျီးရီးယား တွင် ပြင်သစ်နယ်ချဲ့သမားသည် အယ်လ်ဂျီးရီးယားပြည်သူများ၏ လွတ်မြောက် ရေးတိုက်ပွဲကို အကြမ်းဖက် နှိမ်နင်းလျက် ရှိသည်။

နေတိုးစစ်အုပ်စုဦးစီးများသည် အနောက်ဂျာမနီကို နျူးကလီးယား လက်နက်များ တပ်ဆင်ပေးထားကာ ဂျာမန်စစ်ပြေငြိမ်းရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုရေး နှင့် ဂျာမနီ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးကို ဟန့်တားထားရုံသာမက ဆိုဗီယက် ယူနီယံ အမျိုးပြုသော ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်းကြီးကို ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်ရန် ဖုတ်ပူ မီးတိုက် ပြင်ဆင်နေကြသည်။ ဤမျှသာမကပါ အင်ဂိုလာ၊ ဂိုအာ၊ ကွန်ဂို၊ လော၊ တောင်အာဖရိက၊ ကင်မရွန်း၊ ညာဆာလင်း၊ ကင်ညာ စသည်တို့တွင် လည်း ကောင်း၊ အီကွေတော၊ ပီရူ၊ ဒိုမီနီကန် သမ္မတနိုင်ငံ၊ ပြူတိုရီကို စသည့် လက်တင် အမေရိကန်နိုင်ငံများတွင် လည်းကောင်း၊ နယ်ချဲ့သမားများသည် ပြည်သူ့ လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲများကို အမျိုးမျိုး ဖျက်ဆီးချေမှုန်းလျက်

ရှိကြပါသည်။ နိုင်ငံပေါင်းများစွာတို့အား ကိုလိုနီစနစ်အောက်တွင် ဆက်လက်ထားရှိကာ လွတ်လပ်ခါစ နိုင်ငံများစွာတို့ကိုလည်း ကိုလိုနီစနစ်သစ်အောက်တွင် သွတ်သွင်းရန် လက်နက်ဖြင့် အကြမ်းဖက်၍ ကြိုးစားလျက် ရှိပါသည်။ သို့ဖြင့် နယ်ချဲ့သမားများသည် ကျူးကျော်ရေးစစ်ပွဲများကို ဖန်တီးလျက် ရှိပါသည်။ ကျူးကျော်ရေး စစ်ပွဲတွေ ရှိနေသမျှ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့စနစ် ရှိနေသမျှ အဖိနှိပ်ခံပြည်သူများ၏ ခုခံရေးတိုက်ပွဲများ ရှိနေဦးမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ နယ်ချဲ့သမားက မတရားသဖြင့် လာရောက်အုပ်စိုးရန် မတရားသော နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် ကြိုးပမ်းနေသမျှ အဖိနှိပ်ခံပြည်သူတို့က ပြန်လှန်ခုခံကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ဦးဆောင်သည့် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကြီးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်းကြီးသည် အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူများ၏ လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲကို ထောက်ခံလျက် ရှိပါသည်။ နယ်ချဲ့သမားက ကျူးကျော်ရေးစစ်ပွဲတွေ လုပ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူများက ခုခံရေးတိုက်ပွဲတွေကို တိုက်နေသမျှ ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်းကြီးကလည်း ထောက်ခံအားပေးမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကမ္ဘာစစ်၏ အန္တရာယ်သည် ကျွန်တော်တို့အား တစ္ဆေခြောက်နေဦးမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်ပေရာ ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိရေးမှာ ကျူးကျော်ရေးစစ်ပွဲများ၏ ရေသောက်မြစ်ဖြစ်သော ကိုလိုနီနယ်ချဲ့သမားအား ကိုလိုနီများမှ ပြန်ဆုတ်သွားကာ သူ့နေရာသို့ အရောက်ပြန်ပို့နိုင်မှသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သူ့နေရာသို့ ရောက်ပြီး သူတို့ပြည်တွင်း ပြည်သူများက ကမ္ဘာ့ပြည်သူများ၏ အကူအညီဖြင့် နယ်ချဲ့သမားနှင့် သူ့စနစ်ကို မြေမြုပ်သင်္ဂြိုဟ်ပြီးမှသာ ဖြစ်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ နိုင်ငံများအားလုံး အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးရကြမှသာ ဖြစ်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အရေးကြီးသော အခြားတစ်ချက်မှာ အထွေထွေနှင့် လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ဦးဆောင်သော ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်းကြီးသည် အထွေထွေနှင့် လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးအတွက် ကုလသမဂ္ဂအတွင်းတွင် လည်းကောင်း၊ အပြင်တွင် လည်းကောင်း မဆုတ်မနစ် ကြိုးစားခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့ပြည်သူလူထုများ၏ ထောက်ခံအားပေးမှုကို ရ၍နေသည်။ သို့ရာတွင် အမေရိကန် ခေါင်းဆောင်သော နယ်ချဲ့နိုင်ငံများသည် အထွေထွေနှင့် လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

တားဆီး နေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ မတ်လကုန်က ဒေလီမြို့တွင် ကျင်းပခဲ့ သော ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ ညီလာခံကြီးက (၁) အထွေထွေနှင့် လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး၊ (၂) ကိုလိုနီစနစ် အသွင်အမျိုးမျိုးကို ဖျက်သိမ်းရေးတို့ အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။

ယင်းပြဿနာနှစ်ရပ်ကို တစ်ပြိုင်တည်း ဖြေရှင်းနိုင်မှသာ ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အလားအလာ ရှိပါလိမ့်မည်။ ဤသည်မှာ ကျွန်တော်၏ ခံယူချက် ဖြစ်ပေသည်။

လေယာဉ်ဦးမှ မီးနီသည် ဖျတ်ခနဲ ပွင့်လာသည်။

“ကျွန်မတို့ လေယာဉ်ယုံကြီးဟာ ပေ ၃၂,၀၀၀ အမြင့်မှာ ပျံသန်းနေ ပါတယ်။ ၅ မိနစ်အတွင်း ဒေလီလေယာဉ်ကွင်းကို ဆင်းသက်ပါတော့မယ်။ ခရီးသည်များ ကျေးဇူးပြု၍ ခါးပတ် ပတ်ထားကြစေလိုပါတယ်”

လေယာဉ်မယ်၏ အသံကြောင့် ခရီးသည်များ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ် သွားကြသည်။ ကျွန်တော်၏ အတွေးများလည်း ပျောက်သွားကြပါသည်။

ဒေလီမြို့တွင် ကျင်းပမည့် အာရှယဉ်ကျေးမှု ညီလာခံသို့ တက်ရောက် ရန် လိုက်ပါလာကြသည့် ယဉ်ကျေးမှုအရာရှိ မွန်ဘိုကေတို့ နှစ်ယောက်မှာ ဆင်းရန် အထုပ်အပိုးတွေ ပြင်နေကြလေသည်။

ဒေလီလေယာဉ်ယုံကွင်းသို့ ဆိုက်ဝဲသောအခါ ၁၀ နာရီ ၁၀ မိနစ် ရှိပေပြီ။ ရန်ကုန်မှ ဒေလီကို ၃ နာရီခွဲကြာ-ပျံသန်းရပေ၏။

ကျွန်တော်တို့သုံးယောက် ဒေလီလေဆိပ်သစ် အဆောက်အအုံထဲသို့ ဝင်လာခဲ့ကြသည်။ ဒေလီလေဆိပ်သစ် အဆောက်အအုံမှာ မင်္ဂလာဒုံလေဆိပ် လောက်ပင် မခမ်းနားပါ။ ညဉ့်နက်၍လားမသိ စည်စည်ကားကား မရှိလှဘဲ ခြောက်သွေ့ တိတ်ဆိတ်နေသည်။ အိန္ဒိယပြည်ထွက် ပစ္စည်းရောင်းသည့် ဆိုင် ကလေးမှာလည်း ပိတ်ထားလေသည်။ ကျား၊ မ အိမ်သာအတွင်း စောင့်နေသည့် ကုလားမကြီးနှင့် ကုလားအဘိုးကြီးကိုသာ တွေ့ရသည်။ သူတို့ ရှေ့တွင် ကိုယ်လက် သုတ်သင်သူတို့ ပေးသွားကြသော ပိုက်ဆံအကြွေများကို ခင်းပြထားလေသည်။

လေဆိပ်ထဲတွင် ဘာမျှ ကြည့်စရာဆို၍ ထူးထူးခြားခြား မရှိသဖြင့် ဧည့်ခန်း၌ထိုင်၍ ဆေးလိပ်သောက်ရင်း အချိန်ဖြုန်းကြရသည်။ ၁၁ နာရီထိုး တော့မှ ဒေလီလေဆိပ်မှ ထွက်ခွာလာခဲ့ကြလေသည်။

လေယာဉ်ပေါ်မှာ ညစာကျွေးလေသည်။ ဘီအိုအေစီ လေယာဉ် ညစာကား မြိုင်ဆိုင်လှပေ၏။ နိုင်ငံတကာ လေကြောင်းကုမ္ပဏီများသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ပြိုင်နေကြလေသည်။ အစားအသောက် အပြုအစု အခမ်းအနား စသဖြင့် သူ့ထက် ငါ ကောင်းအောင် လုပ်နေကြလေသည်။ သည့်ပြင်နေရာ မပြောနှင့် ကိုယ်လက် သုတ်သင်သည့်အခန်းမှာတောင် အပြိုင်အဆိုင် လုပ်ထားလေသည်။ အခန်းထဲတွင် ဆပ်ပြာမွှေး၊ ရေမွှေး၊ ခေါင်းလိမ်းဆီ၊ ပေါင်ဒါ၊ လက်လိမ်းသည့် အမွှေးဆီ၊ နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေး၊ မျက်တောင်ကော့ဆေး၊ ပါးဆိုးဆေး၊ ကိုယ်လိမ်းပေါင်ဒါ၊ ဖောင်ဒေးရှင်း ခရင်မ် စသဖြင့် ပုလင်းတွေ တစ်ဒါလင် ကျော်ကျော်လောက် ထောင်ထားလေသည်။

လေယာဉ်ပျံပေါ်တွင် အိပ်ဖို့ကြိုးစားသော်လည်း အိပ်မပျော်ပါ။ ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲတွင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းများအကြောင်းကိုသာ စဉ်းစားမိပါသည်။

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုသည် လူထု၏ ထင်မြင်ချက်ကို စုစည်းသော နိုင်ငံတကာ လှုပ်ရှားမှုကြီး ဖြစ်၏။ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံက ပြည်သူများသည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို မြတ်နိုးကြသည်။ သို့ရာတွင် စိတ်ထဲက လိုချင်နေရုံနှင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး မရနိုင်ပါ။ လှုပ်ရှားမှုထဲ ပါဝင်တိုက်ပွဲဆင်နွှဲမှသာလျှင် ရနိုင် ပေမည်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးတွင် ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံ၌ သည့်ထက် သည် ကျယ်ပြန့်လာဖို့ သည့်ထက်သည် တိုးတက်လာဖို့ လိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် ညီလာခံကြီးတစ်ရပ် ခေါ်ဆိုရန် ဆုံးဖြတ် ခဲ့ကာ ပြင်ဆင်ရေးကော်မတီတစ်ခုကို ကျွန်တော်တို့မလာမီ သုံးပတ်လောက်က ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ညီလာခံနှင့် ဆွေးနွေးမည့် ပြဿနာများကိုလည်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှာ . . .

- (၁) နိုင်ငံရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ စီးပွားရေးနှင့် သိပ္ပံပညာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ပြဿနာ။
- (၂) အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးနှင့် ကိုလိုနီစနစ် ဖျက်သိမ်းရေး ပြဿနာ။
- (၃) အထွေထွေနှင့် လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ပြဿနာ။
- (၄) စည်းရုံးရေး ပြဿနာ . . . တို့ ဖြစ်သည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ယင်းပြဿနာများကို လာမည့် မြန်မာနိုင်ငံ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် ညီလာခံတွင် ကော်မရှင်များဖွဲ့၍ ဆွေးနွေးရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိရေးအတွက် ကိုလိုနီစနစ်ကို ဖျက်သိမ်းပစ်ဖို့ လိုသည်။ အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး တည်တံ့ခိုင်မြဲဖို့ လိုသည်။ သည့်နောက် လက်နက်တွေ ဖျက်သိမ်းပစ်ဖို့ လိုသည်။ ထိုမျှမက နိုင်ငံအချင်းချင်း ယဉ်ကျေးမှု၊ စီးပွားရေးနှင့် သိပ္ပံပညာနယ်ပယ်များနှင့် အတွေ့အကြုံ ဖလှယ်ကာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ လိုသည်။ ဤသည်များ အောင်မြင်ရေးအတွက် ပြည်သူ့ လူထုတွင် အခြေခံသော ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးကို ပိုမိုကျယ်ပြန့် အောင် စည်းရုံးဖို့ လိုပေသည်။ ဤခံယူချက်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် ညီလာခံတွင် ပြဿနာလေးရပ်ကို ကော်မရှင်ဖွဲ့၍ ဆွေးနွေးရန် ပြဌာန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက်မှာ ကျယ်ပြန့်သင့်သလောက် မကျယ်ပြန့်သေးပေ။ တက်ကြွစွာ မလှုပ်ရှားနိုင်သေးပေ။ သို့ဖြစ်ရသည်မှာ အကြောင်းအမျိုးမျိုး ရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ များစွာ ကြိုးစားရပါဦးမည်။

ဤအကြောင်းတွေကို တွေး၍ ငိုက်မြည်းသွားစဉ် ပခုံးကို လာပုတ်သဖြင့် လန့်နိုးလာလေသည်။ လေယာဉ်မယ်သည် ပြုံးရွှင်စွာဖြင့် ချောကလက်ဘန်းကို ထိုးပေးနေသည်။

“မကြာခင် ဘာရိန်း လေယာဉ်ပျံကွင်းကို ဆင်းပါတော့မယ်”

ဘာရိန်း ဟူသောအမည်ကို ကြားလိုက်သည်နှင့် ကျွန်တော်မျက်လုံး များ ပြူးကျယ်သွားကြလေ၏။

“ကိုလှရွှေတို့ လေယာဉ်ပျံ ပျက်ကျတာဟာ ဒီ ပါရှင်းပင်လယ်ကွေ့ ပေါ်မှာ ပေါ့ဗျ”

ဒဂုန်တာရာက ကျွန်တော့်ကို လှမ်းပြောလိုက်သည်။ လေအိပ်များ (Air Pocket) ပေါသည်ဟု နာမည်ကြီးသော နေရာပေတည်း။

လေယာဉ်ပျံကြီးသည် စောစောကလောက် မငြိမ်တော့ဘဲ အထက် တက်လိုက်၊ အောက်ဆင်းလိုက်နှင့် လှိုင်းစီးသလို ခုန်နေသည်။ ကျွန်တော့်စိတ် ထဲတွင် နည်းနည်းတော့ တုန်လှုပ်သွားသည်။ ဘာမျှ ပူပင်ဟန်မရှိ၊ ပကတိပြုံးချို

သော လေယာဉ်မယ်၏ မျက်နှာကို မြင်လိုက်တော့မှ စိတ်အေးသွားပေသည်။
 ကျွန်တော်ကား နာမည်ကြီးလှသော ပါရှင်းပင်လယ်ကွေ့ကို လေယာဉ်
 ပေါ်မှ စီးကြည့်ချင်ပါသည်။ ကမ်းခြေဦးမှ ရေပြာလှိုင်းတို့ကို ကြည့်လိုပါသည်။
 သို့ရာတွင် ညကြီးသန်းခေါင်မို့ ဘာကိုမျှ မမြင်ရပါ။ အပြင်ဘက်တွင် မည်း
 မှောင်၍ နေပါသည်။

ခဏကြာလျှင် လေယာဉ်ကြီးသည် အောက်သို့ နိမ့်ဆင်းလာပြီး
 ဘာရိန်း လေယာဉ်ပျံကွင်းတွင် ထိုးဆိုက်လိုက်ပါသည်။ နာရီကို ကြည့်လိုက်
 တော့ မြန်မာစံတော်ချိန် နာရီပြန် နှစ်ချက်ထိုး၍ ဒီဇင်ဘာလ၊ ၁၄ ရက်နေ့ထံသို့
 ရောက်နေပေပြီ။

(၂)

လေယာဉ်အောက်သို့ ဆင်းလိုက်သည်နှင့် လေတဟူးဟူး တိုက်နေ
 သည်။ သိပ်လည်း မအေးလှပါ။ ပင်လယ်နှင့် နီးသောကြောင့်ဟု ထင်ပါသည်။
 ရေနံအကြီးအကျယ်ထွက်သည်။ နယ်ချဲ့သမားတို့ ခြေရွပ်သော နေရာပေတည်း။

ကျွန်တော်တို့ကား လေယာဉ်ဆိုက်တိုင်း အောက်သို့ ဆင်းကြသည်။
 ဘာရိန်းလေဆိပ် အဆောက်အအုံမှာ တစ်ထပ်တိုက်ပုကလေး ဖြစ်သည်။
 တိုက်ဘေးတွင် ဝါးကပ်များမိုး၍ အဖိကလေးချထားသည်။ နိုင်ငံတကာလေဆိပ်
 နှင့် လုံးဝ မတူပါ။ ကျွန်တော်တို့ မင်္ဂလာဒုံလေဆိပ်နှင့် အပြတ်အသတ် ကွာခြား
 လှသည်။ လေဆိပ်အဆောက်အအုံသည် သေးငယ်စုတ်ချာသလောက် ပရိသတ်
 စည်ကားလှပေသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံခြားသားတွေက များပါသည်။ လေဆိပ်
 အဆောက်အအုံထဲတွင် လည်းကောင်း၊ အပြင်တွင် လည်းကောင်း၊ ဥရောပတိုက်
 သားများကိုချည်း တွေ့ရပါသည်။ ခရီးသွားမည့်သူများနှင့် လိုက်ပို့သူများ ဖြစ်
 ဟန်တူပါသည်။ အမေရိကန်မများ၊ အင်္ဂလိပ်မများကိုလည်း အုပ်လိုက်ချီ၍
 တွေ့ရပေ၏။ မီးရောင်ထွက်သော သစ်ပင်ရိပ်တစ်ခုအောက်တွင် နှုတ်ခမ်းချင်း
 စုတ်ကာ နှုတ်ဆက်နေသော မျက်နှာဖြူစုံတွဲကို မြင်ရသည်။ အမွှေးစုတ်ဖွားနှင့်
 အယ်ဇေးရှင်းခွေးကြီး တစ်ကောင်မှာ စန္ဒရီစောင့်ပေးသလို သူတို့ အနားတွင်
 ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်နေပေသည်။

ဗြိတိသျှနှင့် အမေရိကန်တို့ ပိုင်ဆိုင်သော ရေနံကုမ္ပဏီကြီးများ ရှိ

သဖြင့် မျက်နှာဖြူတွေ သည်မျှလောက် ပေါလေသလားဟု တွေးမိသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် အပြင်ဘက် လေယာဉ်ကွင်းစပ်နားတွင် ဟိုလျှောက် ဒီလျှောက် လုပ်နေကြပြီးမှ လေဆိပ်အဆောက်အအုံထဲသို့ ဝင်လာခဲ့ကြသည်။

လေဆိပ်အဆောက်အအုံထဲ၌ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် သိမ်းဆည်းထား ရန် ဆော်ဒီအာရေဗျ၏ အမျိုးသားထွက်ကုန်ပစ္စည်းကလေးများကို လိုက်ရှာကြ သည်။ သို့ရာတွင် အမျိုးသားပစ္စည်းကို မတွေ့ရပါ။ နိုင်ငံခြားမှ ပစ္စည်းမျိုးစုံကို တွေ့ရပါသည်။ ပတ်ကား ၆၁ ဖောင်တိန်၊ ကင်မရာ၊ လက်ပယ်နာရီ အမေရိကန် ရေမွှေး စသည်တို့ စုံလင်လှပါသည်။ အကောက်မဲ့ လေဆိပ်ဖြစ်၍ ဈေးလည်း များစွာ ချိုလှပေ၏။ တချို့ပစ္စည်းများကား နှစ်ဆ သုံးဆမျှ ချိုလေသည်။

ဘာရိန်းတွင် လေယာဉ်ပျံ တစ်နာရီခန့် ရပ်နားလေသည်။ ကြည့်စရာ ရှုစရာ မရှိသဖြင့် ကျွန်တော်တို့လည်း လေဆိပ်ပြင်ဘက်တွင် အညောင်းပြေ အညာပြေ လမ်းလျှောက်နေကြသည်။

“လူကို လေ့လာခြင်းပေါ့ဗျ ဟုတ်လား”

ကျွန်တော်က ဒဂုန်တာရာကို လှမ်းပြောလိုက်သည်။ ဒဂုန်တာရာက သူ့ဟန်အတိုင်း မြဲစိစိလုပ်၍ ပြုံးနေလေသည်။ လေဆိပ် အပြင်ဘက်တွင် မျက်နှာဖြူ အမျိုးသား အမျိုးသမီးတွေကိုသာ တွေ့ရသည်။ ဘာရိန်း ရေနံတွင်း များကို ဖွဲ့ခိုးနေသူများဟု ထင်ပါသည်။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း အရှေ့အလယ်ပိုင်း တွင် စခန်းချနေကြသော နိုင်ငံခြား စစ်တပ်များမှ စစ်ဗိုလ်များ၊ စစ်သားများ ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

ဘာရိန်းကား စတုရန်းမိုင် ၂၀၀ ကျော်ကျော်လောက်သာရှိသော ဗြိတိသျှ အကာအကွယ် ခံနယ်တစ်ခုဖြစ်၍ ဇော်ဘွားတစ်ဦး အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရက ချာလ်စ်ပဲဂရေဆိုသူ ဗြိတိသျှလူမျိုး တစ်ဦးကို ဇော်ဘွားအကြံပေးအရာရှိတစ်ဦးအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်သည်မှစ၍ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးသည် ဘာရိန်းတွင် အခြေစိုက်လာနိုင်ခဲ့သည်။ ပဲဂရေ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် ၁၉၅၀ ခုနှစ်တွင် အယ်လီဇဘက် ဘုရင်မက ပဲဂရေကို ဆာဘွဲ့အပ်နှင်းကာ သူ့ကောင်းပြုလိုက်သည်။

သို့ရာတွင် နီးကြားစပြုလာသော အာရပ်ပြည်သူများက လွတ်လပ်ရေး တောင်းဆိုလာကြသောအခါတွင် ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီစနစ်သည် အကျပ်အတည်း

များနှင့် ရင်ဆိုင်လာရသည်။ ဤတွင် ပဒေသရာဇ်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး အုံကြွမှုများ၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေး အုံကြွမှုများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့လေသည်။ လွန်ခဲ့သည့် ၅ နှစ်လောက်တုန်းက ဗြိတိသျှ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဆယ်လွင်လျှိုက် လာရောက်သောအခါတွင်မူကား အာရပ်ပြည်သူများ၏ အုံကြွမှုသည် အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်လာခဲ့လေသည်။ ဗြိတိသျှ အကြံပေးအရာရှိ နှုတ်ထွက်သွားရန် တောင်းဆိုရာမှ ငါးရက်တိုင်တိုင် အဓိကရုဏ်းများ ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။

ဗြိတိသျှ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး မစ္စတာ ဆယ်လွင်လျှိုက်ကား ပန်းကုံးဖြင့် ဆီးကြိုခြင်းမခံရဘဲ ခဲပေါက်ခံရလေသည်။ နယ်ချဲ့လက်ဝေခံ ဘာရိန်းဇော်ဘွားသည် အုံကြွမှုများကို လက်နက်ဖြင့် ဖိနှိပ်ရုံသာမက အုံကြွမှု ခေါင်းဆောင်များကို ပြည်နှင့်ဒဏ် ပေးလိုက်သည်။ ဗြိတိသျှ အတိုင်ပင်ခံအရာရှိ ကိုလည်း ထားမြဲထားသည်။

သို့ရာတွင် ပြည်သူများ၏ တော်လှန်ရေးဒီရေကို တား၍ မရပါ။ ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့သမားသည် သည်အချက်ကို ကောင်းကောင်းသိပါသည်။ ဗြိတိသျှ နိုင်ငံခြားရေးရုံးသည် ရှေ့လျှောက် အခြေမလှ ဖြစ်တော့မည်ကို တွေးမိကာ အတိုင်ပင်ခံအရာရှိ ဆာချားလ်စ်ပဲဂရေ့ကို ပြန်ခေါ်လိုက်လေသည်။ ၁၉၅၆ ခု၊ ဩဂုတ်လထုတ် လန်ဒန်တိုင်း သတင်းစာတစ်စောင်တွင် အနှစ် ၃၀ ကျော်မျှ အတိုင်ပင်ခံအရာရှိအဖြစ် ဆောင်ရွက်လာခဲ့သော ဆာချားလ်စ်ပဲဂရေ့၏ နှုတ်ထွက်လွှာကို ဘာရိန်းဇော်ဘွားက ဝမ်းနည်းစွာဖြင့် လက်ခံလိုက်ကြောင်း စသဖြင့် ဖော်ပြထားလေသည်။ သတင်းခေါင်းစီးအောက်တွင် 'ဘာရိန်းရို ကျွန်ုပ်တို့ သတင်းထောက်ထံမှ' ဟု ရေးထားသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ သတင်းထောက်ဆိုသည် မှာ အခြားသူမဟုတ်။ ဇော်ဘွား၏ အတိုင်ပင်ခံအရာရှိ ဆာချားလ်စ်ပဲဂရေ့ ကိုယ်တိုင်ပေတည်း။

သို့ဖြင့် ဘာရိန်းတွင် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးတို့ကို ကြိုးကိုင် ချယ်လှယ်နေသည့် ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့သမားသည် တစ်ထစ်ဆုတ်၍ သွားရလေသည်။ သို့သော်လည်း ဘာရိန်း၏ စီးပွားရေးသည် ယခုတိုင် ဗြိတိသျှနှင့် လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်များ အောက်တွင် ရှိနေသေး၏။ ရေနံတွင်းများကို အမေရိကန် စတင်းဒတ် ရေနံကုမ္ပဏီနှင့် ဗြိတိသျှ အရင်းရှင်ကြီးများက ချယ်လှယ်လျက် ရှိနေပေသေး၏။

နယ်ချဲ့သမားတွေက ဘယ်မျှပင် ကိုလိုနီများကို သိမ်းပိုက်ထား၍

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

သော်လည်း ရတော့မည် မဟုတ်ပါ။ နယ်ချဲ့စနစ်သည် ကိုလိုနီပြည်သူများကို အမှောင်ထုအောက်တွင်သာ သွတ်သွင်းထားလိုသော်လည်း သူ့အလိုဆန္ဒ သည် ဘယ်တော့မှ ပြည့်ဝတော့မည် မဟုတ်ပါ။ နယ်ချဲ့စနစ်၏ မှောင်သော ညများသည် ကုန်ဆုံးရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ဘေးပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပျားပန်းခတ်နေသော မျက်နှာဖြူ ဝိုမစုံတွဲတွေ၊ မျက်နှာဖြူအရင်းရှင် ကိုယ်စားလှယ်တွေကို ကြည့်၍ သို့ကလို စဉ်းစားနေမိသည်။

ဘာရိန်းတွင် တစ်နာရီကြာမျှ နားကြပြီး နာရီပြန် နှစ်ချက်ထိုးသည် နှင့် ဘာရိန်းမှ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ဘာရိန်းမှ နောက်ထပ် ခရီးသည်တွေ လည်း တက်လာကြလေသည်။

လေယာဉ်ပျံပေါ်တွင် အိပ်ရန် ကြိုးစားသော်လည်း မရတော့ပေ။ မြင်ကွင်းသစ်၊ အာရုံသစ်များသည် ကျွန်တော့်မျက်စိထဲတွင် တရေးရေး ပေါ်နေကြကုန်သည်။

သည်နေရာ တစ်ဝိုက်ကား အရှေ့နှင့် အနောက်တို့၏ နယ်စပ် ဖြစ်၏။ အရှေ့ဘက်တွင် ကိုလိုနီပြည်သူများ၊ လွတ်လပ်ခါစ ပြည်သူများ ရှိ၏။ အနောက်ဘက်တွင်ကား ကမ္ဘာကို ရာစုပေါင်းများစွာ အုပ်စိုးခဲ့ကြသော နယ်ချဲ့သမားများ ရှိပေသည်။ နယ်ချဲ့သမားသည် သည်နေရာတစ်ဝိုက်တွင် ဖောက်ပြန်ရေး အမျိုးသား အဖိုးရများကို ထူထောင်ပေးကာ အရှေ့အလယ်ပိုင်း စစ်အုပ်စုကို ထူထောင်ပေးထားသည်။ ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်း၏ ရှေ့ဆောင် ဖြစ် သော ဆိုဗီယက်ယူနီယံကို အရေးရှိလျှင် ညှပ်တိုက်ရန်အတွက် သံကွင်းဆက် များလို့ စစ်စခန်းများကို အဆက်မပြတ် တည်ဆောက်ထားသည်။

သည်စစ်စခန်းများမှနေ၍ ယူတူးလေယာဉ်လို သူလျှိုလေယာဉ် များကို ဆိုဗီယက်နယ်မြေထဲသို့ တိတ်တဆိတ် လွှတ်နေကြ၏။ တူရကီ၊ အီရန်၊ ပါကစ္စတန်နှင့် ဗြိတိန်တို့ ပါဝင်သော ဘက်ဂွဒက် စစ်အုပ်စုဖြင့် အရှေ့အလယ် ပိုင်းဒေသရှိ ပြည်တွင်းရေးကိစ္စများ၌ ဝင်ရောက် စွက်ဖက် လျက် ရှိကြသည်။

နံနက် ၅ နာရီတွင် ကျွန်တော်တို့ လေယာဉ်သည် ကိုင်ရို လေယာဉ် ကွင်းသို့ ဆိုက်လေသည်။ ကိုင်ရိုရောက်သော် သဲကန္တာရကြီး၏ အရိန်ကြောင့် လားမသီ အေးစပြုလာလေသည်။ ဘာရိန်းတုန်းက ကုတ်အင်္ကျီတွေ မပါဘဲ

အောက်သို့ ဆင်းနိုင်သော်လည်း ကိုင်ရိတွင် ကုတ်အင်္ကျီမပါဘဲ မဆင်းနိုင် တော့ပေ။ ဒီဂရီ ၆၃ အထိ ဆင်းလာလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ကား အိပ်မရသည့်အတူတူ ကိုင်ရိ လေဆိပ်သို့ ဆင်းကြ ပြန်ပါသည်။ ကိုင်ရိ လေဆိပ်မှာလည်း နံနက်စောစောဖြစ်၍ လူရှင်းနေသည်။ လေဆိပ် အဆောက်အအုံထဲတွင် အီလျစ်ပြည်ထွက် ကုန်များကို ရောင်းသောဆိုင် ရှိလေသည်။ အာရပ်ပြည်ထောင်စု သမ္မတနိုင်ငံအဖိုးရ နိုင်ငံခြား ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက ဖွင့်ထားသော ဆိုင်ဖြစ်ပေ၏။

ဆိုင်ထဲတွင် ကျွန်တော်တို့ ဟိုလျှောက်ဒီလျှောက် လုပ်နေစဉ် အရောင်း သမား အာရပ် သုံးလေးယောက်လောက် ဝိုင်းအုံလာကြကာ ဘာလိုချင်သလဲဟု အတင်းမေးလေသည်။

“ဘာမှ မလိုချင်ပါဘူး လျှောက်ကြည့်တာပါ”

ကျွန်တော်က လှမ်းပြော၍ ပစ္စည်းများကိုလျှောက်ကြည့်မြဲကြည့်နေသည်။

အာရပ်များကား ကျွန်တော့်အဖြေကို အားမရဘဲ ပစ္စည်းတွေကို တစ်မျိုးပြီး တစ်မျိုး ထောက်ပြကာ အရည်သွေးကို ထုတ်ဖော်၍ ဈေးခေါ်နေကြ သည်။ ခေါင်းရမ်းပြ၍လည်း မရ၊ မလိုချင်ပါဘူးဟု ပြော၍လည်း မရပါ။ တစ်မျိုးပြီး တစ်မျိုး ထုတ်ပြပြီး ပစ္စည်းတွေ ကောင်းကြောင်းကိုသာ တွင်တွင် ပြောနေပေသည်။

သည်လို လျှောက်ကြည့်နေတုန်း ကျွန်တော် လိုချင်နေသော အရာ တစ်ခုကို သွားတွေ့လေသည်။ ယင်းမှာ မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က မှာလိုက်သော ကုလားအုပ်သားရေဖြင့် လုပ်ထားသည့် သားရေအိတ်ပေတည်း။ သားရေအိတ်မှာ တော်တော် လက်ရာကောင်းသည်။ သားရေကလည်း တော်တော်နုသည်။ သို့ရာတွင် မမေးရဲပါ။ မမေးဘဲနှင့် တွင်တွင်ပြောနေသော အာရပ်များကို တစ်ခွန်းမေးလိုက်မိပါက မဝယ်ဝယ်အောင် ဇွတ်အတင်း ပြောကြတော့မည်ကို မြင်ယောင်နေသဖြင့် တိတ်တိတ်ပင် နေလိုက်ကာ အဖိုးနှုန်းရောင်းသည့် ကပ်ပြားကို လိုက်ရှာပါသည်။ သို့ရာတွင် ရေးမထားပါ။

“သားရေအိတ် ကောင်းတယ်၊ ကုလားအုပ် သားရေအစစ်နဲ့ လုပ်ထား တာ။ ဘယ်မှာမှ ရှာမရဘူး ကိုင်ရိမှာပဲ ရမယ် . . . ”

ကျွန်တော်က ဘာမျှမပြောဘဲ သားရေအိတ်ကို စိုက်ကြည့်နေတုန်း

အာရပ်တစ်ဦးက သားရေအိတ်ကို အလှပြ မှန်ဘီရိုထဲက ထုတ်လာပါသည်။
ဈေးမေးလိုက်သောအခါ တော်တော် များနေပါသည်။ သည်လောက်ဈေးကြီး
ပေး၍ မဝယ်နိုင်ပါ။

“ဈေးကြီးတယ်”

ကျွန်တော်က တစ်ခွန်းတည်း ပြန်ပြောကာ၊ တခြားပစ္စည်းများကို
လျှောက်ကြည့်နေသည်။ အာရပ်သည် သားရေအိတ်ကိုကိုင်ကာ ကျွန်တော့်
နောက်က အတင်းလိုက်လာပြန်သည်။

“မဝယ်တော့ပါဘူး၊ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်”

ကျွန်တော်က သူ့ကို လှည့်ပြောပါသည်။ သို့ရာတွင် ကိုရွှေအာရပ်
ကား နောက်က တောက်တဲ့ကပ် ကပ်ကာ ပစ္စည်းအရည်အသွေးတွေကိုသာ
ဇိုကာခဲ့၍ ပြောနေသည်။

ကျွန်တော်က ဘာမျှ မပြောတော့ပါ။ ပြော၍လည်း ရမည်မဟုတ်
တော့ပါ။ ထို့ကြောင့် တခြားပစ္စည်းတွေကိုပင် ဆက်မကြည့်တော့ဘဲ ဆိုင်အပြင်
ဘက်သို့ ထွက်လာခဲ့သည်။ ကိုရွှေအာရပ်လည်း နောက်က လိုက်လာပါသည်။

“ဘယ်လောက်ပေးမလဲ ပြောပါ”

ကျွန်တော်က တစ်ဝက်လောက်ထိဆင်း၍ ဈေးဆစ်လိုက်သည်။

“ဟာ ဒီလောက်နဲ့တော့ မရဘူး”

“မရရင်လည်း မဝယ်တော့ဘူး။ ခင်ဗျားတို့ဟာက ဈေးကြီးတယ်”

ကျွန်တော်က ပြောရင်းဆိုရင်း အပေါက်ဝသို့ ထွက်လိုက်သည်။

“ခင်ဗျား အိန္ဒိယ လူမျိုးလား။ မြန်မာ လူမျိုးလား”

ကိုရွှေအာရပ်က မဆီမဆိုင် မေးခွန်းတစ်ခုကို ကောက်မေးလိုက်
ပါသည်။

“မြန်မာ”

“ဟား . . . ဦးနု . . . ဦးနု၊ လာပါ လာပါ။ ခင်ဗျား လိုချင်တဲ့ဈေးပဲ
ပေးပါ။ ဒါပေမဲ့ ဟိုဘက်က အိန္ဒိယလူမျိုးတွေကိုတော့ ဒီဈေးနဲ့ရတယ်လို့
မပြောပါနဲ့”

ကျွန်တော့်ကို ဆိုင်ထဲခေါ်သွားပြီး သားရေအိတ်ကို စက္ကူဖြင့် ထုပ်ပေး
ပါသည်။ ကျွန်တော်မှာလည်း ကိုယ်ဆစ်သည့်ဈေးကို ပေးသဖြင့် နောက်ထပ်
ငြင်း၍ မရတော့ပါ။

“ပြီးတော့ ဘာလိုချင်သေးသလဲ”

“တော်ပါပြီ၊ တော်ပါပြီ”

သူတို့ ရောင်းတိုင်း ဝယ်ရလျှင် ဒုက္ခရောက်တော့မည့်ကိန်း ဆိုက် သဖြင့် ဆိုင်ထဲမှ မြန်မြန်ထွက်လာခဲ့ရသည်။ သို့တိုင်အောင် ကိုရွှေအာရပ်သည် ဆိုင်ပေါက်ဝထိ လိုက်လာကာ ပစ္စည်းအမျိုးအမည်တွေကို တတွတ်တွတ် ရွတ်ပြ နေသည်။ ဆိုင်ပေါက်ဝတွင် ဆိုင်ထဲမဝင်ဘဲ ဆေးလိပ်သောက်နေသော ဆရာ ဦးအောင်လှကို သွားတွေ့သည်တွင် ဆိုင်ထဲဝင်ရန် ခေါ်ပြန်သည်။

“ဟင့်အင်း . . . ကျုပ် ဘာမှ မဝယ်ချင်ဘူး”

ဆရာဦးအောင်လှက ငြင်းလိုက်သည်။

“ကိစ္စမရှိပါဘူး မဝယ်ရင်လည်း လာကြည့်ပါ”

အတင်းခေါ်နေသဖြင့် ဆရာဦးအောင်လှမှာ မနေသာတော့ဘဲ လိုက် သွားရပြန်သည်။

ကျွန်တော်တို့ကား ကိုင်ရုံမြို့ထဲကို လှည့်ကြည့်ချင်ကြပါသည်။ သို့ရာ တွင် အချိန်လည်း မဟုတ်၊ အချိန်လည်း မရသဖြင့် မကြည့်နိုင်တော့ပါ။ နံနက် ၆ နာရီ ထိုးသည်နှင့် ကိုင်ရုံ လေဆိပ်မှ ထွက်လာခဲ့ကြပါသည်။

လေယာဉ်ပေါ်ရောက်တော့လည်း အောက်သို့ ငုံ့ကြည့်၍ အီဂျစ်ပြည် ၏ ရှုခင်းကို ကြည့်ရန် ကြိုးစားမိသည်။ အံ့ဖွယ်သရဲဖြစ်သော ပိရမစ်ကြီးများကို ကြည့်ချင်သည်။ ဆာဟာရ သဲကန္တာရကြီးကိုလည်း မြင်ချင်သည်။ ယဉ်ကျေးမှု ကို မွေးဖွားပေးလိုက်သော ယူဖရိတ်ရစ်နှင့် တိုက်ဂရစ်မြစ်နှစ်သွယ်ကို လည်းကောင်း၊ တသွင်သွင်စီးဆင်းနေသော နိုင်းမြစ်ကြီးကို လည်းကောင်း ကြည့်လိုလှပါသည်။ သို့ရာတွင် ကြည့်ချိန် မရတော့ပါ။

အီဂျစ်ပြည်၏ ရှုခင်းများကို ကောင်းစွာ မကြည့်မြင်ခဲ့ရသော်လည်း အီဂျစ်ပြည်သူတို့၏ လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲ သမိုင်းကားချပ်များကိုကား ကျွန်တော်အာရုံထဲတွင် မြင်ယောင်နေပါသည်။ ၁၈၈၈ ခု ကွန်စတင်တီနိုပဲလ် စာချုပ်ဖြင့် အသိမ်းခံခဲ့ရသော စူးအက်တူးမြောင်း၊ ဖာရောက်ဘုရင် နန်းကျခြင်း၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် စူးအက်တူးမြောင်းကို အီဂျစ်ပြည်သူများက နိုင်ငံပိုင်လုပ်ခြင်း။

ဤသမိုင်းကားချပ်များကို မြင်ယောင်လာပါသည်။ စူးအက်တူးမြောင်း သည် နယ်ချဲ့စနစ်၏ အသက်သွေးကြောကြီး ဖြစ်ပါသည်။ နယ်ချဲ့ စစ်ပြင်ဆင်

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

မူများအတွက် အချက်အချာကျသော နေရာဖြစ်ပါသည်။ ယင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အာရပ်ပြည်ထောင်စု သမ္မတနိုင်ငံတော် သမ္မတ ကာနယ်နာဆာက သူ၏ 'တော်လှန်ရေး အဘိဓမ္မာ' အမည်ရှိ စာအုပ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပေသည်။

အာရပ်ပြည်ထောင်စုသည် ကမ္ဘာ့မြေပုံပေါ်တွင် အရေးအကြီးသော နေရာတွင် ရှိ၏။ ကမ္ဘာ၏ လမ်းဆုံလည်း ဖြစ်၏။ ကမ္ဘာ့ကုန်သည်များ ဖြတ်သန်းရာလည်း ဖြစ်၏။ ကမ္ဘာ့စစ်တပ်ကြီးများ ချီတက်ရာလမ်းမလည်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုမျှမကပါ ကောင်းကင်မှာ ပျံသန်းနေသော လေယာဉ်များမှအစ ရေအောက်မှာ ခုတ်မောင်းနေသော ရေငုပ်သင်္ဘောများအဆုံး စက်ယာဉ်အားလုံး တို့အတွက် ရေနံများကို တသွင်သွင် ထုတ်ပေးနေသော နေရာလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သည်အချက်ကို နယ်ချဲ့သမားက ကောင်းကောင်းသိသဖြင့် စူးအက်တူးမြောင်းဒေသကို အပိုင်စီး၍ ထားခဲ့ပါသည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင်မှ စူးအက်တူးမြောင်းကို ပြည်သူများက နိုင်ငံပိုင် လုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ နယ်ချဲ့သမား၏ ခြေကုပ်စခန်းကြီးတစ်ခု ပြုတ်ထွက်သွားခြင်းပေတည်း။

သို့ရာတွင် နယ်ချဲ့သမားသည် အသာတကြည် ဆုတ်ခွာသွားသည် မဟုတ်ပါ။ နယ်ချဲ့သမားသည် သူ၏ သဘာဝကို ပြောင်းသွားသည် မဟုတ်ပါ။ အာရပ်ပြည်ထောင်စု သမ္မတနိုင်ငံကို စစ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးတို့ဖြင့် ညှပ်ပိတ်သတ်ပြီး စူးအက်တူးမြောင်းကို လူယူရန် ကြံစည်ပြန်ပါသည်။ အီရစ်ပြည်သူများ၏ တိုက်ပွဲကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့ပြည်သူများ၏ တိုက်ပွဲကြောင့် လည်းကောင်း နောက်ဆုံး ဆိုဗီယက်ယူနီယံဦးဆောင်သော ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် လည်းကောင်း ဆုတ်ခွာထွက်ပြေးကြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤတွင် နာဆာ၏ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ခေါင်းဆောင်မှုကို အရင်းရှင် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် သတင်းစာများက မလိုတမာ စွတ်စွဲလာကြသည်။ အင်္ဂလိပ် ဒေးလီးမေးလ်သတင်းစာက နာဆာအား 'နိုင်ငံမြစ်ပေါ်မှ ဟစ်တလာ' ဟု စွတ်စွဲလိုက်သည်။ ပြင်သစ်ဝန်ကြီးချုပ် ဂိုင်မိုလေးက 'ဘဝရှင်မင်းကြားရူး ရူးနေသူ' ဟု ကင်ပွန်းတပ်လိုက်သည်။ ဗြိတိသျှ ဝန်ကြီးချုပ် ဆာအင်ထော်နီ

အိဒင်က 'ဖက်ဆစ်' ဟု အမည်ပေးလိုက်သည်။ သို့ရာတွင် အိဒင်သည် စူးအက် ကိစ္စဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဘဝမှ ပြုတ်ကျခဲ့ရသည်။ ပြင်သစ် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ခရစ္စတယ်နီယန်က 'ဝမ်းတွင်းပါ လူလိမ်' ဟု ဆိုသည်။ အစ္စရေးကမူကား 'လမ်းစားပြ' ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ 'သစ္စာဖောက် ဝံပုလွေ' ဟူ၍ လည်းကောင်း ရင့်ရင့်သီးသီး စွပ်စွဲလိုက်လေသည်။

၂၀ ရာစုနှစ်၏ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့သမားဖြစ်သော အမေရိကန်သည် ပြင်သစ်နှင့် ဗြိတိသျှတို့က တစ်ဖက်၊ နာဆာက တစ်ဖက် ဖြစ်နေသော စူးအက် ပြဿနာကို ချက်ကောင်းယူကာ အထူးသံတမန်အဖြစ် ဟင်နရီဘိုင်ရုဒ်ကို စေလွှတ်၍ စူးအက်မှ ဗြိတိသျှနှင့် ပြင်သစ်ကို မောင်းထုတ်ရာတွင် နာဆာအား ကူညီရန် စကားကမ်းလှမ်းသည်။ ဒေါ်လာ ၂၅ ဒသမ ၉ သန်းတန် စီးပွားရေး အကူအညီပေးမည်ဟု ဆိုသည်။ စစ်အကူအညီ ချုပ်ဆိုရန် မဲဆွယ်သည်။ သို့ရာတွင် နာဆာက စစ်စာချုပ်ချုပ်ရန် ငြင်းလိုက်သောအခါတွင် အမေရိကန် ကြိုးကိုင်နေသည့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်သည် အက်ဆွမ် ရေကာတာ ဆောက်လုပ်ရေး အတွက် ငွေမချေးနိုင်တော့ ဟုဆိုကာ ပြောပြီးသား စကားကို ပြန်ရုပ်သွားလေ သည်။ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံနှင့် နာဆာက သံတမန် ဆက်သွယ်ရေး ထူထောင်လိုက်သောအခါတွင် အမေရိကန်သည် မှန်းချက်နှင့် နှမ်းထွက် ကွာလှ သောအဖြစ်ကြောင့် ယမ်းပုံမီးကျဖြစ်ကာ နာဆာကို တိုက်ခိုက်လာလေသည်။

ကျွန်တော်ကား တိုးတက်သော ပြည်တွင်း အင်အားစုများကို နှိမ်နင်း နေသည့် နာဆာ၏ ဝါဒကို မကြိုက်ပါ။ သို့သော်လည်း နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်သော နိုင်ငံခြားရေးဝါဒကိုကား လေးစားရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

သို့ကလို့ စဉ်းစားရင်း တဖြည်းဖြည်း နေရောင်ပွင့်လာလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ လေယာဉ်ပျံသည် မြေထဲပင်လယ်ကို ကျော်ကာ အီတလီ ကျွန်းဆွယ် ကြီးကို ဖြတ်၍ ဆွစ်ဇာလန်ဘက်သို့ ဦးတည် ပျံသန်းနေလေသည်။ အောက်တွင် ကား အီတလီနှင့် ဆွစ်ဇာလန်နယ်စပ်ဖြစ်သော အဲလ်ပစ်တောင်တန်းကြီးများ သည် နှင်းသရဖူကို ဆောင်းထားကြပေ၏။ ဤတောင်တန်းကြီးများကို ငုံ့ကြည့် ရင်း ကျောင်းတုန်းက သင်ခဲ့ရသော နပိုလီယန် စစ်ချီမှုများကို မြင်ယောင်နေ လေသည်။ နပိုလီယန်သည် တောင်တန်းကြီးများကိုကျော်ကာ ဥရောပတစ်တိုက် လုံးကို ဖိမီးရန် ကြံစည်ခဲ့ဖူးသည်။ နှင်းတွေဖုံးနေသော အဲလ်ပစ် တောင်တန်းကြီး

များကို ကျော်ဖြတ်ရာတွင် စစ်သားတွေ အမြောက်အမြား သေဆုံးခဲ့ရသည်။

သို့ရာတွင် နပိုလီယန်၏ ခေတ်နှင့် ကျွန်တော်တို့ခေတ် မတူတော့ပါ။ စစ်ကြီးဖြစ်လာလျှင် သည်လို ခြေလျင်တပ်များဖြင့် တောင်တန်းတွေကို ကျော်ရန် မလိုတော့ပါ။ အနောက်ဖျားမှ စစ်လေယာဉ်များ အရှေ့ဖျားသို့ နေ့ချင်း ရောက်လာနိုင်ပါသည်။ တိုက်ချင်းပစ် ခံပုံကြီးများလည်း ရှိနေကြပါပြီ။ အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဒင်းရပ်ခဲက စစ်ဖြစ်လာ၍ အမေရိကန်က ဆိုဗီယက်ယူနီယံ သို့ ခုံးပုံနှင့် လှမ်းထုလျှင် ကရုဏှောအတွက် ပုန်းစရာနေရာ မရှိဟု ခြိမ်းချောက် လိုက်လေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုလက်နက်မျိုးကို အမေရိကန်တစ်ဦးတည်းသာ ရှိသည် မဟုတ်ပါ။ အမိတိုင်းပြည်နှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်းကြီးကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှာလည်း ရှိနေပါပြီ။

အမေရိကန်က ခုံးပုံဖြင့် ထုလျှင် ဆိုဗီယက်ယူနီယံကလည်း ခုံးပုံဖြင့် ပြန်ထုပါလိမ့်မည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံက ခုံးပုံသည်လည်း ရေချိုးခန်းတွင် ရေချိုး နေသော ကနေဒါကို လှမ်းထုလျှင် တည့်တည့်ကြီး မှန်မည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံသည် နယ်ချဲ့သမားများက ဝိုင်းချသည်နှင့် ပြန်လည် ခုခံမည်မှာ ဓမ္မတာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီကြီးက စစ်တားဆီးရေး လုပ်ငန်းများကို အားသွန်ကြိုးပမ်းနေခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

“မကြာခင် ဇူရစ် လေယာဉ်ကွင်းကို ဆင်းပါတော့မယ်ရှင်။ အသင့် ပြင်ထားကြစေလိုပါတယ် . . . ကျေးဇူးတင်ပါတယ်ရှင်”

လေယာဉ်မယ်က ဓာတ်ခွက်မှ သတိပေးလိုက်သဖြင့် ခါးပတ်များ ကို ပတ်ထားလိုက်ကြသည်။ လေယာဉ်ကြီးသည် တဖြည်းဖြည်း နိမ့်ဆင်းလာသည်။ တိမ်ဖြူလိပ်တွေ အထက်တွင် ပျံသန်းနေရာက တိမ်ဖြူတွေကြားထဲသို့ ထိုးဆင်း လာလေသည်။ ဘေးတွင် ဘာကိုမျှ မမြင်ရဘဲ တိမ်ဖြူတွေကိုသာ မြင်ရသည်။ တိမ်ဖြူတွေကြားထဲကို မှန်းဆ၍ ဆင်းရသည်မှာ ကျွမ်းကျင်သူများအဖို့ ထမင်းစား ရေသောက် ကိစ္စလောက်သာ ဖြစ်သော်လည်း ကျွန်တော်တို့ အဖို့ကား တုန်လှုပ် စရာကြီး ဖြစ်လေသည်။

လေယာဉ်ကြီးသည် တိမ်ဖြူတွေကြားထဲသို့ တော်တော်ကြာကြာ ထိုး ဖောက်ပြီးမှ တိမ်ဖြူလွှာအောက်သို့ ရောက်လာလေသည်။ မြေကြီးကို မြင်ရ ပါပြီ။ တောင်တွေ ဝိုင်းရံလျက်ရှိသော ဇူရစ်မြို့ကို မြင်ရလေသည်။ ဇူရစ်ကား လှပသော

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

မြို့ပေတည်း။ မြို့ဘေးတွင် ရေကန်ကြီးကိုလည်း မြင်ရသည်။ အမိုးနီနီနှင့် အိမ်ကလေးများကိုလည်း မြင်ရသည်။ စိမ်းလန်းသော တောင်ကုန်း ကလေးများကိုလည်း မြင်ရသည်။ လေယာဉ်သည် ဇူရစ်မြို့ပေါ်တွင် နှစ်ပတ် သုံးပတ်ဝဲပြီးမှ ဇူရစ် လေယာဉ်ကွင်းသို့ ထိုးဆင်းလိုက်လေသည်။ ဇူရစ် စံတော် ချိန် ၉ နာရီခွဲ နေပေပြီ။ ကျွန်တော်တို့ စံတော်ချိန်ဆိုလျှင် ၁၂ နာရီခွဲလောက် ရှိပါမည်။

ဇူရစ်တွင် နေရောင်ထွန်းပလျက် ရှိလေ၏။ သို့ရာတွင် ကျွဲကျဲတောက် ကြီး မဟုတ်ပါ။ ခပ်ဖျော့ဖျော့မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဒီဂရီ ၅၆ ရောက်နေ၍ 'တော်တော် အေးနေပါပြီ။

ကျွန်တော်တို့သည် ဇူရစ် လေဆိပ်သို့ ဆင်းကြပြန်သည်။ ဇူရစ် လေဆိပ်ကား အကောက်မဲ့လေဆိပ် ဖြစ်၏။ ဆွစ်ဇာလန်ပြည်ထွက် အလှအပ လက်မှုပစ္စည်းများ၊ အရုပ်များ၊ နာရီများကို ဈေးပေါပေါနှင့် ရနိုင်ပေသည်။ ဇူရစ် လေဆိပ်မှ ဖေးရောင်းသူ အမျိုးသမီးကလေးများကလည်း ဖော်ရွေလှပေ၏။ ကိုင်ရို လေဆိပ်တုန်းကလို အတင်းအကျပ် ရောင်းခြင်း မရှိပေ။ ကြည့်ချင်တိုင်း ကြည့်ပြီး မဝယ်ဘဲနေသည့်တိုင် အပြုံးမပျက်ပါ။ များစွာ စိတ်ရှည်သူများ ပေတည်း။

ဇူရစ် လေဆိပ်တွင် ကျွန်တော်တို့ မိနစ် ၄၀ ခန့် ရပ်နားကြသည်။ နောက်လေဆိပ်ဆိုလျှင် လန်ဒန်ကို ဆိုက်ရောက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော် တို့ အစီအစဉ်ကား လန်ဒန်တွင် တစ်ရက် နှစ်ရက်ခန့်နား၍ လေယာဉ်ပျံ စောင့်ရန် ဖြစ်ပေသည်။

သူတို့ စံတော်ချိန် ၁၀ နာရီ၊ ၁၀ မိနစ်တွင် ကျွန်တော်တို့ ဇူရစ် လေဆိပ်မှ ထွက်ခွာခဲ့ကြသည်။ ပြင်သစ်ပြည်ကို ဖြတ်ကျော်ကာ အနောက်သို့ ဦးတည် ထွက်ခဲ့ကြသည်။ နံနက် ၁၁ နာရီလောက်တွင် နံနက်စာ ကျွေးပါသည်။ ကိုယ့်အစာ မဟုတ်သဖြင့် အားမရပါ။ သို့ရာတွင် ထမင်းကြော်တစ်ပွဲ ပါသဖြင့် နည်းနည်းတော့ အာသာပြေသွားပါသည်။

အနောက်သို့ ရောက်သည်နှင့် တဖြည်းဖြည်း အေးလာပါသည်။ ခြေထောက်တွင် စောင်ကြီးတွေ ပတ်ထားရပါသည်။ ဇူရစ်နှင့် လန်ဒန်မှာ ၃ နာရီခန့် ပျံသန်းရပါသည်။ နံနက် ၁၂ နာရီခွဲသည်နှင့် လန်ဒန်

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

လေယာဉ်ကွင်းသို့ ထိုးဆိုက်လိုက်ပါသည်။ လန်ဒန် လေယာဉ်ကွင်းကား ကြီးမားလှပေ၏။ လေယာဉ်ပျံမှ လေဆိပ်ရုံးသို့အရောက် ဘတ်စ်ကားကြီးဖြင့် ဝက်ပါများ သွားသလို ဥမင်တွေ၊ အက္ခေ့အကောက်တွေကို ဖြတ်ကာ သွားရသည်။ ၁၀ မိနစ် လောက်မောင်းတော့မှ လန်ဒန်လေဆိပ်ရုံးသို့ ရောက်လေသည်။ ရန်ကုန်နှင့် လန်ဒန် ၂၃ နာရီ ပျံသန်းရလေသည်။

လန်ဒန်လေဆိပ်တွင် ဆွီဒင်သို့ လေယာဉ်ပျံ ရှိမရှိ စုံစမ်းရပါသည်။ ဘီအိုအေစီရုံးမှ လေယာဉ်မယ်များကား ချောမောကြပေ၏။ စကားအပြောအဆိုလည်း များစွာ ရည်ငံကြပေသည်။

ကျွန်တော်တို့မှာ လန်ဒန်မှ စတော့ဟုမ်းသို့ လေယာဉ်နေရာအတွက် လန်ဒန် ဘီအိုအေစီရုံးချုပ်မှ အတည်ပြုချက်မရသေးဘဲ ရန်ကုန်မှ ထွက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ လန်ဒန်တွင် လေယာဉ်ပတ်စောင့်ရန် သေချာနေပေသည်။ စုံစမ်းကြည့်သောအခါတွင်မူ ကိုပင်ဟေဂင်သို့ ထွက်မည့် လေယာဉ်ပျံရှိကြောင်း၊ ကိုပင်ဟေဂင် မှတစ်ဆင့် စတော့ဟုမ်းသို့ လေယာဉ်ပြောင်းစီးနိုင်ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် လန်ဒန်ရုံးချုပ်မှ အတည်ပြုချက် မရရှိသဖြင့် စတော့ဟုမ်းသို့ တိုက်ရိုက်ပျံသော လေယာဉ်ပျံကို စောင့်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကား စိတ်မပျက်ပါ။ ရောက်ခဲ့လှသော လန်ဒန်ကို လျှောက်ကြည့်ချင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘာမျှ မပြောတော့ဘဲ လန်ဒန်က စောင့်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါသည်။

သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ ဆန္ဒမပြည့်ဝပါ။ ကျွန်တော်တို့ လေယာဉ်မှူးရောက်လာပြီး ကျွန်တော်တို့ကို ကိုပင်ဟေဂင် မှတစ်ဆင့် ယနေ့အရောက် ပို့ပေးပါမည်ဟု ဆိုပါသည်။ လေယာဉ်မှူး၏ စေတနာမှာ ကျွန်တော်တို့က ရန်ကုန်မှ စတော့ဟုမ်းသို့ တိုက်ရိုက်လက်မှတ် ခံထားပါလျက် လန်ဒန်တွင် ညအိပ် စောင့်ရလျှင် ပိုက်ဆံအပို ကုန်ကျမည်ကို စိုးရိမ်သည့်စေတနာ ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ အကယ်၍ ထိုင်ခုံလက်မှတ် အတည်ပြုချက်ရလျှင် လန်ဒန်တွင် တည်းခိုရသည့်တိုင် ကျွန်တော်တို့အိတ်ထဲမှ တစ်ပြားတစ်ချပ်မျှ ကုန်ကျစရာ မလိုပါ။ ဘီအိုအေစီက ကုန်ကျခံရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့မှာ လန်ဒန်မှ စတော့ဟုမ်း ခရီးအတွက် ထိုင်ခုံလက်မှတ် အတည်ပြုချက် မရသေးဘဲ လိုက်လာသဖြင့် လန်ဒန်တွင် နေလိုလျှင် ကျွန်တော်တို့ စရိတ်နှင့် ကျွန်တော်တို့ နေရမည့်ပုံ ရောက်နေပါသည်။

ထို့ကြောင့် လေယာဉ်များက ပိုက်ဆံအလကား ကုန်နေမည်စိုးသဖြင့် ကျွန်တော်တို့အား စတော့ဟုမ်းသို့ ကြိုရာလေယာဉ်ပျံနှင့် ထည့်ပေးရန် အတင်း တောင်းဆိုပါသည်။ ဘီအိုအေစီရုံးမှ အမှုထမ်းအမျိုးသမီးကလည်း ဖြစ်နိုင်မည် မထင်ကြောင်း ချီချီသာသာ ပြောရှင်းပြသည်။ သို့ဖြင့် လေယာဉ်များနှင့် အမျိုးသမီး တို့ အငြင်းပွားနေကြသည်မှာ တော်တော်နှင့် မဆုံးနိုင်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ကား သူတို့နှစ်ယောက် အငြင်းပွားနေကြသည်ကို တစ်ခွန်းမျှ ဝင်မပြောဘဲ နားထောင် နေကြလေသည်။

သို့ရာတွင် ကြာကြာနားမထောင်နိုင်တော့ပါ။ ကျွန်တော်တို့အတွက် အကြောက်အကန် ပြောပေးသော လေယာဉ်များကို အားနာလာပါသည်။ ထို့ပြင် လည်း ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်တိုင်က လန်ဒန်တွင် တစ်ရက်နှစ်ရက်လောက် နေချင် ကြပါသည်။ ကိုယ့်စရိတ်နှင့်ကိုယ် နေရလျှင်လည်း ကိစ္စမရှိပါ။ စတော့ဟုမ်း ကွန်ဗရင့်မှာ ၁၆ ရက်နေ့မှ ကျင်းပမည်ဖြစ်ရာ လန်ဒန်တွင် အနည်းဆုံး တစ်ရက် တော့ နေနိုင်ပေသေးသည်။

“ကိစ္စမရှိပါဘူး။ မရရင်လည်း နေပါစေ။ လန်ဒန်မှာ ကျွန်တော်တို့ စရိတ်နဲ့ ကျွန်တော်တို့ပဲ နေပါ့မယ်... ”

ကျွန်တော်က လေယာဉ်များကို လှမ်းပြောလိုက်သည်။ လေယာဉ်များကား ကျွန်တော်တို့က ကိုယ့်စရိတ်နဲ့ကိုယ် နေမည်ဆိုသည့်တိုင် မကျေနပ်သေးပေ။

“ဟာ ဘယ်ဟုတ်မလဲ။ ဒါ ကုမ္ပဏီရဲ့ တာဝန်ပဲ။ ထိုင်ခုံလက်မှတ် အတည် ပြုချက် မရဘဲနဲ့ ဘာလို့ လက်မှတ်ရောင်းသလဲ။ ဒီလေယာဉ်ပျံမှာ ထိုင်ခုံမရ ရင် ရတဲ့လေယာဉ်ပျံနဲ့ ပို့ရမယ်။ ဘယ်လေယာဉ်ပျံမှ မရရင် လန်ဒန်တည်းခို စရိတ် ကို ကုမ္ပဏီက ပေးရမယ်။ ဒါ ကုမ္ပဏီရဲ့ တာဝန်ပဲ... ”

လေယာဉ်များက အမျိုးသမီးဘက်လှည့်ကာ တင်းမာစွာ အရေးဆို ပြန်သည်။

“ဒါဖြင့် ခဏနေပါဦး... ကျွန်မ စုံစမ်းကြည့်ပါဦးမယ်”

အမျိုးသမီးလေးက တယ်လီဖုန်းဖြင့် စုံစမ်းသည်။ နောက်ဆုံးတော့ ဗြိတိသျှ ဥရောပ လေကြောင်းကုမ္ပဏီမှ ဒိန်းမတ်ပြည်၊ ကိုပင်ဟေင်သို့ ထွက်မည့် လေယာဉ်ပျံတစ်စင်းတွင် နေရာရသည်။

“ကဲ... နေရာတော့ ရပြီ။ ခင်ဗျားတို့ ဒီနေ့ ဆက်သွားရမယ်။ လန်ဒန်မှာ ညအိပ်ဖို့ မလိုတော့ဘူး”

နေရိန်စာအုပ်တိုက်

လေယာဉ်များက ဝမ်းသာအားရ ဆိုလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကား လန်ဒန်တွင် နေလိုက်မဟဲ့ဟဲ့ အားခဲထားတာတွေ အရည်ပျော်ကျသွားပါပြီ။ သို့ရာတွင် မတတ်နိုင်ပါ။ အတင်းအကျပ် လုပ်ပေးသော လေယာဉ်များ၏ စေတနာကို ငြင်းပယ်၍ မကောင်းတော့ပါ။

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေသည် လေယာဉ်များကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောပြကာ လေဆိပ်နားနေခန်း(Lounge)ထဲသို့ ဝင်ခဲ့ကြသည်။

လေဆိပ်နားနေခန်းမှာ မှန်အထူကြီးတွေ အပြည့်ကာထားလေသည်။ ခရီးသည်တွေကလည်း ပြည့်ကျပ်လျက် ရှိသည်။ တချို့က စားပွဲတွင်ထိုင်ကာ ဘီယာစုတ်နေကြ၏။ တချို့က သတင်းစာဖတ်နေကြ၏။ တချို့ကား ကွင်းထဲ တွင် ဆိုက်ထားသည့် လေယာဉ်ပျံကြီးတွေကို ကြည့်နေလေသည်။

နားနေခန်းမှာ လူတွေ ပြည့်ကျပ်နေသလောက် တိတ်ဆိတ်လျက် ရှိသည်။ ကော်ဇောခင်းထားသည့်ကြမ်းပေါ်တွင် ခြေလှမ်းလိုက်တိုင်း တကျွီကျွီ မြည်နေသော ကျွန်တော်တို့ ဖိနပ်သံကိုပင် ကြားနေရသည်။

ကျွန်တော်တို့ မင်္ဂလာဒုံလေဆိပ်မှာလို အုတ်အုတ်သောသော စကား ပြောသံတွေ၊ နှုတ်ဆက်ရယ်မောသံတွေကို မကြားရပေ။ ပကတိ တိတ်ဆိတ်လှ သည်။ စည်းကမ်းကြီး၍ ပေလော၊ ဖော်ရွေမှု နည်းပါး၍လော၊ သူစိမ်းတစ်ရံဆဲ ခရီးသည်တွေချည်း ဖြစ်နေ၍လော ဘာကြောင့်လည်း ဟူ၍တော့ ကျွန်တော် မသိပါ။ အားလုံးကြောင့်ပင် ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ လန်ဒန်လေဆိပ် နားနေခန်းထဲသို့ ဝင်ရသည်မှာ ကျွန်တော့် စိတ်ထဲတွင် ဘုရားရှိခိုးကျောင်း တစ်ခုထဲသို့ ဝင်လိုက်ရသလို ခံစားမိသည်။ အသုဘအိမ်တစ်အိမ်သို့ သွားရသည် နှင့်လည်း ခပ်ဆင်ဆင်တူပေသည်။

ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက် အခန်းထောင့် တစ်နေရာရှိ နေရာလွတ် များတွင် ဝင်ထိုင်လိုက်ကြသည်။ ကျွန်တော့်ရှေ့တွင် ဥရောပတိုက်သား တစ်ယောက်သည် သတ္တလုပ်ဦးထုပ်ပျော့ကို ရှေ့သို့ ငိုက်ကျအောင် ဆောင်းထား ကာ အိပ်ငိုက်နေလေသည်။ ခပ်လှမ်းလှမ်းတွင် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်သည် စီးကရက်ကို တစ်လိပ်ပြီး တစ်လိပ် ဖွာနေသည်။ ၆ နှစ်သား ကလေးတစ်ယောက် နှင့် သူ့အမေသည် လိမ္မော်ရည်ပုလင်း စုပ်နေကြသည်။ ဘယ်သူမှ စကား မပြောကြ။ ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်သာ စကားပြောနေကြသည်။ နောက်

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

တော့ ကျွန်တော်တို့လည်း သိပ်မပြောကြတော့ပါ။ တစ်ဖက်ရုံးခန်းမှ တယ်လီဖုန်း ပြောသံများကို သဲ့သဲ့ကြားနေရပေသည်။

ကျွန်တော်ကား လေဆိပ်ဆိုင်တွေကို လျှောက်ကြည့်သည်။ အကောက် ဆိုင် ဖြစ်၍ အစစအရာရာ ဈေးကြီးလှပေ၏။ ၂၀ ဝင် ၅ သုံးလုံး စီးကရက် တစ်ဘူးသည် လေယာဉ်ပျံပေါ်တွင် ၂ သျှီလင်ခွဲသာ ပေးရသော်လည်း လန်ဒန် လေဆိပ်တွင် ၄ သျှီလင်ခွဲ ကျနေလေသည်။

သို့ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ အားခဲထားသော လန်ဒန်မြို့ထဲကို မလည်ခဲ့ ရတော့ပေ။ ခရီးသည်တွေလည်း တစ်သုတ်ပြီး တစ်သုတ် ထွက်သွားကြတော့ သည်။ လေယာဉ်အမျိုးသမီးက ကြေညာတိုင်း ခရီးသည်များသည် တန်းစီကာ အပြင်ဘက်သို့ ထွက်သွားကြသည်။ သည်တစ်ခါတွင်လည်း စကားပြောသံဆို၍ လုံးဝ မကြားရပေ။ သူတို့ကား ပါရီ၊ ဒုမာ့ကို၊ အမ်စတာဒမ်၊ နယူးယောက်၊ ဘရပ်ဆဲလ် စသဖြင့် အသီးသီး ထွက်ခွာသွားကြသော ခရီးသည်များပေတည်း။

နောက်ဆုံးတော့ ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်နှင့် မျက်နှာဖြူလေးငါး ယောက်သာ ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။ နာရီကိုကြည့်လိုက်တော့ လန်ဒန်စံတော်ချိန် နေ့လယ် ၂ နာရီ၊ (မြန်မာ စံတော်ချိန် ည ၇ နာရီ) ရှိပေသည်။

“ကိုပင်ဟေဂင်သို့ ဘီအီးအေ (မြီတီသျှ ဥရောပလေကြောင်း) လေယာဉ်ပျံဖြင့် လိုက်ပါမည့် ခရီးသည်များရှင့်... မကြာခင် လေယာဉ်ပျံ ထွက်ပါတော့မယ်။ ဂိတ်နံပါတ် ၂၈ ကို ကြပါ။ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်”

ကျွန်တော်တို့ လက်ဆွဲအိတ်ကလေးတွေ ကိုယ်စီဆွဲကာ ဂိတ်နံပါတ် ၂၈ ကို မေးရသည်။ ဂိတ်နံပါတ် ၂၈ ကို ရောက်သောအခါ လေဆိပ်ရုံး ကော်ရစ်ဒါ ကို တစ်မျှော်တစ်ခေါ်ကြီး လျှောက်သွားရသည်။ ဆုံးတော့မှ ဆိပ်ခံတံတားတွေ ဆင်ခြေလျှော ဥမင်တံတားများကို တံတောင်ဆစ်ချိုးကွေ့၍ ဆင်းလာရသည်။ ဆုံးလျှင် မြေကြီးပေါ်သို့ ရောက်လာရလေသည်။

ကားဝါကြီးပေါ်သို့ တက်ထိုင်၍ လူစုံသည်နှင့် လေယာဉ်ပျံဆီသို့ မောင်းထွက်လာလေသည်။ ဘီလပ်၌ မြေနေရာ များများရှိဟန် မတူပါ။ လေဆိပ်အတွင်း မော်တော်ကားလမ်းပင် တံတားပေါ်ရောက်လိုက်၊ ဥမင်တွေထဲ ဝင်လိုက်၊ ကွေ့လိုက်၊ ကောက်လိုက်ဖြင့် ဖောက်ထားပေသည်။ ကိုပင်ဟေဂင်သို့ သွားမည့် လေဆိပ်နှင့် လေဆိပ်ရုံးမှာ တော်တော်သွားရလေသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ကားပေါ်မှ ဆင်းလိုက်သည်နှင့် လေမှာ အေးမြနေသည်။ လန်ဒန်တွင် ဒီဂရီ ၃၂ သို့ ရောက်နေပေပြီ။ အအေးဒဏ်ကို မခံနိုင်သဖြင့် လေယာဉ်ပေါ်ကို မြန်မြန်တက်ချင်လှပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျူစနစ်ဖြင့် တန်းစီတက်ရသည့်အတွက် အပြင်ဘက်တွင် တော်တော် အအေးခံလိုက်ရပြီးမှ လေယာဉ်ပေါ်သို့ ရောက်လာလေသည်။ လေယာဉ်ပျံမှာ စကင်းဒီနေဗီးယန်း လေကြောင်းကုမ္ပဏီပိုင် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဘီအိုအေစီကုမ္ပဏီနှင့် ပူးတွဲကာ ဗြိတိသျှ-ဥရောပ လေကြောင်းကုမ္ပဏီဟု ဖက်စပ်ဖွင့်ထားလေသည်။ ဘီအိုအေစီသည် ဆိုဗီယက် လေကြောင်းဖြစ်သော အဲရီဖလုတ် ကုမ္ပဏီနှင့်လည်း ဖက်စပ်ဖွင့်ထားလေသည်။ ဥရောပနိုင်ငံမှ လေကြောင်းကုမ္ပဏီများ အားလုံးနှင့် ဖက်စပ်ဖွင့်ကာ၊ ယင်းဖက်စပ် လုပ်ငန်းကြီးကို ဘီအီးအေ ဗြိတိသျှ-ဥရောပ လေကြောင်းကုမ္ပဏီ ဟု ခေါ်ထားလေသည်။

အက်စ်အေအက်စ် လေယာဉ်ပျံမှာ ဘေးက မဝင်ရဘဲ ဝမ်းဗိုက်ကနေ၍ တက်ရလေသည်။ ရန်ကုန်မှ ကျွန်တော်တို့ စီးလာခဲ့သော ဘီအိုအေစီ ကော့မက် ဂျက်လေယာဉ်ပျံကြီးလောက်လည်း မကြီးပေ။

အပြင်ဘက်တွင် တရွေ့ရွေ့ တန်းစီလာပြီး နောက်ဆုံး လေယာဉ်ပျံ ဝမ်းဗိုက်ထဲ ရောက်တော့မှ တော်တော်နွေးသွားလေသည်။ နွေးရုံမကပါ။ အိုက်၍ပင် လာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကုတ်အင်္ကျီကြီးကို ချွတ်လိုက်ရသည်။ လေယာဉ်ကွင်းထဲတွင် လေယာဉ်ပျံတွေ ဓာတ်ဆီထည့်သော မော်တော်ကားတွေ၊ ဝန်ချီစက်တပ်ထားသော မော်တော်ကားတွေကို မြင်ရလေ၏။

လန်ဒန်ကောင်းကင်တွင် နေရောင်သည် ခပ်ဖျော့ဖျော့ ဝင်နေလေသည်။ မြူတွေကလည်း ဖွံ့ဆိုင်းနေလိုက်ပါသေးသည်။ ကျွန်တော်တို့ဆီ နွေဦးပေါက်ခါစတွင် မြူဆိုင်းသလို ခပ်ပါးပါးမျှသာ ရှိပါသည်။

လေယာဉ်ပျံသည် တဒီးဒီးမြည်ကာ လန်ဒန်လေယာဉ်ကွင်းမှ တက်လာလေသည်။ အောက်တွင် အင်္ဂလိပ် ကျေးလက်ရွာခင်းကား လှပပေ၏။ ကဗျာတွေ၊ ဝတ္ထုတွေထဲတွင် ဖတ်ဖူးသော ကျေးလက်ရွာခင်းကလေးများ ကဲ့သို့ပင် လှပကြပါပေသည်။

တိမ်ဖြူတွေ အထက်ရောက်ပြီး အောက်ကရွာခင်းတွေ ပျောက်ကွယ်သွားကြတော့မှ ကျွန်တော်သည် ရှေ့တွင်ရှိနေသော စာနယ်ဇင်းတွေကို

ကောက်လှန်လိုက်မိလေသည်။ လန်ဒန်တိုင်း၊ ဒေးလီးဗီရာ၊ ထရီဂျွန်း၊ ဒေးလီးမေလ်၊ အော့ဆားဟား စသည့် ဗြိတိသျှ အရင်းရှင် သတင်းစာကြီးများနှင့် အခြားဘာသာမျိုးစုံနှင့် စာနယ်ဇင်းများကို တွေ့ရပေသည်။ ဤသတင်းစာများကား ကျွန်တော်တို့ဆီသို့ မကြာခဏ ရောက်သော သတင်းစာများ ဖြစ်ပေသည်။ ရက်နောက်ကျချင်သာ နောက်ကျမည်။ ဖတ်ချင်လျှင် ကျွန်တော်တို့ဆီတွင် ရှာ၍တွေ့နိုင်သော သတင်းစာများ ဖြစ်ပါသည်။

“ဒေးလီးဝါကား သတင်းစာ မရှိဘူးလား ခင်ဗျား”

ကျွန်တော်က လေယာဉ်မယ်ကို လှမ်းမေးလိုက်သည်။ ဒေးလီးဝါကား မှာ ဗြိတိသျှ ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ကြွေးကြော်သံ ဖြစ်ပေသည်။ သည်သတင်းစာကို ကျွန်တော်တို့ မဖတ်ရတော့ပေ။ ဗိုလ်ချုပ်အစ်ကို ဦးအောင်သန်း ပြည်သူ့ဂျာနယ် ထုတ်စဉ်ကတော့ သူ့မှာထား၍ သူ့ထံတွင် သွားဖတ်ရသည်။ ပြည်သူ့ဂျာနယ် ရပ်လိုက်သောအခါ ဦးအောင်သန်းလည်း ဒေးလီးဝါကား သတင်းစာကို မမှာတော့ဘဲ ရပ်လိုက်လေသည်။

“ဝမ်းနည်းပါတယ်ရှင် ဒေးလီးဝေါကား မပါပါဘူး”

လေယာဉ်မယ်က ကျွန်တော့်ကို ပြုံးကြည့်၍ ပြောသွားသည်။ သူ့ခမ္ဘာ မဖွံ့ဖြိုးသေးတဲ့ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်က ကွန်မြူနစ်ပေါက်စကလေး တစ်ကောင် ထင်ပါရဲ့ သနားစရာဟယ် . . . ဆိုသော အကြည့်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်ကား သည်လို အကြည့်ခံရသည့်အတွက် မခံပြင်းပါ။ ရှက်လည်း မရှက်ပါ။ အရင်းရှင်ဝါဒ ဖြန့်ချိမှု တိမ်သလ္လာဖုံးနေသော မလိမ်မိုး မလိမ္မာကလေး ဟု သူ့ကို ပြန်၍သနားကာ ပြုံးပြလိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော်က ပြုံး၍ သူ့ဘယ်လို နားလည်သည်ကိုကား ကျွန်တော် မသိပါ။

သတင်းစာများထဲတွင် ဂျီနီဗာတွင် မနေ့က ပြန်စသော အနုမြူဗုံးစမ်းသပ်မှု ရပ်စဲရေး ကွန်ဖရင့်၊ ကုလသမဂ္ဂတပ်များက ကတန်ဂါး သမ္မတဆိုသူ ရွှန်းဘေး၏ အိမ်ကို ဗုံးကြဲသည့်သတင်း၊ ဗြိတိသျှဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း အက်တလီဆေးရုံမှ ဆင်းသည့်သတင်း၊ ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ဦးသန်းနှင့် ကုလသမဂ္ဂ ဗြိတိသျှကိုယ်စားလှယ်များ ကွန်ဂိုကိုစွနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးသည့်သတင်း စသဖြင့် စုံလှပေသည်။

ကျွန်တော်ကား သတင်းစာကို ဖတ်လိုက်တော့မှ သည်အဖြစ်အပျက်

တွေသည် ကျွန်တော်တို့နှင့် အဝေးကြီးတွင် ဖြစ်နေကြသည် မဟုတ်ဘဲ အနီးကလေးတွင် ကပ်ဖြစ်နေသည်ကို ပို၍ နားလည် ခံစားမိလာပါသည်။ မနေ့ကသည်အချိန် ရန်ကုန်မြို့၊ စမ်းချောင်းတွင် ရှိနေသော ကျွန်တော်သည် ၂၃ နာရီအကြာတွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးမူခင်း၏ ဗဟိုချက်မ ဖြစ်သော ဥရောပ အနောက်ဖျားပေါ်တွင် ပျံသန်းနေရသည့်အဖြစ်ကို သတိထားမိလိုက်ပါသည်။ စစ်လေယာဉ်ပျံတွေပေါ်မှာ လိုက်လာသော ကျူးကျော်ရေးတပ်သားများကား ထစ်ခနဲအရေးပေါ်လျှင် ကျွန်တော်တို့ သာမန်ခရီးသည်တွေထက်ပင် လိုရာခရီးအဝေးကို မနှေးအမြန် ရောက်လာကြပါလိမ့်မည်။

လန်ဒန်နှင့် ဒိန်းမတ်ပြည်၊ ကိုပင်ဟေဂင်မြို့မှာ လေကြောင်းမိုင် ၆၃၅ မိုင် ဝေးလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ လေယာဉ်ပျံသည် အင်္ဂလန်ကျွန်းနှင့် ဥရောပတိုက်ကြားမှာ ရှိနေသော ရေလက်ကြားကြီးကို ထောင့်တန်းဖြတ်၍ပျံကာ နယ်သာလင်ပြည်အစွန်းကို ကျော်ဖြတ်လျက် ရှိသည်။ ရန်ကုန်-လန်ဒန်ခရီးတုန်းကလို လေယာဉ်ပျံသည် ထိပ်အမြင့်ကြီးရောက်အောင် မတက်တော့ပါ။ ရာသီဥတုကလည်း ကောင်းသဖြင့် မှိုင်းပြာပြာ ရေပင်လယ်ကို လည်းကောင်း၊ ကျွန်းစုကလေးများကို လည်းကောင်း လှမ်းမြင်နေရသည်။

၈ နာရီကြာလောက် ပျံသန်းမိလျှင် နေ့လယ်စာ ကျွေးလေသည်။ နေ့လယ်စာမှာ စားစရာတွေ များလှပါသည်။ သို့သော် ကောင်းကောင်းစားလို့ မရပါ။ အသားမှာ ရေခဲစိမ် အသားဖြစ်၍ အေးစက်နေပါသည်။ နေ့လယ်စာ စားတုန်း ဟယ်လီဂိုလန်ကျွန်းကို ဖြတ်နေပါပြီဟု လေယာဉ်မယ်က ပြောလေသည်။ ဟယ်လီဂိုလန်မှာ ဂျာမနီကမ်းခြေ အနောက်မြောက်ဘက်တွင် ရှိသော ကျွန်းကလေး ဖြစ်သည်။ ကျွန်းကလေးပေါ်တွင် စိုက်ခင်းပျိုးခင်းများကို မြင်ရသည်။ လူနေအိမ်ခြေ အစုကလေးများကိုလည်း မြင်ရသည်။

“ကဲ ကိုဌေးမြိုင် . . . အလှကို တွေ့ပြီ မဟုတ်လား။ ကဗျာဉာဏ်လေး ဘာလေး ကွန်မြူးတော့လေဗျာ . . . ”

ကျွန်တော်က ဒဂုန်တာရာကို လှမ်းပြောလိုက်သည်။ ဒဂုန်တာရာက ပြုံး၍ အောက်သို့ ငုံ့ကြည့်နေသည်။

“(ကိုယ်က ဗေဒါ ရေပြာကမင်း၊ မင်းနဲ့ငါ အတူပြေး ဝေးရလေခြင်း) ဆိုလား ဘာလား . . . ကဗျာတို့ကလေးတွေ ခေတ်စားနေတယ် မဟုတ်လား။

ခင်ဗျားလည်း အဲဒီကဗျာတိုလေး ဘာလေး ကွန်မြူစမ်းပါဦး။ ကောင်းကင်ကြီးက ခင်ဗျားပေါ့။ ပင်လယ်ပြာကြီးက ခင်ဗျားရဲ့ မရှိသေးတဲ့ ချစ်သူဗျာ၊ ဟောဒီအောက်က ဟယ်လီဂိုလန် ကျွန်းကလေးက ခင်ဗျားနဲ့ ခင်ဗျားချစ်သူရဲ့ သမီးရတနာလေးပေါ့ ဟုတ်လား။ အဲဒီသဘောထားပါတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်လောက်... ”

ကိုတာရာသည် လက်သည်းထိပ်ချင်းပွတ်၍ ပြုံးနေလေသည်။ သည်လိုဖြင့် စကားပြောလိုက်၊ ငေးလိုက်၊ မေးလိုက်ဖြင့် ၃ နာရီလောက် စီးမိသော် ဒိန်းမတ်ပြည်၊ ကိုပင်ဟေဂင်မြို့သို့ ရောက်လေသည်။

ညနေ ၅ နာရီလောက်သာ ရှိသော်လည်း ကိုပင်ဟေဂင်မှာ မှောင်၍ နေပေပြီ။ ကိုပင်ဟေဂင် လေယာဉ်ကွင်းမှ မီးရောင်စုံများကား ကြည့်၍ မငြီးအောင် လှပနေပေ၏။ လေဆိပ် အဆောက်အအုံကလည်း ခမ်းနားလှသည်။ သူ့အမျိုးသား ဝိသုကာဟန်ဖြင့် ဆောက်ထားသည်ဟု ထင်ပါသည်။ တစ်မျိုးဆန်း၍ တစ်မျိုးလှသော အဆောက်အအုံပေတည်း။

အဆောက်အအုံအတွင်းကလည်း ခမ်းနား ခေတ်ဆန်လှသည်။ ကြမ်းပြင်မှာ မဟော်ဂနီရောင် တောက်နေလေသည်။ အဆောက်အအုံထဲတွင် ပစ္စည်းမျိုးစုံရောင်းသော ဆိုင်တွေကလည်း စီတန်းလျက်ရှိသည်။ ငွေလဲလှယ်သည့်ဌာနလည်း ရှိလေသည်။ စာနယ်ဇင်းရောင်းသည့် ဆိုင်တွင်လည်း ဘာသာမျိုးစုံနှင့် စာနယ်ဇင်းတွေကို တွေ့ရလေသည်။

ကျွန်တော်ကား သည်လောက်ငယ်သော တိုင်းပြည်လေးတွင် သည်လောက် ကြီးကျယ်ခမ်းနားခေတ်မီသော လေဆိပ်ကြီးကို တွေ့လိုက်ရသဖြင့် အံ့အားသင့်သွားလေသည်။

“အထင်သေးလို့ မရဘူးဗျို့။”

ဒဂုန်တာရာက ကျွန်တော့်ကို လှမ်းပြောသည်။ တကယ်ပင် ခမ်းနားလှပါသည်။ လေယာဉ်များ ထွက်မည့်အချိန်ကို ကြေညာရာမှာတောင် သာမန်အသံချဲ့စက်ဖြင့် မကြေညာတော့ဘဲ ရုပ်မြင်သံကြားဖြင့် ကြေညာပါသည်။ လန်ဒန် လေဆိပ်မှာတောင် ရုပ်မြင်သံကြားဖြင့် ကြေညာသည်ကို မတွေ့ခဲ့ရပါ။

ကိုပင်ဟေဂင်တွင် မိနစ် ၄၀ လောက် နားကြဖြီး လေယာဉ်ပျံကြီးတစ်စင်း ပြောင်းစီးရပြန်သည်။ ထိုလေယာဉ်ပျံမှာလည်း အက်စ်အေအက်စ် လေယာဉ်ပျံပင် ဖြစ်လေသည်။ ကိုပင်ဟေဂင်နှင့် ဆွီဒင်ပြည်၊ စတော့ဟုမ်းမြို့

မှာ လေကြောင်းမိုင် ၃၀၀ ကျော် လောက်သာရှိ၍ သိပ်မပျံရတော့ပါ။

ကိုပင်ဟေဂင် - စတော့ဟုမ်း လေယာဉ်ပျံမှာ များစွာ လူချောင်လှပေ၏။ ကိုယ်ထိုင်ချင်သောနေရာမှာ ထိုင်လို့ရပေသည်။ နံပါတ်တွေ ဘာတွေလည်း မလိုတော့ပေ။ ခရီးသည်များမှာလည်း အင်္ဂလိပ်စကားမတတ်သူတွေ များလာလေသည်။ နော်ဝေး၊ ဆွီဒင်၊ ဒိန်းမတ် စသည့် စကင်းဒီးနေဗီးယန်းလူမျိုးတွေသာ များပါသည်။ လေယာဉ်ပေါ်တွင် ဆွီဒင်သတင်းစာများ၊ ဒိန်းမတ်သတင်းစာများကို တွေ့ရသည်။ စားစရာ သောက်စရာတွေလည်း အကောက်မဲ့ ရနိုင်လေသည်။

ညနေ ၆ နာရီခွဲလောက် ကျွန်တော်တို့ လေယာဉ်သည် စတော့ဟုမ်း ဘရွန်မာ လေယာဉ်ကွင်းမှာ ထိုးဆိုက်လေသည်။ စတော့ဟုမ်းလေဆိပ်မှ မီးရောင်စုံများသည်လည်း လှပကြပေသည်။

စတော့ဟုမ်းမှာ လန်ဒန်၊ ကိုပင်ဟေဂင် စသည့် မြို့များထက် အအေးဓာတ် လွန်ကဲ၍ နေလေသည်။ ရေခဲသည့် သံညအမှတ်၏ အထက် ၇ ဒီဂရီလောက် ရောက်နေလေသည်။ လေယာဉ်မှ လေဆိပ် အဆောက်အအုံ ထဲသို့ လျှောက်အလာတွင် ဦးထုပ်ဆောင်းမထားသော ကျွန်တော်ခေါင်းမှာ နှင်းတွေ ရွံရွံစိုစို နေလေသည်။

လေကလည်း တိုက်၊ နှင်းကလည်း ကျသဖြင့် ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ခိုက်ခိုက်တုန်နေကြသည်။ သည်လောက် ပြင်းထန်လှသော အအေးဒဏ်ကြီးကို ခံနိုင်ပါ့မလားဟုလည်း တွေး၍ စိတ်ပျက်သွားမိလေသည်။

လေဆိပ် အဆောက်အအုံ အဝင်အဝတွင် လူဝင်လူထွက်ဌာနနှင့် အကောက်ဌာနက ထုံးစံအတိုင်း စစ်ဆေးလေသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ယောက်ကို ဘယ်လောက်မှ မကြာပါ။ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်စာအုပ်ကို လှန်ကာ ဆွီဒင်ပြည်ဝင် လက်မှတ်ကို ကြည့်ပြီး တရားဝင်ကြောင်း တံဆိပ်ကို ရိုက်ပေးလိုက်ရုံကလေးသာ ဖြစ်ပါသည်။ အကောက်ဌာနကဆိုလျှင် လုံးဝပင် မရှာတော့ပါ။ ကွန်ဖရင့်လာ သည့် ကိုယ်စားလှယ်မှန်း သိသည်နှင့် ချက်ခြင်း သွားခွင့်ပြုလိုက်ပါသည်။ ကြားနေ အရင်းရှင်နိုင်ငံများထဲတွင် ဆွီဒင်ပြည်သည် အစစ်အဆေး အဝင်အထွက် ထုံးတမ်းစဉ်လာ ပြုစုရာကိစ္စတွေ အနည်းဆုံး တိုင်းပြည်ပင် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ပြည်ဝင်လက်မှတ် ထုတ်မပေးသည့်သူ ဟူ၍ မရှိသလောက်ပင်။

သို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ အစည်းအဝေးများကို ဆွဲဒင်ပြည်တွင် ကျင်းပလေ သလားဟု စဉ်းစားမိလေသည်။

မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်း ထုံးတမ်းစဉ်လာ စစ်ဆေးခြင်း ကိစ္စတွေပြီး လျှင် လေဆိပ်အတွင်းဘက်မှ အပြင်ဘက် တံခါးပေါက်သို့ ထွက်လာကြသည်။ လာကြိုမည့်သူများကို မျှော်ကြည့်မိကြသည်။ သို့ရာတွင် မျှော်မည့်သာ မျှော်ရ သော်လည်း သည်လောက် များပြားလှသော မျက်နှာဖြူတွေထဲတွင် ဘယ်သူ့ကို ဘယ်အမှတ်အသားဖြင့် လိုက်ရှာရမည်နည်း။ ပါးစပ်ပါ ရွာရောက်လိမ့်မပေါ့ ဆိုသော စကားကို အားပြုကာ ခေါင်းမော့ ရင်ကော့၍ လေဆိပ်ထဲမှ ထွက်လိုက်ကြပါသည်။

“ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး အစည်းအဝေးတက်မယ့် ကိုယ်စားလှယ်တွေလား ခင်ဗျား။ ဘယ်တိုင်းပြည်ကပါလဲ”

ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက် ထွက်အလာတွင် အပေါက်ဝမှ အရပ် မြင့်မြင့် ခေါင်းတုံးဆံတောက်ပါးပါးနှင့် ဆွဲဒင်လူမျိုးတစ်ယောက်က လှမ်းမေး လိုက်သည်။ သူ့လက်တစ်ဖက်တွင် သားရေလက်ဆွဲအိတ်တစ်အိတ် ဆွဲထားပြီး တစ်ဘက်က ဦးထုပ်ပျော့ကို ကိုင်ထားသည်။

“ဟုတ်ပါတယ် ကျွန်တော်တို့ မြန်မာပြည်ကပါ . . . ”

“ဟုတ်ကဲ့ ကြွပါ ကြွပါ။ ကျွန်တော်က ဆွဲဒင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက်ရဲ့ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး စပင်ဆန်ပါ. . . ”

သူက သူ့ကိုယ်သူ မိတ်ဆက်သည်။ မစ္စတာ စပင်ဆန်မှာ အင်္ဂလိပ် စကားကို သွက်လက်စွာ ပြောဆိုနိုင်၍ မျက်နှာမှာ ပြုံးချိုနေသည်။ ကျွန်တော်က သူ့ကို ကြည့်၍ တစ်ယောက်ယောက်နှင့် တူသည်ဟု တွေးနေတုန်း ဒဂုန်တာရာ က . . .

“အိုင်ဆေး . . . ဒီလူက သာဂရ ငစိုးနဲ့ တူတယ်ဗျ” ဟု လှမ်းပြော လိုက်သည်။ ကျွန်တော်ကလည်း သူ့အဆိုကို မဆိုင်းမတွ ထောက်ခံလိုက် ပါသည်။ မစ္စတာ စပင်ဆန်မှာ စေ့စေ့ကြည့်လေ မြန်မာ့အလင်း အယ်ဒီတာချုပ် သာဂရ ငစိုးနှင့် တူလေ ဖြစ်ပါသည်။ ညီအစ်ကို ဆိုလျှင်ပင် ဆိုနိုင်လောက်ပါ သည်။ အသားဖြူတာ တစ်ခုပဲ ကွာခြားလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်ကို မစ္စတာ စပင်ဆန်က တက္ကစီဖြင့် ဟိုတယ် သို့ လိုက်ပို့လေသည်။ တက္ကစီမှာ ခန့်ညားပြောင်လက်သော မာစီဒီးစ်ကားကြီး

များ ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့အိတွင်ကား ဝန်ကြီးများ၊ အပပလအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများနှင့် ကုန်သည်ကြီးများသာ စီးနိုင်သော ကားပေတည်း။

စတော့ဟုမ်း ဘရန်မာလေဆိပ်မှ မြို့ထဲသို့ရောက်အောင် နာရီဝက် နီးပါး မောင်းရလေသည်။ ကားမောင်းကြသည်မှာလည်း သူတို့အိတွင် မိုင် ၅၀ လောက် အောက်ထစ် မောင်းကြလေသည်။ သည်လောက် မြန်ဆန်စွာ မောင်းနေသော မော်တော်ကားပေါ်မှ စတော့ဟုမ်းမြို့၏ ညရှုခင်းကို ကောင်းစွာ မကြည့်နိုင်တော့ ပေ။ ရိပ်ခနဲ ကျန်ရစ်ခဲ့သော မီးရောင်များကိုသာ ကြည့်၍ လိုက်လာခဲ့ကြရပေသည်။

ကားပေါ်တွင် ကျွန်တော်တို့က မစွတာ စပင်ဆန်အား ဆွဲဒင်၏ နိုင်ငံရေး အခြေအနေကို မေးယူကြရလေသည်။ ဆွဲဒင်မှာ ကြားနေနိုင် ဖြစ်၏။ ဆွဲဒင် ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် အစိုးရအား ပို၍ တိကျသော ကြားနေရေးဝါဒကို လိုက်နာရန် တိုက်ပွဲဆင်လျက် ရှိလေသည်။ ဂျာမန် ပြဿနာဖြေရှင်းရေး၊ နိုင်ငံတကာတင်းမာမှုများ လျော့ပါးရေး၊ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် နျူကလီးယား လက်နက်များ မစမ်းသပ်ရေးတို့အတွက် အစိုးရအနေဖြင့် ပါဝင်ထောက်ခံ ရန် တောင်းဆိုနေလေသည်။

ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဆွဲဒင် အလုပ်သမား လူတန်းစားနှင့် ဆွဲဒင်ပြည်သူ များကြောင့် ဆွဲဒင် အစိုးရသည် ဥရောပစီးပွားရေးဘုံအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ခြင်း မပြုနိုင် တော့ဘဲ နောက်ဆုတ်လိုက်ရလေသည်။

“ကဲ ဒါ ခင်ဗျားတို့ တည်းရမယ့် ဟိုတယ်ပဲ”

မစွတာ စပင်ဆန်က အရင် ဦးဆောင်ဆင်းကာ ကားတံခါးကို ဖွင့် လိုက်သည်နှင့် ကျွန်တော်တို့လည်း ကားပေါ်မှ ဆင်းလိုက်ကြသည်။ ကျွန်တော် တို့ တည်းခိုရမည့် ဟိုတယ်မှာ ‘နန်းတော် ဟိုတယ်’ ဖြစ်လေသည်။

အောက်ထပ်က မှန်တံခါးကြီးတွေကို တွန်းဝင်ကာ ကောင်တာသို့ လျှောက်လာခဲ့ကြပြီး ကျွန်တော်တို့နာမည်များကို စာရင်းသွင်းကြသည်။ ဆရာ ဦးအောင်လှမှာ ၉ ထပ်တွင် တစ်ယောက်ခန်းတစ်ခန်းရပြီး ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန် တာရာမှာ ၁၁ ထပ်၊ နံပါတ် ၁၁၁၀ တွင် နှစ်ယောက်ခန်းတစ်ခန်း ရလေသည်။

“ကဲ ဟောဒါက နံနက်စာအတွက် လက်မှတ်။ ဒါက ဥမင်ရထား လက်မှတ်။ ဘတ်စ်ကားစီးလို့လည်း ရတယ်။ ဓာတ်ရထားစီးလို့လည်း ရတယ်။

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

နေ့လယ်စာနဲ့ ညစာကတော့ မယ်လမင်ဟိုတယ်မှာ စားရမယ်။ ကျွန်တော့်ကို သွားခွင့်ပြုပါဦး။ လေဆိပ်မှာ နောက်ထပ် ရောက်လာမယ့် ကိုယ်စားလှယ် တွေကို ကြိုရပါဦးမယ်”

မစ္စတာ စတင်ဆန်က ကျွန်တော်တို့အား ခရီးသွားလက်မှတ်နှင့် နံနက်စာလက်မှတ်များကို ထုတ်ပေးပြီး နှုတ်ဆက်၍ ထွက်သွားလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ကား အချိန်စောသေးသဖြင့် စတော့ဟုမ်းမြို့ကြီးကို လှည့်၍ ကြည့်ချင်ကြပါသေးသည်။ သို့ရာတွင် နှင်းကလည်းကျ၊ အေးကလည်း အေးသည့်ပြင်၊ ခရီးကလည်း ပန်းလာကြသည့်အတွက် ဘယ်ကိုမှ မထွက်တော့ဘဲ ဟိုတယ်ပေါ် လာခေါ်သည့်အတိုင်း ကိုယ့်အခန်းကို ကိုယ်တက်လာခဲ့ကြလေသည်။

အခန်းသို့ ရောက်သည်နှင့် ညစာကိုပင် မစားကြတော့ဘဲ စောစောစီးစီး အိပ်ပစ်လိုက်ကြလေသည်။

(၃)

ညက အစောကြီးအိပ်၍ နံနက်တွင်လည်း အစောကြီး နိုးလေသည်။ အိပ်ယာက ထ၍ ရေမိုးချိုးပြီးနောက် အခန်းထဲမှာပင် ထိုင်၍ ဒဂုန်တာရာနှင့် နှစ်ယောက် စကားပြောနေကြသည်။ နံနက် ၈ နာရီထိုးသည့်တိုင် နေရောင် မပြူသေးပါ။

အပြင်တွင် သုံည ဒီဂရီ သာသာမျှသာရှိသော်လည်း အခန်းထဲတွင် ရေခန်းပိုက်တပ်ထားသဖြင့် နွေးနေလေ၏။ စွပ်ကျယ်အင်္ကျီနှင့်တောင် နေလို့ရလေသည်။ ဟိုတယ်အပြင်သို့ လှမ်းကြည့်လိုက်လျှင် နှင်းတွေဖုံးနေသဖြင့် အိမ်ခေါင်များသည် ဖြူဖွေးနေကြလေ၏။ အောက်လမ်းမပေါ်တွင် ဥဒဟို မောင်းနေသော မော်တော်ကားများလည်း မြင်ရလေသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ အထပ်မှာ ၁၁ ထပ် ဖြစ်နေ၍ လည်းကောင်း၊ မှန်တံခါးတွေ အလုံပိတ်ထားသဖြင့် လည်းကောင်း မော်တော်ကားသံများကို လုံးဝ မကြားရပါ။ အသံကို မကြားရဘဲ လှုပ်ရှားမှုကိုသာ မြင်ရပါသည်။ အသံတိတ် ရုပ်ရှင်ကားတစ်ခုကို ကြည့်ရသကဲ့သို့ ရှိလေသည်။

ကိုတာရာကား စကားပြောနေရာမှ ဖြတ်ကာ သူ၏ ကဗျာဆရာ

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

မျက်စိဖြင့် အခန်းကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေး၍ ဝေဖန်ချက်ပေးနေလေသည်။

“အထင်သေးလို့ မရဘူး ဆရာ။ ကျွန်တော်တို့ဆီထက် အများကြီး သာ တယ်။ ကြည့်စမ်း နံရံက အဝါနုရောင်နဲ့ ခန်းဆီးကန်လန်ကာ အညိုရောင် မှိုင်းမှိုင်းက ဆန့်ကျင်ဘက် အရောင်နှစ်ခုကို တွဲထားပြီး ကြမ်းခင်းကော်ဇောက အပြာနုရောင်မှာ အစိမ်းနည်းနည်း ရောထားတယ်။ ပန်းချီမျက်စိရှိတယ်။ မဆိုးဘူး။”

ဒဂုန်တာရာကား အသွေးအရောင်ကို ကြည့်မြင်ခံစားရာတွင် များစွာ အာရုံထက်မြက်သူ ဖြစ်ပါသည်။ အပြာရောင်ဆိုလျှင် အဖြူရောင်မှာ အစိမ်းများ သည်။ နည်းသည်ဟု အသေးစိတ်မြင်သူ ဖြစ်ပါသည်။ ပန်းချီပြိုင်ပွဲ အကဲဖြတ် လုပ်ရလျှင် များစွာ အသုံးဝင်မည့် မျက်လုံးများပေတည်း။

ဒဂုန်တာရာ ပြောသလို ကျွန်တော်တို့အခန်းမှာ ပန်းချီဆန်လှပါ သည်။ စားပွဲခုံ၊ မှန်တင်ခုံ၊ မီးအုပ်ဆောင်း စသည်တို့ကလည်း လှလှပပ၊ သပ်သပ် ရပ်ရပ် ကလေးတွေ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့် အိပ်ရာအထက်တွင် ဘောလံတစ်ကမ်းခြေ နွေရာသီ ရှုခင်းပုံတစ်ပုံကို ချိတ်ဆွဲထားပါသည်။ ဒဂုန်တာရာ၏ အိပ်ရာခေါင်းရင်းတွင် ခေတ်သစ် စိတ္တဗေဒနည်းဖြင့် ဆွဲထား သော ပန်းချီကားတစ်ချပ် ရှိပါသည်။

အခန်းမှာ နှစ်ယောက်ခန်း ဖြစ်၍ တော်တော်လေးကျယ်လေသည်။ အဝင်ပေါက် လက်ဝဲဘက်တွင် ရေချိုးခန်းလည်း ရှိသည်။ ဧည့်ခန်းသတ်သတ် တော့ မရှိပါ။ ဧည့်သည်လာလျှင် ကျွန်တော်တို့ အိပ်ရာဘေးက ကုလားထိုင်နှင့် စားပွဲတွင် သာ ဧည့်ခံနိုင်ပါသည်။

နံနက်စာ စားချိန်ရောက်၍ ဆရာဦးအောင်လှအား နံနက်စာ စားပွဲတွင် ဆုံကြရန် ဖုန်းဆက်ပြီး ၈ ထပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့ကြသည်။ ‘နန်းတော် ဟိုတယ်’ မှာ ခမ်းနားသည်ထက် ခေတ်မီသည်ဟု ဆိုရမည် ထင်ပါသည်။ အဆင်အပြင် အခင်းအကျင်းတို့မှာ များစွာ ခေတ်ဆန်လှပေ၏။ ဓာတ်လှေခါး ကလည်း မောင်းသူမလိုဘဲ အလိုအလျှောက် မောင်းနှင်လေသည်။ အထပ် နံပါတ်များ ရေးသားသော ခလုတ်ကလေးကို နှိပ်လိုက်ရုံနှင့် လိုရာခရီးသို့ အပြီး ရောက်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ရောက်သွားသောအခါ နံနက်စာ စားခန်းထဲတွင်

ပန်းကန်ကလေးတွေကိုကိုင်ကာ တန်းစီနေသော လူတန်းကြီးကို တွေ့ရလေသည်။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ထည့်စားရသော 'ဘူမေ' နံနက်စာ ဖြစ်လေသည်။ ကော်ဖီနံ့ကား တစ်ခန်းလုံး မွှေးကြိုင်နေပေသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ပန်းကန်ကလေးတွေ ကောက်ကိုင်ကာ ကိုယ့်အလှည့်ကို ကိုယ်စောင့်ရပါသည်။ နံနက်စာမှာ အင်္ဂလိပ် နံနက်စာနှင့် ဥရောပ နံနက်စာဟူ၍ ခွဲထားလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရသော နံနက်စာလက်မှတ်မှာ ဥရောပ နံနက်စာ ဖြစ်ပေသည်။ ဥရောပ နံနက်စာမှာ အင်္ဂလိပ် နံနက်စာလို မစုံလင်ပါ။

ပေါင်မုန့်ညှို့ နှစ်ချပ်သုံးချပ်၊ ပေါင်မုန့်ကြွပ်တစ်လုံး၊ ထောပတ်တစ်ခွက်၊ မာစလိုတ် သို့မဟုတ် လှိုတစ်ခွက်နှင့် ကော်ဖီတစ်ခွက်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ခရမ်းချဉ် သီးဖျော်ရည်၊ လိမ္မော်ရည်၊ နွားနို့ စသည်တို့ ထပ်၍သောက်လိုလျှင် ကိုယ့် အိတ်ထဲက စိုက်ထုတ်၍ ပေးရလေသည်။ တကယ်တော့ ဥရောပ နံနက်စာ ဆိုသည်မှာ ကျွန်တော်တို့ဆီတွင် အိပ်ရာထ ကော်ဖီသောက်တာလောက်ပဲ ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ကော်ဖီကား များစွာ ကောင်းလှပေသည်။ အနံ့ရော၊ အရသာ ရော များစွာ ထူးခြားသော ကော်ဖီပေတည်း။ ကောင်းသလောက်၊ ထူးခြားသလောက်လည်း ဈေးကြီးလှပေ၏။ ကော်ဖီတစ်ခွက်ကို ဆွီဒင်ငွေ ၃-၆၅ ပြား ကျလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ငွေနှင့်လည်း သိပ်မကွာလှပါ။ သည့်လောက်ပင် ကျပါသည်။

နံနက်စာစားပြီး ကုတ်အင်္ကျီများကိုသယ်ကာ အောက်ထပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့ကြလေသည်။ အောက်ထပ်တွင် တံဆိပ်ခေါင်း၊ သတင်းစာ၊ ပို့စကပ်၊ ချောကလက်၊ စီးကရက် စသည့် တိုလီမိုလီ ပစ္စည်းကလေးတွေ ရောင်းသည့် ဆိုင်တွင် သတင်းစာ ရှာကြည့်သည်။ အင်္ဂလိပ်သတင်းစာဆို၍ တစ်စောင်မျှ မရှိပါ။ အားလုံး ဆွီဒင် ဘာသာနှင့်သာ ဖြစ်ကြပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ အစည်းအဝေးမှာ ဘင် ရက်နေ့မှ စမည်ဖြစ်ရာ ယနေ့ တစ်နေ့လုံး အားနေလေသည်။

ထို့ကြောင့် မြို့ကို လျှောက်ကြည့်ကြရန် စီစဉ်ကြပါသည်။

ဒီပြင် အစီအစဉ်တွေ အသာထားပြီး နံပါတ်တစ်က ကျွန်တော် ဦးထုပ် တစ်လုံး ဝယ်ချင်တယ်ဗျာ။ ဒီလောက် နှင်းပွင့်တွေ တဖွဲ့ဖွဲ့ကြားထဲမှာ ဒီအတိုင်းသာ လျှောက်သွားနေရင် အအေးမိပြီး မာလက ဈာန်ကြွလိမ့်မယ်”

ဆရာဦးအောင်လှနှင့် ဒဂုန်တာရာမှာ ဦးထုပ်ကိုယ်စီပါကြသော်လည်း ကျွန်တော်မှာ ဦးထုပ် ပါမလာပါ။ ထို့ကြောင့်ပင် ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်သား ဟိုတယ်မှထွက်ကာ တစ်လမ်းဝင် တစ်လမ်းထွက် လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။ လမ်းလျှောက်ရင်း လေ့လာရသည်က ပို၍ ပြည့်စုံသည် ထင်သဖြင့် တက္ကစီပင် မခေါ်တော့ပါ။

ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ်မှာ မြို့မြောက်ဖျားတွင် ရှိလေသည်။ ဈေးကွက် များမှာ မြို့လယ်ကောင်တွင် ဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော်တို့ နေရာနှင့်ဆိုလျှင် တော်တော် ဝေးလေသည်။ သို့ရာတွင် စတော့ဟုမ်းမှာ ဈေးမြို့ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ ဘယ်နေရာသွားသွား မှန်အပြည့် တပ်ထားသော တံခါးပေါက် ကြီးများနှင့် ဈေးဆိုင် များကိုကား တွေ့နေရပါသည်။

အပြင်ထွက်လိုက်၍ ၁၅ မိနစ်လောက် လျှောက်မိသည်နှင့် တော်တော် အေးလာပါပြီ။ ပလက်ဖောင်းပေါ်တွင် နှင်းတွေ ခဲစပြုပြီ ဖြစ်၍လည်း မချော် အောင် သတိထားသွားရလေသည်။

စတော့ဟုမ်းမှ လမ်းများကလည်း ကျဉ်းလွန်းလှပေ၏။ အတက် အဆင်းကလေးတွေ၊ အကွေ့အကောက်ကလေးတွေ၊ လမ်းကြိုလမ်းကြား ကလေးတွေဖြင့် ပြည့်နှက်နေလေသည်။ လမ်းကလေးတွေက ကျဉ်းသလောက် ဘေးက တိုက်ကြီးတွေက မြင့်မားကာ မိုးထိုးနေကြသည်။ လမ်းပေါ်တွင် နှင်းပွဲတွေ ခဲနေသဖြင့် ဖြူဖွေးနေသလောက် အဆောက်အအုံကြီးတွေက ဟောင်းနွမ်းကာ ညိုမှိုင်းနေကြသည်။ သစ်ပင်များကား သစ်ရွက်မရှိ၊ အရိုး ပြိုင်းပြိုင်း ထနေကြလေသည်။

“ဟောဒီမှာဗျို . . . ဦးထုပ်ဆိုင်”

ဒဂုန်တာရာက ပြောသဖြင့် မှန်တံခါးကို တွန်းဖွင့်ကာ ဦးထုပ်ဆိုင် ထဲသို့ ဝင်လိုက်ကြသည်။ ဦးထုပ်ဆိုင်ထဲမှာ နွေးနေလေ၏။

အအေးထဲကလာပြီး စောင်ခြုံထဲ ဝင်လိုက်ရသလို နွေးသွားလေ သည်။ ဦးထုပ်မှာ ဆွဲဒင်ငွေ ၂၃ ကျပ်ပေးရလေသည်။ ကျွန်တော်က ခရီးသွား ချက်လက်မှတ်ကို ထုတ်ပေးပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ပေါင်ဖြစ်နေ၍ ဘေးက ဘဏ် တိုက်သို့သွား၍ ငွေလဲရသေး၏။ ဘဏ်တိုက်ကလေးများမှာ စတော့ဟုမ်းမြို့ တွင် ကွမ်းယာဆိုင်များလို မှုမ့ကြနေလေသည်။ မနက် ၉ နာရီမှ ညနေ ၆

နာရီထိ (ထမင်းစားချိန်မှအပ) ဖွင့်ထားသဖြင့်လည်း အချိန်နောက်ကျမှာကို မစိုးရိမ်ရတော့ပါ။

သို့နှင့် ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်မှာ စတော့ဟုမ်းမြို့လမ်းတကာတွင် ခြေလျင် လျှောက်ကြည့်ကြလေသည်။ ဆရာဦးအောင်လှက 'ဒါဆာဂတန်' သို့ သွားမည်ဆိုလေသည်။ ဒါဆာဂတန်မှာ လမ်း ၂ အမည်ပေတည်း။ ကုတ် အင်္ကျီများကို ဒါဆာဂတန်တစ်ဝိုက်မှာ ဈေးချိုချိုနှင့် ရနိုင်သည်ဟု ဆိုလေသည်။

ကျွန်တော်တို့မှာ ဝတ်စုံများများ မပါပါ။ ထို့ကြောင့် ဝတ်စုံကလေး တစ်စုံလောက် ဝယ်ရကောင်းလေမလားဟု တွေးကာ ဒါဆာဂတန်သို့ ထွက်လာ ခဲ့သည်။ မြေပုံကြည့်လိုက်၊ ပုလိပ်မေးလိုက်ဖြင့် တစ်လမ်းဝင် တစ်လမ်းထွက် လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။ နံနက် ၁၀ နာရီလောက် ရှိပြီဖြစ်၍ နေရောင်လည်း ပွင့်လာပါပြီ။ သို့ရာတွင် နေပွင့်သည့်တိုင် အချမ်းဓာတ်ကား လျော့၍ မသွားပါ။

ဟိုမေး သည်မေးဖြင့် ဒါဆာဂတန်သို့ ရောက်လာကာ ကုတ်အင်္ကျီဆိုင် တစ်ဆိုင်သို့ ဝင်ကြည့်ကြသည်။ ဝတ်စုံများမှာ အရောင်အသွေး အမျိုးမျိုးစုံ ပေ၏။ ဈေးကလည်း ကြီးလှပါသည်။ စတော့ဟုမ်းတွင် ဝတ်စုံများ ဈေးပေါ လိမ့်မည်ဟု ထင်ခဲ့သော်လည်း မြန်မာပြည်နှင့် မကွာလှပါ။ အလတ်စား ဝတ်စုံတစ်စုံကို ကျပ် ၂၀၀ လောက်ပေးရပြီး အကောင်းစားဆိုလျှင် ၃၀၀ ကျော် ၄၀၀ နီးပါး ကျနေလေသည်။

ဆွဲဒင်တွင် ဈေးဝယ်ရသည်ကား အချိန်ကုန်လှပါသည်။ တစ်ယောက် ဝယ်မပြီးမချင်း ဘာမျှမမေးရဘဲ စောင့်နေရပါသည်။ ရွှေ့ကလူက ဂျိုးများပြီး ဟိုပစ္စည်းပြခိုင်း၊ သည်ပစ္စည်းပြခိုင်း လုပ်နေလျှင်လည်း မပြီးပြီးအောင် စောင့်နေ ရပါသည်။ သူ့ကိစ္စပြီးတော့မှ ဈေးရောင်းသူကလည်း နောက်လူဘက်သို့ လှည့်ကြည့်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဝင်ကြည့်သောဆိုင်မှာ ဝတ်စုံတွေ အမျိုးမျိုးစုံလှပေ၏။ ဈေးကလည်း ကြီးလှပါသည်။ ဆောင်းတွင်းမို့ သည်လောက် ဈေးကြီးသလား မသိပါ။ ကျွန်တော်ကား တစ်ခါတစ်ရံမှသာ အသုံးကျသောဝတ်စုံကို သည် လောက်ဈေးကြီးပေး၍ မဝယ်နိုင်ပါ။

“ဘယ်ပြည်ကပါလဲ”

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ရောင်းသူက ကျွန်တော့်ကို အကဲခတ်၍ မေးလိုက်သည်။

“မြန်မာပြည်ကပါ”

“ဟုတ်လား... ဒီမှာ ဗမာတစ်ယောက်ရှိတယ်။ ခပ်ဝဝပဲ။ သူဝတ်စုံ ချုပ်ရင် ကျွန်တော့်ဆိုင်မှာ လာချုပ်တာပဲ”

သူ ပြောတာ ဟုတ်မဟုတ်တော့ မသိပါ။ သို့ရာတွင် စတော့ဟုမ်းတွင် ကိုမင်းရှင်ယောက်ဖ ကြေးနန်းဌာန အင်ဂျင်နီယာ ကိုလှဘော် အစိုးရပညာ တော်သင်အဖြစ် ရောက်နေသည်ကို ကျွန်တော် ကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် လိပ်စာကို မပေးခဲ့၍ ကိုလှဘော်နှင့် မတွေ့ရပေ။

သို့ဖြင့် ဟိုလျှောက်သည်လျှောက် ငေးရင်းမောရင်း တော်တော်ဖား လာကြပါပြီ။ အေးလည်း အေးလာပါပြီ။ နံနက် ၉ နာရီကတည်းက လျှောက် လာကြသည်မှာ တစ်ချက်ထိုးပါတော့မည်။

“ကဲ . . . မယ်လမင်ကို သွားကြစို့ရဲ့”

မယ်လမင်ဟိုတယ်မှာ မြို့လယ်ကောင်တွင် ရှိ၍ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်စားလှယ်များ နေ့လယ်စာနှင့် ညစာစားရမည့် ဟိုတယ် ဖြစ်သည်။ ဟိုတယ်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင် ကျွန်တော်တို့ အစည်းအဝေးကျင်းပမည့် မက်ဘောဂဟူးဆက် ခန်းမဆောင် ရှိလေသည်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့၏ ယာယီရုံးခန်းနှင့် ဧည့်ခံကော်မီတီ၏ ယာယီရုံးခန်းမှာ မယ်လမင်ဟိုတယ် အခန်း နံပါတ် ၂၃၂ မှာ ထားလေသည်။ စောစောကြို ရောက်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များမှာလည်း မယ်လမင်ဟိုတယ်မှာပင် အခန်း ရကြလေသည်။ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေကား နောက်ကျ၍ အစည်းအဝေး ခန်းမ နှင့် ဝေးသည့် နန်းတော်ဟိုတယ်မှာ နေရာရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဒါဆာဂတန်မှ လျှောက်ခဲ့ကြပြီး ဥမင်ရထားဘူတာရုံကို ရှာရပြန်ပါ သည်။ မြို့ကလည်း ကြီးပြန်၊ လူစိမ်းတွေကလည်း ဖြစ်ပြန်၊ လမ်းတွေကလည်း ဝက်ပါလို ရှုပ်ထွေးပြန်သဖြင့် ဥမင်ရထားဘူတာကို တော်တော်နှင့် ရှာလို့ မတွေ့ပါ။ ဒီအထဲ ဆွီဒင်လူမျိုး တော်တော် ခပ်များများကလည်း အင်္ဂလိပ်စကား မတတ်သဖြင့် ကျွန်တော် တို့တစ်တွေ ယောင်လည်လည် ဖြစ်နေကြလေသည်။ နောက်ဆုံးတစ်ယောက်ကို သွားမေးမိတော့မှ သူက “ကျွန်တော်လည်း ဘူတာရုံ သွားမလို့ လိုက်ခဲ့ပါ” ဆိုသဖြင့် သူနဲ့ လိုက်သွားကြလေသည်။ ဘူတာရုံသို့ လျှောက်

လာကြရင်း ကျွန်တော်တို့ မျိုးရိုးကို မေးမြန်းစပ်စုလေသည်။

“အော် မြန်မာပြည်ကလား။ ကျွန်တော် သိတာပေါ့။ ကုလသမဂ္ဂမှာ ခင်ဗျားတို့ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ပဲ။ ကျွန်တော်က ဆွီဒင်လူမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ နော်ဝေးလူမျိုးပါ။ ဒါပေမယ့် စတော့ဟုမ်းမှာနေတာ ၈ နှစ်လောက် ရှိပါပြီ”

သူက လမ်းလျှောက်ရင်း ဦးသန့် ဆိုသောနာမည် ဘယ်လိုအဓိပ္ပာယ် ဆောင်ကြောင်း၊ မစ္စတာ တပ်ဖို့ လိုမလို စသည်တို့ကို မေးပါသည်။ သို့ဖြင့် ခဏကြာတော့ ဥမင်ဘူတာရုံထဲသို့ ဓာတ်လှေကား(Escalator)ဖြင့် ဆင်း လာရလေ၏။ ရွှေ့လျားလည်ပတ်နေသော လှေကားထစ်များပေါ်တွင် ရပ်လိုက် သွားပြီး အောက်ပလက်ဖောင်းနှင့် တစ်ညီတည်း နေရာသို့ ရောက်သည်နှင့် လှမ်းတက်လိုက်ရသည်မှာ ပထမသော် စိတ်မရဲစရာ ဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် ခွန်အားစိုက်ထုတ်မှု မလိုဘဲ များစွာ သက်သာလေသည်။

ဥမင်ဘူတာရုံမှာ ကုန်မျိုးစုံကြော်ငြာတွေ ပြည့်နေအောင် ကပ်ထား လေသည်။ ပိုက်ဆံထည့်လိုက်သည်နှင့် စီးကရက်၊ ချောကလက် ရောင်းသော ဆိုင်၊ အလိုအလျောက် ဓာတ်ပုံရိုက်သော ဆိုင်ကလေးများကိုလည်း တွေ့ရပေ ၏။ ဥမင်ဘူတာရုံထဲမှာ လူတွေ ပျားပန်းခတ်နေလေသည်။ ယောက်ျားတွေ ကလည်း ကုတ်အင်္ကျီကြီးတွေ ဝတ်ထားကြသည်။ မိန်းမတွေကလည်း ကုတ် အင်္ကျီတွေ ဝတ်ထားကြသည်။ ဆွီဒင်သူများကား များစွာ ချောမောကြပေသည်။

“ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသာပါရင်တော့ ဆွီဒင်သူတွေဟာ မြောက်ကျွန်းသူတို့ ဘာတို့ဆိုတာတွေ ဖြစ်မှာပဲကွလို့ ပြောမှာပဲဗျာ”

ကျွန်တော်က ဒဂုန်တာရာကို လှမ်းပြောလိုက်ပါသည်။ ဆွီဒင်သူ များမှာ အသားအရေ ဖြူဝင်းနေကြသည်။ အရပ်မြင့်မြင့် ကိုယ်ဟန်သွယ်သွယ် မျက်လုံးမျက်ခုံး ကောင်းကောင်းဖြင့် လှပကြသူများ ဖြစ်ပါသည်။

“မဆိုးဘူး ချောတယ်။ ရုပ်ရှင်မင်းသမီးတွေထဲမှာလည်း ကြည့်ပါလား အင်ဂရစ်ဘုဂ်မင်းတို့၊ အင်နီတာအက်ဂ်ဘတ်တို့ဆိုတာ ဆွီဒင်သူတွေ မဟုတ် လား”

ဒဂုန်တာရာက ထောက်ခံပါသည်။ ချောမောရုံတွင် မကပါ။ အဝတ် အစားကလည်း ပြေပြစ်ကြပါသည်။ အလှကို အဆင်အပြင်က သရဖူဆောင်း ပေးလိုက်သကဲ့သို့ ရှိပါသည်။

ရထားဆိုက်၍ ရထားပေါ်တက်ခဲ့ကြပါသည်။ နော်ဝေမိတ်ဆွေက ကျွန်တော်တို့ သွားမည့် မယ်လမင်ဟိုတယ်ရှိ မက်ဘောဂပလာဆွမ် ဘူတာရုံ ကို မြေပုံတွင်ထောက်၍ ညွှန်လိုက်လေသည်။ ဆွီဒင်ဥမင်ရထားမှာ အခင်း

အကျင်း သပ်ရပ်၍ ခေတ်လည်း မီပါသည်။ မြန်လည်း မြန်ပါသည်။ နှစ်ဘူတာ လောက်ဆိုက်လျှင် နော်ဝေမိတ်ဆွေ နှုတ်ဆက်၍ ဆင်းသွားပါသည်။ ကျွန်တော် တို့ကား နောက်ထပ် နှစ်ဘူတာလောက်စီးပြီးမှ ရောက်လေသည်။

ဟိုတယ်မယ်လမင်သို့ရောက်လျှင် ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်စားလှယ်များ အတွက် သတ်မှတ်ထားသော ထမင်းစားခန်းထဲသို့ ဆင်းလာခဲ့ကြလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ထမင်းစားခန်းကား (Basement) မြေအောက်တွင် ရှိလေ သည်။ ကပွဲခန်း၊ ဆိုင်ခန်း စသည့် အခြားအခန်းများလည်း မြေအောက်ထပ် တွင် ရှိပါသေး၏။ လှေခါးအဆင်းရောက်သော် ဝတ်ရုံခန်းစောင့် (Cloak-room Attendent) ထံတွင် လောင်းကုတ်အင်္ကျီကြီးတွေ၊ လည်စီးတွေ၊ ဦးထုပ်တွေကို ချွတ်၍ အပ်ပစ်ခဲ့ကြပြီးမှ ထမင်းစားခန်းထဲသို့ ဝင်ရပါသည်။ သူတို့နှိုင်း ဆောင်းရာသီတွင် သည်မျှလေးလံသော ကုတ်အင်္ကျီကြီးတွေကို ချွတ်ရ ဝတ်ရသည်မှာ အလုပ်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ထမင်းစားခန်းထဲတွင် လူတော်တော် စုံနေပေပြီ။ ကျွန်တော်တို့ ရောက်သွားသည်နှင့် တရုတ်ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့ဝင်အမျိုးသမီးက ကြိုဆို၍ နေရာချပေးလေသည်။ သူ့အမည်မှာ မစ္စတီယန် ဖြစ်လေ၏။

“မြန်မာပြည်ကမုန်း ကျွန်မ သိပါတယ်။ ကျွန်မ မြန်မာပြည်ကို ရောက်ဖူးပါတယ်။ ကျွန်မကို အကူအညီလိုရင် ပြောပါ”

မစ္စတီယန်က သူ့အခန်းနံပါတ်ကိုပေးကာ နှုတ်ဆက်၍ ထွက်သွား လေသည်။ မစ္စတီယန်ထွက်သွားပြီး မကြာမီမှာပင် မစ္စတာအောလ်မင်းဆိုသူ ပေါက်လာပြန်သည်။ မစ္စတာအောလ်မင်းကား အမေရိကန်လူမျိုးပေတည်း။ သူသည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ၏ အတွင်းရေးမှူးများ အဖွဲ့ရုံးမှာ လုပ်နေ သည်။ အရပ်ခပ်ပြတ်ပြတ်၊ စကားဝဲဝဲနှင့် ဖြစ်ပြီး မျက်မှန် အနက်တစ်ဖက် အဖြူတစ်ဖက် တပ်ထားလေသည်။ ကျွန်တော်ကား သူ့ကိုကြည့်၍ စာရေးဆရာ အသင်း နတ်သျှင်နောင် ပြဇာတ်ကတုန်းက မျက်မှန် အနက်တစ်ဖက်၊ အဖြူ တစ်ဖက်တပ်ကာ ပေါ်တူဂီစစ်ဗိုလ်အဖြစ် သရုပ်ဆောင်သော သော်တာဆွေကို သွား၍ အမှတ်ရနေလေသည်။

မစ္စတာ အောလ်မင်းက ကျွန်တော်တို့ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့၏ ကိုယ်စားလှယ်စာရင်း၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မည့် ကော်မရှင် စသည်များ ပါဝင်သော ပုံစံစာရွက်ကလေး ထိုးပေး၍ ဖြည့်ပေးလိုက်သည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

နေ့လယ်စာစားပြီးနောက် ထုံးစံအတိုင်း ဟိုတယ် မယ်လမင် တစ်ဝိုက်ကို ကျွန်တော်တို့ ခြေလျင်လျှောက်ကြည့်ကြပြန်သည်။ သည်နေရာကား မြို့လယ်ဖြစ်၍ ဒါဆာဂတန်ထက် ပို၍ ဈေးဆိုင်ကြီးများ ပေါများလှပေ၏။ ဆိုင်ကြီးတွေကလည်း ခမ်းနားလှပေ၏။ ဈေးဆိုင်တွေ သူတို့ဝတ်စားပုံတွေကို ကြည့်ပြီး လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားသည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ စကင်းဒီနေး ဝီးယန်း တိုင်းပြည်ငယ်ကလေးများ လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်သည်မှာ သမဝါယမစနစ်ကြောင့်လားဟု တွေးမိပါသည်။ ကြားနေနိုင်ငံမို့လို့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဒဏ်ကို မခံရသောကြောင့်ပေးလား ဟူ၍လည်း တွေးမိလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်သား ဟိုတယ် မယ်လမင်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် ဘက်တွင် ဝင်၍ ငွေလဲနေတုန်း ဗြိတိသျှကိုယ်စားလှယ် မစ္စတာ အီဗာမွန် တေဂူနှင့် တွေ့လေသည်။ မစ္စတာမွန်တေဂူကား ဝဝပိုင်ဖိုင် အရပ်ခပ်မားမား ဖြစ်၏။ သူသည် ရုပ်ရှင်ဝေဖန်ရေးဆရာ၊ စာပေဝေဖန်ရေးဆရာ ဖြစ်လေသည်။ အင်္ဂလန်မှ ၃ လတစ်ကြိမ်ထုတ်ဝေသော နာမည်ကျော် ‘မာ့ကဲဆစ်ကွာတာလေး’ စာစောင်တွင်လည်း အယ်ဒီတာတစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။

မစ္စတာမွန်တေဂူမှာလည်း ကျွန်တော်တို့လို ငွေလာ၍ လဲခြင်းဖြစ်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့က လန်ဒန်တွင် နေချိန်မရ၍ မနေခဲ့ကြောင်း ပြောပြသည်တွင် သူက . . .

“ဟာ . . . ခင်ဗျားတို့ မနေ့ကလိုက်လာဖြစ်တာ ကံကောင်းတယ်။ ဒီနေ့လန်ဒန်မှာ နှင်းမှောင်ကျနေလို့ ဘယ်လေယာဉ်ပျံမှ မထွက်နိုင်တော့ဘူး။ ကျွန်တော့် မိန်းမ ဒီနေ့လာဖို့ပဲ။ ခုတော့ သူလည်း ကွန်ဖရင့် မတက်နိုင်တော့ဘူး . . . ”

မစ္စတာ မွန်တေဂူသည် ငွေလဲပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့ကို နှုတ်ဆက်ကာ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်ကြီးနှင့် မလိုက်အောင် ပေါ့ပါးဖျတ်လတ်စွာ ထွက်သွားလေသည်။ သူ့တွင် ကျွန်တော်တို့ကို ကုတ်အင်္ကျီအထူကြီးတွေ ဝတ်မထားပါ။ သာမန်သာ ဝတ်ထားပါသည်။ သူတို့ဥတုနဲ့ သူတို့တော့ အလိုက်သားဟု တွေးလိုက်မိသည်။

ကျွန်တော်တို့ကား ညစာကိုလည်း ဟိုတယ် မယ်လမင်မှာပင် စားမည်ဖြစ်၍ ‘နန်းတော်’ သို့ မပြန်နိုင်သေးပါ။ ဟိုတယ်မယ်လမင်တစ်ဝိုက်နှင့် အချိန်ကုန်အောင် ဟိုလျှောက် သည်လျှောက် လုပ်ကြပြီး ည ၈ နာရီထိုးမှ ညစာစား

နေရီစာအုပ်တိုက်

ကြပါသည်။ ညစာစားပြီးနောက်မှ ဥမင်ရထားစီးကာ နန်းတော် ဟိုတယ်ရှိသော စိန့်အိရစ်ပလန်ရပ်ကွက်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြလေသည်။

ဥမင်ဘူတာထဲမှာ လူတွေ ရှုပ်ယှက်ခတ်နေလေသည်။ အလုပ်ပြန် များ ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ ရထားတစ်စင်းလုံး ပြည့်ကြပ်လျက် ရှိပါသည်။ ဟိုတယ်မယ်လမင်မှ ကျွန်တော်တို့ ဘူတာအထိ ခုနစ်ဘူတာလောက် ကျော်သွားရလေသည်။ ထိုမှတစ်ဖန် နန်းတော်ဟိုတယ် ရောက်အောင် ၁၅ မိနစ်လောက် လျှောက်ရလေသည်။

ဘူတာမှ ဟိုတယ် ရောက်အောင်သွားရသည့် ၁၅ မိနစ်ခရီးမှာ သိပ် မသက်သာလှပါ။ ညပိုင်းဖြစ်၍ ပိုအေးလာပါပြီ။ ထို့ကြောင့် ခပ်သုတ်သုတ် လျှောက်ကြရလေသည်။ ဆွိဒင် လုလင်ပျိုနှင့် လုံမပျိုတို့ကား တစ်ယောက်ခါးကို တစ်ယောက်ဖက်ကာ နှင်းထဲတွင် လမ်းလျှောက်နေကြလေသည်။ သူတို့လို ချစ်သူတွေအဖို့ကား စတော့ဟုမ်းမြို့တော် နှင်းမှုန်မှုန်ညများသည် လှပသော ညများ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ဟိုတယ်ရောက်တော့ တစ်နေ့ကုန် လျှောက်သွားရသည်နှင့် ပင်ပန်း ကာ စကားစမြည်တောင် မပြောနိုင်ကြဘဲ အိပ်ပစ်လိုက်ကြလေသည်။

(၄)

ဘူဖေးခန်းမတွင် နံနက်စာစားသောက်ကြပြီး အစည်းအဝေးတက်ရန် အမြန်ရထားဖြင့် ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။ အစည်းအဝေး ကျင်းပမည့်နေရာမှာ ကျွန်တော်တို့ ညစာစားရမည့် ဟိုတယ်မယ်လမင်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ခန်းမမှာ ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ရောက်သောအခါ လူမစုံသေးပါ။ စောနေပါသေး သည်။ ထို့ကြောင့် အစည်းအဝေးခန်းမကြီး၏ ရှေ့ဘက် ဧည့်ခန်းမတွင်စုနေ၍ စကားပြောနေကြသည်။ နိုင်ငံအသီးသီးမှ လူမျိုးအသီးသီးကို တွေ့ရလေ၏။ နိုင်ငံအသီးသီးမှ လူမျိုးအသီးသီးကို တွေ့ရလေ၏။

အပြင်ဘက်တွင် နှင်းမှောင်ကြီးကျ၍ နေလေသည်။ လမ်းမီးတွေ၊ ဈေးဆိုင်တွေမှာ မီးတွေထွန်းထားကြလေသည်။ နာတာလှူပွဲတော်နီးသဖြင့်လည်း ဆိုင်များမှာ မီးပဒေသာတွေ ထိန်နေလေ၏။ ကားတွေကလည်း လမ်းမပေါ်မှာ

မီးတွေထွန်းကာ ဥဒဟို ပြေးလွှားနေကြလေသည်။ သူတို့ဆီက နံနက် ၉ နာရီသည် ကျွန်တော်တို့ဆီက ည ၉ နာရီနှင့် တူတော့သည်။

၉ နာရီကျော်သည်နှင့် အစည်းအဝေး စရတော့မည်ဖြစ်သဖြင့် ခန်းမထဲသို့ ဝင်လာခဲ့ကြပါသည်။ စင်မြင့်ပေါ်တွင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ သဘာပတိအဖွဲ့က နေရာယူ၍ ကိုယ်စားလှယ်များက နားကြပ်များ တပ်ဆင်ထားသည့် ထိုင်ခုံအသီးသီးတွင် နေရာယူကြလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကား တတိယခုံတန်းတွင် နေရာယူလေသည်။

ယနေ့နံနက် အစီအစဉ်မှာ ကိုယ်စားလှယ်စုံညီ အစည်းအဝေးဖြစ်လေသည်။ နိုင်ငံပေါင်း ၆၄ နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ် ၂၀၀ ခန့် တက်ရောက်လေသည်။ စင်မြင့်ပေါ်၌ကား မစ္စတာ ယူဂျင်းကောဟွန်း (ပြင်သစ်)၊ မစ္စတာ အီဒါမွန်တော့ (ဗြိတိသျှ)၊ ပါမောက္ခဘာနဲ (ဗြိတိသျှ)၊ ကဗျာဆရာကြီး အာသာလန်းဝစ် (ဆွီဒင်)၊ မစ္စတာ အယ်လိုဆေဒူး(ဂီနီ)၊ မစ္စတာ အင်မွိုင်တားဘက် (လီဘနွန်)၊ မေဂျာဂျင်နရယ်ဆိုကေး (အိန္ဒိယ)၊ စာရေးဆရာကြီး မစ္စတာကိုနီရှက်ဖ် (ဆိုဗီယက် ယူနီယံ)နှင့် မစ္စတာ ကာဆယ်လာ (အာဂျင်တီးနား)တို့ ထိုင်ကြလေသည်။ သူတို့ အားလုံးက ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်လေ၏။

ဆွီဒင် ကဗျာဆရာကြီး အာသာလန်းဝစ်က အစည်းအဝေး ဖွင့်ကြောင်း ကြေညာပြီး ဧည့်ခံကော်မတီကိုယ်စား မိန့်ခွန်းပြောကြားလေသည်။ ထို့နောက် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ သဘာပတိအဖြစ် ပါမောက္ခဘာနဲက မိန့်ခွန်းပြောကြားရန် ဖြစ်လေ၏။

ပါမောက္ခဘာနဲသည် ဓာတ်ခွက်ရှေ့တွင် ရပ်လိုက်လေသည်။ နဖူးကျယ်ကျယ် ခပ်ဖိုင့်ဖိုင့် အရပ် ထောင်ထောင်မောင်းမောင်းနှင့် ဖြစ်လေ၏။ ရှည်လျားသော ဆံပင်များသည် ဝဲကျနေကြလေသည်။ အသက် ၅၀ ကျော် ၆၀ နီးပါးလောက် ရှိမည်ဟု ထင်ရပါသည်။ ရိုးသားခန့်ငြား၍ ကြည်ညိုလေးစားဖွယ်ကောင်းသော ဥပမိရုပ်မျိုးပေတည်း။

ကျွန်တော်ကား ပါမောက္ခ ဘာနဲကို သည်တစ်ကြိမ်သာ မြင်ဖူးပါသေးသည်။ သို့ရာတွင် သူ့စာများကိုကား မကြာခဏ ဖတ်ဖူးပါသည်။ ဖတ်ဖူးရုံမျှ မကပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဥပစာတန်း တက်ရောက်စဉ်က သူ၏ စာများကိုပင် သင်အံလေ့လာခဲ့သည်။

ပါမောက္ခ ဘာနဲ့သည် လန်ဒန်တက္ကသိုလ်မှာ ပါမောက္ခလုပ်ရင်း ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်။ အင်္ဂလန်မှ ထုတ်ဝေသော 'မာ့က်ဆစ်ကွာတာလေး' မဂ္ဂဇင်းတွင်လည်း အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ (Fellow of Royal Societies) ခေါ် တော်ဝင် သိပ္ပံပညာရှင်များ အသင်းဝင်တစ်ဦး ဖြစ်၍ ထင်ရှားသော ဗြိတိသျှ ကွန်မြူနစ်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်၏။ နိုင်ငံတကာ လီနင်ငြိမ်းချမ်းရေး ဆုရှင်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော် လေးစားကြည်ညိုသော ပါမောက္ခဘာနဲ့ ၏ မိန့်ခွန်းကို နားစွင့်နေမိလေသည်။

“ကျွန်တော်တို့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးရဲ့ မွေးဖွားရာ ဇာတိ လို့ ဆိုထိုက်တဲ့ ဆွီဒင်ပြည်၊ စတော့ဟုမ်းမြို့မှာ ခုလိုတွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးရတာဟာ အင်မတန်မှ ကြည်နူးအားတက်စရာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ရဲ့ ပထမဆုံး ဥက္ကဋ္ဌကြီးဖြစ်တဲ့ ကွယ်လွန်သူ ပါမောက္ခကြီး ဂျူလီယော့ကျူရီဟာ ၁၉၅၀ ခု၊ စတော့ဟုမ်းငြိမ်းချမ်းရေး ကြေညာစာတမ်းကြီးကို ဒီမြို့မှာပဲ ရေးဆွဲအဆိုပြုခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုရဲ့ အစည်းအဝေး တော်တော်များများဟာလည်း ဒီမြို့မှာပဲ ကျင်းပခဲ့တဲ့အတွက် စတော့ဟုမ်းမြို့ကြီးဟာဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး စည်းဝေးပွဲများနဲ့ အမြဲတစေ ဆက်စပ်လို့ နေပါလိမ့်မယ်”

ပါမောက္ခဘာနဲ့က ဆွီဒင်အစိုးရနှင့် စတော့ဟုမ်း မြို့သားများအား ကျေးဇူးတင်စကားပြောကာ မိန့်ခွန်းကို ဆက်ပြောကြားသွားလေသည်။ သူ၏ မိန့်ခွန်းတွင် အချက် ၄ ချက်ကို အဓိကထား၍ ဖော်ပြထားလေသည်။
ယင်းတို့မှာ . . .

- (၁) ဂျာမနီ ပြဿနာ၊
- (၂) လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် နျူးကလီးယား လက်နက်များ၊
- (၃) အာရှအာဖရိကနှင့် လက်တင်အမေရိက ပြဿနာများ၊
- (၄) ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုများ ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

ဂျာမနီစစ်ဝါဒသည် ယခုအခါ ခေါင်းထောင်လျက် ရှိပါသည်။ အနောက်ဂျာမနီသည် နေတိုးအုပ်စုတွင် ထိပ်တန်းမှ ပါဝင်လျက်ရှိကာ ဂျာမနီ လက်နက်ကိုင်တပ်များကို နျူးကလီးယားဗုံးပျံများ တပ်ဆင်လျက် ရှိပါသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ခေါင်းထောင်ထလာသော ဂျာမန်စစ်ဝါဒကို မည်သို့မည်ပုံ ပြန်လည် ခုခံရမည် မှာ ယနေ့ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှု၏ အဓိကပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတကာ တင်းမာမှုများ လျော့ပါးရေးနှင့် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးပြဿနာ တို့သည် ဂျာမန်စစ်ဝါဒကို ခုခံနိုင်မှသာ ပြီးမြောက်အောင်မြင်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် နျူးကလီးယား လက်နက်များ ပြဿနာ အကြောင်းကိုမူ ပါမောက္ခဘာနဲက အောက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုသွားလေ၏။

“လူသန်းပေါင်းများစွာကို သေစေနိုင်တဲ့ ဗုံးများဟာ လေးငါးဆယ် လုံးတွင် မကတော့ဘဲ ရာထောင်ချီပြီး ရှိနေကြပါပြီ။ ဒီဗုံးတွေကို ဘယ်လိုကြိုရ မယ်ဆိုတဲ့ နည်းသစ်တွေဟာလည်း ရာထောင်ချီပြီး ရှိနေပါပြီ။ ဥပမာအားဖြင့် အမေရိကန်ပြည်(Rand Corporation)က ဒေါက်တာ ခန်ဆိုတဲ့ သိပ္ပံ ပညာရှင်ကြီးရဲ့ ‘ကမ္ဘာ့ဖျက်စက်ယန္တရား’ အကြောင်းကို ပြောပါရစေ။ ဒေါက်တာ ခန်က ဗုံးဖြုတ်တဲ့ လူတွေသေကုန်ရင် ဒီနျူးကလီးယားဗုံးတွေကို အလိုအလျောက် ဖြုတ်နိုင်တဲ့စက်ကို တီထွင်ထားခဲ့ပါတယ်။ ဒါတွင်မကပါဘူး။ နျူးကလီးယား ကမ္ဘာစစ်ပွဲကြီးတွေဖြစ်ဖို့ ကောင်းပြီ။ ဒီအခွင့်အရေးကြီးတွေကို လက်လွှတ်ခဲ့ရ တာဟာ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအဖို့ များစွာ နစ်နာတယ်လို့ တွက်ချက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေ ပေါ်ပေါက်နေကြပါပြီ။

ပါမောက္ခ ဘာနဲက (Rand Corporation)မှ ဒေါက်တာ ခန်၏ တွက်ကိန်းကို ရှင်းပြသွားလေသည်။ ဒေါက်တာ ခန်၏ အလိုအရ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသည့်နောက်မှစ၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် ကမ္ဘာ့စစ်ပွဲကြီးများကို တိုက်ခိုက်သင့်ပါလျက် မတိုက်ခိုက်ခဲ့သောကြောင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအတွက် များစွာ နစ်နာဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဒေါက်တာ ခန်က အမေရိကန်သည် ၁၉၅၂ ခုနှစ်တုန်းက ကိုရီးယားစစ်ပွဲတွင် တတိယကမ္ဘာ စစ်ကြီးကို ဆင်နွှဲသင့်သည်။ ဝီယက်နမ်တွင် ဒီယင်ပင်ဖူး ခံတပ် ကျသွားပြီး ဝီယက်နမ် ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံ ထူထောင်ချိန်တုန်းက စတုတ္ထ ကမ္ဘာစစ်ကြီးကို ဆင်နွှဲရမည်။ ဟန်ဂေရီကိစ္စတုန်းက ပဉ္စမ ကမ္ဘာစစ်ကြီးကို ဆင်နွှဲရမည်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်တွင် ဆဌမကမ္ဘာစစ်ကြီးကို တိုက်ရမည်။ ဤသို့ မတိုက် ခဲ့မိသည့်အတွက် အမေရိကန်တွင် များစွာ ဆုံးရှုံးနစ်နာခဲ့သည်။ သတ္တမ ကမ္ဘာ စစ်ပွဲကြီးကို ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် တိုက်ရမည်ဟု ဒေါက်တာ ခန်က ဆိုပါသည်။

နေရီရီဇာအုပ်တိုက်

ယင်းသို့ ပါမောက္ခ ဘာနဲက အမေရိကန်စစ်ဝါဒီများ၏ တွက်ကိန်းကို ထုတ်ဖော် ဖွင့်ချသွားလေသည်။ မည်မျှ ရူးသွပ်သော တွက်ကိန်းပေးနည်း။ ဒေါက်တာ ခန့်သည် ဒီအခွင့်အရေးတွေကို လက်လွတ်လေခြင်းဟု ယူကြားမရ ဖြစ်နေလေသည်။

ပါမောက္ခ ဘာနဲက ဆက်လက်၍ ၁၈ နိုင်ငံ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ကွန်ဖရင့်ကို ကျင်းပဖြစ်အောင် တိုက်တွန်းကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုသွားပါသည်။

အာရှ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိက ပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်၍မူ ပါမောက္ခ ဘာနဲက “အာရှတိုက်မှာဆိုရင် လာအိုရဲ့ ကြားနေတည်ရှိမှုနဲ့ ပတ်သက်လို့ သဘောတူညီမှုရအောင် ကျွန်တော်တို့က တိုက်တွန်းရပါလိမ့်မယ်။ တောင်ဗီယက်နမ်ရဲ့ အခြေအနေဟာလည်း အင်မတန် ဆိုးနေပါပြီ။ အမေရိကန် တပ်များဟာ ၁၉၄၅ ခု ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်ကို ချိုးဖောက်ပြီး အကျင့်ပျက် ပြားတယ်လို့ သူတို့ကိုယ်တိုင် ဝန်ခံထားရတဲ့ တောင်ဗီယက်နမ် ဒီယန်အစိုးရကို လက်နက်အကူအညီ၊ လေတပ်အကူအညီ၊ စစ်တပ်အကူအညီပေးပြီး ပြည်သူ တွေကို နှိပ်ကွပ်နေပါတယ်။ အာဖရိကမှာဆိုရင် အယ်လ်ဂျီးရီးယားပြည်သူများ ဟာ ကိုယ့်ကြံ့မာ ကိုယ်ဖန်တီးခွင့်ရရေးအတွက် တိုက်ပွဲဆင်နွှဲလျက် ရှိပါတယ်။ အယ်လ်ဂျီးရီးယားတိုက်ပွဲဟာ ကိုလိုနီလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲ ပုံသဏ္ဍာန်ကိုသာ မကတော့ဘဲ အထွေထွေ စစ်ပွဲကြီးရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်ကိုတောင် ဆောင်နေပါပြီ။

ကွန်ဂို ပြဿနာကြောင့်လည်း ကမ္ဘာ့စစ်အန္တရာယ်ကြီးတစ်ရပ်တာ ပေါ်ပေါက်နေပါပြီ။ ကွန်ဂို ပြဿနာဟာ ကုလသမဂ္ဂရဲ့ အနေအထားကို ဖရိုဖရဲ ဖြစ်စေခဲ့ပြီ။ ကွန်ဂိုမှာ ဗြိတိသျှ၊ ဘယ်လ်ဂျီယန်နှင့် ပြင်သစ်တို့က ရုပ်သေးရုပ် ရွှန်ဘေးကို အားပေးပြီး အမေရိကန်ကလည်း ကတန်းဂါး သတ္တုတွင်းတွေ ရရေး အတွက် ကွန်ဂိုပြည် စည်းလုံးရေး ကြွေးကြော်သံကို အော်ပြီး ကုလသမဂ္ဂ နာမည် နဲ့ ရွှန်ဘေးကို တိုက်နေပါတယ်။ နေတိုးနဲ့ ပေါ်တူဂီဟာလည်း အင်ဂိုလာမှာ ပြည်သူတွေကို နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်လျက် ရှိတယ်။ လက်တင်အမေရိကမှာတော့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဟာ အိုအေအက်စီ လို့ခေါ်ကာ အမေရိကန်နိုင်ငံများ အသင်းကြီးကို ခုတ်လုပ်ပြီး ကျူးဘားကို တိုက်ခိုက်ဖို့ ကြံစည်နေပါတယ်”

“လွန်ခဲ့သည့် ဧပြီလတုန်းက အမေရိကန် ကျူးကျော်ရေးသမားများ က ကျူးဘားကို တိုက်ခိုက်ရာတွင် ဆုတ်ခွာထွက်ပြေးရသည့်အဖြစ်ကို အမှတ်ရ လာပါသည်”

“ဒါကြောင့်မို့ ဒီလို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်မှုများ မရှိမယ့် အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး တည်တံ့ခိုင်မာစေရေးလုပ်ငန်းများ၊ စစ်မဖြစ်ရေးနဲ့ လက်နက်ဖျက် သိမ်းရေးတိုက်ပွဲများ၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုရဲ့ ပါမောက္ခ ဟာစူအီ၏ အဆို ပြုချက်ကို ကိုယ်စားလှယ်အားလုံးက ထောက်ခံကြပါသည်” မှန်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုသည် လူထုတွင် အခြေခံသော လှုပ်ရှားမှုကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ လူထုလှုပ်ရှားမှုကြီး ဖြစ်လာရေးအတွက် လူထုအားလုံး ပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကျယ်ပြန့်သော ပြည်သူများကို စည်းရုံးရာတွင် ဆန္ဒပြလက်မှတ်များ ကောက်ခံခြင်း၊ လူထုချီတက်ပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်းတို့သည် လူထုအားလုံး ပါဝင်ဆန္ဒပြနိုင်သော နည်းလမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ဤပုံသဏ္ဍာန် ဖြင့် ဗြိတိန်တွင် အယ်လ်ဒါမာစတန် ချီတက်ပွဲကြီးကို ကျင်းပခဲ့ရာ များစွာ အောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။ ဂျပန်တွင် ကီလိုမီတာ ၂၀၀၀ ချီတက်ပွဲကြီး ကျင်းပခဲ့ ပါသည်။ သို့မလုပ်နိုင်ပါ လျှင် ကျွန်တော်တို့သည် စစ်လှိုင်းတိုင်းများကြားတွင် မျောပါသွားဖို့သာ ရှိလေသည်။

ပါမောက္ခ ဟာစူအီက ချက်ကိုစလိုပေးကီးယား နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ကီရာပက် တင်သွင်းသော ဥရောပအလယ်ပိုင်း အနုမြူမဲ့ ဒေသဖန်တီးရေး၊ တရုပ်ဝန်ကြီးချုပ် ချူအင်လိုင်းတင်သွင်းခဲ့သော ပစိဖိတ်ဒေသ အနုမြူမဲ့ ဖန်တီး ရေး အဆိုပြုချက်များကိုလည်း ထောက်ခံပြောကြားသွားကာ သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရများအား ဤအဆိုများကို ထောက်ခံအောင် တိုက်တွန်းကြရန် နိုင်ငံတကာ တွင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီများက ဆောင်ရွက်သင့်သည်ဟုလည်း တင်ပြ သွားလေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ပါမောက္ခ ဟာစူအီက ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုများ၏ သွေးစည်းညီညွတ်ရေးအတွက် ကြိုးစားကြရန်ကိုလည်း တိုက် တွန်းသွားပါသည်။

ထို့နောက် ပိုလန်ပြည် ဝါဆောတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခ ဒလျူစကီးက မိန့်ခွန်းမြှောက်ကြားသည်။ သူက ဂျာမန်စစ်ဝါဒ ပြန်လည် ခေါင်းထောင်လာပုံကို ပြောသွားပြီး ဂျာမန်စစ်ဝါဒကို ဆန့်ကျင်ရေးသည် ဥရောပ ပြဿနာမျှသာ မဟုတ်ဘဲ ကမ္ဘာ့ပြဿနာ ဖြစ်သည်ဟုဆိုကာ ဂျာမန် ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုရေးနှင့် အနောက်ဘာလင်ကို လွတ်လပ်သော ကြားဒေသအဖြစ် သတ်မှတ်ရန် အရေးကြီးကြောင်း အကြံပေးသွားလေသည်။

“ဂျာမန် ပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်လို့ရှိရင် အခြားသော နိုင်ငံတကာ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပြီး ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်. . . ” ဟု သူက ပြောကြားသွားလေသည်။

မစ္စတာ ဒလျူစကီ မိန့်ခွန်းပြီးသည့်နောက် နာရီပြန်တစ်ချက်ထိုးသဖြင့် အစည်းအဝေးကို ရပ်နားလိုက်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ကုတ်အင်္ကျီများကိုဝတ်ကာ နေ့လယ်စာ စားရန်အတွက် ဟိုတယ်မယ်လမင်ဘက်သို့ ကူးလာခဲ့ကြလေသည်။

အပြင်သို့ ထွက်လိုက်သည်နှင့် ရိုးတွင်းချဉ်ဆီခိုက်အောင် အေးမြလှသော ဆွီဒင်ဆောင်းရာသီက ကျွန်တော်တို့ကို နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။ နေ့လယ် နာရီပြန်တစ်ချက်ထိုးသော်လည်း မှောင်နေပါပြီ။ ဓာတ်တိုင်များတွင် လည်းကောင်း၊ အဆောက်အအုံများတွင် လည်းကောင်း မီးတွေ ထိန်လင်းကာ ညပိုင်းလို ဖြစ်နေပါသည်။ ဆွီဒင်တွင် ဆောင်းရာသီ၌ နေကို မြင်ရခဲပါသည်။ နှင်းမှောင်မကျ၍ နေထွက်လျှင်လည်း ခဏသာ ဖြစ်ပါသည်။ နံနက် ၁၀ နာရီလောက်မှ နေထွက်၍ နာရီပြန် တစ်ချက်လောက်ဆိုလျှင် နေဝင်သွားပါသည်။ နွေရာသီတွင်ကား ညများသည် နေ့လိုလင်းကာ ရုတ်တရက် နေမဝင်ပါ။ သန်းခေါင်ယံ နေဝန်းကို မြင်တွေ့နိုင်သည်ဟု ဆိုလေသည်။

ဟိုတယ်မယ်လမင်အောက်က မြေအောက်ခန်းထဲတွင် နေ့လယ်စာ စားပြီးနောက် ခေတ္တအနားယူကာ အစည်းအဝေးခန်းမဆောင်သို့ ပြန်လာ ခဲ့ကြသည်။ နေ့လယ်ပိုင်း အစည်းအဝေးကို နာရီပြန် နှစ်ချက်ကျော်လောက်တွင် ပြန်စလေသည်။

နေ့လယ်ပိုင်းတွင် ကျူးဘား၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ အနောက်ဂျာမနီ၊ အစ္စရေး၊ ဗီယက်နမ်၊ ဟန်ဂေရီ၊ အာရပ်ပြည်ထောင်စုနှင့် မွန်ဂိုလီးယားတို့ စကားပြောကြလေသည်။

နံနက်ပိုင်း ဦးတည် ဆွေးနွေးကြသော ပြဿနာမှာ နှစ်ရပ် ဖြစ်၏။ ပထမပြဿနာမှာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက်ကြီးတစ်ခု ကျင်းပသင့်သည်။ ယင်းကွန်ဂရက်၏ အမည်ကို လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် အမည်ပေးသင့်သည် ဆိုသည့်ပြဿနာ ဖြစ်၏။ ဒုတိယပြဿနာမှာ အာရှ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိက တိုက်ကြီးသုံးတိုက် ကွန်ဖရင့်

တစ်ရပ်ကို ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီက ကြီးမှူးကျင်းပသင့်သည်ဆိုသော ပြဿနာ ဖြစ်သည်။ ယင်းအဆိုပြုချက် နှစ်ခုစလုံးကို ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်စီ သဘာပတိအဖွဲ့က တင်သွင်းလေသည်။

ညနေ ၃ နာရီ ၄၅ မိနစ်တွင် အစည်းအဝေးကို ခေတ္တရပ်နားလိုက် ကြပါသည်။ အစည်းအဝေး ပြန်စသောအခါတွင် မာလီ ကိုယ်စားလှယ်က လာမည့် ၁၉၆၂ ခုနှစ် ကွန်ဂရက်သည် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ကွန်ဂရက် တစ်ခုတည်း မဖြစ်သင့်ပါ။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး ကွန်ဂရက်ကြီး ဖြစ်သင့်ပါသည်ဟု ပြင်ဆင်ချက် တင်သွင်းလိုက်လေသည်။ ဂျပန် ကိုယ်စားလှယ် ပါမောက္ခ ဟိရိုနိုနိုကလည်း ၁၉၆၂ ခုနှစ် ကွန်ဂရက်ကြီး၏ အနှစ်သာရသည် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး၊ အထွေထွေနှင့် လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးတို့အပေါ်တွင် အခြေပြုသင့်သည်ဟု ပြောဆိုသွား လေသည်။ အယ်လ်ဂိုးရီးယားကလည်း မာလီ ကိုယ်စားလှယ်၏ အဆိုပြုချက်ကို ထောက်ခံဆွေးနွေးသွားလေ၏။ ဘယ်လ်ဂျီယန်နှင့် ဘူလ်ဂေးရီးယားတို့ကား သဘာပတိအဖွဲ့၏ အဆိုကို ထောက်ခံ ဆွေးနွေးသွားလေသည်။

နောက် စကားပြောမည့်သူမှာ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ကိုယ်စား လှယ် အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီ ဖြစ်လေသည်။ မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီမှာ တရုတ်ပြည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌတစ်ဦး လည်း ဖြစ်ပေ၏။ အသက် ၅၀ ကျော်လောက်ရှိ၍ ဆံပင်တွေ ဖွေးဖွေးဖြူနေ ပါပြီ။ သို့သော်လည်း ကိုယ်ကာယကြံ့ခိုင်၍ ကျန်းမာသန့်ရှင်းသော ရုပ်လက္ခဏာ ရှိသူ ဖြစ်ပေသည်။ သူ့မျက်နှာသည် ချိုပြုံးလျက် ရှိပေသည်။ မစ္စတာ လျောင် သည် အင်္ဂလိပ်လို တတ်သော်လည်း အင်္ဂလိပ်လို မပြောဘဲ တရုတ်လို ပြောလေ သည်။ အင်္ဂလိပ်စကားပြန်က စကားလုံးများကို တိကျအောင် ရွေးချယ်နေသော အခါတွင် နောက်မှ အင်္ဂလိပ်လို ထောက်ပေးလေသည်။

မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီက အာရှ၊ အာဖရိကတိုက်များတွင် နယ်ချဲ့ စနစ်ကို ဆန့်ကျင်ကာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် တိုက်ခိုက်နေသော အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုများအကြောင်းကို ပြောပြသွားကာ ယင်းအမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုများကို တရုတ်ပြည်သူများက ထောက်ခံကြောင်း ပြောပြသွားလေသည်။ ထိုမျှမကပါ အရင်းရှင်နိုင်ငံများဖြစ်သော ဗြိတိန်၊

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

အနောက်ဂျာမနီ၊ ဥရောပ၊ အမေရိကနှင့် ဩစတြေးလျ ပြည်သူများက နိုင်ငံခြား စစ်စခန်းများ ချထားခြင်း ဆန့်ကျင်သည့် တိုက်ပွဲများကိုလည်း ထောက်ခံကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုသွားပါသည်။

“မိတ်ဆွေများ ခင်ဗျား သို့တိုင်အောင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဟာ ခုတိုင်ခြိမ်းချောက်ခြင်း ခံနေရပါတယ်။ စစ်သစ်တစ်ခုရဲ့ အန္တရာယ်ဟာ ယခုတိုင် ကျွန်တော်တို့ ဂုတ်ပေါ်မှာ ဝဲနေပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်အတွက် ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သတိရှိမှုကို ပိုပြီး တိုးမြှင့်ပေးဖို့ လိုပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ အဆိုးရွားဆုံး ရန်သူဖြစ်သော အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်ကို ဆက်လက်ဖွင့်ချဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်”

မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီသည် စိတ်အားထက်သန်စွာ ပြောလျက်ရှိသည်။ မှန်ပါသည်။ အမေရိကန်နယ်ချဲ့သမားသည် လာအိုတွင် ဂျီနီဗာစာချုပ်ကို ချိုးဖောက်လျက်ရှိကာ လာအို လွတ်လပ်ရေး၊ ကြားနေရေးနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးကို ဖျက်ဆီးလျက်ရှိပါသည်။ တောင်ဗီယက်နမ်တွင် လက်နက်ဖြင့် စွက်ဖက်လျက် ပြည်သူများကို နှိပ်ကွပ်လျက် ရှိပါသည်။ တောင်ကိုရီးယားတွင် ဖက်ဆစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ထူထောင်လျက် ရှိပါသည်။ ဂျပန်တွင် ဖက်ဆစ် ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းရန် ကြိုးစားလျက် ရှိပါသည်။ အယ်လ်ဂျီးရီးယား၊ ကွန်ဂို၊ အင်ဂိုလာ၊ ကင်မရွန်း၊ အရှေ့အာဖရိက၊ အလယ်ပိုင်းအာဖရိကနှင့် တောင်အာဖရိကတို့တွင်လည်း နယ်ချဲ့သမားသည် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲများကို ဖိနှိပ်ချေမှုန်းလျက် ရှိပါသည်။ ကျူးဘား၊ ဘရာဇီး၊ အာဂျင်တိုင်း၊ ဗင်နီဇွဲလား၊ အီကွေဒေါ၊ ဒိုမီနီကန် စသည့် တောင်အာဖရိက တိုင်းပြည်များတွင်လည်း ယန်ကီနယ်ချဲ့စနစ်သည် ပြည်သူများကို ကျွန်ပြုထားရန် ကြိုးပမ်းလျက် ရှိပါသေးသည်။ ထို့ကြောင့် နယ်ချဲ့သမားအား ဆက်တိုက်ဖွင့်ချရန် တာဝန်မှာ မပြီးဆုံးသေးပါ။

“အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဟာ အကြီးဆုံးသော စစ်ဝါဒသမား၊ နယ်ချဲ့သမား နိုင်ငံကြီး ဖြစ်တယ်ဆိုတာ အဖြစ်အပျက်တွေက ပြသခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ အမေရိကန်အစိုးရကို ကြီးမားသော စစ်ရေး စက်မှုလက်မှုဝါဒက အုပ်ချုပ်ထားတယ်ဆိုတာကို အိုက်ဆင်ဟာဝါ အစိုးရကိုယ်တိုင်က ဝန်ခံပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်လောက သမ္မတ ကနေဒီက အစ်ဇက်ရှား သတင်းစာ အယ်ဒီတာ

ချုပ် အလူးဘေးကို ပြောကြားလိုက်ပုံတွေဟာ အမေရိကန်ရဲ့ နယ်ချဲ့ကျူးကျော်မှု နဲ့ ကမ္ဘာ့သိမ်းပိုက်ရေး ရည်မှန်းချက်များကို ပိုပြီး ပွင့်လင်းစွာ ထုတ်ဖော် ပြခဲ့ပါတယ်။ အစ်ဇဗက်ရှား အယ်ဒီတာချုပ် အလူးဘေးနဲ့ တွေ့တုန်းက ကနေဒီဟာ အရေးကြီးတဲ့ နိုင်ငံတကာ ပြဿနာများနဲ့ ပတ်သက်လာတိုင်း သူ့ရဲ့ ဖောက်ပြန်တဲ့ နယ်ချဲ့ဝါဒ ရပ်တည်မှုကို တစ်လက်မမှ မလျော့ဘဲ ခေါင်းမာစွာ ဆက်လက် ရပ်တည်သွားမယ့် သဘောကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။ ကနေဒီက ဂျာမန် ပြဿနာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဂျာမနီ ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးကို သူ့ စည်းကမ်းချက်တွေအတိုင်း လုပ်ရန် တိုက်တွန်းသွားပါတယ်။ အနောက်ဘာလင်ကို အနောက်ပိုင်း အာဏာပိုင်များက ဆက်လက် သိမ်းပိုက်ထားမယ်လို့လည်း ပြောခဲ့ပါတယ်။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် နျူးကလီးယား လက်နက်စမ်းသပ်မှု ပိတ်ပင်ရေး ဆွေးနွေးပွဲတွေ မလုပ်မီ 'ထိရောက်သော စစ်ဆေးမှု' ပြုလုပ်ရမယ် လို့လည်း သူ့အလိုကျ ပြောသွားပါတယ်။ ကျူးဘားအား ကျူးကျော်စွက်ဖက်ရေးဝါဒကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေပါတယ်။ လာအိုကို အမေရိကန်အကာ အကွယ်ခံနယ် အဖြစ် ထားဖို့လည်း ကြိုးစားလျက် ရှိပါတယ်။ အမေရိကန်ဟာ ဒီလိုလားချက်တွေကိုရမှ၊ ဒီဆန္ဒတွေ ပြည့်ဝမှသာ ဆိုဗီယက်အမေရိကန် ဆက်ဆံမှု တိုးတက်ကောင်းမွန်ရေးကို စတင်စဉ်းစားမယ် ဆိုတဲ့ သဘောကို ရှင်းရှင်းကြီး ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့ပါတယ်။”

ကျွန်ုပ်တို့ ဘိသည့် နားထောင်ရင်း မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီကို ငေးကြည့်နေမိလေ၏။ မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီသည် ဘောင်းဘီအိတ် နှစ်ဖက်ထဲသို့ လက်နှိုက်၍ ရပ်ရင်း သူ့ရှေ့တွင် ခရားရေသွန်သလို အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ပြောနေသော စကားပြန်မလေးကို ပြုံး၍ ကြည့်နေလေသည်။ စကားပြန်မလေးက ဆင်တူရိုးမှား စကားလုံးကို သုံးမိသည်တွင် သူ့လိုချင်သော စကားလုံး အတိအကျကို ဝင်၍ ပြောပေးလိုက်သည်ကို မြင်ရပေ၏။ မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီကား များစွာ စေ့စပ်သေချာသူပေတည်း။

“ဒါတွင်မကပါဘူး။ ‘အနှစ် ၂၀ ငြိမ်းချမ်းရေး’ လို့ ကနေဒီက အော်ပြီ အနှစ် ၂၀ ငြိမ်းချမ်းရေးရအောင်အတွက် စည်းကမ်းချက် နှစ်ရပ်ကို လိုက်နာရမယ်လို့လည်း ချပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒီစည်းကမ်းချက်တွေရဲ့ အနှစ်သာရက ဘာလဲ။ ငြိမ်းချမ်းရေးလိုချင်ရင် တော်လှန်ရေး တစ်ခုမှ မလုပ်ကြနဲ့။ ဘယ်တော်

လှန်ရေးကိုမှလည်း မထောက်ခံကြနဲ့ဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။ သဘောကတော့ ကနေဒီဟာ ကမ္ဘာလူဦးရေရဲ့ သုံးပုံနှစ်ပုံရှိတဲ့ အရင်းရှင် ကမ္ဘာက ပြည်သူများကို နယ်ချဲ့စနစ်၊ ကိုလိုနီစနစ်အောက်မှာ ထာဝစဉ် ကျွန်ပြုထားမယ်။ အရှေ့ ဥရောပ ရဲ့၊ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံများရဲ့ လူနေမှုစနစ်ကို ပြောင်းပစ်မယ်။ အာရှပြည်သူများရဲ့ ချီတက်မှုလမ်းကြောင်းကိုလည်း ပြောင်းပစ်မယ်ဆိုတဲ့ သဘောပဲ။ ဒီလို ဆိုခြင်း အားဖြင့် ကနေဒီဟာ ဆိုဗီယက်ယူနီယံကို အရင်တုန်းကလို အရင်းရှင် ဝိုင်းရံမှု တွေလုပ်ပြီး ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်းကြီးကို ချေမှုန်းပစ်ချင်တဲ့ သဘောပဲ”

“ကနေဒီရဲ့ အလိုကိုလိုက်ပြီး ဒီစည်းကမ်းချက်နှစ်ခုကို လိုက်လျော တာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် ကမ္ဘာမြေအနှံ့ တိုင်းပြည်တွေ အားလုံးမှာ အမှောင်ထုကြီး ဖုံးလွှမ်းပြီး၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဟာလည်း လေထဲမှာ ပျောက်သွားတော့မယ်ဆို တာဟာ ထင်ရှားလှပါတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် တချို့လူတွေ ပြောကြသလို ‘ထာဝစဉ် ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေး’ မဖြစ်တော့ဘဲ အမေရိကန်နယ်ချဲ့စနစ်ရဲ့ ထာဝစဉ် လွှမ်းမိုးမှုပဲ ရှိတော့မှာပဲ။ ဒါကိုကြည့်ခြင်းဖြင့် အမေရိကန်နယ်ချဲ့ စနစ်ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ချစ်မြတ်နိုးကြတဲ့ ကမ္ဘာ့ပြည်သူများရဲ့ အရက်စက်ဆုံး၊ အကောက်ကျစ်ဆုံး ရန်သူဆိုတာ သိမြင်နိုင်ပါတယ်။ ကနေဒီ အစိုးရဟာ အိုက် ဆင်ဟာပါတီ အစိုးရထက် ပိုပြီး မကောင်းဘဲ၊ ပိုပြီး သားဆိုးနိုင်တယ်ဆိုတာ သိနိုင်ပါတယ်။ သူ့လို ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ အဆိုးရွားဆုံးသော ရန်သူကို ကြည့်မြင်တဲ့ နေရာမှာ ငြိမ်းချမ်းရေး တပ်သားများ ရိုးသားတဲ့ ပြည်သူများဟာ မျက်မှန်စိမ်း တပ်ပြီး မကြည့်သင့်ပါဘူး”

မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီ၏ စကားများမှာ တိကျလှပေ၏။ မစ္စတာ လျောင် သည် တရုတ်တော်လှန်ရေးတွင် ဆက်တိုက်ပါဝင်လာခဲ့သော တော်လှန်ရေး တပ်သားဟောင်းကြီး ဖြစ်သလို ငြိမ်းချမ်းရေး၏ တပ်သားကြီးလည်း ဖြစ်ပါ သည်။ တရုတ်ပြည်သူ့ နိုင်ငံရေးရာ အတိုင်ပင်ခံ ကော်မတီဝင် ပြည်သူ့လွှတ်တော် အမတ်၊ တရုတ်ပြည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ၊ တရုတ်ပြည် အာရှ၊ အာဖရိက သွေးစည်းညီညွတ်ရေး ကော်မတီ ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ စသည်ဖြင့် ဆောင် ရွက်လျက် ရှိသည်။ တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မတီ လူကြီးတစ်ဦး လည်း ဖြစ်ပေ၏။

“ကျွန်တော်တို့ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံများဟာ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲ

နေထိုင်ရေးမှု ၅ ချက်ပေါ်မှာ အခြေပြုပြီး လူနေမှုစနစ်ချင်းမတူတဲ့ နိုင်ငံအချင်းချင်း ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်ရေးကို ကြိုးစားခဲ့ကြပါတယ်။ ကနေဒါကလည်းပဲ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်ရေးကို ပြောပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကနေဒါ လိုချင်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေရေးဟာ အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်ကို ကမ္ဘာ့ရေမြေရှင် သခင်အဖြစ် ကြီးမှူးရပ်တည်မယ့် နယ်ချဲ့စနစ်၊ ကိုလိုနီစနစ် ထာဝစဉ် ကြီးစိုးရေး ဖြစ်ပါတယ်။ အမေရိကန်နယ်ချဲ့သမားတွေက ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲ နေရေးကို လက်ခံလာအောင် ကျွန်တော်တို့တစ်တွေက လူထုတွေကို စည်းရုံးပြီး ပြတ်သားတဲ့၊ ပြင်းထန်တဲ့ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ရေရှည်တိုက်ပွဲကို တိုက်အောင် လှုံ့ဆော်ဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ နယ်ချဲ့သမားတွေနဲ့ သဘောတူညီချက် ရနိုင်တယ်လို့ ထင်တဲ့လူတွေ၊ ပြည်သူတွေ မပါဘဲနဲ့၊ တိုက်ပွဲတွေ မတိုက်ဘဲနဲ့ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲ နေထိုင်ရေးလုပ်နိုင်တယ်လို့ ထင်တဲ့ လူတွေဟာ အမှန်ကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ကျေနပ်မှုဖြင့် ယစ်မူးနေသူများသာ ဖြစ်နေကြပါတယ်။ ဒီအယူအဆဟာ ပြည်သူများရဲ့ တိုက်ခိုက်ရေးစိတ်ဓာတ်ကို ပျက်ပြယ်စေပြီး ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ဖျက်ဆီးပေးလိမ့်မယ်”

မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီက စကားပြော ကောင်းသလောက်၊ စကားပြန် မကလေးကလည်း စကားပြန် ကောင်းလှပါသည်။ မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီက စကားသွက်သလောက်၊ စကားပြန်မကလေးကလည်း စကားသွက်လှပါသည်။ အထစ်အငေါ့ဟူ၍ တစ်ချက်မျှ မရှိပါ။

“အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူများက တစ်ဖက်၊ နယ်ချဲ့စနစ်၊ ကိုလိုနီစနစ် အသစ်အဟောင်းတို့က တစ်ဖက် တိုက်တဲ့ တိုက်ပွဲဟာ သေရေးရှင်ရေး တိုက်ပွဲ ဖြစ်တယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းကို ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော် အလေးအနက် ထားပြီး ပြောလိုပါတယ်။ အဖိနှိပ်ခံပြည်သူများနဲ့ နယ်ချဲ့စနစ်၊ ကိုလိုနီစနစ် ဟာ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်လို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ နယ်ချဲ့စနစ်နဲ့ ကိုလိုနီစနစ်ဟာ လုံးဝ ဖျက်ဆီး ချေမှုန်းခြင်း မခံရသေးသမျှ အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူများရဲ့ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲဟာ တစ်မိနစ်မျှ ရပ်နား လိမ့်မယ် မဟုတ်ပါဘူး”

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

“နိုင်ငံတကာ အငြင်းပွားမှုများကို တတ်နိုင်သလောက် ငြိမ်းချမ်းစွာ စေ့စပ်ဆွေးနွေး ဖြေရှင်းသင့်တယ်။ တတ်နိုင်သလောက် လက်နက်နဲ့ ဖြေရှင်းခြင်းမပြုသင့်ဘူးလို့ ကျွန်တော်တို့ အမြဲတမ်း ခံယူခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အားလုံး သိကြတဲ့အတိုင်း ကနေဒါဟာ စေ့စပ်ဆွေးနွေးဖို့အတွက် မြူနစ်လေးလောက်မှ နိုးသားတဲ့ဆန္ဒ မရှိပါဘူး။ ကနေဒါဟာ တစ်ဘက်က စေ့စပ်ဆွေးနွေးချင်တယ်လို့ အော်ပြီ၊ အခြားတစ်ဘက်က (ဆိုဗီယက်နဲ့ အမေရိကန်ရဲ့ အခြေခံ ပဋိပက္ခကို စေ့စပ်ဆွေးနွေးမှုနဲ့ အလွယ်တကူ ဖြေရှင်းလို့ မရဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အခြေခံ အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားနဲ့ ဆိုဗီယက်ရဲ့ အခြေခံ အမျိုးသား အကျိုး စီးပွားဟာ ဆန့်ကျင်နေတယ်။ ဒီဆန့်ကျင် ကွဲလွဲမှုတွေကို ဘယ်စေ့စပ်ဆွေးနွေးပွဲကမှ အဆုံးသတ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ထုတ်ဖော်ကြေညာ လျက် ရှိပါတယ်။ ကနေဒါရဲ့ စကားများဟာ မလိုလားအပ်သော ဥပမာ ဖြစ်သော်လည်း သင်ခန်းစာယူဖို့ ကောင်းပါတယ်”

နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲမှာ နည်းပရိယာယ်နှစ်သွယ် ရှိသင့်တယ် လို့ ကျွန်တော်တို့ ယူဆပါတယ်။ တစ်ခုကတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ စေ့စပ် ဆွေးနွေးရေး နည်းပရိယာယ်ကို မငြင်းပယ်သင့်ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ဖြစ်ပြီး၊ အခြား တစ်ခုကတော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ လူထုတွေကို စည်းရုံးပြီး၊ နယ်ချဲ့စနစ်က တစ်ချက်ချရင် ကိုယ်က တစ်ချက်ပြန်ချတဲ့ ပုံစံအမျိုးမျိုးနဲ့ တိုက်ပွဲတွေကို ဆင်နွှဲ ရမယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။ စေ့စပ်ဆွေးနွေးပွဲတွေကို အားကိုးပြီး လူထုတိုက်ပွဲ တွေကို အထင်သေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် စွန့်လွှတ်ခြင်းများကို လုပ်ခဲ့ရင် အဲဒီလို လုပ်ခြင်းများဟာ နယ်ချဲ့သမား ရှေ့မှောက်မှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝကွက်အပ်တာ နဲ့ တူပါလိမ့်မယ်”

ခန်းမထဲတွင် လက်ခုပ်သံတွေ ဆူညံသွားလေ၏။ မစ္စတာ လျောင်ချီ သည် ဆက်၍ ပြောနေပြန်လေသည်။

“နိုင်ငံတကာ အငြင်းပွားမှုများကို ငြိမ်းချမ်းစွာ စေ့စပ်ဖြေရှင်းရမယ် လို့ ဆိုခြင်းဖြင့် အရေးကြီးတဲ့ နိုင်ငံတကာ ပြဿနာများကို နိုင်ငံကြီးအချို့ အချင်းချင်း စေ့စပ်ဆွေးနွေးရုံနဲ့ ဖြေရှင်းနိုင်တယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို မရောက် ပါဘူး။ အရေးကြီးတဲ့ နိုင်ငံတကာ ပြဿနာများကို ကမ္ဘာ့ပြည်သူများနဲ့တကွ ကြီးသည်၊ ငယ်သည်၊ အင်အားများသည်၊ နည်းသည်မဟုဲ နိုင်ငံကြီးငယ် အားလုံး

အတူလက်တွဲပြီး ဖြေရှင်းရပါလိမ့်မယ်။ ကမ္ဘာကြီးကို အင်အားကြီးတဲ့ အမေရိကန် တစ်ဦးတည်းက အုပ်စိုးရမယ်ဆိုတာဟာ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အလားတူပဲ နိုင်ငံပြဿနာများကို နိုင်ငံကြီး နှစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် ငါးနိုင်ငံက ဖြေရှင်းရမယ် ဆိုတာဟာ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ နိုင်ငံငယ်လေးတွေရဲ့ ထင်မြင်ချက်ကို လေးစားခြင်းမပြုဘဲ ဖြေရှင်းရေးဟာ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ မဖြစ်နိုင်ရုံမက သဘာဝလည်း မကျပါဘူး။ ကြီးသည် ဖြစ်စေ၊ ငယ်သည် ဖြစ်စေ၊ အင်အား များသည် ဖြစ်စေ၊ နည်းသည် ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတိုင်းဟာ လွတ်လပ်ပြီး တူညီတဲ့ အခွင့်အရေး ရှိပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ရဲ့ ကံကြမ္မာကို နိုင်ငံကြီးအချို့က ထိန်းချုပ် ချယ်လှယ်နိုင်တယ် ဆိုတဲ့ ခေတ်ဟာ မရှိတော့ပါဘူး။ ထာဝရ ပျောက်ကွယ် ဆိတ်သုဉ်းသွားရပါပြီ”

မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီက အမေရိကန်နယ်ချဲ့စနစ်သည် ကုလသမဂ္ဂ အား လက်ကိုင်တုတ်လုပ်ကာ အာဖရိကတိုက်တွင် ကိုလိုနီစနစ်ကို ရိုက်သွင်း နေကြောင်းဖြင့် ပြောကြားသွားပါသည်။

“အထွေထွေ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးဟာ ကျွန်တော်တို့ မိတ်ဆွေ များအဖို့ အရေးကြီးတဲ့ ပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့အားလုံးရဲ့ တူညီ သော ဆန္ဒလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို မြတ်နိုးကြတဲ့ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေဟာ အထွေထွေ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးအတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသော်လည်း ယခုထက်တိုင် ခရီးမရောက်လှသေးပါဘူး။ ဒါ ဘာဖြစ်လို့လဲ၊ အခြေခံ အကြောင်းရင်းကတော့ နယ်ချဲ့သမားတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အုပ်စိုးမှုကို လက်နက် အားကိုးမှုဖြင့်သာ ထားရှိနိုင်လို့ပါပဲ။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဟာ ကမ္ဘာစစ် ကြီးတစ်ခုအတွက် ပြင်ဆင်နေချိန်မှာ ဒေသန္တရစစ်ပွဲကလေးများနဲ့ ကန့်သတ် စစ်ပွဲများကို ပြင်ဆင်လျက်ရှိတယ်ဆိုတာ လူတိုင်းသိကြပါတယ်။ အမေရိကန် ဟာ ဖျက်ဆီးလှုံ့ဆော်တဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကိုလုပ်ပြီး ဖောက်ပြန်သော ပြည်တွင်း စစ်များတွင် ပါဝင်တိုက်ခိုက်လိုတယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းကိုလည်း လူတိုင်းသိပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ အမေရိကန် နယ်ချဲ့သမားများဟာ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး အောင်မြင်မှုအတွက် ရိုးသားတဲ့ ဆန္ဒမရှိကြဘဲ ခေါင်းမာစွာ ဆန့်ကျင်နေကြပါ တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အထွေထွေ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို ကျွန်တော်တို့ လုပ်ချင်ရင် နယ်ချဲ့ ကျူးကျော်ရေး အင်အားစုများကို တက်ကြွပြတ်သားစွာ တိုက်ပွဲဝင်ဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်”

နေရီရီကအုပ်တိုက်

မစ္စတာ လျှောင်ချင်ချိက တိုက်ပွဲ၏ ဖွဲ့စည်းပုံကိုလည်း အောက်ပါ အတိုင်း ပြောဆိုသွားလေ၏။

“အမေရိကန်စစ်နဲ့ ကျူးကျော်ရေးပေါ်လစီကို ဆန့်ကျင်ရန်နှင့် ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ကျွန်တော်တို့ဟာ ကမ္ဘာ့ပြည်သူ များအားလုံးကို တပ်ပေါင်းစုကြီးတစ်ရပ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းနေရပါတယ်။ ဒီတပ် ပေါင်းစုကြီးဟာ ကျယ်ပြန့်လာပါတယ်။ ဒီတပ်ပေါင်းစုထဲမှာ ကမ္ဘာ့လူဦးရေရဲ့ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်တဲ့ အလုပ်သမားများ၊ လယ်သမားများ၊ ဓနရှင်ပေါက်စများ၊ အမျိုးသား ဓနရှင်ပေါက်စများနှင့် အခြား ငြိမ်းချမ်းရေး လိုလားသော အင်အား စုများ ပါဝင်ကြပါတယ်။ အလုပ်သမားများ၊ လယ်သမားများနှင့် အဖိနှိပ်ခံလူမျိုး များဟာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုရဲ့ အခြေခံ အင်အားစုတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုဟာ ဒီအခြေခံ အင်အားစုတွေပေါ်မှာ မှီခိုခြင်း မပြုရင်၊ ပြည်သူတွေရဲ့ တောင်းဆိုချက်တွေကို ကိုယ်စားပြုဖို့ မရဲဝံ့ ဘူးဆိုရင်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း အထက်လွှာက ထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုသာ စည်းရုံးသိမ်းသွင်းခြင်းနဲ့ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်နေမယ်ဆိုရင်၊ နယ်ချဲ့သမားတွေရဲ့ စိတ်ဆန္ဒပေါ်မှာသာ မှီခိုနေမယ်ဆိုရင် လှုပ်ရှားမှုဟာ ကျယ်ပြန့်တဲ့ ပြည်သူလူထု တွေနဲ့ ကင်းကွာပြီး အားနည်းချိနဲ့သွားကာ တန်ခိုးသတ္တိ မဲ့သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့်မို့ လူ့အဖွဲ့အစည်း အထက်လွှာက ထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို သိမ်းသွင်းရင်း တစ်ပြိုင်နက်မှာ ပြည်သူလူထုများကို လုံးဝ အခြေပြုမလား၊ သို့မဟုတ် လူ့အဖွဲ့ အစည်း အထက်လွှာက ထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို လုံးဝ အခြေပြုပြီး ကျယ်ပြန့်တဲ့ ပြည်သူလူထုတွေရဲ့ ကဏ္ဍကို လျော့တွက်မလား ဆိုတဲ့ ပြဿနာ ပေါ်လာပါတယ်။ ဒီလမ်းနှစ်လမ်းအနက် ဘယ်လမ်းကို လိုက်မလဲဆိုတာကို ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုဟာ ရွေးချယ်ရပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်တို့ ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှု ပြည်သူလူထုနဲ့ ကင်းကွာတာကို နယ်ချဲ့သမားကသာလျှင် ဝမ်းသာပါလိမ့်မယ်”

“ဆိုရှယ်လစ် တိုင်းပြည်များဟာ အနိုင်နိုင်ငံမှာ ရှိကြတဲ့ ပြည်သူများရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုတွေကို အမြဲတစေ လိုလားပြီး ထောက်ခံအားပေးခဲ့ကြ ပါတယ်။ ဆိုရှယ်လစ် တိုင်းပြည်များရဲ့ ငြိမ်းချမ်းသော နိုင်ငံခြားရေးဝါဒဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှု ကြီးထွားတိုးတက်ရေးကို အကျိုးပြုခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်

ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုဟာ လူထုလှုပ်ရှားမှု ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူများ၏ လှုပ်ရှားမှုကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုဟာ တစ်စုံတစ်ခုသော တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ရဲ့ သံတမန်ဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုတိုင်းကို ဖဝါးခြေထပ် လိုက်ဖို့ မသင့်ပါဘူး။ ဒါဟာ နောက်ထပ် ရှင်းလင်းချက်မလိုတဲ့၊ အင်မတန်ရှင်းတဲ့ အမှန်တရား ဖြစ်ပါတယ်။

“ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုဟာ သီးခြားကင်းလွတ်နေတဲ့ လှုပ်ရှားမှု မဟုတ်ပါဘူး။ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုဟာ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု၊ ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်းနှင့်တကွ နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမား လှုပ်ရှားမှုများ နှင့်ပါ နီးကပ်စွာ ဆက်စပ်လျက် ရှိပါတယ်။ ဒီအင်အားစုလေးခုရဲ့ စုပေါင်း ကြိုးပမ်းမှုကို အခြေပြုမှသာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကမ္ဘာစစ်တစ်ခုကို တားဆီးနိုင် ပါလိမ့်မယ်”

“အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူများရဲ့ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး အင်အားစု များဟာ နယ်ချဲ့စနစ်ရဲ့ အခြေခံများကို ကိုင်နဲ့ရာမှာ သော်လည်းကောင်း၊ ကိုလိုနီစနစ်ကို ဖြိုဖျက်ရာမှာသော် လည်းကောင်း၊ အင်မတန် အရေးကြီးတဲ့ အခန်းက ပါဝင်နေပါတယ်။ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုများ အောင်ပွဲဟာ ကြီးမားလာသည်နှင့်အမျှ နယ်ချဲ့အင်အားစုများဟာ အားနည်း လာလေလေ ဖြစ်ပါတယ်။ နယ်ချဲ့ဂိုဏ်းဟာ သူ့ရဲ့စစ်နဲ့ ကျူးကျော်ရေးပေါ်လစီ များကို လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရာမှာ အခက်တွေ့လေလေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို အားနည်းတာ၊ အခက်တွေ့တာနဲ့အမျှလည်း ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး အာမခံချက်ဟာ ပိုပြီး သေချာပါတယ်။ ဒါကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ရေးနှင့် နိုင်ငံတကာ တင်းမာမှုများ လျော့ပါးရေးကိစ္စများတွင် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုဟာ ဘယ်လောက် အရေးပါ အရာရောက် တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားလှပါတယ်။ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဆန့်ကျင်တယ်လို့ ယူဆခြင်း၊ သို့မဟုတ် နယ်ချဲ့သမားက ငြိမ်းချမ်းရေးပေးအောင် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေကို ထောက်ခံ ရဲသော သတ္တိကို မပွေးမြူရဲခြင်း၊ သို့မဟုတ် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုများကို တက်ကြွစွာ ထောက်ခံရန် ပျက်ကွက်ခြင်း စသည်တို့ဟာ များစွာ မှားယွင်းပြီး အင်မတန်လည်း အန္တရာယ်ကြီးလှပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

လို့လားသော ပြည်သူတိုင်းဟာ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ရပ်တည်ပြီး ယင်းကို ထောက်ခံတယ် ဆိုတဲ့ အချက်ဟာ သံသယဖြစ်စရာ မလိုပါဘူး။”

မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီက ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး၊ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးနှင့် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတို့အတွက် တိုက်ကြီးသုံးတိုက်မှ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကွန်ဖရင့်ကြီးတစ်ရပ် ခေါ်ဆိုရန် ဆုံးဖြတ်သည့် အာရှအာဖရိက သွေးစည်းညီညွတ်ရေး၊ ဂါဇာကွန်ဖရင့်ကို ထောက်ခံကြောင်း ပြောဆိုကာ . . .

“နယ်ချဲ့စနစ်ကို သင်ပုန်းချေကာ ပြည်သူများကို ရှုံ့ပုတ်ဖြင့် ပက်သော စကားများ၊ အလုပ်များသည် လည်းကောင်း၊ တိုက်ပွဲ၏ လှံစွပ်ဦးကို နယ်ချဲ့သမားအား ချိန်ထားရာမှ ရွှေသွားအောင် (သို့မဟုတ်) ကျွန်တော်တို့အား တိုက်ခိုက်နိုင်ရန်အတွက် နယ်ချဲ့သမားအား အခွင့်သာစေသော အပြုအမူ ပြောဆိုချက်အားလုံးတို့သည် လည်းကောင်း ဤအရာအားလုံးတို့သည် ကျွန်တော်တို့၏ ညီညွတ်ရေးကို အန္တရာယ်ပြုစေပြီး ရန်သူတို့ကိုသာ ဝမ်းသာစေပါလိမ့်မည်။ ဤလိုပြောဆို ပြုမူချက်များကို ငြိမ်းချမ်းရေး မြတ်နိုးသူများက သဘောတူလက်ခံလိမ့်မည် မဟုတ်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။” ဟု ပြောဆိုသွားလေသည်။

မစ္စတာ လျောင်ချင်ချီသည် လက်ခုပ်သံတွေကြားတွင် စင်မြင့်ပေါ်မှ ဆင်းလာလေသည်။ ရှည်လျားသော မိန့်ခွန်းကို ပြောရသော်လည်း မောပန်းနွမ်းနယ်ဟန် မရှိပါ။ သူ့မျက်နှာသည် ပြုံးလို့ပင် နေပါသေးသည်။ ပြောချင်တာတွေကို ပြောလိုက်ရသဖြင့် ရင်ထဲတွင် ပေါ့ပါးသွားဟန်လည်း ရှိပါသည်။

သည့်နောက်တွင် အီတလီ၊ အမေရိက၊ ကင်ညာ၊ ပြင်သစ်၊ အရှေ့ဂျာမနီ၊ လော၊ ဗြိတိန်၊ အီရတ် စသည့်တိုင်းပြည်များမှ ကိုယ်စားလှယ်များ စကားပြောကြပါသည်။

အချိန်လည်း အတော်နှောင်းပါပြီ။ ည ၇ နာရီခွဲနေပေပြီ။ ထို့ကြောင့် ကော်မရှင်များဖွဲ့ကာ အစည်းအဝေးကို နောက်နေ့သို့ ရွှေ့ဆိုင်းလိုက်လေသည်။ နောက်တစ်နေ့တွင် ကော်မရှင်အစည်းအဝေး ထိုင်ရမည် ဖြစ်လေသည်။ ကော်မရှင်များမှာ ဂျာမနီပြဿနာ ကော်မရှင်၊ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ကော်မရှင်၊ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး ကော်မရှင်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုများ ကော်မရှင်ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့မှာ သုံးယောက်မျှသာ

ရှိရာ ဂျာမန်ပြဿနာ ကော်မရှင်ကို ချန်လှပ်၍ ကျန်ကော်မရှင်များတွင် တစ်ယောက်စီ ခွဲတက်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်လေသည်။ ဦးအောင်လှက လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကော်မရှင်၊ ဒဂုန်တာရာက ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုများ ကော်မရှင်၊ ကျွန်တော်က အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး ကော်မရှင်။

အပြင်ဘက်သို့ ထွက်လိုက်သည်နှင့် အအေးဓာတ်က ဆီးကြိုလိုက်ပြန်သည်။ ထွက်သက်လေ ထုတ်လိုက်တိုင်း အခိုးတွေတထောင်းထောင်း ထလာသည်။ နှင်းတွေကလည်း တဖွဲဖွဲ ကျနေသည်။ ညစာအတွက် ဟိုတယ်မယ်လမင်ဘက်သို့ မကူးခင် အစည်းအဝေး ခန်းမဆောင်ရှေ့တွင် ခင်းထားသော ညဈေးကို လျှောက်ကြည့်ပါသည်။ ခန်းမဆောင် ရှေ့ကွက်လပ်မှာ သိပ်မကျယ်လှပါ။ ပေ ၁၅၀ ခန့်ကျယ်သော လေးထောင့်စပ်စပ် ကွက်လပ်ကလေး ဖြစ်ပါသည်။ ညနေ ၅ နာရီလောက်မှ စခင်းသော လေဟာပြင်ဈေးကလေးပေတည်း။

အချိန်စောသေးသဖြင့် လေဟာပြင်ဈေးကလေးထဲသို့ လျှောက်ကြည့်ကြလေသည်။ အဝတ်အစား၊ စည်သွတ်စားစရာတို့ကို ကံစမ်းမဖောက်သော ဆိုင်တန်းများက တစ်တန်းသတ်သတ် ရှိသည်။ ရော့အင်ရိုးတေးသံမှာ မြည်ဟီးနေလေသည်။ တစ်ဘက်တွင်ကား လက်မှုပစ္စည်းကလေးများ ရောင်းသည့်ဆိုင်၊ ပန်းဆိုင် စသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ လေဟာပြင်ဈေးကလို ဆိုင်ကလေးတွေ ပြည့်နှက်နေလေသည်။ ဈေးကွက်လပ်လေးထဲတွင် လူတွေ ပြည့်ကျပ်နေပါသည်။ နာတာလူးပွဲတော်နီးလာ၍ နာတာလူးသစ်ပင်များ ရောင်းသည့်ဆိုင်များကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဆွီဒင်လူမျိုးတို့၏ ဘဝကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း လေ့လာနိုင်သော နေရာကလေး ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် လေဟာပြင်ဈေးကလေးကို တစ်ပတ်လျှောက်ကြည့်ပြီး ဟိုတယ်မယ်လမင်ဘက်သို့ ကူးခဲ့ကြလေသည်။ ဟိုတယ် မြေအောက်ခန်းထပ်၊ ကျွန်တော်တို့ ထမင်းစားခန်းနှင့် ကပ်လျက်တွင် ညကလပ် ရှိလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကား ညကလပ်မှ ကပွဲတွေကို ကြည့်ချင်သော်လည်း မကြည့်နိုင်ပါ။ ကြည့်လည်း မကြည့်အားပါ။ ကပွဲခန်းမသို့ ဝင်ကြေးမှာ ကြီးလှသည့်ပြင် 'တစ်' ပေးရတာတွေကလည်း များလှပါသည်။

ထို့ကြောင့် ညစာစားပြီး ဥမင်ရထားဖြင့်ပင် ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုရာ နန်းတော်ဟိုတယ်သို့ ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။ ဥမင်ရထားသည် မြစ်ကို ဖြတ်

အကူးတွင် မြေအောက်မှ ထွက်လာကာ တံတားပေါ်သို့ ရောက်လာလေသည်။ အဆောက်အအုံများတွင် ထွန်းညှိထားသော မီးရောင်စုံများသည် ရေထဲတွင် အလှကြည့်နေသလို ထင်ရပေသည်။ အနိုင်နိုင်ငံမှ ကုန်ပစ္စည်းများကို မီးရောင် စုံဖြင့် အလှအပ ထွန်းညှိကြော်ငြာထားလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုရာ ဟိုတယ်၏ ရပ်ကွက်ဖြစ်သော စိန့်အီရစ် ပလန် ရပ်ကွက်သို့ ရောက်သောအခါ ၁၀ နာရီကျော်နေပြီ။ အေးလွန်း၍ လမ်းမတွင် လူတွေ ရှင်းနေပါပြီ။ မှုန်ရိသော လမ်းဓာတ်မီးတိုင်အောက်တွင်မူ လူငယ်တစ်ဦးနှင့် မိန်းမပျိုတစ်ဦးတို့သည် တစ်ယောက်ခါးကို တစ်ယောက် တင်းကျပ်စွာ ဖက်ကာ အမှောင်ရိပ်သန်းနေသော လမ်းကြားကလေးအတိုင်း တံတားခုံးခုံးကလေးဆီသို့ လျှောက်သွားနေကြလေသည်။

“မှောင်မှိုက်မှိုက် ချောင်ကြိုက်တဲ့အခါဝယ် . . . လောကွတ်ချော်တော် မူလှတယ် . . . ဖိုးလနတ်သား တိမ်များ ပျောက်စေသားလို့ ဆုတောင်းရန် လ. . . သတိထား တော်တော်လည် . . . မောင်ရယ် . . . နှစ်ယောက်ထဲဆိုရင် မောင်ရယ် . . . ”

ကျွန်တော်က လေဘာတီ မမြရင်၏ ‘နှစ်ယောက်ထဲ နေချင်တယ်’ သီချင်း ကို စိတ်ထဲက ရွတ်ဆိုမိပါသည်။ ချစ်သူနှစ်ဦးက အမှောင်တိုက်ကို လိုက်ရှာကြစဉ် လမင်းကြီးက ဝင်းကနဲ သာလိုက်သဖြင့် လောကွတ်ချော်ရ ကောင်းလားဟု လမင်းကြီးကို ရန်ထောင်လိုက်သော သီချင်း ဖြစ်ပါသည်။

စတော့ဟုမ်းမြို့ တံတားခုံးကလေးပေါ်မှ ချစ်သူနှစ်ဦးအဖို့ကား သည်လို ပင် ရန်ထောင်စရာ မလိုတော့ပါ။ ကောင်းကင်ကြီးက မြမြမှိုင်း၍ နေပါသည်။ ကြယ်ပွင့်တွေကိုလည်း မြူတွေက ဆိုင်းထားပါသည်။ ထို့ပြင် လမင်းကြီးကလည်း လောကွတ်မချော်နိုင်ရှာတော့ပါ။

(၅)

ခါတိုင်းလိုပင် ‘နန်းတော်ဟိုတယ်’ အထပ် ၈ ထပ်ရှိ ခန်းမမှာ နံနက် စာ စားပြီး စတော့ဟုမ်းမြို့ တောင်ဘက်ဖျားတွင်ရှိသော အစည်းအဝေးခန်းမသို့ ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။ ယနေ့ ကော်မရှင် အစည်းအဝေးများ ကျင်းပရာတွင်

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

တစ်နေရာစီ ကျင်းပမည်ဖြစ်ပေရာ ဟိုတယ်မယ်လမင်သို့ ရောက်သည်နှင့် ကျွန်တော် တို့ သုံးယောက် လူချင်းခွဲကာ မိမိတို့ ကော်မရှင် အစည်းအဝေးများ ကျင်းပမည့် ခန်းမဆောင်သို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ တက်မည့် အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးကော်မရှင် အစည်းအဝေးမှာ မနေ့က ကိုယ်စားလှယ် စုံညီ အစည်းအဝေး ကျင်းပသော မက်ဘောဂဟူးဆက် ခန်းမဆောင်မှာပင် ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော် ရောက်သွားပြီး မကြာမီ ကော်မရှင် အစည်းအဝေးကို ကျင်းပပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကော်မရှင် အစည်းအဝေး သဘာပတိမှာ လီဘနွန်မှ မစ္စတာ အင်တိုင်းတားဘက် ဖြစ်၏။ မစ္စတာ အင်တိုင်းတားဘက်မှာ ဝိသုကာ တစ်ဦး ဖြစ်၍ နိုင်ငံတကာ လီနင် ငြိမ်းချမ်းရေးဆုရှင်တစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကော်မရှင်တွင် အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆက်သွယ်နေကြပုံကို အဓိကထား၍ ဆွေးနွေးကြပါသည်။ ဝီယက်နမ် ကိုယ်စားလှယ်က ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုသည် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု၊ ကိုလိုနီ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ဆက်စပ်နေပုံ၊ တောင်ဝီယက်နမ်တွင် အမေရိကန် နယ်ချဲ့သမားတို့ ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နေသဖြင့် အရှေ့တောင်အာရှ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖျက်ပြားနေပုံတို့ကို အကျယ်ချဲ့၍ ပြောသွားလေသည်။

အီရန် ကိုယ်စားလှယ်က အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုသည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှု၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ပြောဆိုသွား၏။ ပေါ်တူဂီ ကိုယ်စားလှယ်က သူ၏ အစိုးရသည် အင်ဂိုလာပြည်သူများ၏ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုများကို နှိပ်ကွပ်လျက် ရှိကြောင်း၊ ပေါ်တူဂီ အတိုက် အခံပါတီများက အင်ဂိုလာ တော်လှန်ရေးအင်အားစုများနှင့် ပေါ်တူဂီ အစိုးရက ခေါင်းမာစွာ ငြင်းပယ်လျက် ရှိကြောင်းဖြင့် ပြောကြားသွားသည်။

ကိုလံဘီယာ ကိုယ်စားလှယ်က အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ခွန်တွဲလျက် ရှိနေပါသည်။ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲသည် ကိုလိုနီစနစ် ဖျက်သိမ်းခြင်းကို ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်၍ ကိုလိုနီစနစ် ကျဆုံးခြင်း သည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အကျိုးပြုပါသည်။ လက်တင်အမေရိက ပြည်သူများ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးတိုက်ပွဲသည် အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲနှင့် ခွဲခြား၍ မရနိုင်ပါ ဟု ပြောဆိုသွားလေသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

နောက်ပြောသူကား အမေရိကန် ကိုယ်စားလှယ် မစ္စတာ အိုက်ဇက် ဖြစ်လေသည်။ မစ္စတာ အိုက်ဇက်သည် ကယ်လီဖိုးနီးယားနယ်မှဖြစ်၍ အလုပ် သမားတစ်ယောက် ဖြစ်လေသည်။ သူက အမေရိကန် အလုပ်သမား သမဂ္ဂ လှုပ်ရှားမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတိုက်ပွဲတို့ ဆက်နွယ်နေပုံကို အကျယ်တဝင့် ပြောပြ သွားပါသည်။ အမေရိကန်နှင့် ၁၈ သန်းမျှသော နီဂရိုးများသည် အသွေးအရောင် ခွဲခြားမှုကို ဆန့်ကျင်၍ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးများအတွက် တိုက်ပွဲဝင်လျက် ရှိကြောင်းဖြင့် အကျယ်တဝင့် ပြောပြသွား၏။

နောက်ပြောသူမှာ ဗြိတိသျှဂီယာနာမှ မစ္စက် ဂျက်နက်ဂျာဂန် ဖြစ်လေ ၏။ မစ္စက် ဂျာဂန်မှာ ဗြိတိသျှဂီယာနာ ဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာဂျာဂန်၏ဇနီး ဖြစ်လေသည်။ ဂီယာနာတွင် အာဏာရနေသော ပြည်သူ့တိုးတက်ရေးပါတီက အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးလည်း ဖြစ်ပါသည်။ နှာတံပေါ်ပေါ် မျက်လုံး ကောင်းကောင်းနှင့် အမေရိကန်သူတစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။

ဗြိတိသျှဂီယာနာမှာ တောင်အမေရိကတိုက် မြောက်ဖျားက နယ်လေး တစ်နယ် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံရေးအဆင့်မှာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း တို့ မကျဆုံးမီ အဆင့်လောက်တွင် ရှိလေသည်။ ဂီယာနာတွင် ၁၉၄၇ ခုနှစ်က ဥပဒေပြု လွှတ်တော်ကို ဖွဲ့စည်းကာ ဂီယာနာ လွတ်လပ်ရေး အတွက် ဖွဲ့စည်း အုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲခဲ့သည်။ မစ္စက် ဂျာဂန်၏ ခင်ပွန်း၊ ဒေါက်တာ ဂျာဂန် ခေါင်းဆောင်သော ကက်ဘီနက်ကိုလည်း ဘုရင်ခံက ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ဝက်ဒင်တန် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံ ဥပဒေကို ရေးဆွဲပြီး၍ ၆ လလောက် အကြာတွင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ ဥပဒေသည် လက်ဝဲဆန်သည်ဆိုကာ ဗြိတိသျှ စစ်ဘက်က အခြေခံဥပဒေကို ဖျက်သိမ်းလိုက် ပြီး စစ်အုပ်ချုပ်ရေးဖြင့် အုပ်ချုပ်လိုက်လေသည်။ ဒေါက်တာ ဂျာဂန်၏ အစိုးရအဖွဲ့ကိုလည်း ဖြုတ်ချလိုက်ပြီး သူတို့ဇနီးမောင်နှံကို ထောင်ထဲ သို့ ပို့လိုက်သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်ကျမှ ပြန်လွတ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၆၀ ခုနှစ် ဘုရင်ခံ ခန့်တစ်ပိုင်း ရွေးကောက်ပွဲတစ်ပိုင်းဖြင့် တက်လာသော အစိုးရတွင် ဒေါက်တာ ဂျာဂန်သည် ကက်ဘီနက်ထဲတွင် ပါလာပြန်သည်။ ထိုနှစ် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကြီး လုပ်သောအခါတွင် ဒေါက်တာ ဂျာဂန်၏ ပြည်သူ့ တိုးတက် ရေးပါတီသည် မဲအများဆုံးရကာ ပါလီမန်တွင် အမတ်အများစု ရခဲ့ပြီး သူလည်း

ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာလေသည်။ ဗြိတိသျှဂီယာနာကား လွတ်လပ်ရေး မရသေးဘဲ ဗြိတိသျှ လက်အောက်မှာတွင်ပင် နေပေ၏။ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးအတွက် လန်ဒန်အစိုးရနှင့် စေ့စပ်နေသည်မှာ ယခုတိုင် မပြီးပြတ် သေးပေ။

ဝန်ကြီးချုပ်ကတော် မစ္စက် ဂျာဂန်က အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးအတွက် အရေးကြီးပုံ၊ ဗြိတိသျှဂီယာနာပြည်သူများက လွတ်လပ်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင် နေကြပုံကို ပြောကြားသွားကာ လာမည့်ကွန်ဂရက်ကြီးတွင် အမျိုးသား လွတ်လပ် ရေး ပြဿနာကိုပါ ထည့်သွင်းဆွေးနွေးရန် တင်ပြသွားလေ၏။

မစ္စက် ဂျာဂန် စကားပြောပြီးနောက် စကားပြောမည့် ကိုယ်စားလှယ် တွေ ကျန်၍နေသေးသော်လည်း အချိန်မရှိတော့ပါ။ ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း ၁၅ ယောက်လောက် ကျန်ပါသေးသည်။ ကျွန်တော်ကား ကျွန်တော် တင်ပြမည့် အချက်အလက်များကို ပြင်ဆင်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အချိန်မရတော့ သဖြင့် သည်အခွင့်ကို လက်လွတ်လိုက်ရလေသည်။

သဘာပတိ အင်တိုင်တာဘက်က နက်ဖြန်တွင် အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိက တိုက်ကြီးသုံးတိုက်မှ ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေး ကိုယ်စားလှယ်များ ၏ အစည်းအဝေးကို ဤခန်းမဆောင်မှာပင် ကျင်းပမည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာ ကာ ကော်မရှင် အစည်းအဝေးကို ရုပ်သိမ်းလိုက်လေသည်။

တစ်နေ့ကုန် အစည်းအဝေးထိုင်ရသဖြင့် ခါးတွေ တောင့်နေပါသည်။ အစည်းအဝေး ထိုင်နေတုန်းကတော့ စိတ်ဝင်စားနေသဖြင့် ခါးညောင်းတာကို သတိမထားမိသော်လည်း ပြီးသွားတော့ တစ်ကိုယ်လုံး တောင့်တင်းနေပါသည်။ တခြားကော်မရှင် အစည်းအဝေးများ ပြီးပြီလား၊ မပြီးသေးဘူးလားကို မသိရ သေးပါ။

ကျွန်တော်သည် ခန်းမဆောင်ရှေ့ရှိရာ ကွက်လပ်ပေါ်က လေဟာပြင် ဈေးကလေးထဲသို့ အညောင်းပြေ အညာပြေ လျှောက်ကြည့်နေမိလေသည်။ ဆေးလိပ်သောက်ချင်သဖြင့် ကျွန်တော့်အိတ်ထဲတွင် စီးကရက်ဘူးကို ရှာကြည့် မိသည်။ လေယာဉ်ပျံပေါ်တုန်းက ဝယ်ခဲ့သော ငါးသုံးလုံးစီးကရက်မှာ ကုန်သွား ပါပြီ။ ထို့ကြောင့် ဇီးကရက်ဆိုင်တစ်ဆိုင်ကိုဝင်၍ ဇီးကရက်မေးပါသည်။ အမေရိကန် ဇီးကရက်၊ အင်္ဂလိပ်ဇီးကရက်၊ ဆွီဒင်ဇီးကရက် စသဖြင့် အမျိုးစုံရှိပေ၏။ သို့ရာတွင်

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

စီးကရက်မှာ ဈေးကြီးလှလေသည်။ ၂၀ ဝင် နိုင်ငံခြား စီးကရက်တစ်ဘူးကို မြန်မာငွေ ၄ ကျပ် ကျော်လောက်ပေးရသည်။ ထို့ကြောင့် ဆွီဒင်စီးကရက်ကို မေး ကြည့်ပြန်သည်။ ၂၀ ဝင် ဆွီဒင်စီးကရက်မှာ ၃ ကျပ် ကျော် ပေးရလေသည်။ သို့ရာတွင် ဈေးအချို့ဆုံး ဆွီဒင်စီးကရက်ကိုပင် ဝယ်ရပါတော့သည်။ ကျွန်တော်တို့ ဆီက ငွေ တစ်ကျပ်ပေးရသော လန်ဒန်ရိုးဖလိပ်လို့တောင် သောက်၍ မကောင်း ပါ။ ဆွီဒင် ဘီယာတစ်ပုလင်းသည် ၁ ကျပ် ၆၅ ပြားသာ ကျသော်လည်း စီးကရက်တစ်ဘူးမှာ ၃ ကျပ် ကျော်ကျော်ကျကာ ကျွန်တော်တို့ဆီနှင့် ပြောင်းပြန် ဖြစ်နေပေသည်။

လေဟာပြင်ဈေးတွင် ဟိုလျှောက် သည်လျှောက်လုပ်ပြီးမှ ညစာ စားရန် မယ်မလင်ဟိုတယ်ဘက်သို့ ကူးလာခဲ့သည်။ ဆရာဦးအောင်လှနှင့် ဒဂုန်တာရာတို့ ကော်မရှင်များမှာ စောစောပြီး၍ ထမင်းစားသောက်ပြီးနောက် နားနေဆိုင်ထဲတွင် ထိုင်၍ ဆေးလိပ်သောက်နေကြသည်။

ကျွန်တော် ထမင်းစားပြီးသည်ထိ စောင့်နေကြပြီးမှ ဥမင်ရထားဖြင့် 'နန်းတော်ဟိုတယ်' သို့ ပြန်ခဲ့ကြလေ၏။

(၆)

နံနက် ၉ နာရီ ၄၅ မိနစ်တွင် တိုက်ကြီးသုံးတိုက်မှ ငြိမ်းချမ်းရေး ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အစည်းအဝေးကို စတင်ကျင်းပလေသည်။ ကွန်ဖရင့်၏ သဘာပတိများအဖြစ် ဝိယက်နမ်၊ ချီလီ၊ လီဘနွန်နှင့် မာလီတို့ကို ရွေးကောက် လိုက်ကြသည်။ ယင်းအစည်းအဝေးမှာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပမည့် တိုက်ကြီး သုံးတိုက် ကွန်ဖရင့်တွင် မည်သည့်ပြဿနာများကို ဆွေးနွေးမည်။ မည်သို့မည် ပုံ ကျင်းပမည် စသည်တို့ကို စဉ်းစားသည့် ပဏာမ အစည်းအဝေး ဖြစ်လေ၏။

ယနေ့နံနက် အစည်းအဝေးတွင် ဥရောပနှင့် မြောက်အမေရိကမှ ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်ရန် မလိုတော့ပေ။ အာရှ လက်တင်အမေရိက နှင့် အာဖရိကတိုက်ကြီးသုံးတိုက်မှ ကိုယ်စားလှယ်များသာ တက်ကြလေသည်။

ကျူးဘား ကိုယ်စားလှယ်က တိုက်ကြီးသုံးတိုက် ကွန်ဖရင့်ကို ကျူးဘားပြည်၊ ဟာဗာနာမြို့တော်တွင် ကျင်းပရန် ဖိတ်ခေါ်လိုက်လေသည်။ တရုတ် ကိုယ်စားလှယ်က တိုက်ကြီးသုံးတိုက် ကွန်ဖရင့်တွင် . . .

- (၁) အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားမှု ပြဿနာ၊
- (၂) နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ပြဿနာနှင့်
- (၃) လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေး ပြဿနာတို့ကို ဆွေးနွေးသင့်သည်ဟု

အကြံပေးသွားသည်။

တိုက်ကြီးသုံးတိုက် ကွန်ဖရင့်၏ လုပ်ငန်းများကို ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီက ဝင်ရောက်ဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုဘဲ တိုက်ကြီးသုံးတိုက်မှ ကိုယ်စားလှယ်များကသာ ဆုံးဖြတ်သင့်သည်ဟု တင်ပြသွားသည်။

ထို့နောက် အိန္ဒိယ ကိုယ်စားလှယ် ထလေ၏။ အိန္ဒိယ ကိုယ်စားလှယ်မှာ မစ္စတာ ရိုမက်ချန်ဒရာ ဖြစ်လေသည်။ သူက နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲနှင့် အဓိက လက်နက်မှာ အရင်းရှင် နယ်ချဲ့နိုင်ငံများတွင်ရှိ ပြည်သူများ၏ ထင်မြင်ချက်ပင် ဖြစ်သည်။ အရင်းရှင် တိုင်းပြည်များမှ ပြည်သူများသည် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို တောင်းဆိုနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူများ၏ ဆန္ဒကို ထင်ဟပ်ရန် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးပြဿနာတစ်ခုတည်းကိုသာ ကွန်ဖရင့်တွင် ဆွေးနွေးသင့်ကြောင်းဖြင့် တင်ပြသွားလေသည်။

အာဂျင်တီးနားကမူ အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးပြဿနာကိုပါ ဖူးတွဲစဉ်းစားရမည်ဟု ဆိုလေသည်။ နောက်စကားပြောမည့်သူမှာ တရုတ်ပြည်မှ မစ္စတာ လျူနင်အိ ဖြစ်လေသည်။ မစ္စတာ လျူနင်အိမှာ တရုတ်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ဒုတိယခေါင်းဆောင်၊ တရုတ်ပြည်လုံးဆိုင်ရာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂပေါင်းစုံ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် တရုတ်ပြည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လေသည်။

မစ္စတာ လျူနင်အိကို လွန်ခဲ့သော ၈ နှစ်လောက်က မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်လာစဉ် ကျွန်တော် တွေဖူးပါသည်။ အသက် ၅၀ ကျော်လောက် ရှိပါပြီ။ ပြုံးရွှင်သော မျက်နှာကို မြင်လိုက်တော့မှ ဟိုတုန်းက ရုပ်ကို သွား၍ ဖမ်းမိလေတော့သည်။

“မိတ်ဆွေများခင်ဗျား၊ ကိုယ်စားလှယ်စုံညီ အစည်းအဝေးများနှင့် ကော်မရှင်အစည်းအဝေးများတွင် မိတ်ဆွေများရဲ့ တင်ပြချက်တွေကို ကျွန်တော်တို့ အထူးတလည် အာရုံစိုက်ပြီး နားထောင်ခဲ့ပါတယ်။ မိတ်ဆွေများရဲ့ တင်ပြချက်တွေကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုရဲ့ ပေါ်လစီနှင့် ဦးတည်ချက်ပေါ်မှာ အကြောင်းပြုပြီး သဘောထားကွဲလွဲနေကြတာကို တွေ့ရပါတယ်။

တင်ပြချက်တွေထဲမှာ အချို့မိတ်ဆွေများက လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ပြဿနာဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်း၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှု အတွက် အခြေခံလုပ်ငန်း ယခုခေတ်ပြဿနာများ ဖြေရှင်းရေးအတွက် သော့ချက် လို့ ယူဆကြပါတယ်။ အဲဒီမိတ်ဆွေများရဲ့ အယူအဆက အထွေထွေနဲ့ လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးသာ လုပ်နိုင်လို့ရှိရင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖျက်သိမ်းရေး ကြောင့် ပိုလျှံလာတဲ့ ငွေတွေနဲ့ မတိုးတက်သေးတဲ့ နိုင်ငံတွေကို ထောက်ပံ့လိမ့် မယ်။ လွတ်လပ်ပြီးခါစ နိုင်ငံတွေဟာလည်း အဲဒီအခါမှာ ကောင်းမွန်တဲ့ စီးပွားရေးကို တည်ဆောက်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုရင် အထွေထွေနဲ့ လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာ့ရဲ့ အရေးကြီးတဲ့ ပြဿနာအားလုံးဟာ ပြေလည် သွားလိမ့်မယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။”

“ကမ္ဘာ့ပြည်သူများရဲ့ ကံကြမ္မာနဲ့ ပတ်သက်လို့ တာဝန်ရှိတဲ့ သဘော ထားတစ်ရပ်ကို စွဲကိုင်ရပ်တည်လျက်ရှိတဲ့ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဟာ ဒီလိုများလည်းများ၊ အန္တရာယ်ရှိတဲ့ အယူအဆနဲ့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် သဘောကွဲလွဲ တယ်ဆိုတဲ့အကြောင်းကို မပြောဘဲနေလို့ မဖြစ်တော့ပါဘူး။”

“ဒီနေ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခေတ်မှာ လူ့ဘောင်ကြီးဟာ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနှင့် လူမှုတိုးတက်ရေးတို့အတွက် လုပ်ဆောင်ရမယ့် လုပ်ငန်းတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရမယ်ဆိုတာ မိတ်ဆွေများအားလုံး သိပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေရဲ့ တစ်ဝက်ကျော်လောက် မှီတင်းနေထိုင်ကြ တဲ့ အာရှအာဖရိကနှင့် လက်တင်အမေရိကတိုက် တိုင်းပြည်များဟာ အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်၊ ကိုလိုနီစနစ် အသစ်အဟောင်းတို့ရဲ့ ကျွန်ပြုမှု၊ ဖိနှိပ်မှုအောက်မှာ ရောက်နေကြရပါတယ်။ အဖိနှိပ်ခံပြည်သူတွေကို ဗြိတိသျှ၊ ပြင်သစ်နဲ့ အခြား ကိုလိုနီဝါဒဟောင်းသမားများက သတ်ဖြတ်တဲ့နေရာမှာ အမေရိကန် နယ်ချဲ့ စနစ်က အားပေးကူညီလျက် ရှိပါတယ်။ ဒါတွင်မကပါဘူး။ အမေရိကန်နယ်ချဲ့ စနစ်ဟာ စစ်ရေးစွက်ဖက်မှုတွေ နိုင်ငံရေးနှင့် စစ်စာချုပ်တွေ၊ စီးပွားရေးနဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ထိုးဖောက်မှုတွေနဲ့ အခြားကိုလိုနီစနစ်သစ် နည်းလမ်းတွေကို အသုံး ပြုပြီး သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း ကျူးကျော်မှုတွေ၊ ဖိနှိပ်မှုတွေကို ကျူးလွန်လျက် ရှိ ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ နယ်ချဲ့စနစ်နဲ့ ကိုလိုနီစနစ် အဟောင်းအသစ်ကို ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲ၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနဲ့ လုံးဝ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ

ဟာ အဲဒီ တိုင်းပြည်က ပြည်သူများရဲ့ အရေးကြီးဆုံး လုပ်ငန်းကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ တောင်ကိုရီးယားမှသည် အရှေ့အလယ်ပိုင်းအထိ၊ အယ်လ်ဂျီးရီးယား မှသည် တောင်အာဖရိကအထိ၊ ကျူးဘားမှသည် အာရှတိုက်တီးနားအထိ ကမ္ဘာ့အနှံ့အပြားမှာ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲနဲ့ ကိုလိုနီစနစ်၊ နယ်ချဲ့စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲ မီးလျှံများဟာ အဟုန်ပြင်းစွာ တောက်လောင်နေကြတာကို ကျွန်တော်တို့ မျက်စိနဲ့ တပ်အပ်မြင်တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒီလို တိုက်ပွဲ မီးလျှံတွေ တောက်လောင်နေတာဟာ သမိုင်းရဲ့ လမ်းကြောင်းအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်မှုပါပဲ။ ကြိုက်သည် ဖြစ်စေ၊ မကြိုက်သည် ဖြစ်စေ၊ လူမျိုးတစ်မျိုးရဲ့ ဆန္ဒနဲ့ ဒီလမ်းကြောင်းကို ပြောင်းလို မရပါဘူး။ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုဟာ တရားတဲ့ တိုက်ပွဲ ဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်ကောင်း ရှိကြတဲ့သူတိုင်းက ဒီတိုက်ပွဲကို ထောက်ခံအားပေးပြီး ခရီးဦးကြို ပြုသင့်ပါတယ်။”

ကျွန်တော်သည် ဖိကရက်ကို မီးညှိဖွားကာ မစ္စတာ လျူနင်အိဇါ စကားများကို မှတ်စုထဲတွင် ရေးမှတ်ထားလိုက်သည်။ မစ္စတာ လျူနင်အိဇါက ဥပမာများဖြင့် ဆက်လက်၍ တင်ပြနေပေ၏။

“လာအိုမှာပဲ ဖြစ်စေ၊ အယ်လ်ဂျီးယား၊ အင်ဂိုလာ သို့မဟုတ် ကင်မရွန်းမှာပဲ ဖြစ်စေ၊ ဘယ်နိုင်ငံမှာ ဖြစ်ဖြစ် အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတွေအနေနဲ့ ကြည့်ရင် သူတို့ရဲ့ အရေးအကြီးဆုံး ပြဿနာဟာ တခြားမဟုတ်ပါဘူး။ ရှိပြီးသား မဖြစ်စလောက် လက်နက်ကလေးတွေကို ဖျက်သိမ်းပစ်ရေး မဟုတ်ဘဲ နယ်ချဲ့စနစ်၊ ကိုလိုနီစနစ်ရဲ့ ချယ်လှယ်သွေးစုတ်မှုကို ခုခံကာကွယ်ဖို့အတွက် သူတို့ရဲ့လက်နက်ကိုင် အင်အားစုများကို ပိုမိုတောင့်တင်းအောင် တည်ဆောက်ရေး ပြဿနာပင် ဖြစ်ပါတယ်။ အယ်လ်ဂျီးရီးယားကို ပြင်သစ်နဲ့ အတူထိုင်ပြီး အထွေထွေနဲ့ လုံးဝလက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးအတွက် တောင်းဆိုတာဟာ သဘာဝကျပါ့မလား။ လုံးဝသဘာဝမကျပါဘူး။ လွတ်လပ်ခါစ နိုင်ငံတွေဟာ ရှိပြီးသား လက်နက်ကလေးတွေကို လျော့မပစ်သင့်ပါဘူး။ မလျော့သင့်တဲ့အပြင် သူတို့ လွတ်လပ်ရေးကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းဖို့အတွက် လက်နက်ကိုင် အင်အားစုကို ပိုပြီး တောင့်တင်းအောင် လုပ်ပေးရပါလိမ့်ဦးမယ်။ ကျူးဘားကို အမေရိကန်နဲ့ အတူတူထိုင်ပြီး အထွေထွေနဲ့ လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးအတွက် ဆွေးနွေးပါလို့ တောင်းဆိုတာဟာ သဘာဝကျနိုင်ပါ့မလား။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးတိုက်ပွဲဟာ

နိုင်ငံများအားလုံးနဲ့ လူမျိုးအားလုံးရဲ့ အဓိကလုပ်ငန်း ဖြစ်သင့်တယ်ဆိုတဲ့ အယူ အဆဟာ အဖိနှိပ်ခံပြည်သူများရဲ့ တကယ် အခြေအနေနဲ့ မကိုက်ညီပါဘူး။ ဒီလို အယူအဆကို အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတွေကြားထဲ အတင်းရိုက်သွင်းခြင်းဟာ အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူများရဲ့ လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ဖျက်ပြား စေပါလိမ့်မယ်”

“အထွေထွေနဲ့ လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို ဆောင်ရွက်ပြီးရင် နယ်ချဲ့သမားတွေမှာ လက်နက်တွေ မရှိတော့ဘူး။ သူတို့မှာ လက်နက်တွေ မရှိတာနဲ့ အဖိနှိပ်ခံနိုင်ငံတွေဟာ လွတ်မြောက်လာကြလိမ့်မယ်လို့ တချို့က ပြော ကြပါတယ်။ ဒါဟာ စိတ်ကူးယဉ်မှု သက်သက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဖိနှိပ်ခံ နိုင်ငံ များဟာ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်တိုက်ပွဲတွေကြောင့် လွတ်မြောက်ရေး ရလာကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးတိုက်ပွဲကြောင့် လွတ်လပ်ရေး ရလာကြ တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီအချက်ကို အထွေအကြံကသာ သက်သေပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါ တယ်။ ဒီလို အစဉ်အလာ ရှိလျက်နဲ့ တချို့က အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတွေအား လွတ် မြောက်ရေးတိုက်ပွဲကို စွန့်ပြီး လက်နက်ဖျက်သိမ်းခြင်းဖြင့် လွတ်မြောက်ရေး ကာလကို အစောင့်ခိုင်းနေတဲ့ အချက်ကိုတော့ ကျွန်တော်တို့ နားမလည်နိုင် ပါဘူး။ တကယ်တော့ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး အောင်မြင်ရေးဟာ အချိန်အများ ကြီး စောင့်ရမယ့်ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူတွေက တော်လှန်ရေးတွေကို မလုပ် နိုင်အောင် အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်ဟာ နျူးကလီးယားလက်နက်တွေကို ပြုပြ ခြင်း အဖိနှိပ်ခံပြည်သူတွေ၊ နိုင်ငံတွေကို ခြိမ်းခြောက်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော်တို့ အဖိနှိပ်ခံပြည်သူများဟာ နျူးကလီးယားစစ်ပွဲကြီးကို ပြတ်ပြတ် သားသား ဆန့်ကျင်ရပါလိမ့်မယ်။ တစ်ပြိုင်နက်တည်းမှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ အမေရိကန်ရဲ့ အနုမြူ ခြိမ်းခြောက်မှု ထောက်ခံခြောက်ထဲကို မကျအောင် ပိုပြီး သတိရှိ ရပါလိမ့်မယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးကတည်းက အဖိနှိပ်ခံပြည်သူများ ဟာ လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲတွေကို တရစပ် ဆင်နွဲ့ အောင်ပွဲခံလာခြင်းဖြင့် သူတို့ဟာ အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်ရဲ့ အနုမြူ ခြိမ်းခြောက်ရေးဝါဒကို အရေး မစိုက်ဘူး ဆိုတာ သက်သေပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဟာ လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေး၊ နျူးကလီးယား လက်နက်ဆန့်ကျင်ရေး ပြဿနာတွေကို ဆွေးနွေး တိုင်း ဒီအချက်ကို ထုတ်ဖော် ညွှန်ပြဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်”

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

မစ္စတာ လျှူနှင့်အိ ပြောသည့် အနုမြူ ငြိမ်းခြောက်မှုဝါဒမှာ(Atomic Blackmail) ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထစ်ခနဲရှိလျှင် အနုမြူဗုံးကိုကိုင်ကာ စစ်ကြီး ဖြစ်လိုက်ရမလားဟု လှန့်လှဲပေးပြီး ဓားပြတိုက်သည့်ဝါဒကို ဆိုခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

“အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားမှုဟာ နယ်ချဲ့ဝါဒနဲ့ ကိုလိုနီစနစ်ရဲ့ အခြေခံတွေကို ကိုင်လှုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုရဲ့ အင်အားအရှိန်အဝါဟာ ကြီးမားလာသည်နှင့်အမျှ နယ်ချဲ့အင်အားစုများကို အားနည်းစေပြီး သူတို့ရဲ့ ခြေတွေ လက်တွေကို တုတ်နှောင်ပြီးသား ဖြစ်စေပါလိမ့် မယ်။ ဒီလိုဖြစ်လာသည်နှင့်အမျှ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ အလားအလာဟာလည်း ကောင်းမွန်လာပါလိမ့်မယ်”

ဒါကြောင့်မို့ ငြိမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုဟာ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး လှုပ်ရှား မှုနဲ့ လက်တွဲပြီး သူ့ကို ထောက်ခံရပါလိမ့်မယ်။ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုကို ပျက်ပြား အားနည်းအောင် မပြုသင့်ပါဘူး။ အမျိုးသား လွတ် မြောက် ရေး လှုပ်ရှားမှုကို လမ်းမှားရောက်အောင် မပို့သင့်ပါဘူး။ အမျိုးသား လွတ်မြောက် ရေး လှုပ်ရှားမှု ကြီးထွားလာခြင်းဟာ အရင်းရှင်တိုင်းပြည်များက ပြည်သူများရဲ့ ဒီမိုကရေစီရေးတိုက်ပွဲ၊ လူမှုတိုးတက်ရေးတိုက်ပွဲတွေကိုလည်း များစွာ အထောက် အကူပြုပါတယ်။ အာရှအာဖရိကနှင့် လက်တင်အမေရိကတိုက် တိုင်းပြည်များ မှာ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲတွင်းက မိတ်ဆွေများဟာလည်း သူတို့ရဲ့ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲဟာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ခွဲခြားလိမ့်မရတဲ့တိုက်ပွဲ ဖြစ်ကြောင်းကို မကြာမီက အတွေ့အကြုံများအရ သိရှိခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီအချက် ဟာ အားလုံး ဝန်ခံပြီးဖြစ်တဲ့ သာမန် စဉ်းစားဉာဏ် ကိစ္စကလေးသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ယနေ့မှာ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များက အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုနဲ့ ဆန့်ကျင်သယောင်ယောင် ပြောနေကြပါသေး တယ်။ ဒီလိုပြောခြင်းဟာ အင်မတန် အံ့ဩစရာကောင်းပြီး အသိဉာဏ် ကင်းမဲ့ရာ လည်း ရောက်ပါတယ်။ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးလှုပ်ရှားမှုကို ကန့်သတ်ရန်၊ ချုပ်ချယ်ရန်နှင့် တားဆီးရန် ကြိုးပမ်းမှု ဟုသမ္မဟာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်ပျက်ပြားစေပါတယ်”

ထို့နောက် မစ္စတာ လျှူနှင့်အိက လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ပြဿနာကို တင်ပြ ပြောဆိုသွားလေသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

“မိတ်ဆွေများ ခင်ဗျား . . . တခြားပြဿနာတစ်ခုနဲ့ ပတ်သက်လို့ လည်း ကျွန်တော် အနည်းငယ် ပြောချင်ပါသေးတယ်။ အထွေထွေနဲ့ လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးဟာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းမှုအတွက် အရေးကြီး တယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ အမြဲတမ်း ခံယူပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ တရုတ် ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ အစိုးရဟာ အထွေထွေနဲ့ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး အဆို များကို ထောက်ခံခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေး ယိန်း သိမ်းမှု ပြဿနာကို ဆွေးနွေးရင် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ပြဿနာတစ်ခုတည်း ကိုသာ ဆွေးနွေးလို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ပြဿနာကို မပြတ် မသား နည်းလမ်းတွေနဲ့ ဆွေးနွေးလို့ရှိရင် ပိုပြီးတောင် ဆိုးလာပါလိမ့်ဦးမယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုရဲ့ အရေးကြီးဆုံး လုပ်ငန်းတစ်ခုကတော့ ဘယ်သူဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ ရန်သူလည်းဆိုတာကို ပြည်သူတွေထဲ ရိုးသားပြတ်သားစွာ တင်ပြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရင် အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ အကြမ်းကြုတ်ဆုံးသော ရန်သူပဲဆိုတာကို ပြည်သူတွေထဲ အမြဲ တစေ မသွေမဖီ တင်ပြနေရပါလိမ့်မယ်။ ဘယ်သူတွေဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ ရန်သူ လည်းဆိုတာကို ပြည်သူတွေက ထင်ထင်လင်းလင်း သိမြင်လာတဲ့အခါကြာမှသာ လျှင် ပြည်သူတွေဟာ ပိုပြီး သတိရှိလာကြပြီး ရန်သူကို ပိုပြီး ပြတ်ပြတ်သားသား တိုက်နိုင်ပါလိမ့်မယ် . . . ”

“အထွေထွေနဲ့ လုံးဝ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးဟာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းမှုအတွက် တစ်ခုတည်းသော လုပ်ငန်းဖြစ်တယ်လို့ ဒီအစည်းအဝေး ကြီးကို တက်ရောက်လာကြတဲ့ မိတ်ဆွေအချို့က ယူဆကြပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ဒီလိုယူဆသူများဟာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုရဲ့ အခြေခံလုပ်ငန်းကြီးကို လျော့တွက်သူရင်လည်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ သို့မဟုတ်ရင်လည်း ပြည်သူများအား ဒီလိုအရေးကြီးတဲ့ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး အခြေခံလုပ်ငန်းကြီးကို ညွှန်ပြရန် တမင်သက်သက် ပျက်ကွက်သူတွေရင်လည်း ဖြစ်ရပါလိမ့်မယ်။ ဥပမာပြရရင် ကနေဒီဟာ အစွဲပက်ရှား သတင်းစာ အယ်ဒီတာ အလူးဘေးနဲ့ တွေ့တုန်းက အင်မတန် အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ စကားများကို ပြောဆိုခဲ့တယ်လို့ အချို့မိတ်ဆွေ တွေက ပြောသွားကြပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ဒီလိုပြောခြင်းဟာ ကနေဒီရဲ့ စစ် စကားတွေကို မင်းသားခေါင်းလိုက်စွပ်ပေးတာနဲ့ ဘာမှ မခြားပါဘူး။ ဒီစကား

လုံးတွေဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ ရန်သူကို တိုက်ဖျက်ရေးအတွက် ပြည်သူတွေကို မှန်ကန်စွာ ပညာပေးတဲ့နေရာမှာ ဘယ်အကျိုးထူးကိုမှ မပေးနိုင်ပါဘူး။ ဒီမိတ်ဆွေများဟာ စစ်အန္တရာယ်ကို ပြောကြားတဲ့နေရာမှာ အနောက်ဂျာမနီက ငြိမ်းချမ်းရေးကို ခြိမ်းခြောက်တယ်လို့သာ တဖွဖွပြောသွားကြပြီး၊ အမေရိကန် နယ်ချဲ့သမားရဲ့ စစ်ရေးခြိမ်းခြောက်မှုတွေကိုတော့ ဘာမှ မပြောဘဲ ချန်လှပ်ပစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ မှန်ပါတယ်၊ အနောက်ဂျာမန် စစ်ဝါဒဟာ ယခုအချိန်မှာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို ခြိမ်းခြောက်နေတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့လည်း သဘောတူပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အနောက်ဂျာမန် စစ်ဝါဒကို အားပေး ထောက်ခံနေတဲ့ သူဟာ အမေရိကန် နယ်ချဲ့သမား ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးရဲ့ အကြမ်းကြုတ်ဆုံး ရန်သူဖြစ်တဲ့ အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်အကြောင်းကို တစ်ခွန်းမှ မပြောဘဲ ဘာကြောင့် ဒီလောက် နှုတ်ပိတ်ရေင့် လုပ်နေကြမလဲ”

ကျွန်တော်သည် မစ္စတာ လျူနင်အို၏ စကားများကို နားထောင်ရင်း တွေးနေမိလေ၏။ ကမ္ဘာ့နယ်ချဲ့စနစ်၏ တပ်ဦးဖြစ်သော အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်သည် အနောက်ဂျာမန် စစ်ဝါဒကို ပြန်အသက်သွင်းနေသည့် အချက်မှာ ကမ္ဘာသိ အချက်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

အနောက်ဂျာမန် စစ်ဝါဒသည် အဖျားဖြစ်၍ အမေရိကန်နယ်ချဲ့စနစ်သည် အရင်း ဖြစ်သည်။ အရင်းကို ဖြိုလျှင် အဖျား ထင်းဖြစ်ရမည်တည်း။

“လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ပြဿနာကို ပြောရင် ဒီမိတ်ဆွေများဟာ အမေရိကန် လက်နက်တပ်ဆင်မှုနှင့် စစ်ပြင်ဆင်မှုများကို သိပ်မပြောကြပါဘူး။ တစ်ခါတလေမှာ လုံးဝတောင် မပြောကြဘဲ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို သိပ်ယေဘုယျကျတဲ့ စကားလုံးတွေနဲ့ချည်း တောင်းဆိုနေကြပါတယ်။ သူတို့ ဒီလိုပြောဆိုနေခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရန်သူများနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးမြတ်နိုးသူများ နှစ်ဖက်စလုံးဟာ လက်နက်တပ်ဆင်ရေးနဲ့ စစ်ပြင်ဆင်မှုများကို ပြုလုပ်နေတယ်ဆိုတဲ့ အထင်အမြင်မျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါတယ်။ နှစ်ဖက်စလုံးဟာ ကမ္ဘာစစ်ပွဲကြီးအတွက် ပြင်ဆင်နေကြပါတယ်ဆိုတဲ့ အထင်အမြင်မျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါတယ်။ ဒီလို အထင်အမြင်မျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းဖြင့် စစ်ရဲ့ အခြေခံအကြောင်း ရင်းတွေကို ကြည့်မြင်တဲ့နေရာမှာ ရှုပ်ထွေးမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါတယ်။ ဒီလို အယူအဆမျိုးဟာ စစ်ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲအတွက် ပြည်သူတွေကို လှုံ့ဆော်တဲ့ နေရာမှာ ဘာအကျိုးမှ မဖြစ်ထွန်းစေနိုင်ပါဘူး။

နေရီရီကအုပ်တိုက်

“အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်ဟာ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို ခေါင်းမာစွာ ဆန့်ကျင်ဖျက်ဆီးနေပါတယ်။ ဒါတွင် မကပါဘူး။ လက်နက်တိုးချဲ့မှုများနှင့် စစ်ပြင်ဆင်မှုများကိုလည်း နွားရူး ဆူးတိုး လုပ်နေပါတယ်။ ဒီအချက်တွေဟာ ကျွန်တော်တို့ မြင်နိုင်တဲ့ တကယ့် အဖြစ်အပျက်များ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး အောင်မြင်ရန်ကိစ္စဟာ လွယ်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး အောင်မြင်ချင်ရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်အား ပြတ်သားတက်ကြွသော တိုက်ပွဲကို ဆင်နွဲနိုင်ရန် ပြည်သူလူထုများကို စည်းရုံးရပါလိမ့်မယ်”

“လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး လုပ်ရမယ်လို့ အော်နေရုံနဲ့ မပြီးပါဘူး။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို ထိပ်ဆုံးက ဟန့်တားနေတဲ့ အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်ကို ဖော်ထုတ် ရှုတ်ချရပါလိမ့်မယ်။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးစာချုပ် ချုပ်ကြံစို့ရဲ့လို့ ပြောနေရုံနဲ့လည်း မပြီးပါဘူး။ ငြိမ်းချမ်းရေးကို အကျိုးပြုတဲ့ အရေးကြီးတဲ့ သဘောတူညီချက်တွေကို မရသေးဘူးဆိုတာလည်း ပြည်သူတွေကို ဖွင့်ပြောရပါလိမ့်မယ်။ ဒါမှ ကျွန်တော်တို့ဟာ ပြည်သူတွေကို စည်းရုံးနိုင်ပါလိမ့်မယ်”

“ကျွန်တော်တို့ဟာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးကို အမြဲတမ်း ထောက်ခံပါတယ်။ ဒီလှုပ်ရှားမှုကြီးကို ကျယ်ပြန့် ခိုင်မာအောင် လုပ်ရမယ်လို့လည်း အမြဲတမ်း ခံယူပါတယ်။ ပြည်သူတွေကို စည်းရုံးနိုင်ရန်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေး တောင်းဆိုချက်များ၊ လုပ်ငန်းများကို ဒေသအလိုက်၊ တိုင်းပြည်အလိုက်၊ လူမျိုးရဲ့ နိုးကြားမှုအလိုက် အခြေအနေနဲ့ ဟပ်မိအောင် အမျိုးမျိုး ချမှတ်ရပါလိမ့်မယ်။ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးဟာ နေရာဒေသတိုင်းမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးတိုက်ပွဲရဲ့ တစ်ခုတည်းသော လုပ်ငန်း ဖြစ်တယ်လို့ အတင်းအကျပ် ရိုက်သွင်းတာမျိုးကတော့ များစွာ သဘာဝနဲ့ ဆန့်ကျင်လှပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးဟာ ကျယ်ပြန့်လာလိမ့်မယ် မဟုတ်ပါဘူး”

“အထက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် လာမည့် ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပမယ့် ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက်ကြီးဟာ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး တစ်ခုတည်းကိုသာ စဉ်းစားရမယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို ကျွန်တော်တို့ တရုတ် ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့က သဘောမတူနိုင်ပါဘူး။ လာမည့် ကွန်ဂရက်သည် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ လွတ်လပ်ရေးနှင့် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ကွန်ဂရက် ဖြစ်သင့်သည် ဆိုတဲ့ ဂီနီ ကိုယ်စားလှယ်

မစ္စတာ ဒိုင်ယက်လိုဆေးဒူးရဲ့ အဆိုပြုချက်ကို ကျွန်တော်တို့ သဘောတူပါတယ်”

“မိတ်ဆွေများခင်ဗျား . . . ကျွန်တော်တို့ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ကြရပါလိမ့်မယ်။ ဆိုရှယ်လစ်ဂိုဏ်း၊ နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမား လူတန်းစား၊ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုနဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး အင်အားစု ဟာ ညီညွတ်ပြီး တိုက်ပွဲကို အကဲခတ်နိုင်သည်နှင့်အမျှ ကျွန်တော်တို့ဟာ ထာဝစဉ် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရရမယ်လို့ အလေးအနက် ယုံကြည်ပါတယ်”

မစ္စတာ လျူနှင့်အိသည် စင်မြင့်ပေါ်မှ ဆင်းလာလေသည်။ ခန်းမထဲတွင် လက်ခုပ်သံတွေ ဆူညံသွားလေသည်။ ကျွန်တော်ကား လက်ခုပ်ကို အားရပါး ရတီးလိုက်မိပါသည်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို ဒေသအလိုက် အခြေ အနေနှင့် ဟပ်မိအောင် ချမှတ်ရမည်ဆိုသည်ကို ကျွန်တော် သဘောတူပါသည်။ ဥရောပနိုင်ငံများ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး လုပ်ငန်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီ များ၏ ရှေ့တန်းလုပ်ငန်း ဖြစ်နိုင်သော်လည်း အာရှ အာဖရိကနှင့် လက်တင် အမေရိကနိုင်ငံများတွင် ယင်းလုပ်ငန်းသည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှု၏ ရှေ့တန်းလုပ်ငန်း ဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ အာရှ အာဖရိကနှင့် လက်တင် အမေရိကတိုက်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုများ၏ လုပ်ငန်းသည် ကိုလိုနီစနစ် ဖျက်သိမ်းရေး၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး ရရှိရေးပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့သမားတွေက လက်နက်ကိုင် ကျူးကျော်မှုတွေကို လုပ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ကျွန်တော်တို့ဆီတွင် ဒေသန္တရစစ်ပွဲတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခုပေါ်ကာ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဝေးနေပါလိမ့်ဦးမည်။

နေ့လည် ၂ နာရီထိုး၍ နေပေပြီ။ အစည်းအဝေးကို ရပ်နားလိုက်လေ သည်။ တစ်မနက်လုံး အစည်းအဝေး ထိုင်ကြရသဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်တွေ တော်တော်ပန်းနေကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ညနေပိုင်း အစည်းအဝေးကို မကျင်းပ တော့ဘဲ နောက်တစ်နေ့သို့ ရွှေ့ဆိုင်းလိုက်လေသည်။

ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာကား အစည်းအဝေး အားသဖြင့် လျှောက် လည်ကြလေသည်။ ဘယ်ကိုရယ်လို့ ရည်ရွယ်ချက် မရှိပါ။ ဥမင်ရထားစီးပြီး မြို့လယ်ကို လျှောက်ကြည့်ကြပါသည်။ Window Shopping ဟု ခေါ်သည့် အပိုင်းဆိုင်တွေကို လျှောက်ကြည့်ခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။ ဘယ်က ဘယ်ကို ရောက်မှန်းတော့ မသိပေ။ ခြေလျင်လျှောက်ကြခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။

စတော့ဟုမ်းမှာ ကျွန်းကလေးတွေပေါ်တွင် တည်ထားသည့်မြို့ ဖြစ်ပေ၏။ တစ်မြို့လုံး ရေပတ်လည် ဝိုင်းထားသည်။ မြို့ထဲတွင်လည်း ရေလက်ကြားကလေးတွေ ပြည့်နက်နေသည်။ တံတားတွေကလည်း ပေါများလှသည်။ ဆောင်းရာသီမို့ ရှုခင်းတစ်မျိုး ဖြစ်နေပါသည်။ ကောင်းကင်ကြီးမှာ မှိုင်းနေပြီး နှင်းပွင့်တွေ တဖွံ့ဖွံ့ကျနေပါသည်။ သူတို့ ကောင်းကင်မှိုင်းပုံ၊ အဆောက်အအုံကြီးတွေက အရောင်မှိုင်းပုံ၊ သစ်ပင်တွေ အနိုးပြိုင်းပြိုင်းဖြစ်နေပုံ၊ လမ်းပေါ်တွင် နှင်းတွေ ဖွေးနေပုံမှာ ကြည့်လို့ ကောင်းလှပါသည်။ သို့ရာတွင် နွေရာသီဆိုလျှင် ပို၍ လှပါလိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။

ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာသည် မြစ်တစ်ခုပေါ်က တံတားထိပ်မှာ ရပ်လိုက်ကြလေသည်။ လေတိုက်သဖြင့် တံတားပေါ်မှာ ပို၍ အေးနေလေသည်။ တစ်ဖက်တွင် ဆွီဒင်ဘုရင်၏ နန်းတော်ကြီးကို နှင့်ပွင့်တွေကြားမှာ ဝိုးတဝါး မြင်ရလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ တံတားဘေးတွင်မူ မိုးပျံဟိုတယ်ကြီး တစ်ခု ရှိပါသည်။ မြူးကြသော အနောက်တိုင်း ဂီတသံများသည် မိုးပျံဟိုတယ်မှ ပျံလွင့်၍ လာပါသည်။

တံတားအောက်က မြစ်မှာ တစ်ဝိုင်းတစ်စသာ ရေခဲသေးသည်။ ရေခဲပြင်သည် မြစ်လယ်တွင် ကျောက်သလင်းတုံးကြီးလို မျောနေလေသည်။ ဒဂုန်တာရာက တံတားဘေးတွင်ထိုင်၍ မြစ်၏အလှကို ကြည့်ချင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကြာကြာ မထိုင်နိုင်ပါ။ သည်လောက်အေးသည့်အထဲတွင် လေတဟူးဟူး တိုက်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြစ်ဘေးမှ ထလာကြကာ ဆက်လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။

တော်တော် လျှောက်မိတော့မှ လာလမ်းအတိုင်း ဟိုတယ် မယ်လမင် အထိ ပြန်လျှောက်လာကာ ထမင်းစားကြပါသည်။ ထမင်းစားပြီးနောက် နန်းတော်ဟိုတယ်သို့ ဥမင်ရထားဖြင့်ပင် ပြန်လာခဲ့ကြသည်။ ဆွီဒင်မှ ဥမင်ရထား လက်မှတ်များ ဘယ်ခရီးကို ဖြစ်ဖြစ် ပြား ၇၀ ပေးရလေသည်။ တစ်နာရီအတွင်း ဆိုလျှင် အသွားရော အပြန်အတွက်ပါ ပေးရလေသည်။ တစ်နာရီကျော်လျှင် တော့ လက်မှတ်အသစ်တစ်စောင် ထပ်ခံရလေသည်။

နန်းတော် ဟိုတယ်အခန်းထဲသို့ ရောက်သည်နှင့် အင်္ကျီတွေ ဝတ်စုံတွေကို ချွတ်လိုက်ပြီး ကိုယ့်အဝတ်အစားကိုယ်လဲ၍ ဝတ်လိုက်မိသည်။ ကျွန်တော်

တို့ အဝတ်အစားများကား များစွာ ချောင်ချိ၍ သက်သက်သာသာ ရှိလှပေ၏။

(၇)

ယနေ့မှာ ကွန်ဖရင့် နောက်ဆုံးနေ့ ဖြစ်သည်။ ၁၀ နာရီမှ အစည်းအဝေး ကျင်းပမည်ဖြစ်သဖြင့် မြို့လယ် ကွန်စဂတန် ရပ်ကွက်တစ်ဝိုက်သို့ ဓာတ် ရထားဖြင့် သွားကြလေသည်။ ဆွီဒင်ရောက်ကတည်းက ဥမင်ရထားစီးခဲ့သော ကျွန်တော်တို့ အဆန်းထွင်ကာ ဓာတ်ရထားစီးခြင်းပေတည်း။

ဥမင်ရထားမှာ မြေအောက်ကသွားသဖြင့် စတော့ဟုမ်း၏ ရှုခင်းကို ကောင်းကောင်းမမြင်ရပါ။ ဓာတ်ရထားကား မြို့၏ ရှုခင်းကောင်းကောင်း မြင်ရလေသည်။ တစ်မြို့လုံးလိုလို ဈေးဆိုင်ဖြင့် ပြည့်နေလေသည်။ သားစိမ်း၊ ငါးစိမ်း ရောင်းသော ဆိုင်ကလည်း မှန်တံခါးကြီးတွေ အဝင်းသားနှင့် ခန့်ညားလှသည်။ ဝက်ပေါက်ကြီးများကို မှန်တံခါးတွင် ချိတ်ဆွဲ၍ အလှပြထားသည်။ မုန့်ရောင်းသော ဆိုင်တွေကလည်း မှန်တံခါးကြီးတွေ အပြိုင်းသားနှင့် ရှိသည်။ ဆိုင်တွေအားလုံးမှာ လူတွေ ပြည့်ကျပ်နေသည်။ နာတာလူးပွဲတော်အတွက် ဝယ်ကြ၊ ခြမ်းကြ၊ ပြင်ကြဆင်ကြနှင့် အလုပ်များနေကြပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ်မှ မိနစ် ၂၀ လောက် ဓာတ်ရထားစီးလိုက်လျှင် ကွန်စဂတန်သို့ ရောက်လေသည်။ ကွန်စဂတန်မှာ ကုန်ပဒေသာတိုက်ကြီးတွေ ချည်းရှိသော ရပ်ကွက် ဖြစ်လေသည်။ ပန်းကန်ဆိုင်၊ ကင်မရာဆိုင်၊ စာရေးကိရိယာဆိုင်၊ အဟောင်းအမြင်း ရောင်းသောဆိုင် စသဖြင့် စုံလှပါပေသည်။ ကုန်ပဒေသာတိုက်ကြီးတွေကို အေးအေးဆေးဆေး ဝင်ကြည့်ချင်ကြသော်လည်း အချိန်မရပါ။ ထို့ကြောင့် ကွန်စဂတန် တစ်ဝိုက်၌ (Window Shopping) လုပ်ကြပြီး၊ စတူရီပလွန် ဥမင်ဘူတာရုံကိုရှာ၍ မယ်လမင်ဟိုတယ်သို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ မယ်လမင်ဟိုတယ်တွင် အတွင်းရေးမှူး အဖွဲ့တာဝန်ခံကိုရှာကာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီမှ ကျင်းပသော ယဉ်ကျေးမှု နှစ်ပတ်လည်များတွင် ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇ်၏ အနှစ် ၂၀၀ ပြည့်ကိုပါ ထည့်သွင်းရန် ဆွေးနွေးကြပါသည်။ ကောင်စီသဘာပတိအဖွဲ့ အစည်းအဝေးတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါမည်ဟု အတွင်းရေးမှူး အဖွဲ့တာဝန်ခံက ပြောပြလိုက်လေသည်။

၁၀ နာရီထိုးသဖြင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင်ရှိသည့် အစည်းအဝေး ခန်းမ

ဆောင်ဘက်သို့ ကူးလာခဲ့သည်။ ယနေ့အစီအစဉ်များ နံနက်ပိုင်းတွင် ကော်မရှင်များ ဆက်၍ ထိုင်ရန်ဖြစ်ပြီး၊ နေ့လယ်ပိုင်းတွင် ကိုယ်စားလှယ်စုံညီ အစည်းအဝေး ကျင်းပရန် ဖြစ်လေသည်။ ဦးအောင်လှနှင့် ဒဂုန်တာရာမှာလည်း သူတို့ကော်မရှင်အစည်းအဝေးများသို့တက်ရန် ထွက်ခွာသွားကြလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကော်မရှင် အစည်းအဝေး၏ အစီအစဉ်များမှာ အဆိုမူကြမ်းများကို ဆွေးနွေးရန် ဖြစ်လေသည်။

“အမျိုးသား အချုပ်အခြာ အာဏာရရှိရေးနှင့် အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲသည် ကိုလိုနီပြည်သူများ၏ လုပ်ငန်းတစ်ရပ်မျှသာမက ခိုင်မာသော ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်လိုသူတိုင်း၊ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို ဆောင်ရွက်လိုသူတိုင်း လူမျိုးအချင်းချင်း အကျိုးတူညီသော မိတ်ဆွေဖြစ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို လိုလားသူတိုင်း၏ လုပ်ငန်းကြီးတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပေသည်ဟု လွန်ခဲ့သော မတ်လ နယူးဒေလီမြို့တွင် ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်စီညီလာခံကြီးက ကြေညာခဲ့ပေသည်။ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ ကြီးထွားတိုးတက်မှုသည် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး တိုက်ပွဲကို အထောက်အကူ ပြုပေသည်။ ပို၍လည်း အင်အားကောင်းလာစေပေသည်။ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲနှင့် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး တိုက်ပွဲသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ခွဲခြား၍ မရပေ”

ကော်မရှင် သဘာပတိ မစ္စတာ အင်တိုင်းတားဘက်က အဆိုမူကြမ်းကို ဖတ်ပြနေသည်။ ဤအဆိုမူကြမ်းမှာ “အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး” အဆို မူကြမ်းဖြစ်၍ ကျွန်တော်တို့ ကော်မရှင်တွင် တင်သွင်းဆွေးနွေးချက်များကို စုပေါင်း ဌာပနာကာ မူကြမ်းတစ်ခုအဖြစ် တင်သွင်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အခြား ကော်မရှင်များကလည်း သက်ဆိုင်ရာ မူကြမ်းများကို တင်သွင်းဆွေးနွေးကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

“နယူးဒေလီ ညီလာခံ ပြီးသည့်နောက်မှစ၍ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲသည် အောင်ပွဲများကို ရရှိခဲ့သည်။ တစ်ပြိုင်တည်းမှာပင် ပိုမိုပြင်းထန်သော နယ်ချဲ့သွေးစုတ်မှုနှင့် ဖိနှိပ်မှု အသွင်သဏ္ဍာန်များလည်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး အကျိုးစီးပွားကို ပျက်စီးစေသည့် ဤဖြစ်ပေါ်မှုများအား ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်ရန် ပို၍ ကြီးမားသော အား

ထုတ်မှုများကို ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်လှပေသည်။ ဤသို့ လိုအပ်ကြောင်းကို အဖြစ်အပျက်များက ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေသည်။

“အမေရိကန် နယ်ချဲ့စနစ်က ဦးစီးဆင်နွှဲခဲ့သော ကျူးတားနိုင်ငံ ကျူးကျော်မှုနှင့် လာအိုတွင် အမေရိကန်၏ ဝင်ရောက် စွက်ဖက်မှုများသည် ကမ္ဘာကြီးအား စစ်နှုတ်ခမ်းဝသို့ ပို့ဆောင်ခဲ့ပေသည်။ နှစ်ကြိမ်စလုံးမှာပင် ပြည်သူများ၏ စည်းလုံးမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းရန် သန္နိဋ္ဌာန်ချမှတ်ကြောင့် ကျူးကျော်သူများသည် အရေးရှုံးနိမ့်ခဲ့ရပေသည်”

ပြည်သူများ၏ အမြဲတစေ လွတ်လပ်ရေး တောင်းဆိုမှုများကြောင့် လည်းကောင်း၊ အခြားတိုင်းပြည်များမှ ငြိမ်းချမ်းရေး အင်အားစုများ၏ ထောက်ခံမှုကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကိုလိုနီစနစ် ဖျက်သိမ်းရန်အဆိုကို ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေ ညီလာခံကြီးက မဖြစ်မနေ တည်တညွတ်တည်း ချမှတ်ခဲ့ရပေသည်။ သို့ရာတွင် နယ်ချဲ့နိုင်ငံများသည် ဤဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဘယ်အခါမှ စိတ်ပါလက်ပါလုပ်ဆောင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ မလုပ်ဆောင်ရုံမျှမက သူတို့သည် သူတို့၏ တိုက်ရိုက်အုပ်စိုးမှု သို့မဟုတ် အခွင့်အရေး ခံစားမှုနှင့် သွေးစုတ်ချယ်လှယ်မှုကို တမင်မြဲရန်အတွက် ပို၍ ပြင်းထန်သော ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးနှင့်ပင် လုပ်ဆောင်လာကြပေသေးသည်။ အယ်လ်ဂျီးရီးယားတွင် ပြင်သစ်အစိုးရသည် အယ်လ်ဂျီးရီးယား ပြည်သူများ၏ အမျိုးသားအခွင့်အရေး ရရှိရေးတိုက်ပွဲကို သွေးချောင်းစီးအောင် နှိပ်ကွပ်လျက် ရှိသည်။ ဤဖိနှိပ်မှုကို ပြည်သူများက လက်နက်ဖြင့် ခုခံ တိုက်ခိုက်လျက် ရှိကြသည်မှာ ၇ နှစ်ရှိပြီ ဖြစ်လေသည်။ ပြင်သစ်အစိုးရသည် စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေးကို တဖွဖွ အော်နေသော်လည်း ယခုတိုင် ဤစစ်ပွဲကို မရပ်သေးပေ။ တောင်ဗီယက်နမ်တွင် ငိုဒင်ဒီယမ် အာဏာရှင်စနစ်ကို အားဖြည့်ရန်အတွက် အမေရိကန်သည် စစ်တပ်များကို ပိုမိုဖြည့်ရန် ပြင်ဆင်လျက် ရှိသည်။ တောင်ကိုရီးယားတွင် အမေရိကန်သည် ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်သော ဖတ်ဒင်အို စစ်အာဏာရှင် အုပ်စုကို အားပေးကူညီနေကြသည်။ သံတမန်ဆိုင်ရာ ပရိယာယ် ဝေဝုဒ်များဖြင့် အမေရိကန်အစိုးရသည် ကျူးတားနိုင်ငံအား ပြန်လည် တိုက်ခိုက်ရန် ပြင်ဆင်လျက် ရှိသည်။ နေတိုးစစ် အုပ်စု၏ ရုပ်သေးရုပ် ဖြစ်သော ပေါ်တူဂီအစိုးရသည် သတ်ဖြတ်မှုများ၊ အဓိကရုဏ်းများဖြင့် အင်ဂိုလာတွင် သူ၏ ချုပ်ငြိမ်းအံ့ဆဲဆဲ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို သက်ဆိုး

ရှည်အောင် ကြီးပမ်းလျက် ရှိသည်။ နယ်ချဲ့သမားများသည် သူတို့ ကိုယ်ကို သူတို့ အမျိုးသားကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းခွင့်နှင့် မကျူးကျော်ရေးဝါဒကို စွဲကိုင်သူ သူတော်ကောင်းကြီးများအဖြစ် ကြေညာလျက် ရှိသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့သည် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုများ၊ ကျူးကျော်မှုများကို လမ်းခင်းပေးသော ဆူပူမှုများကို နည်းသစ်များ ရှာဖွေကာ အမြဲတစေ ဖန်တီးနေကြသည်။ အချို့ တိုင်းပြည်များ တွင် နယ်ချဲ့သမားသည် ထိုတိုင်းပြည်များရှိ ရုပ်သေးခေါင်းဆောင်များကို အမည်ခံ အာဏာလွှဲပြောင်းပေးပြီး ပြည်သူများ၏ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကို ထက်ခြမ်းခဲ့လျက် ရှိသည်။ ကွန်ဂိုပြည်တွင် နယ်ချဲ့သမားများသည် ကုလသမဂ္ဂ ၏ အလံကို အသုံးပြုကာ တိုင်းပြည်ကို အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ကွဲအောင် လုပ် နေကြသည်။ ကွန်ဂိုပြည်သူများ၏ သဘာဝပစ္စည်းများနှင့် နယ်မြေများကို အကြိတ်အနယ် လုယူနေကြသည်။ ပြည်သူများ၏ ကိုယ်ပိုင်အားထုတ်မှုများဖြင့် လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး အင်အားစုများ၏ အားထုတ်မှုဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရဲရင့်၍ အဆက်မပြတ်သော တိုက်ပွဲဖြင့်သာ လည်းကောင်း ပြည်သူများသည် သူတို့၏ စစ်မှန်သော လွတ်လပ်ရေးကို နယ်ချဲ့သမားထံမှ ရယူနိုင်မည် ဖြစ်ပေ သည်။ ဤနည်းများဖြင့်သာ ရနိုင်ကြောင်းကိုလည်း အတွေ့အကြုံက နောက်ထပ် သက်သေပြခဲ့လေပြီ။

“ပြည်သူများ၏ ပြင်းထန်သော စိတ်ဓာတ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ခုခံမှုခွင့်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပြည်သူများအား တိုက်ခိုက် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ရန် ခက်ခဲ လာသည့်အခါများတွင် နယ်ချဲ့သမားများ၊ အထူးသဖြင့် အမေရိကန် နယ်ချဲ့ သမားများသည် ပိုမို၍ သိမ်မွေ့သော ကိုလိုနီစနစ်သစ် ပုံစံများကို ရှာဖွေ လာကြ ပေသည်။ စီးပွားရေး လွှမ်းမိုးမှုသာမကတော့ဘဲ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု နယ်ပယ် များတွင်လည်း ကျူးကျော်မှုများကို ထပ်မံလုပ်ဆောင်လာလေတော့သည်။ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်၏ အခြေခံ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဆန့်ကျင်သော ပြင်ပမှ အတွေး အခေါ်များနှင့် နေထိုင်မှုစနစ်များကို ရိုက်သွင်းလာခဲ့ကြပြန်သည်။ ယင်းတို့ကို အထောက်အပံ့နှင့် ပညာရေး အကူအညီ စီမံကိန်းများတွင် တွေ့နိုင်ပေသည်။ သဘာဝပစ္စည်းများကို သွေးစုတ် ချယ်လှယ်ရန်အတွက်လည်း နယ်ချဲ့အင်အားစု များသည် ပြည်သူများ၏ စိတ်ဓာတ်များကို အဆိပ်ခတ်ကြပြန်သည်။ ဤနည်း ဖြင့် စိုးမိုးရန် ကြိုးစားကြပြန်ပေသည်။ ဤသို့ လုပ်ဆောင်မှုများကို လက်တင်

အမေရိကနှင့် လွတ်လပ်ခါစ အာရှ အာဖရိက နိုင်ငံများရှိ နယ်ချဲ့ အရင်းအနှီး မြှုပ်နှံမှု စီမံကိန်းများတွင် လည်းကောင်း၊ စက်မှု အထောက်အပံ့များတွင် လည်းကောင်း တွေ့နိုင်ပေသည်။

“ကိုလိုနီပြည်သူများ၏ အဓိကတိုက်ပွဲသည် အမျိုးသား လွတ်မြောက် ရေးတိုက်ပွဲ ဖြစ်ပေသည်။ မိုဒိုနေရသော ပြည်သူများနှင့် လွတ်လပ်သော ပြည်သူ များသည် စစ်မှန်သော လွတ်လပ်ရေးကို တည်ထောင်ရန် ကြိုးပမ်းလျက် ရှိကြ ပေသည်။ ဤပြည်သူများအားလုံးသည် စစ်စခန်းများနှင့် သိမ်းပိုက်ရေး၊ စစ်တပ် များ ဖျက်သိမ်းရေး၊ စစ်စာချုပ်များ ဖျက်ရေးနှင့် နျူးကလီးယားများဖြင့် ကမ္ဘာ ဖျက်ရေး စီမံကိန်းတို့ကို စွန့်လွှတ်ရေးအတွက် အတူလက်တွဲ ချီတက်ရမည်သာ ဖြစ်ပေသည်”

“အလားတူပင် ငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် နျူးကလီးယား စစ်မဖြစ် ရေးသည် ကိုလိုနီတိုင်းပြည်များနှင့် လွတ်လပ်ခါစ တိုင်းပြည်များအတွက်လည်း အရေးကြီးသော ပြဿနာများ ဖြစ်ပေသည်။ ဤပြဿနာများသည် အခြား ပြည်သူများအတွက် အရေးကြီးသကဲ့သို့ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲ နေသော ပြည်သူများနှင့် အနာဂတ်ကို တည်ဆောက်စပြုနေသော ပြည်သူများ အတွက်လည်း အရေးကြီးသော ပြဿနာများ ဖြစ်ပေသည်”

“အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးတိုက်ပွဲတွင် ထိရောက် သော အားပေးကူညီမှုကို အမျိုးသား အချုပ်အခြာ အာဏာနှင့် လွတ်လပ်ရေး အတွက် တိုက်ခိုက်နေကြသော တိုင်းပြည်များထံမှသာ ရနိုင်သည် မဟုတ်ပေ။ ငြိမ်းချမ်းရေး မြတ်နိုးသော အင်အားစုများထံမှသာ ရနိုင်သည် မဟုတ်ပေ။ နယ်ချဲ့တိုင်းပြည်များအပါအဝင် တိုင်းပြည်အားလုံးရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားသူ များထံမှလည်း ရနိုင်ပေသည်။ ဤအင်အားစုများ ပေါင်းစည်းရေးသည် လွတ်လပ်ရေး အောင်ပွဲခံသည်ကို မြင်လိုသူတိုင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး အခွန်ရှည် သည်ကို မြင်လိုသူတိုင်း၏ လိုလားအပ်သော လုပ်ငန်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပေသတည်း”

မစ္စတာ အင်တိုင်းတားဘက်က Drafting Committee အဆို ရေးဆွဲရေးကော်မတီက တင်ပြသည့်အဆိုကို ဖတ်ပြလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေ့ ဝိုင်း၍ ပြင်ဆင်ပြီးနောက် အဆိုကို အတည်ပြုလိုက်လေသည်။ မပြီးသေးပါ။ အခြားအဆိုများ ကျန်ပါသေးသည်။ ယင်းတို့မှာ . . .

- ၁။ အယ်လ်ဂျီးရီးယား၊
- ၂။ အင်ဂိုလာ၊
- ၃။ ကွန်ဂို၊
- ၄။ ကျူးဘား၊
- ၅။ ဂိုအာ၊
- ၆။ အနောက်အီဒီယန်၊
- ၇။ တောင်ဗီယက်နမ်၊
- ၈။ လာအို၊
- ၉။ တောင်ကိုရီးယား၊
- ၁၀။ နီတိုးစစ်စာချုပ်၊
- ၁၁။ တောင်အာဖရိက အသားအရောင်ခွဲခြားမှု ပြဿနာ၊
- ၁၂။ ကင်မရွန်း၊
- ၁၃။ ရိုးဒီးရှားနှင့် ညာဆာလင်း၊
- ၁၄။ ကင်ညာ၊
- ၁၅။ အမေရိကန် လွတ်လပ်ရေးလှုပ်ရှားမှု၊
- ၁၆။ ဒိုပီနီကန် ပြဿနာ၊
- ၁၇။ အီကွေဒေါနှင့် ပီရူး၊
- ၁၈။ ပြူတိုရီကို၊

၁၉။ ငြိမ်းချမ်းရေး တပ်သားများအား ညှင်းပန်းမှု စသည့်အဆိုများ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကော်မရှင်မှာ အဆိုအများဆုံးဖြစ်၏။ အဆိုမှုကြမ်းကြီး တစ်ခုနှင့် နောက်ဆက်တွဲ အဆိုပြုချက်ပေါင်း ၁၉ ခု ပေါင်း ၂၀ ရှိသည်။ ဤအဆို များကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု စကားလုံးကစ၍ လိုက်၍ ဆွေးနွေးကြသည်မှာ တော်တော် နှင့် မပြီးနိုင်ပါ။ အစည်းအဝေးပြီး၍ ခန်းမဆောင်အပြင်ဘက် ထွက်လာခဲ့ကြ ၏။ ခါတိုင်း အစည်းအဝေးပြီးလျှင် ခန်းမဆောင်ရှေ့က လေဟာပြင် ဈေးကလေး ထဲကို ကျွန်တော်တို့ လျှောက်မြဲ ဖြစ်သည်။ ယနေ့တော့ ကိုယ်လည်း ပင်ပန်း၊ စိတ်လည်း နွမ်းနယ်ကာ မလျှောက်ချင်ကြတော့ပါ။ လေဟာပြင် ဈေးထဲက ဆိုင်တွေမှာ ပိတ်၍ပင် နေကြပါပြီ။

ထို့ကြောင့် ဘယ်ကိုမှ မသွားတော့။ ဟိုတယ်မယ်လမင်ဘက်သို့ ကူးကာ ညစာစားပြီး ဥမင်ရထားဖြင့် ပြန်လာခဲ့ကြသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

(၈)

ကော်မရှင်အစည်းအဝေးကို နံနက် ၁၁ နာရီတွင် ကျင်းပမည်ဖြစ်၏။ အချို့ကော်မရှင်များမှာ ပြီးဆုံးသွားကြပြီဖြစ်သော်လည်း ကျွန်တော်တို့ ကော်မရှင် မှာ ဆက်ရန် ရှိပါသေးသည်။

ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာသည် ဟိုတယ်မှ နံနက်စာကို ခပ်သုတ်သုတ် စားကာ မြို့ထဲသို့ လျှောက်ကြည့်ကြပြန်သည်။ ဒဂုန်တာရာက ဆွီဒင် လူမျိုးတို့၏ အမျိုးသားဟန်ပါသော စားပွဲတင် ဗိုက်ကင်းလှေကလေးတစ်စင်း ဝယ်လိုသဖြင့် လိုက်ရှာကြသည်။ ဗိုက်ကင်းခေတ်မှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ လောက်က ဆွီဒင်သမိုင်းတွင် ကျော်ကြားခဲ့သော ခေတ်တစ်ခေတ် ဖြစ်၏။ ဗိုက်ကင်းခေတ် လှေကြီးများမှာ ရေကြောင်းသွားလာမှု သမိုင်းတွင်လည်း အခန်းသစ် တစ်ရပ်ကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဆွီဒင် အမျိုးသားလက္ခဏာကို ကိုယ်စားပြုသော အလှ ဗိုက်ကင်းလှေကလေးများကို လိုက်ရှာခြင်း ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် စိတ်တိုင်း ကျ ရှာလို့မတွေ့ပါ။ အဟောင်းအမြင်းဆိုင်၊ လက်မှုပစ္စည်း ရောင်း သည့်ဆိုင်တို့ ကို ရောက်သော်လည်း လက်ရာကောင်းကောင်းကို မတွေ့ရပါ။

ထို့ကြောင့်လည်း ဟိုငေးသည်ငေး လုပ်ရင်းဖြင့် ၁၁ နာရီထိုးခါနီးသော ကြောင့် အစည်းအဝေးကျင်းပရန် ခန်းမဆောင်သို့ ဥမင်ရထားစီးကာ လာခဲ့ကြ သည်။ ဒဂုန်တာရာက သူ့ကော်မရှင်အစည်းအဝေးသို့ တက်ရန် ထွက်ခွာသွား ပြီ။ ကျွန်တော်ကလည်း ကျွန်တော့် ကော်မရှင်အစည်းအဝေးသို့ တက်ရန် ထွက် လာခဲ့သည်။

နံနက် ၁၁ နာရီထိုးသည်နှင့် ကျွန်တော်တို့ ကော်မရှင်အစည်းအဝေး ကို ဆက်၍ ကျင်းပ၏။ ကျွန်တော်တို့ ကော်မရှင်မှာ ပြဿနာများသလောက် စကားများကြ၏။ စကားများသလောက် လှုပ်ရှားအသက်ဝင်၏။

ဆွေးနွေးငြင်းခုံကြရင်းဖြင့် နေ့လယ် ၂ နာရီထိုးပြီ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် နေ့လယ်စာစားရန် အစည်းအဝေးကို ရပ်နားလိုက်လေသည်။ ထမင်းစားပြီး ခေတ္တ နားကြပြီးနောက် ညနေ ၃ နာရီ ၄၅ မိနစ်တွင် ကော်မရှင် အစည်းအဝေးကို ဆက်၍ ကျင်းပပြန်သည်။

အခြားကော်မရှင်များမှာ ပြတ်သွားကြပြီ။ ကျွန်တော်တို့ ကော်မရှင် တစ်ခုသာ ကျန်လေသည်။

နေရီစာအုပ်တိုက်

ညနေပိုင်း ကော်မရှင်တွင် အယ်လ်ဘေးနီးယား ကိုယ်စားလှယ် ထ၍ စကားပြောလေသည်။ သူက ဆိုဗီယက်ယူနီယံနှင့် ဆိုရှယ်လစ်တိုင်းပြည်များ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ထောက်ခံကြောင်း၊ ကမ္ဘာ့ပြည်သူများ၊ အရင်းရှင် စနစ်၊ နယ်ချဲ့စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းခြင်းမပြုဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကို အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်းဖြင့် ဆွေးနွေးသွားလေသည်။

ထို့နောက် ခရစ်ယာန် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ကလည်း ဆွေးနွေးသွား၏။ ခရစ်ယာန် ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့မှာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်စီ အစည်းအဝေးသို့ ပထမဆုံးတက်ရောက်လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ကိုရီးယား ကိုယ်စားလှယ်က အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက် ဖြစ်သင့်သည် ဟု တင်သွင်း၏။

သည်လိုနေတုန်း ကမ္ဘာ့အလုပ်သမား သမဂ္ဂအဖွဲ့ချုပ်က သဝဏ်လွှာ ရောက်ရှိလာသဖြင့် ကော်မရှင် သဘာပတိက ဖတ်ပြလေသည်။ အလုပ်သမား သမဂ္ဂအဖွဲ့ချုပ် သဝဏ်လွှာတွင် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး၊ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ပြဿနာသည် ဒွန်တွဲနေကြောင်းဖြင့် ဖော်ပြသွား၏။ ထို့နောက် အာဖရိက ပြည်သူများ၏ ကွန်ဖရင့်ကြီးမှ ပေးပို့လိုက်သော သဝဏ်လွှာကိုလည်း ဖတ်ကြားပြသလေသည်။

မြီတီသျှင်ဂီယာနာ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သူ ဝန်ကြီးချုပ် ဂျာဂန်၏ဇနီး မစ္စကီ ဂျာဂန်က ကွန်ဖရင့်အတွင်း ကွဲပြားနေသော အယူအဆများကို စုစည်းသင့်ကြောင်းဖြင့် အကြံပေးသွားသည်။ သို့နှင့် ၇ နာရီ ၄၅ မိနစ်ထိုးသွားကာ ညစာစားချိန် ရောက်လာသဖြင့် အစည်းအဝေးကို ရွှေ့ဆိုင်းလိုက်ရလေသည်။

ခါတိုင်းဆိုလျှင် အစည်းအဝေးမှာ သည်အချိန်တွင် ပြီးမြဲဖြစ်၏။ ယခုတော့ ပြီး၍ မရတော့ပါ။ ယနေ့မှာ ကွန်ဖရင့် သတ်မှတ်ထားသောရက် ကုန်နေပြီဖြစ်၍ အပြီးကျင်းပရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်စားလှယ်စုံညီ အစည်းအဝေးထိုင်ကာ ကော်မရှင် အစီအရင်ခံစာများကို ကြားနာရပါဦးမည်။ ကော်မရှင်စာတမ်းများအားလုံးကို ကိုယ်စားလှယ်စုံညီ အစည်းအဝေးက အတည်ပြုရဦးမည်။ ၁၉၆၂ နှစ် ကွန်ဂရက်ကြီးကျင်းပရေးအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက် ချရဦးမည်။ သည်ဟာအားလုံးကို ယနေ့ည အပြတ်လုပ်ရမည် ဖြစ်လေသည်။

ဟိုတယ်မယ်လမင် အောက်ထပ်တွင် ညစာစားပြီး ခေတ္တ အပန်းဖြေ ကာ ည ၉ နာရီ ၅၅ မိနစ်တွင် ကိုယ်စားလှယ်စုံညီ အစည်းအဝေး ကျင်းပ လေသည်။

အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးကော်မရှင်၏ ဆွေးနွေးချက်များ၊ လုပ်ငန်း များကို ကော်မရှင် သဘာပတိ အင်တိုင်းတာဘက်(လီဘနွန်)က ကိုယ်စားလှယ် အစည်းအဝေးသို့ အစီရင်ခံသည်။ ဂျာမန်ပြဿနာ ကော်မရှင် အစီရင်ခံစာကို ကော်မရှင် သဘာပတိ မဒမ်ဘလွန်း(ဘဲလ်ဂျီယံ)က တင်ပြသည်။ လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေး ကော်မရှင်လုပ်ငန်းများကို သဘာပတိက တင်ပြသည်။ ငြိမ်းချမ်း ရေး လှုပ်ရှားမှုများ ကော်မရှင်လုပ်ငန်းကို သဘာပတိ မစွတာ အင်ဒီကော့ (ကနေဒါ) က တင်ပြသွား၏။

ထို့နောက်တွင် ပါမောက္ခ ဘာနဲက မိန့်ခွန်း ပြောကြားလေသည်။ သူ့မိန့်ခွန်းတွင် ပါမောက္ခ ဘာနဲက ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှုများအကြောင်း ကို ပြောကြားသွား၏။

“ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး အင်အားစုများဟာ တိုးပွားလျက်နေပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ဆိုရှယ်လစ်တိုင်းပြည်များ၊ အရင်းရှင်တိုင်းပြည်များမှ အလုပ်သမား လူတန်း စားများ၊ ပညာတတ်များအပြင် အခြားငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားသော အင်အားစု များနှင့် ကိုလိုနီနယ်ဟောင်းများမှ ပြည်သူလူထုများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒီအင်အားစု များကို စုစည်းပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး အင်အားစုများ အားလုံးတို့ရဲ့ ညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်ဖို့ အခြားငြိမ်းချမ်းရေး အင်အားစုများနှင့် ဆက်စပ်ပေးဖို့ အရေး ကြီးလှပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး အင်အားစုများကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာအောင် စည်းရုံးရပါလိမ့်မယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်သာမက နျူကလီးယား လက်နက် ဖျက်သိမ်းရေး၊ ဂျာမန် ပြဿနာ ဖြေရှင်းရေးနှင့် ကိုလိုနီ လွတ်မြောက်ရေးတို့ အတွက်ပါ လုပ်ဆောင်သွားဖို့ လိုပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အလုပ်က တူညီချက် တွေကို တိုးချဲ့သွားပြီး မတူညီချက်တွေကို ကျဉ်းသွားအောင် ကန့်သတ်ဖို့ ဖြစ်ပါ တယ်။ ခုအချိန်ဟာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကောင်စီကြီးက ကြီးမှူးကျင်းပပြီး ငြိမ်းချမ်း ရေး ကွန်ဂရက်ကြီးတစ်ခု ကျင်းပဖို့ အချိန်ရောက်နေပါပြီ။ ဒီကွန်ဂရက်ကြီးမှာ အရင်းရှင်များနဲ့ အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိကတိုက်များက အင်အားစု သစ်များ ပါဝင်ဖို့ အရေးကြီးလှပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

ဖြစ်တဲ့ လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ရည်ရွယ်ချက်ကြီး အောင်မြင်ရေးအတွက် ကျယ်ပြန့်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့များကို စေလွှတ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်”

ပါမောက္ခ ဘာနဲ၏ မိန့်ခွန်း ပြီးဆုံးပြီးနောက် ၁၉၆၂ ကွန်ဂရက် ကျင်းပရေးကို စဉ်းစားကြလေသည်။ သို့ရာတွင် မပြီးပြတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် မဲခွဲ၍ ဆုံးဖြတ်လေသည်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ၏ ၁၃ နှစ် ကာလသက်တမ်းတွင် ပထမဆုံးအကြိမ် မဲခွဲခြင်းပေတည်း။

ကျွန်တော်ကား ခုလို မဲခွဲရသည်ကို မလိုလားပါ။ အားလုံးကလည်း လိုလားကြမည် မဟုတ်ဟု ထင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဘာမျှ မတတ်နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ၁၉၆၂ ခုနှစ် ကွန်ဂရက်သည် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး ကွန်ဂရက် ဖြစ်သင့်သည်ဆိုသော သဘာပတိအဖွဲ့၏ အဆိုကို မဲခွဲသောအခါ အဆိုဘက်မှ ၁၆၃ မဲ ၂၄ မဲဖြင့် အနိုင်ရသွားလေသည်။ တိုင်းပြည်အလိုက် မဲပေးခြင်းမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေအလိုက် မဲပေးခြင်း ဖြစ်ပေ၏။ ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာကား အဆိုကို ကန့်ကွက်၍ မဲပေးကြလေသည်။ ကြားနေမဲမှာ တစ်ဦးရှိ၏။ ယင်းမှာ ဂျပန်ပြည် ဟိုဆေးတက္ကသိုလ် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေ ပါမောက္ခ ယာရှအို ဖြစ်လေသည်။ နိုင်ငံတကာ ငြိမ်းချမ်းရေးဆုရ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်၏။ ဂျပန်ပြည် အနုမြူနှင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဗုံး ဆန့်ကျင်ရေးကောင်စီ၏ သဘာပတိလည်း ဖြစ်ပေ၏။

ကျွန်တော်တို့ ရုံးသော်လည်း ကျွန်တော်ကား စိတ်မပျက်ပါ။ ပါမောက္ခဘာနဲပြောသလို မတူညီချက်တွေကို ကျဉ်းပစ်ပြီး တူညီချက်တွေကို တိုးချဲ့သွားရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရုံးသော်လည်း ကျွန်တော်စိတ်သည် လန်းဆန်းနေပါသည်။

သည်လိုဖြင့် စတော့ဟုန်း ကွန်ဂရက်ကြီးကို ည ၂ နာရီတွင် အဆုံးသတ်လိုက်လေသည်။ ကွန်ဖရင့်ကြီးမှာ ကျွန်တော်တို့ အတွေ့အကြုံတွေကို ဖလှယ်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထင်မြင်ချက်တွေကို လဲလှယ်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ တိုင်းပြည် အသီးသီးမှ ကိုယ်စားလှယ်များ တင်ပြသော တင်ပြချက်များကို ကြားနာနိုင်ခဲ့သည်။ မြဲကြည့်လျှင်တိုက်ပွဲတွေ ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုတွေကို ဖြတ်သန်းကာ ငြိမ်းချမ်းရေး အင်အားစုများကို ပိုမိုစုစည်းလာနိုင်ခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး အင်အားစုများ၏ ညီညွတ်ရေးသည် ပိုလို့ ခိုင်မာလာသည်။ ညီညွတ်ရေးကို တိုက်ပွဲများဖြင့်သာ တည်ဆောက်နိုင်သည်ဆိုသော စကားကို ထုတ်ဖော် ပြသလိုက်သော ကွန်ဖရင့်ကြီးပေတည်း...။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်သား ဟိုတယ်မယ်လမင် အောက်က ဘူတာရုံထဲသို့ ဆင်းလာခဲ့ကြလေသည်။ ဥမင်ဘူတာထဲတွင် အသွားအလာ ရှင်းနေပါပြီ။ ဆွီဒင် လူမျိုးတစ်သိုက်နှင့် ကျွန်တော်တို့ တစ်သိုက်အပြင် ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်စားလှယ်တစ်သိုက်သာ ရှိတော့မည်။ သူတို့ကား အာဖရိက တိုက်မှ ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြလေသည်။ သူတို့က ကွန်ဖရင့်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်တို့ ထင်မြင်ချက်များကို မေးကြသည်။ သူတို့သဘော ထားကိုလည်း ဖွင့်ပြောကြလေသည်။

ဥမင်ရထားမှာ ညဦးပိုင်းကလောက် အသွားအလာ မစိတ်တော့ဘဲ ခပ်ကျဲကျဲ ဖြစ်လာလေသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ညလုံးလိုလို ပြေးနေကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် သွားရေးလာရေးအတွက်ကား သိပ်စိတ်မပူရတော့ပါ။ ဆွီဒင် ယိုးဖြူ တို့မှာ ညဦးကြီးသန်းခေါင်တွင်လည်း တစ်ယောက်တည်း သွားလာနေကြပါ သည်။ ကျွန်တော်တို့၏ မျက်စိတွင်ကား အထူးအဆန်းလို ဖြစ်နေလေသည်။

ခဏကြာတော့မှ ဥမင်ရထားရောက်လာသဖြင့် ဥမင်ရထားဖြင့် နန်းတော် ဟိုတယ်သို့ ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။

(၉)

ကွန်ဖရင့် ပြီးသွားပြီဖြစ်၍ သည်နေ့မနက် သုတ်သီးသုတ်ပျာ သွား စရာ မလိုတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် အေးအေး ဆေးဆေးနေပြီး ၉ နာရီ လောက်မှ ဟိုတယ်မှ ထွက်လာကြသည်။

ကျွန်တော်တို့ကား စတော့ဟုမ်းမြို့ကို လည်၍ ကြည့်ချင်ကြပါသေး သည်။ ခြေလျှင်လျှောက်နေရသော်လည်း ဘယ်ကိုမျှ ဟုတ်တိပတ်တိ မရောက်သေးပါ။ အနည်းဆုံး မြို့တစ်ပတ်လောက် ပတ်၍တော့ ကြည့်ချင်ကြ ပါသေးသည်။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်တို့ သွားရေးလာရေးအတွက်လည်း လုပ်ရပါ ဦးမည်။ ကျွန်တော်တို့ ဆွီဒင်ဗီဇာမှာ ယနေ့ ကုန်ဆုံးနေပြီဖြစ်၍ ပြန်လျှင်ပြန်၊ မပြန်လျှင် ဗီဇာ ထပ်၍ တောင်းရဦးမည် ဖြစ်ပါသည်။ အချိန်တွေ အများကြီးရှိ သည် ဟု ထင်ရသော်လည်း၊ လုပ်စရာတွေနှင့် ယှဉ်ကြည့်လိုက်သောအခါ အချိန်သိပ်မရှိပါ။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ထို့ကြောင့် မြို့လယ်ကောင်ရီ၊ ကွန်စဂတန်ဘက်သို့ ထွက်လာကာ လုပ်စရာတွေကို မြန်မြန်လုပ်ရသည်။ မယ်လမင်ဟိုတယ်ရီ အတွင်းရေးမှူး အဖွဲ့ရုံးခန်း သို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ဝင်များမှာ အလုပ်များ နေကြဟန် ရှိလေသည်။ အချို့ကိုယ်စားလှယ်များမှာ အစည်းအဝေးကြီး ပြီးသည့်နေ့ကပင် ပြန်သွားကြပြီး၊ တချို့မှာ ယနေ့နံနက်စောစော ပြန်သွားကြ လေသည်။ ဆွီဒင် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီဝင်များမှာလည်း ပြန်သူများကို လေဆိပ်သို့ လိုက်ပို့ခြင်း၊ ဝီလာရက် ဆက်တောင်းပေးခြင်းဖြင့် အလုပ်များနေကြ လေသည်။

အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ ရုံးခန်းသို့ မရောက်မီ မယ်လမင် ဟိုတယ် အောက်ထပ်တွင် မစ္စတာ ချီတားနှင့် သွားတွေ့လေသည်။ မစ္စတာ ချီတားမှာ အိန္ဒိယမှ ဖြစ်၍ အတွင်းရေးမှူးများအဖွဲ့ရုံး တာဝန်ခံတစ်ဦးလည်း ဖြစ်၏။ သူက ပြန်ဖို့ ကိစ္စအတွက် ဘယ်လို ပြင်ဆင်သင့်ကြောင်းဖြင့် အကြံပေးလေ သည်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ဆိုဗီယက်ယူနီယံနှင့် တရုတ်ပြည်သူ့ သမ္မတနိုင်ငံမှ ဖြတ်၍ ပြန်ရမည်ဖြစ်ရာ ဆိုဗီယက်ဗီဇာနှင့် တရုတ်ဗီဇာယူဖို့ လိုနေသည်။ သည်နေ့ မပြန်ဖြစ်လျှင် ဆွီဒင်ဗီဆာကိုလည်း ထပ်၍ ယူရဦးမည် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ကား ဆွီဒင်ဗီဇာကို နောက်ထပ်၍ ယူမနေချင်တော့ပါ။ ပိုက်ဆံ အကုန်ခံပြီး ဆွီဒင်တွင်လည်း ဆက်၍ မနေလိုတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ လေယာဉ်ပျံဖြင့် မော်စကိုသို့ထွက်ရန် ဆုံးဖြတ်ကာ တရုတ်ဗီဇာကို သွား၍ ယူကြရသည်။

တရုတ်ဗီဇာ ယူပြီးသည့်အချိန်မှာ နေ့လယ်တစ်ချက်ကျော်ပေပြီ။ လေယာဉ်ပျံက နှစ်ချက်မှာ ထွက်မည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဆိုဗီယက်ဗီဇာကို ယူချိန်မရတော့ဘဲ နန်းတော်ဟိုတယ်သို့ ကတိုက်ကရိုက် ပြန်လာခဲ့ကာ လေဆိပ် သို့ တက္ကစီဖြင့် ထွက်လာခဲ့ကြသည်။

နေ့လယ် ၂ နာရီရှိသော်လည်း ဆွီဒင်တွင် နေဝင်၍ သွားပါပြီ။ မီးတွေ တထိန်ထိန်ဖြင့် ညလို ဖြစ်နေပါသည်။ လမ်းဘေး ပလက်ဖောင်းတွင် နာတာ လူးသစ်ပင်များကို ခုတ်လှဲကာ ရောင်းချနေကြပါသည်။ နှင်းဖွေးဖွေးထဲတွင် ကုတ်အင်္ကျီ ဖိရိုဖားယားကြီးတွေဝတ်၍ နာတာလူး သစ်ပင်ကြီးတွေကို ထမ်းကာ အိမ်သို့ ပြန်ကြသူများကို မြင်ရလေသည်။

ကျွန်တော်ကား နွေရာသီတွင် ဆွီဒင်ရောက်ရလျှင် ဘယ်လောက်လှ မလဲဟုသာ စိတ်ကူးနေမိသည်။ လမ်းဘေး တစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် ထင်ရှားတော အုပ်ကလေးများ၊ သစ်လုံးတံကလေးများကို မြင်ရလေသည်။ သို့ဖြင့် မိနစ် ၂၀ လောက် မောင်းမိတော့မှ ဘရွန်မာလေဆိပ်သို့ ရောက်လေသည်။

လေဆိပ်တွင် ဆွီဒင် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီ အတွင်းရေးမှူး မစ္စတာ စပင်ဆန်ကို တွေ့ရလေသည်။ မစ္စတာ စပင်ဆန်သည် ပြန်မည့် ကိုယ်စားလှယ် များအတွက် လိုအပ်သည့် ပြင်ဆင်မှုတွေကို လေဆိပ်မှ ဒိုင်ခံ၍ လုပ်ပေးနေ လေသည်။ လေဆိပ်ထဲသို့ ဝင်လိုက်သောအခါ မော်စကို သွားမည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ကိုယ်စားလှယ်တော် ခပ်များများကို တွေ့ရလေသည်။ ဝီယက်နမ်၊ ဩစတြေး လျ၊ နိုက်ဂျီးရီးယား၊ ဂျပန် စသည်တို့မှ ကိုယ်စားလှယ် တော်တော်များများကို တွေ့ရလေသည်။ ဗြိတိသျှ၊ ဂီယာနာမှ ဝန်ကြီးချုပ်ကတော် မစ္စတာ ဂျာဂန်ကို လည်း တွေ့ရပေ၏။

လေယာဉ်ပျံ မထွက်သေးသဖြင့် ဘရွန်မာ လေဆိပ်ကို လျှောက် ကြည့်ကြသည်။ အကောက်မဲ့ရောင်းသော အရက်မျိုးစုံ၊ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ထားရန် တံဆိပ်အမျိုးမျိုးပါသော မီးခြစ်ဘူးများ၊ ရေမွှေးများ၊ ချောကလက်များ စသည့် ပစ္စည်းအတိုအစကလေးများကို တွေ့ရသည်။

ကျွန်တော်ကား ဗြိတိသျှ ဂီယာနာဝန်ကြီးချုပ်ကတော် မစ္စတာ ဂျာဂန် နှင့် စကားလက်ဆုံကျနေလေသည်။ မစ္စတာ ဂျာဂန်က သူတို့၏ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲများအကြောင်းကို ပြောပြလေသည်။ ရွှေတိဂုံဘုရားနာမည် ကြီးလွန်းသဖြင့် ဖူးလိုကြောင်းကိုလည်း ပြောပြလေသည်။

သည်လိုဖြင့် ဘရွန်မာ လေဆိပ်ထဲတွင် စကားပြောလိုက် လျှောက် ကြည့်လိုက်ဖြင့် အချိန်ဖြုန်းနေကြရသေးသည်။ လေဆိပ်ထဲမှာကား လန်ဒန်၊ ပါရီ ကိုပင်ဟေဂင် စသည်တို့ကို ထွက်မည့်သူတွေမှာ ပြည့်နှက်နေသည်။ ၃ နာရီ ထိုးတော့မှ လေယာဉ်ပေါ်သို့ တက်ခဲ့ကြလေသည်။

လေယာဉ်ပျံမှာ အက်စ်အေအက်စ် လေယာဉ်ပျံဖြစ်၍ မော်စကိုသို့ တိုက်ရိုက်ပျံမည့် လေယာဉ် ဖြစ်လေသည်။ နှင်းတွေ တဖွဲဖွဲကြားထဲက လျှောက် လာခဲ့ကြပြီး လေယာဉ်ပေါ်သို့ တက်လိုက်ကြသည်။

ခဏကြာတော့ လေယာဉ်ပျံကြီးသည် မြည်ဟီးလာကာ ပြေးလမ်း

တစ်လျှောက်ပြေးနေပြီး အပေါ်သို့ ပျံတက်လာခဲ့လေသည်။ စတော့ဟုမ်းမြို့ကို လေယာဉ်ပေါ်မှကြည့်ရသည်မှာ ပိုလို့ လှနေသည်။ ညနေ ၃ နာရီဆိုသော်လည်း မှောင်နေပြီဖြစ်၍ အောက်တွင် မီးတွေ တထိန်ထိန်ဝေနေသည်။ ကျွန်တော် သည် မြို့တော်စတော့ဟုမ်းကို လေယာဉ်ပေါ်မှ ငုံ့ကြည့်၍ လိုက်လာမိလေ သည်။ မီးရောင်တွေ တဖြည်းဖြည်း ပျောက်ကွယ်သွားကြတော့မှ ကျွန်တော် သည် မျက်နှာကို ပြတင်းပေါက်မှ လှည့်လိုက်ပြီး ထိုင်ခုံကို ပစ်မှီ၍ သက်ပြင်းချ လိုက်မိလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည့် တိုင်းပြည်များအားလုံးသည် အရင်းရှင် တိုင်းပြည်များ ဖြစ်၏။ ရှေ့တွင်တွေ့မည့် တိုင်းပြည်များကား ဆိုရှယ် လစ်တိုင်း ပြည်များ ဖြစ်ပေသည်။ သတင်းစာများကမူ အရင်းရှင်တိုင်းပြည်များကို အနောက်ကမ္ဘာ ဟုခေါ်၍ ဆိုရှယ်လစ်တိုင်းပြည်များကိုမူ အရှေ့ကမ္ဘာဟု ခေါ် ကြပါသည်။

ကျွန်တော်ကား တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ဥက္ကဋ္ဌကြီး မော်စီတုန်း၏ စကားများကို သွား၍ အမှတ်ရလေသည်။ မော်က အရင်းရှင်ကမ္ဘာကို 'အနောက်လေ' ဟုခေါ်၍ ဆိုရှယ်လစ်ကမ္ဘာကို 'အရှေ့လေ' ဟု တင်စားခေါ် ဝေါ်လေသည်။ ထိုမျှမက 'အရှေ့လေသည် အနောက်လေကို ဖိ၍ တိုက်နေပြီ' ဟုလည်း ပြောခဲ့ပါသည်။

မှန်ပါသည်။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်သည် ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေး ပြီးစတုန်းကလို ဆိုဗီယက်ယူနီယံ တစ်ဦးတည်း မဟုတ်တော့ပါ။ အရှေ့ဥရောပရှိ ဂျာမနီ၊ ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယား၊ ရုမေးနီးယား၊ ဘူလ်ဂေးရီးယား၊ ပိုလန်၊ ဟန်ဂေရီ၊ အယ်လ်ဘေးနီးယား စသည့် အရှေ့ဥရောပ နိုင်ငံများတွင် လည်းကောင်း၊ တရုတ်၊ မွန်ဂိုလီးယား၊ ကိုရီးယား၊ ဗီယက်နမ် စသည့် အာရှနိုင်ငံ များတွင် သော်လည်းကောင်း၊ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ထုထည်ကြီးဖြင့် ရပ်တည်လျက် ရှိပါပြီ။ နိုင်ငံတကာ အလုပ်သမားလူတန်းစား၊ အဖိနှိပ်ခံ ကိုလိုနီပြည်သူများနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးမြတ်နိုးသော ကမ္ဘာ့ပြည်သူများ၏ မဟာရံတံတိုင်းကြီးအဖြစ် ရပ်တည်လျက် ရှိပါပြီ။ မဟာရံတံတိုင်းသည် ဘယ်သူ့ဖျက်၍မှ မပျက်တော့ပါ။ ဘယ်သူ့ဖြို၍မှ မပြိုတော့ပါ။ သည်မျှမကသည့် မဟာရံ တံတိုင်းကြီးသည် အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု အောင်ပွဲများ အောင်မြင်လာသည်နှင့်

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

အမျှ၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးတိုက်ပွဲများ အောင်မြင်လာသည်နှင့် အမျှ ပိုလို့ ခိုင်ခံ့မည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်က 'အရှေ့လေသည် အနောက်လေကို ဖိတိုက်နေပြီ' ဟု ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူ ပါသည်။

လေယာဉ်ပေါ်တွင် မော်စကို သွားမည့် ကိုယ်စားလှယ်တွေချည်း ဖြစ် လေသည်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ အတွင်းရေးမှူးများ အဖွဲ့ရုံးတွင် အလုပ် လုပ်နေသော မစ္စတာ အောလ်မင်းတို့ ဇနီးမောင်နှံကိုလည်း တွေ့ရလေသည်။

မစ္စတာအောလ်မင်းက ကျွန်တော့်ကို နာဇ်ဟစ်ကမက်နှင့် မိတ်ဆက် ပေးလေသည်။ နာဇ်ဟစ်ကမက်မှာ ထင်ရှားသော တူရကီ မိုးချစ်ကဗျာဆရာကြီး ဖြစ်၏။ တူရကီအစိုးရက သူ့အား နှစ်ပေါင်းများစွာ အကျဉ်းချထားပြီး ပြည် နှင်ဒဏ်ပေးခြင်းခံရသဖြင့် ယခု ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် ရောက်နေလေသည်။

နာဇ်ဟစ်ကမက်မှာ အသက် ၅၀ လောက်ရှိပါပြီ။ သို့ရာတွင် ကျန်းမာ သန်စွမ်းဟန် လက္ခဏာရှိပေ၏။ လွန်စွာ ဥပဓိရုပ်ကောင်းသူလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သူ့မျက်နှာသည် ခုံညားရုံမျှမက ချိုပြုံးသော အမူအရာလည်း ရှိပါသည်။

နာဇ်ဟစ်ကမက်၏ ကဗျာများကို အမေရိကန်မှ ထုတ်ဝေသော တိုးတက်သည့် မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ဖြစ်သည့် 'မိန်းစထရင်း' (ပင်မရေစီး) အမည်ရှိ မဂ္ဂဇင်းထဲတွင် မကြာခဏ ဖတ်ရလေသည်။ အကျဉ်းထောင်တွင်းမှာ စပ်ဆို သော ကဗျာများကို ကျွန်တော် အကြိုက်ဆုံး ဖြစ်လေသည်။ သူ့ကဗျာများကို တာရာ၊ စာပေသစ်၊ လင်းယုန် စသည်တို့တွင် ဘာသာပြန်ဆို၍ ဖော်ပြခဲ့ဖူးလေ သည်။

နာဇ်ဟစ်ကမက်မှာ အင်္ဂလိပ်စကား မတတ်ပါ။ ရုရှားနှင့် ပြင်သစ် ဘာသာကိုသာ တတ်ကျွမ်းလေသည်။ မစ္စတာအောလ်မင်းက ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်ကြားထဲတွင် စကားပြန် လုပ်လေသည်။ မစ္စတာအောလ်မင်းကား ဘာသာ ၇ မျိုးလောက်ကို ရေရေလည်လည် တတ်ကျွမ်းသူဖြစ်၍ အတွင်းရေးမှူး များ အဖွဲ့ရုံးတွင် များစွာ အသုံးဝင်သူတစ်ဦးပေတည်း။

နာဇ်ဟစ်ကမက်က ဗောဓိကာ သောက်ရင်း စာကြောင်းပေးကြောင်း ဆွေးနွေးကြရအောင် မော်စကိုရောက်လျှင် သူ့ဆီ လာလည်ပါဟု ဖိတ်ကြားလေ သည်။ ကျွန်တော်ကလည်း လာပါမည်ဟု ကတိပြုလိုက်ပါသည်။

လေယာဉ်ပေါ်တွင် စကားပြောလိုက်၊ တွေးလိုက်၊ ငေးလိုက်ဖြင့်

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

လိုက်လာခဲ့ကြသည်။ ည ၈ နာရီထိုးသည်နှင့် မော်စကို နူကိုဗိုဗလေဆိပ်တွင် ကျွန်တော်တို့ လေယာဉ်ပျံကြီး ဆိုက်လိုက်လေသည်။ လေယာဉ်ပေါ်မှ ဆင်းလိုက်သည်နှင့် အေးမြလှသော မော်စကို ဆောင်းတွင်းက ကျွန်တော်တို့ကို ဆီးကြိုလိုက်ပါသည်။ စတော့ဟုမ်းတွင် အေးလှပြီဟု ထင်သော်လည်း မော်စကိုနှင့် စာသော် များစွာ သက်သာလှပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ကို ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီ တာဝန်ခံများက လာကြိုဆိုပြီး လေဆိပ်ခန်းမထဲသို့ ခေါ်လာကာ ဆေးလက်မှတ်၊ ပြည်ဝင်လက်မှတ်၊ နိုင်ငံကူးလက်မှတ် စစ်ဆေးခြင်းစသည့် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်များကို လုပ်နေကြ၍ စောင့်နေကြရသေးသည်။ နူကိုဗိုဗလေဆိပ် အဆောက်အအုံကိုလည်း အကဲခပ်နေမိသည်။

လေဆိပ် အဆောက်အအုံထဲမှာ ကော်ဇောစိမ်းကြီးတွေ ခင်းထားပြီး ဆိုဖာကြီးတွေ ချထားလေသည်။ ရုရှားအမျိုးသားဟန်ပါသော အထိမ်းအမှတ်ပစ္စည်းတွေကိုလည်း ပြခန်းထဲမှာ ထည့်ထားလေသည်။ လေဆိပ်ထဲမှာ လူရှင်းနေပါပြီ။ ဆွီဒင် စံတော်ချိန် ၈ နာရီသာ ရှိသော်လည်း မော်စကို စံတော်ချိန် ၁၀ နာရီ လောက် ရှိပါပြီ။

ကျွန်တော်တို့ကား မော်စကိုသို့ ထွက်လာခဲ့သော်လည်း ဝီဇာ ပါမလာပေ။ ရန်ကုန်တုန်းကလည်း ယူချိန်မရခဲ့ပါ။ စတော့ဟုမ်းတုန်းကလည်း အချိန်မရခဲ့ပါ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဆိုဗီယက်ယူနီယံသည် ငြိမ်းချမ်းရေး တပ်သားများကို ငြင်းပယ်စရာ အကြောင်းမရှိပါ။ မဆိုစလောက်သော အခက်အခဲကလေးများသာ ရှိလိမ့်မည်ဟု ကြိုတင်တွက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဝီဇာ မပါကြောင်း တာဝန်ခံက လာပြောလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း ဝီဇာ မပါသည့်အကြောင်းရင်းကို ရှင်းပြရသည်။

“ဒါဖြင့် ကျွန်တော် ကြည့်လုပ်မယ်ဗျာ။ ဒါပေမယ့် ဒီနေ့ညတော့ ခင်ဗျားတို့ ပြည်ပခရီးသွားများ ဟိုတယ်မှာ ခဏတည်းကြဦး”

တာဝန်ခံက ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်တွေကို ယူကာ မော်စကိုနှင့် လေဆိပ်ကြားရှိ ပြည်ပခရီးသွားများ ဟိုတယ်ကို လိုက်ပို့ပြီး နံနက်စောစောသူ မရောက်မီတွင် စားရေးသောက်ရေး ကိစ္စများအတွက်လည်း စီစဉ်ပေးကာ ထွက်သွားလေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ဟိုတယ်အပေါ်ထပ်သို့ တက်လာခဲ့ကြသည်။ ဟိုတယ်မှာ အလတ်တန်းစားဟိုတယ် ဖြစ်လေသည်။ သို့တိုင်အောင် ခမ်းနားလှ ပါသည်။ ကျွန်တော်ကား လေဆိပ်မှ ဟိုတယ်သို့အလာ မော်တော်ကားပေါ်တုန်းက တွေ့ခဲ့ရသော အအေးဓာတ်ကို တွေးမိကာ မော်စကိုမှာ ကြာကြာမှ နေနိုင်ပါ့မလားဟု တွေးနေမိပါသည်။

သို့ဖြင့် အိပ်ရာပေါ်သို့ ပစ်လွဲလိုက်မိပါသည်။ ဩော် မော်စကိုပါတကား။

(၁၀)

နံနက် အိပ်ရာမှထပြီး ပြတင်းပေါက်မှာရပ်၍ အပြင်ဘက်သို့ ကြည့်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ်ရှေ့ကလမ်းမှာ မော်စကိုမြို့မှ လေဆိပ်သို့ သွားသည့် လမ်းမကြီး ဖြစ်လေသည်။ ပြည်လမ်းသာသာလောက်ကျယ်သည့် လမ်းကျယ်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဝန်ချီစက်ကြီးများ တင်လာသည့် ထရပ်ကားကြီးများ၊ စက်ကိရိယာပစ္စည်းတွေကို သယ်လာသည့် ထရပ်ကားကြီးများ၊ ထရော်လီများ ဥဒဟို သွားလာနေကြသည်။

လမ်းဘေးမှာ နှင်းတွေ ဖွေးနေလေသည်။ မော်စကိုတွင် နှင်းဖွေးပုံမှာ စတော့ဟုမ်းနှင့် မတူပါ။ စတော့ဟုမ်းတွင် နှင်းဖွေးပုံမှာ လွှာချင်း ဖြစ်ပါသည်။ မော်စကိုကျတော့ တစ်လွှာ နှစ်လွှာ မကတော့ပေ။ တချို့နေရာတွေမှာ တစ်ပေခန့် ထူနေလေသည်။ လမ်းတွေပေါ်မှ နှင်းခဲရှင်းသော ကားကြီးတွေ မောင်းလာကြပြီး နှင်းတွေကို ရှေ့က ဂေါ်ပြားကြီးဖြင့် ကော်လိုက်ကာ လမ်းဘေးမှာ ပုံထားလိုက်ကြသည်။ လမ်းဘေးက နှင်းခဲပုံကြီးတွေမှာ ခါးလောက်အထိ ရှိပေသည်။

အောက်ထပ်ဆင်း၍ နံနက်စာစားပြီး ကျွန်တော်တို့ ပြည်ဝင်လက်မှတ်များကို ယူလာမည့် ဆိုဗီယက်ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီတာဝန်ခံ မစ္စတာ ဒါဒီဒေါ့ဗ်ကို မျှော်ကြပြန်သည်။ ကျွန်တော်ကား မော်စကိုမြို့ထဲသို့ ရောက်ချင်လှပါပြီ။ ကျွန်တော်သာ မဟုတ်ပါ။ ဆရာဦးအောင်လှနှင့် ဒဂုန်တာရာတို့လည်း တမျှော်မျှော်နှင့် ရှိကြပါသည်။ နေ့လယ် နာရီပြန် နှစ်ချက်ထိုးသော်လည်း မစ္စတာ ဒါဒီဒေါ့ဗ် ပေါ်မလာသေးပါ။

“ကဲဗျာ . . . စောင့်နေကြဦး။ ကျွန်တော် ထွက်ကြည့်လိုက်ဦးမယ်” ဒဂုန်တာရာက အခန်းတံခါးကို ဖွင့်၍ အပြင်သို့ ထွက်လိုက်သည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

အအုံတွေ ဖြစ်ပေ၏။ အရှေ့တိုင်းပုံစံနှင့် အနောက်တိုင်းပုံစံ ရောယှက်နေလေသည်။

မြို့ထဲတွင် လမ်းမကြီးတွေကလည်း ကျယ်ပြန့်လှသည်။ ရန်ကုန် ဝိုင်းရံခံ မဏ္ဍပ်ရှေ့က ပြည်လမ်းထက် နှစ်ဆခွဲလောက် ကျယ်မည်ထင်ရပါသည်။ အရင်တုန်းကတော့ သည်လောက် မကျယ်ပါ။ လွန်ခဲ့သည့် ၈ နှစ်ခန့်က အဆောက်အအုံကြီးတွေကို အောက်ခြေမှ ကိုင်ရွှေ့လိုက်ပြီး လမ်းကြီးတွေကို ချဲ့ပစ်လိုက်သည်ဟု ဆိုလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ကားသည် ဟိုတယ်ဘုဒါပက်စ် ရှေ့တွင် ရပ်လိုက်သည်။ လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် ၂၀၀ လောက်က တည်ခဲ့သော အဆောက်အအုံ ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်သည် မှန်တံခါးကြီး နှစ်ထပ်ကို တွန်းဝင်ခဲ့သည်။ အထဲမှာ အပူငွေ့ပေးထား၍ နွေးနေပါသည်။ ဟိုတယ်ကြီးမှာ ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှပေ၏။ စတော့ဟုမ်း နန်းတော်ဟိုတယ်က ခေတ်ဆန်သလောက် ဘူဒါပက်စ်ဟိုတယ်က ခမ်းနားလှပေ၏။

“ခင်ဗျား သတိထားကြည့်။ ရုရှားတွေက သိပ်ခမ်းခမ်းနားနား ကြိုက်တယ်။ မီးပဒေသာ ပန်းဆိုင်ကြီးတွေ ဘာတွေ၊ ကော်ဇောကြီးတွေ၊ ကျောက်ဖြူတိုင်ကြီးတွေနဲ့ သိပ်ခမ်းနားတာပဲ”

ဒဂုန်တာရာက ဓာတ်လှေကားထဲတွင် ကျွန်တော့်ကို လှမ်းပြောလေသည်။ ဆရာဦးအောင်လှနှင့် ဒဂုန်တာရာမှာ မော်စကိုသို့ ရောက်ဖူးသူများ ဖြစ်၍ ကျွန်တော် တစ်ယောက်သာလျှင် လူစိမ်း ဖြစ်နေသည်။

ကျွန်တော်ကား ဒဂုန်တာရာ ပြောသလို သတိထား ကြည့်လိုက်မိပါသည်။ သည့်ပြင်နေရာမပြောနှင့် ဓာတ်လှေကားမှာတောင် စတော့ဟုမ်းနှင့် အသွင်အပြင် မတူတော့ပါ။ စတော့ဟုမ်း နန်းတော်ဟိုတယ်က ဓာတ်လှေကားတွေက ခေတ်ဆန်၍ ဘူဒါပက်စ်ဟိုတယ်က ခမ်းနားပါသည်။ ဓာတ်လှေကားကပင် နှစ်ယောက် အိပ်ခူတင် တစ်ချပ်စာလောက် ကျယ်နေပေသည်။

ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာမှာ ပထမထပ်တွင် နှစ်ယောက်ခန်း တစ်ခန်းကို ယူလိုက်လေသည်။ နှစ်ယောက်ခန်းမှာ ရေချိုးခန်းနှစ်ခန်း၊ ဧည့်ခန်းနှစ်ခန်း ရှိလေသည်။ ကြမ်းခင်းကော်ဇော၊ ဆိုဖာ၊ မီးတိုင် စသည်တို့ကလည်း ခမ်းနားလှ

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

သည်။ ထို့ပြင် ကျွန်တော်တို့ အခန်းထဲတွင် ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြားစက်လည်း ရှိသည်။ စန္ဒရားကြီးတစ်လုံးလည်း ရှိလေသည်။ ဒဂုန်တာရာနှင့်ကား အံကျနေပေသည်။

“ကံ ရေမိုးချိုးပြီး အနားယူကြပါဦး။ ပြီးတော့ နေ့လယ်စာ စားဖို့ အောက်ထပ်ကို ဆင်းခဲ့ပါ”

မစ္စတာ ဒါဒီဒေါင်က ကျွန်တော်တို့ကို နှုတ်ဆက်ပြီး ထွက်သွားလေသည်။ ကျွန်တော် ရေချိုးနေတုန်း ဒဂုန်တာရာမှာ စန္ဒရားနှင့် ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။ နှစ်ယောက်စလုံး ရေမိုးချိုးပြီးတော့မှ ဆရာဦးအောင်လှအခန်းသို့ တယ်လီဖုန်း ဆက်ပြီး အောက်ထပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့သည်။

အောက်ထပ်က ဧည့်ခန်းထဲတွင် စာအုပ်ဆိုင်၊ သတင်းစာဆိုင်၊ ရင်ထိုး၊ တံဆိပ်ပို့စကတ်၊ ဒိုင်ယာရီ စသည့် ပစ္စည်းကလေးများ ရောင်းသည့်ဆိုင်များ ရှိလေသည်။ အခန်းသင့်ပင် မစ္စတာ ဒါဒီဒေါင်နှင့် တွေ့၍ သူက ထမင်းစားခန်းထဲသို့ ခေါ်သွားကာ ကျွန်တော်တို့ကို စကားပြန်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။ စကားပြန်မှာ အသက် ၂၅ နှစ်လောက်ရှိ၍ မစ္စတာမာ့က်ဟု ခေါ်လေသည်။

“ဒီနေ့ညနေ မြို့ကို လျှောက်ကြည့်ကြတာပေါ့။ မနက်ဖြန်မနက်ကျမှ အစီအစဉ် ထပ်ပြီး ဆွဲကြမယ်”

ကျွန်တော်တို့က ပြောလိုက်သဖြင့် သူတို့လည်း သဘောတူကြသည်။ နေ့လယ်စာ စားပြီးနောက် ခေတ္တအနားယူလိုက်ကြသည်။ ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီက ကျွန်တော်တို့အား ကားတစ်စီးနှင့် စကားပြန်တစ်ယောက် ပေးထား လေသည်။

ညနေ ၅ နာရီထိုးသည်နှင့် ဟိုတယ်မှ ထွက်လာကာ မြို့ထဲသို့ လျှောက်ကြည့်ကြလေသည်။ ကရင်မလင်နန်းတော်၊ ဘော်လရှိုင်းဇာတ်ရုံ မော့စကာဗာဘားဟိုတယ်၊ ဂေါ်ကီလမ်းမကြီး၊ ပွတ်ရှုကင်ပန်းခြံ၊ တော်လှန်ရေးပြတိုက် စသည်ဖြင့် မြို့လယ်ကောင် အနံ့အပြား လျှောက်ကြည့်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် မော်တော်ကားမှန်ကို နှင်းငွေ့တွေ ရိုက်ထားသဖြင့် ကောင်းကောင်း မမြင်ခဲ့ရပါ။ ခပ်ဝါးဝါးသာ မြင်ခဲ့ရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ကားသည် လီနင်တောင်ကုန်းပေါ်သို့ တက်လာခဲ့ပေသည်။ လီနင်တောင်ကုန်းဆောင်မှာ နာမည်ကျော် မော်စကိုတက္ကသိုလ်၏ နယ်မြေပေတည်း။ မော်စကိုတက္ကသိုလ် အဆောက်အအုံကြီးမှာ မီးတွေ ထွန်းညှိ

ထားသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် လီနင်တောင်ကုန်းပေါ်က ကားလမ်းတွင် ကားကိုရပ်ကာ အောက်သို့ ဆင်းလိုက်ကြသည်။ မော်စကို အအေးဒဏ်ကား ရက်စက်လှပေ၏။ သည်လောက် အင်အားအထူးကြီးတွေ ဝတ်ထားသည့်ကြားကပင် ခိုက်ခိုက်တုန်အောင် အေးလှသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် နှင်းခဲတွေပေါ်ဖြတ်ပြီး တောင်ကုန်းထိပ် ရှုခင်းသာ စခန်းဆီသို့ လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။ နှင်းခဲများသည် ကျွန်တော်တို့ ဖိနှပ်အောက်တွင် တကျိကျိ မြည်နေလေသည်။ ဂေါ်ကီ၏ မွေးမေမေ ဝတ္ထုထဲ၌ ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း တော်လှန်ရေးသမား ပါဒယ်ဗလာဆော့ဖ် တို့တစ်သိုက် လျှို့ဝှက်အစည်းအဝေးမှအပြန် နှင်းခဲတွေထဲ လျှောက်လာခဲ့ကြပုံ၊ ဖိနှပ်များအောက်တွင် နှင်းခဲတွေ တကျိကျိ မြည်နေကြပုံတို့ကို အမှတ်ရလာကာ မြင်ယောင်ကြားယောင်လာမိလေသည်။

တောင်ကုန်းထိပ်က ကျောက်ဖြူသား ဝရန်တ၌ရပ်ပြီး ဖျော်ကြည်လိုက်ကြသည်။ မီးရောင်တွေ ထိန်ထိန်ထလျက် တခမ်းတနား တည်ရှိသော မော်စကိုမြို့ကြီးကို မြင်ရလေ၏။ တံတားတွေ ဖြတ်ထားသည့် မော်စကိုမြစ်ကြီးကိုလည်း မြင်ရလေသည်။ မော်စကိုမြို့ကား ဇာဘုရင် အမျိုးအနွယ် မင်းသားတစ်ပါး တည်ခဲ့သော မြို့ဖြစ်၏။ မြို့သက် အနှစ် ၈၀၀ လောက် ရှိပေပြီ။

ကျွန်တော်တို့မှာ ကြည့်ကောင်းကောင်းနှင့် ကြည့်ချင်သော်လည်း နှင်းထဲတွင် ကြာကြာရပ်မနေနိုင်ပါ။ တစ်ကိုယ်လုံး ခိုက်ခိုက်တုန်လာကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် လမ်းဘေးတွင် ရပ်ထားသော မော်တော်ကားထဲသို့ မြန်မြန်ပြေးဝင်ခဲ့ကြသည်။ မော်စကိုတက္ကသိုလ်က အပြန်တွင် ကွန်စဗိုလ်စကားယား ရပ်ကွက်ကို ဖြတ်လာခဲ့ကြ လေသည်။ ၅ ထပ်၊ ၆ ထပ် တိုက်ကြီးတွေ ဖြစ်ပါသည်။ မော်စကိုတွင် အိုးအိမ်ပြဿနာမှာ ကြီးလေးလှသော ပြဿနာကြီးဖြစ်ပါသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းတွေ တိုးချဲ့လာသည်နှင့်အမျှ မြို့နေလူဦးရေ များပြားလာပါသည်။ ယခုအခါတွင် မော်စကို လူဦးရေမှာ ၈ သန်း ကျော်ပြီဟု ဆိုပါသည်။ ၈ သန်း ကျော်မျှသော လူတွေအားလုံးကို အအေးဒဏ် ကာကွယ်နိုင်သော ပစ္စည်းကိရိယာတွေ အစုံအလင် တပ်ဆင်ထားသည့် တိုက်ကြီးတွေ ဆောက်ပေးရသည်မှာ လွယ်ကူသော ကိစ္စမဟုတ်ပါ။

“ကျွန်တော် ၅၄ ခုနှစ်မှာ တစ်ခေါက်လာတုန်းက ဒီရပ်ကွက်မရှိသေးဘူး။”

နေရီနီဇာအုပ်တိုက်

ဒဂုန်တာရာက စကားပြန်ကို လှမ်းပြောလိုက်သည်။

“ဟုတ်ပါတယ်... ဒီရပ်ကွက်ကို ကွန်ဆိုမိုလ်တွေက ဦးစီးပြီး ၁၉၅၈ ခုနှစ်ကျမှ ဆောက်တာပါ”

ကွန်ဆိုမိုလ်မှာ လူငယ် ကွန်မြူနစ်အဖွဲ့ ဖြစ်လေသည်။

“တိုက်တန်းလျားတိုင်းမှာ ကုန်ပဒေသာဆိုင် ရှိတယ်။ ဆံပင်ညှပ်ဆိုင် ရှိတယ်။ ရုပ်ရှင်ခန်းမဆောင်၊ ကပွဲခန်းမဆောင်၊ ကလေးထိန်းဌာနနဲ့ စာသင် ကျောင်းတွေ ရှိတယ်”

တိုက်တန်းလျားတစ်ခုသည် ပြည့်စုံသော ကမ္ဘာလောက ကလေး တစ်ခုပေတည်း။ ကျွန်တော်တို့ ဆီကလို ရန်ကင်းမှ ကလေးတွေ၊ ဘုရားလမ်းက ဒိုင်အိုကျောင်းကို တက်နိုင်ရန်အတွက် ကားငှားရန် မလိုတော့ပါ။ ကလေးတွေကို လွယ်အိတ်ကိုယ်စီနှင့် ကားသူရဲတွေကြား ဖြတ်လျှောက်ခိုင်းပြီး ကျောင်းလွတ်ရန် မလိုတော့ပါ။ အောက်ထပ်သို့ ဓာတ်လှေကားဖြင့် ဆင်းလိုက်ရုံနှင့် ကျောင်းကို ရောက်လေသည်။ ဈေးဝယ်လိုလျှင်လည်း အပေါ်ထပ်က အောက်ထပ်သို့ ဆင်းလိုက်ရုံသာ ရှိသည်။ မြို့ထဲသို့ သွားစရာမလိုတော့ပါ။ မြို့ထဲက နို့မှုန့်ဘူးကို စမ်းချောင်း တရုတ်ဆိုင်တွင် တစ်မတ်ငါးမူး တင်ရောင်းတာမျိုးလည်း မရှိတော့ ပါ။ ဘယ်နေရာသွားဝယ်ဝယ် သည်ဈေးနှုန်းသာ ဖြစ်လေသည်။

“အိမ်လခက ဘယ်လောက်ပေးရသလဲ”

“အိမ်ထောင်ဦးစီးလခရဲ့ ၁၁ ရာခိုင်နှုန်း ပေးရပါတယ်”

ကျွန်တော်ကား များစွာ အံ့အားသင့်၍ သွားလေသည်။ ကျွန်တော် တို့ဆီမှာ လခ ၁၂၆ ကျပ် ရသော စာရေးတစ်ယောက်သည် အနည်းဆုံး ၃၀ မှ ၅၀ အထိ ပေးရသော အခန်းကျဉ်းကလေးကို ငှားနေရ၏။ လခ ၃၅၀ ရသော အရာရှိ တစ်ယောက်သည် အနည်းဆုံး ၇၅ ကျပ်မှ ၁၀၀ ကြား ပေးရသော အိမ်ကို ငှားနေရ၏။ ကျွန်တော်တို့ဆီက အမှုထမ်းနှင့် အလုပ်သမားများ၏ လခ သုံးပုံ တစ်ပုံ (သို့မဟုတ်) တစ်ဝက်သည် အိမ်လခနှင့်ပင် ကိစ္စချောလေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ကွန်ဆိုမိုလ်စကားယား ရပ်ကွက်ကနေပြီး လေဟာပြင် ရေကူးကန်ဘက်သို့ မောင်းလာခဲ့ကြသည်။ လေဟာပြင် ရေကူးကန် မှာ အမိုးအကာတွေ မရှိပါ။ ကွက်လပ်ကြီးထဲတွင် ရေကူးကန်ကြီး တူးထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ရေကူးကန်ထဲမှာ အငွေ့တွေ တထောင်းတထောင်း ထနေလေ

သည်။ သူညအောက် ၁၀ ဒီဂရီလောက် ရောက်နေသည့်အထဲတွင် ရေကူးနေကြသူများကို တွေ့ရလေ၏။

“ဒီရေကူးကန်ထဲမှာ အပူဒီဂရီ ၃၀ လောက်ရှိတဲ့ ရေနွေးတွေ လွှတ်ထားတယ်။ အပြင်မှာ ဘယ်လောက်အေးအေး အထဲမှာတော့ နွေးနေတာပဲ”

စကားပြန်က ရှင်းပြပါသည်။ ရေကူးကန်ထဲတွင် ကလေးတွေ၊ လူကြီးတွေ၊ မိန်းမတွေ ရေကူးနေကြလေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် မော်စကိုမြို့ထဲတွင် လျှောက်လည်ကြပြီးမှ ဟိုတယ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြသည်။ အခန်းပြန်၍ အဝတ်အစားလဲပြီး ထမင်းစားခန်းထဲသို့ ဆင်းလာခဲ့ကြသည်။ ထမင်းစားခန်းမဆောင်ထဲမှာ မီးပဒေသာပန်းဆိုင်များ ထွန်းထားလေသည်။

ညစာစားချိန်ဖြစ်၍ ကျွန်တော်တို့စားပွဲတွင် လူတွေ ရှုတ်နေလေသည်။ ကျွန်တော်တို့စားပွဲမှာ ဆိုဗီယက်ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီ၏ ဧည့်သည်များအတွက် သတ်မှတ်ထားသော စားပွဲရှည်ကြီး ဖြစ်၏။ ထမင်းခိုင်းတွင် လေယာဉ်ပျံပေါ်တွင် အတူပါလာသူ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုယ်စားလှယ်များကို တွေ့ရလေသည်။ ချီလီမှ ဇနီးမောင်နှံ၊ ဘရာဇီးလ်တက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခ အမှိုသမီးကြီး၊ ဂီယင်နာဝန်ကြီးချုပ်ကတော် မစ္စက ဂျာဂန်၊ ဂျပန်မှ ပါမောက္ခ ယာစူအိ၊ နိုက်ဂျီးရီးယားမှ ကိုယ်စားလှယ် မစ္စတာ ကားတစ်ခါ၊ မြူတိုရီကိုမှ ကိုယ်စားလှယ်၊ အင်ဒိုနီးရှားမှ ပါလီမန်အမတ်၊ ဩစတေးလျ ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ မစ္စတာ ဝိုလန်၊ အမေရိကမှ ဇနီးမောင်နှံ၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီအဖွဲ့ ကုန်လီမှ မစ္စတာ အော်လ်မင်းတို့ ဇနီးမောင်နှံ။

ကျွန်တော်သည် သူတို့ကို နှုတ်ဆက်လိုက်ပြီး တစ်ဖက်သို့ လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။ ဂီတခိုင်းမှ အမေရိကန် ဂျက်ဇ်တေးသံကို ကြားရလေသည်။ ကျွန်တော်ကား အမေရိကန် ဂျက်ဇ်တေးသံကို ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် ကြားရမည်ဟု နည်းနည်းမှ မမျှော်လင့်ခဲ့ပါ။

“ဗျို ကိုတာရာ ဂျက်ဇ်တေးနေပါလားဗျ”

ကျွန်တော်က ဒဂုန်တာရာကို လှမ်းမေးလိုက်ပါသည်။ ကိုတာရာသည် ကျွန်တော်တို့ ဘေးနားတွင် တွဲကနေကြသော စုံတွဲတွေကို ငေးကြည့်နေရာမှ ကျွန်တော်ဘက်သို့ လှည့်ကာ . . .

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

“ဟုတ်တယ်ဗျ။ ကျွန်တော် အရင်တစ်ခေါက်လာတုန်းကတော့ ကပ္ပဲ
တွေတော့ ရှိတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဂီတကတော့ တေးသီချင်းကြီးတွေပဲ။ ချိုင့်ကော့
စကီတို့ ရှိပင်တို့၊ ဝီသိုဗင်တို့ရဲ့ ဆင်ဖိုနိုကြီးတွေကို တီးတာပဲ။ ဂျက်ဇ်တို့ ရမ်ဘာ
တို့ မတီးဘူး”

လက်ခုပ်သံများကို ကြားရလေသည်။ ကပြသူများက နောက်ထပ်တီး
ရန် တောင်းဆိုသောလက်ခုပ်သံများ ဖြစ်ပါသည်။ ဒီတစ်ခါတွင် ‘ချယ်ရီပင့်’ကို
တီးလေသည်။ ‘ချယ်ရီပင့်’ မှာ ကျွန်တော်တို့ဆီတွင် များစွာ ခေတ်စားသော
သီချင်းပေတည်း။

“ဘယ်နှယ်လည်း ခင်ဗျားတို့ဆီမှာ ချယ်ရီပင့်ကို တီးသလား။ ကျွန်တော်
တို့ဆီမှာလည်း ဒီသီချင်းခေတ်စားတာပဲ။ အမေရိကန် သီချင်းပဲဗျ”

ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်ဘေးမှ စကားပြန်ကို လှမ်းပြောလိုက်ပါသည်။

“အမေရိကန်က နောက်မှ ကူးချတာပါ။ အမှန်က (ချယ်ရီပင့်) ရဲ့ မူလ
က ဘူလ်ဂေးရီးယား ကျေးလက်သီချင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ အတိုင်း
တိုင်း အပြည်ပြည်က ကျေးလက်သီချင်းတွေကို တီးလေ့ရှိပါတယ်။ ဥပမာ ရမ်ဘာ
တို့ မန်ဘိုတို့ကို ဆိုရင် လက်တင်အမေရိကန် ကျေးလက် တေးဂီတတွေ ဖြစ်ပါ
တယ်”

ကျွန်တော်သည် ဘာမျှ မပြောတော့ဘဲ ညစာစားနေလေသည်။ ရုရှား
ညစာမှာ များလွန်းလှပါသည်။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ဟင်းချို၊ အသား၊ ပေါင်မုန့်
ညို၊ ထောပတ်နှင့် သခွားချဉ် ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်တော်ကား သခွားချဉ်ကို
သဘောကျနေလေသည်။ နောက်ဆုံးမှ ကော်ဖီ (သို့မဟုတ်) သံပရာခြမ်း ထည့်
ထားသော လက်ဖက်ရည် ရောက်လာလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ညစာစားနေတုန်း ပါမောက္ခ ယာဆူအီက လှမ်း၍
စတော့ဟုမ်း ကွန်ဖရင့်တုန်းက သူ စကားပြောရန် အဆိုပြုထောက်ခံသည့်
အတွက် ကျွန်တော်တို့ကို ကျေးဇူးတင်ကြောင်း လှမ်းပြောပါသည်။ စတော့ဟုမ်း
ကွန်ဖရင့် နောက်ဆုံးနေ့ မဲခွဲခါနီးတုန်းက မဲမခွဲရန် ပါမောက္ခ ယာဆူအီက စကား
ပြောခွင့် တောင်းပါသည်။ ပါမောက္ခ ယာဆူအီ စကားပြောရန် သင့်မသင့် မဲခွဲကြ
သောအခါ ကျွန်တော်တို့က ပထမဆုံး ထောက်ခံလိုက်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့်
ပါမောက္ခ ယာဆူအီက ကျေးဇူးဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ညစာစားပြီး မိတ်ဆွေတွေကို နှုတ်ဆက်ကာ အပေါ်ထပ်သို့ တက်လာ ခဲ့ကြသည်။ ၁၀ နာရီသာ ရှိသေးသဖြင့် ရုပ်မြင်သံကြားစက်ကို ဖွင့်ကာ ကြည့် ကြသည်။ ၁၁ နာရီထိုးတော့မှ မောမောဖြင့် အိပ်ရာသို့ ဝင်ခဲ့ကြပါသည်။

(၁၁)

နံနက် ၈ နာရီထိုးသည်နှင့် အဝတ်အစားလဲကာ အောက်ထပ် ထမင်း စားခန်းထဲသို့ ဆင်းလာခဲ့လေသည်။ စကားပြန် မစ္စတာ မှက်က ကျွန်တော်တို့ ကို ဆီးကြိုကာ ယနေ့နံနက်တွင် ဆိုဗီယက်ယူနီယံ နိုင်ငံတကာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေးအဖွဲ့ချုပ်က ဖိတ်ကြားထားသည်ဟု ပြောပြလေသည်။

နံနက်စာ စားပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်အပြင် မစ္စတာ မှက် ပါ ပေါင်းလေးယောက်၊ ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာသို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ကျယ်ဝန်း လှသော ဂေါ်ကီလမ်းမကြီးတစ်လျှောက် မောင်းလာပြီး အဆောက်အအုံကြီး တစ်ခုရှေ့တွင် ရပ်လိုက်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် မှန်တံခါးတွေကို တွန်း ဖွင့်ဝင်ကာ ကုတ်အင်္ကျီချွတ်သော နေရာသို့သွားပြီး ဝတ်လာသည့် ကုတ်အင်္ကျီ ကြီးကို ချွတ်ကြရပြန်သည်။

လှေကားဝတွင် မဒမ်ကိုစီနားက ကျွန်တော်တို့ကို ဆီးကြိုနှုတ်ဆက် လေသည်။ မဒမ်ကိုစီနားမှာ အရပ်ယုပ်ယုပ်၊ ခပ်ပါးပါးဖြင့် ရုပ်ရည်သန်ပြန်သူ ဖြစ်၏။ ဆံပင်တွေ ကွက်ကြားဖြူစ ပြုနေလေပြီ။ အသက် ၅၀ ပတ်ဝန်းကျင် လောက်ရှိသော အဖွားကြီး ဖြစ်ပါသည်။ မဒမ်ကိုစီနားသည် ဆိုဗီယက်ယူနီယံရှိ အင်ဒိုနီးရှား- ဆိုဗီယက်ချစ်ကြည်ရေးအသင်း၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဖြစ်ပြီး အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆက်သွယ်ရေးဌာန၏ တာဝန်ခံ ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ကို ဧည့်ခန်းထဲသို့ဖိတ်ခေါ်ကာ မဒမ်ကိုစီနားက နိုင်ငံ တကာယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေးအဖွဲ့ချုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ် များကို ရှင်းပြလေသည်။

နိုင်ငံတကာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေးအဖွဲ့ချုပ်ကို ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ အစိုးရချင်းဆက်သွယ်မှုသာမက ပြည်သူများ အချင်း ချင်း၊ လူထုအဖွဲ့အစည်း အချင်းချင်း ဆက်သွယ်မှုတို့ကိုပါ တိုးတက်ကျယ်ပြန့်

စေရန်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။ ယခုအချိန်တွင် ဆိုဗီယက်သမ္မတနိုင်ငံများမှ အဖွဲ့ပေါင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေး အဖွဲ့ပေါင်း ၁၄ ဖွဲ့ ပါဝင်လျက်ရှိပြီး နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များမှ ယင်းအဖွဲ့မျိုးပေါင်း ၃၄ ဖွဲ့ တို့နှင့်လည်း ဆက်သွယ်ထားလေသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ တစ်ခုလုံးတွင် သည်လိုဌာနခွဲ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ပေါင်း များစွာကိုလည်း တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်၏။ အသင်းဝင်ပုံစံများမှာ နှစ်မျိုး ဖြစ်လေသည်။ တစ်မျိုးက တစ်ဦးချင်း အသင်းဝင် များ ဖြစ်၍ တစ်မျိုးက အစုလိုက် အသင်းဝင်များဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဦးချင်း အသင်းဝင် များထဲတွင် ထင်ရှားသော သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများ၊ ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာရှင်ကြီး များ၊ အစိုးရနှင့် ပြည်သူ့ခေါင်းဆောင်များ ပါဝင်ကြပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကွန်စတင်တိုင်ဖီဒင်နှင့် အီဂျာအာရင်ဘူးတို့လို ထင်ရှားသော စာရေးဆရာကြီး များ၊ တူပိုလက်နှင့် ဆစ်ဆင်လို သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများ၊ ဆီလေရက်နှင့် ဗလာဇီနော့ဖ် တို့လို စက်မှုပစ္စည်းတီထွင်သူများ၊ ရှိစတာကိုဒစ်တို့လို ထင်ရှားသော ဂီတစာဆို များ၊ ဂျီရာဆီမော့ဗ်တို့လို ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာကြီးများ၊ ဂျီဟာန်ဆန်တို့လို ထင်ရှား သော ပန်းချီဆရာကြီးများနှင့်တကွ လွတ်တော်အမတ်များအပြင် ပညာရေး ဝန်ကြီး ယီလူတင်တို့လို အစိုးရခေါင်းဆောင်များလည်း ပါဝင်ကြပါသည်။ အစုလိုက် အသင်းဝင်များတွင် စက်ရုံများမှ ဒ လုပ်သမားများ၊ စုပေါင်းလယ်ယာ များမှ လယ်သမားများ စသည်တို့ ပါကြလေသည်။ နိုင်ငံတကာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေးအဖွဲ့ချုပ်သည် နိုင်ငံပေါင်း ၁၁၂ နိုင်ငံနှင့် သိပ္ပံပညာ ယဉ်ကျေးမှု အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံ ကူးလူးလျက် ရှိပါသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် လက်တင်အမေရိကတိုင်းပြည်နှင့် ချစ်ကြည်ရေး ယဉ်ကျေးမှုအသင်း ကို ၁၉၅၉ ခုနှစ်က စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံနှင့်လည်း အသီးသီး ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေး အဆက်အသွယ်များကို ထူထောင်ခဲ့ သည်။ ဆိုဗီယက်၊ အာဖရိက ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေး အသင်းကြီးတစ်ခု ဝိုဠို ညူအောက်တွင် အာဖရိက နိုင်ငံပေါင်း ၃၀ မှ ယဉ်ကျေးမှုအသင်းများနှင့် လည်း အသီးသီး ဆက်သွယ်ထားလေသည်။

ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် နိုင်ငံတကာ ချစ်ကြည်ရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အသင်းကြီးနှင့် လက်အောက်ခံအသင်းခွဲများအောက်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေ ကြသူပေါင်း တစ်သောင်းကျော် ရှိလေသည်။ သည်အထဲတွင် အသင်းဝင်များ မပါသေးပါ။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

နိုင်ငံတကာယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေးအသင်းကြီး၏ လုပ်ငန်းများမှာ အခြားတိုင်းပြည်များ၏ နေထိုင်မှုစနစ်သမိုင်း၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို ဆိုဗီယက်ပြည်သူများက မှန်ကန်စွာ နားလည်စေရန် နိုင်ငံခြားဘာသာရပ်များကို သင်ကြားရန်၊ နိုင်ငံခြား စာရေးဆရာများ၏ စာပေများကို ဆိုဗီယက်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုထုတ်ဝေရန် နိုင်ငံခြားယဉ်ကျေးမှုနှင့် သမိုင်းဝင် နေထူးနေမှုမြတ်များကို ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် အခါအားလျော်စွာ ကျင်းပသွားရန် နိုင်ငံခြားရုပ်ရှင်များ၊ ဓာတ်ပုံပြပွဲများ ကျင်းပပြသပေးရန် စသည့် လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မကြာမီက ဖွင့်လှစ်ခဲ့သော လူမွန်ဘာ တက္ကသိုလ်သည် နိုင်ငံတကာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေးအသင်း၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ အာရှအာဖရိက သွေးစည်းရေးကော်မတီနှင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ အဖွဲ့ချုပ်တို့က ကြီးမှူးတည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေ၏။

နိုင်ငံတကာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအသင်းသည် ယဉ်ကျေးမှုနှစ်ပတ်လည်များ သမိုင်းဝင်နေ့များကိုလည်း ကျင်းပလေသည်။ ဥပမာ ပဲရစ်ကွန်မြူတုန်းက ဘတ်စတီး အကျဉ်းထောင်ကြီးကို သိမ်းပိုက်လိုက်သည့် အထိမ်းအမှတ်နေ့၊ ဆူဒန် လွတ်လပ်ရေးနေ့၊ ဂရိနှင့် ကနေဒါတို့၏ လွတ်လပ်ရေးနေ့၊ အိန္ဒိယ၊ ဖင်လန်တိုင်းပြည်များ၏ လွတ်လပ်ရေးနေ့ စသည့် သမိုင်းဝင်နေ့များကို ကျင်းပသည်။ အာနက်စ်ဟဲမင်းဝေး၊ တင်နီဆင် စသည့် စာရေးဆရာကြီးများ၏ စာပေများကို ဆွေးနွေးဟောပြောသော ယဉ်ကျေးမှုညနေပွဲတော်များလည်း ကျင်းပခဲ့သည်။ သည်လိုဖြင့် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့် ချစ်ကြည်ရေးတိုးတက်မှုကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိလေသည်။

မဒမ်ကိုစီးနားက အင်္ဂလိပ်လို ခပ်လေးလေး ပြောနေသည်။ ဧည့်ခန်းတစ်ခုလုံးမှာ မှန်တံခါးတွေ အပြည့်တပ်ထား၍ လင်းနေသည်။ ကျွန်တော်သည် မဒမ်ကိုစီးနား၏ စကားများကို နားထောင်ရင်း အပြင်ဘက်သို့ ငေးကြည့်နေမိလေ၏။ အိမ်ခေါင်မိုးတွေပေါ်မှာ နှင်းတွေ ဖြူဖွေးနေလေသည်။ ဘယ်နေရာကြည့်ကြည့် နှင်းတွေ ဖွေးဖွေးကိုသာ မြင်ရလေသည်။

“ဒီချစ်ကြည်ရေးဂေဟာကို ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှာ ဖွင့်ပါတယ်”

မဒမ်ကိုစီးနားနာက ကျွန်တော့်ဘက်သို့ လှမ်း၍ ပြောလိုက်၏။ ကျွန်တော်သည် ခန့်ညားလှသော အဆောက်အအုံကြီးနှင့် အဆင်အပြင် အမွမ်း

အမံတို့ကို သတိထားလိုက်မိသည်။ နိုင်ငံတကာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေး အသင်းများမှာ ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာတွင် ထားလေသည်။ ထိုမျှမကပါ။ ဌာန ၁၅ ခု ကိုလည်း သည်အဆောက်အအုံမှာပင် ထားလေသည်။ ယင်းဌာနများမှာ . . .

- ၁။ ဝိသုကာဌာန၊
- ၂။ အနုသုခုမဌာန၊
- ၃။ သဘင်ဌာန၊
- ၄။ ရုပ်ရှင်ဌာန၊
- ၅။ ဂီတဌာန၊
- ၆။ ဆေးဌာန၊
- ၇။ ပညာရေးဌာန၊
- ၈။ သိပ္ပံပညာနှင့် စက်မှုဌာန၊
- ၉။ လူမှုရေးသိပ္ပံဌာန၊
- ၁၀။ အရှေ့တိုင်းလေ့လာရေးဌာန၊
- ၁၁။ စိုက်ပျိုးရေး ဌာန၊
- ၁၂။ သဘာဝသိပ္ပံဌာန၊
- ၁၃။ ဥပဒေဌာန၊
- ၁၄။ စာပေနှင့် ကလေးအနု ပညာဌာန၊
- ၁၅။ ဓာတ်ပုံဌာန စသည်တို့ ဖြစ်လေ၏။

ဌာနတိုင်းတို့ကို ကျွမ်းကျင်သူ ပါရဂူကြီးများက ဦးစီးခေါင်းဆောင် လေသည်။ ဥပမာ-ဥပဒေဌာနဆိုလျှင် ဌာန၏ သဘာဝတိမှာ ဥပဒေတက္ကသိုလ် မှ ပါမောက္ခ ရိရှိနှင့် ဖြစ်၏။ စာပေဌာနဆိုလျှင် ပြုစုတ်ရေးဆရာနှင့် ကဗျာဆရာ ကြီး မှတ်ဟောဘောင် ဖြစ်၍ သဘာဝသိပ္ပံဌာနဆိုလျှင် သိပ္ပံပညာ သုခမိန်အဖွဲ့ ဝင် သုခမိန်ကြီး အုပ်စုရင် စသည်တို့ ဖြစ်လေသည်။ ယင်းဌာနများက တိုင်းပြည် အသီးသီးမှ ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် အတွေ့အကြုံ အသိပညာ ဖလှယ်ခြင်း၊ အပြန် အလှန် လည်ပတ်ခြင်း စသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ပေ၏။

မဒမ်ကိုစီးနားက နိုင်ငံတကာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေးအသင်း ကြီး အကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာ အကြောင်းကို လည်း ကောင်း ပြောပြပြီးနောက်၊ ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာကို လျှောက်၍ ကြည့်ကြလေ သည်။ ပန်းချီပြခန်းထဲတွင် အနိုင်နိုင်ငံမှ လူမျိုးတို့၏ ဆင်ယင်ထုံးစံမှု ပန်းချီ

ကားများကို ပြထားလေသည်။ အစည်းအဝေးခန်းမနှင့်တကွ ရုပ်ရှင်ပြခန်းတို့ကိုလည်း လျှောက်၍ ကြည့်ကြသည်။

ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာကိုကြည့်ပြီး အောက်ထပ် ဧည့်ခန်းထဲသို့ ဆင်းလာခဲ့ကြသည်။

“လာမယ့် ဇန်နဝါရီလ၊ ၃ ရက်နေ့၊ ညနေမှာ ၁၄ ကြိမ်မြောက် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးအကြံ့နေ့ ကျင်းပပါမယ်။ အဲဒီအစည်းအဝေးမှာ ဆိုဗီယက်-မြန်မာ ချစ်ကြည်ရေးအသင်းကိုလည်း ဖွင့်လှစ်ပါမယ်။ တက်ဖြစ်အောင်တက်ပါလို့ ဖိတ်ကြားပါတယ်”

မဒမ်ကိုစီးနားက ပြောလေသည်။ ကျွန်တော်တို့အား နိုင်ငံတကာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ချစ်ကြည်ရေးအသင်း၏ ဧည့်သည်အဖြစ်လည်း ဆိုဗီယက် ယူနီယံတွင် တစ်ပတ်ခန့် နေစေလိုကြောင်း ပြောပြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့က ယင်းကိစ္စကို ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီနှင့် စီစဉ်ရန် အကြောင်းပြန်လိုက်ပါသည်။

သို့ဖြင့် ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာတွင် တစ်မနက် ဂျွန်၍ သွားလေသည်။ နေ့လည် တစ်နာရီထိုးပြီဖြစ်၍ ဟိုတယ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြကာ နေ့လည်စာစားပြီး အနားယူလိုက်ကြသည်။ ညနေ ၆ နာရီထိုးလျှင် ဆပ်ကပ်သို့ သွားမည်ဟု စကားပြန် လာပြောသဖြင့် ကျွန်တော်တို့လည်း သူ့အစီအစဉ်ကို လက်ခံလိုက်ကြပါသည်။

ညနေ ၆ နာရီထိုးတော့ ဟိုတယ်အောက်ထပ်တွင် ကျွန်တော်တို့အား စကားပြန်တစ်ယောက်က ကြိုနေပါတယ်။ နံနက်ပိုင်းက စကားပြန် မှာက်မဟုတ်တော့ပါ။ မစ္စတာ အယ်လက္ကဇီအာဇာဂျော့ဗ် ဟု ခေါ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့က အဲလက္ကဇ်ဟု ခေါ်ကြပါသည်။

ဟိုတယ်အောက်ထပ်တွင် အပြင်ထွက်မည့် ကိုယ်စားလှယ်များ ရောက်နေကြလေသည်။ ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီက ဧည့်သည်များကို ညပိုင်း ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများသို့ လိုက်ပို့ရန် စီစဉ်ထားလေသည်။ ပြဇာတ်သွားမည့်သူ၊ ဘဲလေးသွားမည့်သူ၊ ရုပ်သေးသွားမည့်သူ စသည်ဖြင့် ခွဲထားလေသည်။ ဆက်ကပ်သွားမည့် အစုတွင်ကား ကျွန်တော်တို့သုံးယောက်နှင့် နိုက်ဂျီးရီးယားမှ မစ္စတာကားတစ်တို့ ဖြစ်ပေ၏။

မစ္စတာ ကားတစ်မှာ တစ်ခါက နိုက်ဂျီးရီးယား၌ ဗြိတိသျှကုမ္ပဏီကြီး

တစ်ခုတွင် အလုပ်လုပ်ခဲ့သူ ဖြစ်၏။ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုများတွင် ထင်ရှားခဲ့သူတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပေသည်။ အင်္ဂလိပ်စကားကို သွက်လက်စွာ ပြောနိုင်သူပေတည်း။

ကျွန်တော်တို့ လေးယောက်နှင့် မစ္စတာ အဲလ်ကွင်တို့ ဆပ်ကပ်ရုံသို့ ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။

ဆပ်ကပ်ရုံမှာ ယာယီရွက်ထည်တံ မဟုတ်ပဲ အမြဲတမ်းရုံကြီး ဖြစ်လေသည်။ ပရိသတ်တွေ ပြည့်ကျပ်နေလေသည်။ အလယ်ကောင်က စက်ဝိုင်းသဏ္ဍာန် ကွက်လပ်ကြီးကိုလည်း မီးမောင်းကြီးတွေ ထိုးထားလေသည်။ ထိုင်ခုံတွေက အနိမ့်အမြင့် စီထားသည့် နောက်တန်းတွေကမြင့်ပြီး ရှေ့တန်းတွေမှာ နိမ့်ဆင်းသွားလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ကား ရှေ့ဆုံးတန်းမှာ နေရာရလေသည်။ ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မိတီ တာဝန်ခံများသည် ဧည့်သည်တွေအတွက် နေရာကောင်းရအောင် စောစောစီးစီး ကြိုတင်လက်မှတ် ဝယ်ထားကြပါသည်။ ည ၇ နာရီထိုးသည်နှင့် ဆပ်ကပ်ကို စ၍ ပြလေသည်။ အမျိုးသားနှစ်ယောက်နှင့် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က ကောင်းကင်ဘား ကစား၍ ပြသည်။ ကောင်းကင်ဘားမှာ များစွာ အသည်းယားစရာ ကောင်းလှပါသည်။ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် အသက်ပေးထားရသော အလုပ်မျိုးပေတည်း။

ထို့ပြင် ကြိုးတန်းလျှောက်ခြင်း၊ ကွက်လပ်ကြိုး ပတ်ပတ်လည်ကိုလှည့်၍ ဒုန်းစိုင်းနေသော မြင်းတွေပေါ်မှာ မတ်တတ်ရပ်စီးပြခြင်း၊ ဝက်ဝံတွေကို စက်ဘီးစီးခိုင်းပြခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း မြင်ရပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့် ၅ နှစ်လောက်က ရန်ကုန်သို့ ရုရှားဆပ်ကပ် ကပြတုန်းက ကျွန်တော် ကြည့်ဖူးပါသည်။ သို့ရာတွင် သည်လောက် အမျိုးမစုံပါ။ မော်စကိုမှာတော့ ပြကွင်းပြကွက် စုံလှပါသည်။

ဆပ်ကပ် လူပျက်တွေကလည်း ပါးစပ်မစေ့ရအောင်ပင် ရယ်နေရပါသည်။ အချို့စကားလုံးများမှာ ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် ချို့ယွင်းချက်များကို ပြောင် လှောင်သွားသည်ဟု စကားပြန်က ပြောပြလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကား အသေး စိတ် နားမလည်ပါ။

ည ၁၀ နာရီတွင် ဆပ်ကပ်ပြီး၍ ဟိုတယ်သို့ ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ဟိုတယ်သို့ရောက်တော့ ထမင်းစားခန်းမဆောင်ထဲဝင်၍ ညစာ စားကြသည်။ ခန်းမထဲတွင် ကပွဲလည်း ရှိလေသည်။ ကပွဲကား ညတိုင်းလိုလို စည်ကားနေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ စကားပြန် အဲလက္ကန်မှာ အကဝါသနာပါသူ ဖြစ်ရာ ထမင်းစားပွဲတွင် မရှိဘဲ ကပွဲထဲမှာ ရောက်နေလေသည်။

(၁၂)

ယနေ့နံနက် အစီအစဉ်မှာ ဆိုဗီယက်စီးပွားရေး အောင်မြင်မှုများ ပြပွဲသို့ သွားကြည့်ရန် ဖြစ်လေသည်။ ပြပွဲမှာ အမြဲတမ်းပြပွဲ ဖြစ်လေ၏။ ၁၉၅၈ ခု နှစ်ကစ၍ ပြပွဲကို ဖွင့်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်အပြင် အမေရိကန် ကိုယ်စားလှယ် လင်မယားနှစ်ယောက်၊ ချီလီ ကိုယ်စားလှယ် လင်မယားနှစ်ယောက်နှင့် ပီရူးမှ ပါမောက္ခ အဘွားကြီးလည်း ပါပါသည်။ မော်စကို မြောက်ဘက်ဖျားတွင် ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ်မှ နာရီဝက်လောက် မောင်းရလေ၏။

စီးပွားရေးအောင်မြင်မှုပြပွဲကား ကွက်လပ်ကြီးထဲမှာ ဆောက်ထားလေ၏။ ပြပွဲဆိုသော်လည်း ပြပွဲနှင့်မတူ။ ပြတိုက်ကြီးတွေနှင့်သာ တူပါသည်။ ကွက်လပ်ထဲတွင် ပြပွဲခန်းမပေါင်း ၁၅ ခု ရှိလေသည်။ ကျောက်ဖြူသားများဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားလေသည်။ ခန်းမပေါင်း ၁၅ ခုမှ ဆိုဗီယက်ယူနီယံရှိ ဆိုဗီယက် သမ္မတနိုင်ငံပေါင်း ၁၅ ခုမှ အမျိုးသား ထွက်ကုန်များကို ပြထားလေသည်။ ပြပွဲခန်းမဆောင်များကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာတိုင်းပြည်၏ အမျိုးသား ဝိသုကာ ဟန်အတိုင်း ဆောက်လုပ်ထားလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ကားသည် ဆိုဗီယက်ယူနီယံ သိပ္ပံပြပွဲခန်းမဆောင်ရှေ့မှာ ရပ်လိုက်လေသည်။ ပြခန်းရှေ့တွင် ဆိုဗီယက်တပ်နီတော် စစ်သားများ၊ စက်ရုံအလုပ်သမားများ၊ စုပေါင်းလယ်ယာများမှ လယ်သမားများကိုလည်း တွေ့ရလေသည်။ သူတို့လည်း ပြပွဲကို လာရောက်ကြည့်ရှုကြခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

နှင်းခဲတွေ ဖုံးနေသော ကျောက်ဖြူလှေကားထစ်တွေပေါ်မှာ မချော်အောင် သတိထား၍ တက်လာခဲ့ကြသည်။ အပြင်ဘက်မှာ သိပ်အေးပါသည်။ သူညီအောက် ၁၃ ဒီဂရီကို ရောက်နေပါပြီ။ အထဲသို့ ဝင်လိုက်တော့မှ နွေးသွားပါသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ပြပွဲခန်းမသို့ ဝင်လျှင်ဝင်လိုက်ခြင်း ‘ပဏာမခန်းမဆောင်’ ကို တွေ့ရလေသည်။ ပဏာမခန်းမဆောင်ထဲမှာ ကျောက်ဖြူသားဖြင့် လှုပ်ထားသော လီနင် ရုပ်ထုကြီး ရှိသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၏ သိပ္ပံပညာအောင်မြင်မှုများကို စာရင်းဇယားများဖြင့် ဖော်ပြထားသော ကားချပ်ကြီးများကို လည်းကောင်း၊ ဓာတ်ပုံကြီးများကို လည်းကောင်း ချိတ်ဆွဲထားလေသည်။

ကျွန်တော်သည် ပဏာမခန်းမဆောင်ထဲမှာ လျှောက်ကြည့်ကြပြီး နောက် သိပ္ပံပညာ အောင်မြင်မှုများကို ပြသထားသော ခန်းမဆောင်ထဲသို့ ဝင်ခဲ့ကြလေသည်။ ဤခန်းမဆောင်ထဲတွင်လည်း လာရောက်ကြည့်ရှုကြသည့် လူတွေ ပြည့်နှက်နေပေ၏။

သိပ္ပံပညာ အောင်မြင်မှုများကို ပြထားသည်မှာလည်း စုံလှပါသည်။ လေဟာပြင် လမ်းကြောင်းထဲသို့ ပငးမဆုံး ပစ်လွှတ်ခဲ့သော စပွတ်နစ် ပုံစံများ၊ စပွတ်နစ်နှင့်အတူ လိုက်ပါသွားသော ခွေးမကလေး လိုက်ကာ၏ပုံ၊ လေဟာပြင်လမ်းကြောင်းထဲတွင် လိုက်ပါစဉ် လိုက်ကာ၏ သွေးတိုးနှုန်း၊ နှလုံးခုန်နှုန်းနှင့် တကွ အစာကြေညက်စေသော အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများ အလုပ်လုပ်ပုံ စသည်တို့ကို သရုပ်ဆောင်၍ ပြသထားပါသည်။ လစိမာန်သို့ ပစ်လွှတ်လိုက်သော ခုံးပုံ၏ ပုံစံနှင့် စက်ကိရိယာအစိတ်အပိုင်းများကိုလည်း ပြသထားပါသည်။ ဂါဂါရင်နှင့် တီးတော့ဗ်တို့ အာကာသလမ်းကြောင်းထဲသို့ လှည့်ပတ်စီးနင်းခဲ့သော ခုံးပုံများ၏ ယန္တရားအစိတ်အပိုင်းများ၊ အခွန်များ၊ ထိပ်ဖူးများကို လည်းကောင်း၊ လေဟာပြင်လမ်းကြောင်းထဲတွင် ဂါဂါရင်နှင့် တီးတော့ဗ်တို့ မှီဝဲစားသောက်ကြသော (Food Capsule) အဟာရဆေးတောင့်များကို လည်းကောင်း၊ ဝိုင်ယာလက်စက်များကို လည်းကောင်း၊ လေထီး၊ အသက်ကယ်လေ့ စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း ပြသထားပါသည်။

ထိုမျှမက လေဟာပြင်ပေါ်မှ ကမ္ဘာမြေကြီးကို ရှုမြင်ရပုံများကို ရိုက်ပြထားသည့် ဓာတ်ပုံများကို ပြသထားပါသေးသည်။ စပွတ်နစ်များနှင့် ခုံးပုံများ အောင်မြင်စွာ လွှတ်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းတီထွင်ခဲ့ကြသော သိပ္ပံပညာ ပါရဂူကြီးများ၊ အင်ဂျင်နီယာများ၏ ပုံကိုလည်း ပြထားလေသည်။

သိပ္ပံပညာခန်းမဆောင်တွင် ပြပွဲတာဝန်ခံ အမျိုးသမီးက ကျွန်တော်တို့အား ရှင်းလင်းပြောပြပါသည်။ တာဝန်ခံ အမျိုးသမီးမှာ အင်္ဂလိပ်စကား လှပ

သွက်လက်စွာ ပြောပြနိုင်သူပေတည်း။

ပြပွဲတာဝန်ခံ အမျိုးသမီးကို နှုတ်ဆက်ပြီးနောက် ဥဇဘက်ကစွတန် ခန်းမဆောင်သို့ မော်တော်ကားဖြင့် ထွက်လာခဲ့ကြပြန်သည်။ ပြပွဲခန်းမဆောင် တစ်ခုနှင့်တစ်ခုမှာ တော်တော်ဝေးပါသည်။ ဝေးတာကို ခံနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အေးတာကို မခံနိုင်ပါ။ နှင်းခဲတွေထဲမှာ ယက်ကန်ယက်ကန် လျှောက်ရင်း သူညအောက် ၁၃ ဒီဂရီကို ရောက်နေသော အအေးကြီးထဲမှာ ကြာကြာမနေ နိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် မော်တော်ကားဖြင့် ထွက်လာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဥဇဘက်ကစွတန် ခန်းမဆောင်မှာလည်း ဥဇဘက် အမျိုးသားဟန် ဖြင့် အခိုင်အခန့် ဆောက်ထားသော ခန်းမဆောင်တွင် ဥဇဘက်ကစွတန် ဆိုဗီယက် သမ္မတနိုင်ငံ၏ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်ပုံများကို စိမ့်ကိန်းနှစ် အလိုက် ဇယားများဖြင့် ပြသထားလေသည်။

နံရံတွင် လျှပ်စစ်မီးပွင့်များဖြင့် ရုပ်လုံးဖော်ထားသော ဥဇဘက် သမ္မတနိုင်ငံ၏ မြေပုံကြီးရှိ၏။ ပရောဂျက်များကို ကြယ်ပွင့်အနိများဖြင့် ပြထား လေသည်။ ဥဇဘက် သမ္မတနိုင်ငံမှာ ဝါအကြီးအကျယ် ထွက်သောနိုင်ငံ ဖြစ် သည်။ ဝါအမျိုးအစားများ၊ ယက္ကန်းစက်ကြီးများ၊ ဝိုင်းငင်စက်ကြီးများ၊ ရက်ထည် အမျိုးမျိုး၊ လက်ဖက်ခြောက်၊ စပျစ်သီး၊ ဝိုင်အရက် စသည့် စက်မှုနှင့် လယ်ယာ ထွက်ကုန် ပစ္စည်းအမျိုးမျိုးကိုလည်း ပြသထားလေသည်။ စုပေါင်းလယ်ယာ တစ်ခု၏ ပုံတူကလေးတစ်ခုကိုလည်း မှန်သေတ္တာ အပြားကြီးထဲတွင် ပုံသဏ္ဍာန် လုပ်၍ ပြထားလေသည်။

ပြပွဲခန်းမဆောင် နှစ်ခုကြည့်ပြီးသည်နှင့် နာရီပြန်တစ်ချက် ထိုးနေပါ ပြီ။ သို့တိုင်အောင် ပြပွဲခန်းမဆောင် နှစ်ခုကို အသေးစိတ် ကြည့်ရသည်မဟုတ် ပါ။ အကြမ်းလျှောက်ကြည့်သွားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ အသေးစိတ်လေ့လာ ချင်၍ ခန်းမဆောင်တစ်ခုကို တစ်ရက်နှစ်ရက်တော့ လေ့လာရလိမ့်မည် ထင် ပါသည်။ နေ့လည် နာရီပြန် တစ်ချက်ထိုးနေပြီဖြစ်၍ ကုန်သည် ပြပွဲခန်းမ ဆောင် ၁၃ ခုကို ကြည့်ချိန် မရတော့ပါ။

ဥဇဘက် ပြပွဲခန်းမဆောင်မှ ထွက်လာပြီး ပြပွဲကွင်းကြီးထဲမှ ထွက် လာခဲ့ကြသည်။ ပြပွဲကွင်းမှ ထွက်လာပြီး လမ်းမကြီးပေါ်သို့ မရောက်မီ ကျွန်တော် တို့ ကားသည် လက်ှာဘက်ဘေးရှိ လမ်းချိုးတစ်ခုသို့ ချိုးလိုက်လေသည်။

“ကျွန်မတို့ ခု စိနီရားမား သွားကြည့်ကြပါမယ်”

စကားပြန် အမျိုးသမီးက နောက်သို့ လှည့်၍ ဆိုသည်။

လမ်းအဆုံးတွင် မှန်ချပ်ရှည်ရှည်ကြီးတွေ ဒေါင့်လိုက်ထောင်၍ စပ်ကာထားသော ခုံးခုံးဝိုင်းဝိုင်း အဆောက်အအုံကို မြင်ရလေသည်။ ယင်းမှာ စိနီရားမားပြသော ရုံဖြစ်လေ၏။ ကျွန်တော်တို့သည် ကားပေါ်မှဆင်းကာ မှန်တံခါးတွေကို တွန်းပြီး ဝင်လိုက်သည်။ ပြီးမှ အတွင်းစင်္ကြန်အတိုင်း လျှောက်ကာ ဝင်ပေါက်အတိုင်း ရုပ်ရှင်ရုံထဲသို့ ဝင်ခဲ့ကြသည်။

ရုပ်ရှင်ရုံထဲမှာ ထိုင်ခုံမရှိပါ။ ကြည့်သူအားလုံး အလယ်ကောင်မှာ သွားစုပြီး မတ်တတ်ရပ်ကြည့်ရပါသည်။ ရုပ်ရှင်ရုံမှာ အဝိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ရုပ်ရှင်ပိတ်ကားကလည်း အဝိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ခေါင်းအထက်ကစ၍ ပတ်ပတ်လည်မှာရော၊ ခေါင်းပေါ်မှ ရော ရုပ်ရှင်ပိတ်ကားကြီးတွေ ကျက်ထားပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဝင်ကြည့်ကြသော ရုပ်ရှင်မှာ ဇာတ်လမ်းရုပ်ရှင်မဟုတ်ပါ။ ဆေးရောင်စုံ သတင်းကား ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်သူများ နွေရာသီတွင် အနားယူကြပုံများကို ရိုက်ကူးထားပါသည်။ တကယ့်မြင်ကွင်းသို့ ရောက်နေရသလို ခံစားရပါသည်။ ဘေးပတ်ပတ်လည် ကမ်းခြေတွင် ရေကူးကြသူများကို မြင်ရပါသည်။ အပေါ်မော့ကြည့်လိုက်တော့ တောက်ပကြည်လင်နေသော နွေရာသီ ကောင်းကင်ကြီးကို မြင်ရပါသည်။ သင်္ဘောခုတ်လာသည်ကို ပြလျှင် တကယ့် သင်္ဘောပေါ်ကနေပြီး ရပ်ကြည့်ရသလို ရှေ့တွင် ရေပန်းတွေ ဖွေးခနဲ ဖွေးခနဲ ထသွားပုံကို လည်းကောင်း၊ သင်္ဘောပဲ့ပိုင်းနှင့် ဂယက်တွေ ထ၍ ကျန်ရစ်ခဲ့ပုံကို လည်းကောင်း၊ ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက် ကမ်းစပ်တွင် သစ်ပင်တွေ၊ တိုက်တာ အိမ်ခြေတွေ၊ တရိပ်ရိပ်ကျန်ရစ်ခဲ့ကြပုံကို လည်းကောင်း အတိုင်းသား မြင်ရပါသည်။ နောက်သို့ မျှော်ကြည့်လိုက်လျှင်လည်း စောစောက သင်္ဘော ဖြတ်ခုတ်ခဲ့သည့် ကမ်းစပ်များ တဖြည်းဖြည်း ဝေးကျန်ရစ်ခဲ့ကြပုံကို မြင်နေရပါသည်။ သင်္ဘောပေါ်မှ ကြည့်ရသလို ခံစားရပါသည်။ သည်လို စိနီရားမားကို ဘယ်တိုင်းပြည်တွေမှာ ရှိသည်ဟုတော့ ကျွန်တော် မသိပါ။ ကျွန်တော့်အဖို့မူ သည်တစ်ကြိမ်သာ မြင်ဖူးပါသေးသည်။

စိနီရားမားရုံထဲတွင် နာရီဝက်လောက်ကြည့်ပြီး ထွက်လာခဲ့ကြကာ ဟိုတယ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြလေသည်။ ဟိုတယ်တွင် နေ့လယ်စာစားပြီး ခေတ္တ

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

အနားယူကြပါသည်။ ညနေ ၃ နာရီတွင် ဥမင်ရထားဘူတာရုံများကို လျှောက် ကြည့်ကြလေသည်။ လန်ဒန်နှင့် စတော့ဟုမ်း ဥမင်ရထားကို (Tube)ဟု ခေါ်ပါ သည်။ အမေရိကတွင် (Subway)ဟု ခေါ်ပါသည်။ မော်စကိုမှာတော့(Metro) ဟု ခေါ်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်ကို စကားပြန် အဲလက္ကန်က ဘော်လရှိုင်းဇာတ်ရုံနှင့် မျက်စောင်းထိုး ပွတ်ရှုကင်ပန်းခြံရှေ့က ဥမင်ဘူတာ ရုံကို အရင်ဆုံး ခေါ်သွားလေသည်။

မော်စကို ဥမင်ဘူတာရုံများမှာ စတော့ဟုမ်း ဥမင်ဘူတာရုံများနှင့် အပြတ်အသတ် ကွာလှပေ၏။ အခမ်းအနားမှာ သော်လည်းကောင်း၊ အပြင် အဆင်မှာ သော်လည်းကောင်း၊ အကျယ်အဝန်းမှာ သော်လည်းကောင်း လုံးဝ ယှဉ်၍ မရပါ။ မြေအောက်သို့ ဆင်းလိုက်သည်နှင့် ကျောက်ဖြူသား အခင်းနှင့် ကျောက်ဖြူတိုင်ကြီးတွေကလည်း ဝင်းနေပါသည်။ ရထားလမ်း နှစ်လမ်း အလည်တွင် ဘူတာရုံခရီးသည်နားရန် ခန်းမကြီးများမှာလည်း ခန့်ညားလှ ပါသည်။ မြေအောက်ရောက်နေသည်နှင့် မတူဘဲ နန်းတော်ကြီး တစ်ခုထဲမှာ ရောက်နေသည်နှင့် တူလေသည်။ ကလေးငယ်ကို ဒီဗြိုထားသော မိခင်ပျိုက လက်ဝါးဖြင့် တွန်းထားဟန် ကြေးရုပ်ကြီးတစ်ခုကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ယင်းကြေးရုပ်မှာ မိခင်များ၏ စစ်တားဆီးရေး စိတ်ဓာတ်ကို သရုပ်ဖော်ထား ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် နောက်ဘူတာတစ်ခုသို့ ဥမင်ရထားစီး၍ လာခဲ့ ကြသည်။ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အဆင်အပြင် မတူကြပါ။ ဆိုဗီယက် သမ္မတနိုင်ငံ အတွင်းရှိ လူမျိုးများအားလုံး၏ အမျိုးသား ဗိသုကာဟန်အလိုက် ဆောက်ထား ကြပါသည်။ ဥမင်ဘူတာထဲမှာ မီးပဒေသာ ပန်းဆိုင်းကြီးတွေ ထွန်းညှိထားပါ သည်။ တိုင်ကြီးတွေမှာ ကျောက်ဖြူတိုင်လုံးကြီးတွေ မဟုတ်တော့ဘဲ နှမ်းဖတ် ကျောက် လေးထောင့်တိုင်ကြီးတွေ ဖြစ်ပါသည်။ နားနေခန်းထိပ်တွင် တူနှင့် တံဇင်ကို ယှဉ်ကိုင်၍ ရပ်နေကြသော လူလင်ပျိုနှင့် လုံမပျိုတို့ ပုံကို ထုထား သည့် ကြေးရုပ်ကြီးကို တွေ့ရပါသည်။

သည်ဘူတာမှ နောက်တစ်ဘူတာကိုတော့ ရထားမစီးတော့ဘဲ မြေ အောက် ဥမင်လမ်းအတိုင်း လျှောက်လာခဲ့ကြပါသည်။ စတော့ဟုမ်း ဥမင်ဘူတာ မှာ ပလက်ဖောင်းဆုံးလျှင် ခြေလျင်လျှောက်စရာလမ်း မရှိတော့ပါ။ ရထားလမ်း

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

သာ ကျန်ပါတော့သည်။ မော်စကို ဥမင်ဘူတာများမှာ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဖြတ်လမ်း မှ ခြေလျင်လျှောက်၍လည်း ရလေသည်။ ဓာတ်လှေကားကြီးများဖြင့် အထက် တက်လိုက် အောက်ဆင်းလိုက်လုပ်ပြီး ခြေလျင်နည်းနည်း လျှောက်လိုက်လျှင် နောက်တစ်ဘူတာကို ရောက်သွားပြန်ပါသည်။ သည်ဘူတာမှာ ယူကရိန်း အမျိုးသား ဗိသုကာဟန်အတိုင်း ဆောက်လုပ်ထားသည်ဟု ဆိုပါသည်။ လေးငါး ဘူတာလောက် လျှောက်ကြရပြီးမှ ကျွန်တော်တို့သည် နဂိုက စီးလာခဲ့သော ဘူတာကို ဥမင်ရထားဖြင့် ပြန်လှည့်ခဲ့ကြပြီး အပေါ်သို့ တက်လာခဲ့ကြလေ သည်။ အပြင်ဘက်တွင် ကြာကြာမနေနိုင်ဘဲ ပလက်ဖောင်းဘေးတွင် ရပ်ထား သည့် မော်တော်ကားထဲသို့ ခပ်သုတ်သုတ် ဝင်ထိုင်လိုက်ရသည်။

ဟိုတယ်ရောက်၍ ခေတ္တနားပြီး ၆ နာရီခွဲသည်နှင့် ကုတ်အင်္ကျီတွေ သယ်ပိုးကာ အောက်ထပ်သို့ ဆင်းခဲ့ကြပြန်သည်။ ကျွန်တော်ကား ကုတ်အင်္ကျီ ကြီးတွေ ဝတ်ရ ချွတ်ရ၊ သယ်ပိုးရသည်ကို စိတ်ပျက်လှပါပြီ။ တစ်နေရာသို့ သွား မည်ဆိုလျှင် ကုတ်အင်္ကျီကြီးတွေကို ဝတ်ရပြန်သည်။ ရောက်၍ အခန်းထဲဝင် မည် ဆိုလျှင် ချွတ်ရပြန်သည်။ ပြန်ခါနီးတွင် တစ်ခါ ဝတ်ရပြန်သည်။ သို့ရာတွင် မဝတ်၍လည်း မရပါ။ သည်လောက် ဝတ်ဝေ့တောင်မှ အေးချင်ပါသေးသည်။

၆ နာရီခွဲတွင် ကျောက်တံတားရပ်ကွက် (Stone Bridge) အနီး၌ ကွန်ဆပ်(Concert) ခန်းမသို့ သွားကြပါသည်။ ဇာတ်ရုံမှာ တော်တော် ခမ်းနားပါသည်။ ဇာတ်ရုံထဲဝင်လိုက်သည်နှင့် ကုတ်အင်္ကျီကြီးတွေကို တစ်နေရာ မှာ သွားချွတ်၍ နံပါတ်ပြားကလေးယူပြီး ဇာတ်ရုံထဲ ဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ တချို့ အမျိုးသမီးများမှာ အပေါ်ကထပ်၍ ဝတ်လာသည့် နှင်းကာဖိနပ်ကြီးတွေကိုပါ အပ်ထားကြပါသည်။ အပေါ်က ကုတ်အင်္ကျီတွေကို ချွတ်လိုက်တော့မှ အမျိုးသမီး များ၏ ဆင်ယင်ထုံးစံကို အကဲခတ်၍ ရပါတော့သည်။ ကုတ်အင်္ကျီ ဝတ်ထား တုန်းကတော့ ကုတ်အင်္ကျီမည်းမည်းကြီးကိုသာ မြင်ရ၍ သိပ်မခြားလှပါ။ အင်္ကျီ ကြီးတွေကို ချွတ်၍ ဇာတ်ရုံထဲဝင်ကြတော့မှ သစ်သစ်လွင်လွင် တောက်တောက် ပပ ဝတ်စားထားသည်ကို မြင်ရပါသည်။

“အရင်တစ်ခါ ကျွန်တော် လာတုန်းက ရုရှားအမျိုးသမီးတွေဟာ အဝတ်အစား ဒီလောက် မဝတ်ကြဘူး။ ဝတ်ရင်လည်း အရောင်မှိုင်းမှိုင်းတွေ ချည်းပဲ ဝတ်တတ်ကြတယ်။ ခုတော့ အရောင်လွင်လွင်ကလေးတွေ၊ ဂါဝန်လှလှ

ကလေးတွေကို တော်တော် ဝတ်ကြတယ်”

အသွေးအရောင် ပါရဂူ ကိုတာရာက မှတ်ချက်ချလေသည်။

“ဒါ ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေးစနစ်ရဲ့ အောင်မြင်မှုကို ပြတဲ့ လက္ခဏာ ပေါ့ဗျ”

ကျွန်တော်က လှမ်းပြောလိုက်ပါသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံသည် ၇ နှစ် စီမံကိန်းအရ လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများကို ပိုမိုထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ကရူးရှော့ဗ်က ဆိုဗီယက် လူနေမှုအဆင့်အတန်းသည် အမေရိကန် လူနေမှုစနစ် ထက် များမကြာမီ သာလွန်သွားရမည်ဟု ဟောကိန်းထုတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေ၏။

“ဟုတ်တယ်... ဆိုရှယ်လစ် လူနေမှုစနစ်ကြီးဟာ သိပ်ခိုင်နေပြီ”

ကိုတာရာက ဆိုလေသည်။ မှန်ပါသည်။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကြီးကို ဘယ်နယ်ချဲ့သမားက ဖျက်ဖျက် ဖျက်တော့မည် မဟုတ်ပါ။ ဖျက်ဖို့ အခြေအနေ တွေ ဖန်တီးခွင့်ရအောင်လည်း ကမ္ဘာ့ပြည်သူများကလည်း ခွင့်ပြုကြတော့မည် မဟုတ်ပါ။ ခေတ်နောက်ကျလှသော ပဒေသရာဇ် ရုရှားပြည်ကြီးကို နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကျော်အတွင်း ထိပ်တန်း စက်မှုလက်မှု နိုင်ငံကြီးတစ်နိုင်ငံအဖြစ် ရောက်လာ အောင် လုပ်ရေးမှာ မလွယ်ကူပါ။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်မှအပ အခြားမည်သည့် စနစ်ကမှ သည်လို အခြေရောက်အောင် လုပ်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

ဇာတ်ရုံအတွင်းအပြင်မှာ ခမ်းနားလှပါသည်။ ခုံတွေကို ကတ္တီပါအနီ ကြီးတွေ အုပ်ထားပါသည်။ ဘေးပတ်ပတ်လည် အထက်တွင် ပွဲကြည့်ဆောင် ၅ ထပ် လောက် ရှိပါမည်။ သည်အထပ်များမှာ ဝင်ကြေးနည်းနည်းသာ ပေးရ လေသည်။ ပွဲကြည့်ဆောင် ဝရန်တာများကို ရွှေရောင်တွေပိန်းနေအောင် သုတ်ထားလေသည်။

မီးပဒေသာတွေကလည်း တထိန်ထိန် ဝေနေပါသည်။ မီးတွေအားလုံး မှိတ်လိုက်ပြီးနောက် ကောင်ဆပ်ကို စတင်ပြလေသည်။ ကောင်ဆပ်မှာ အစီအစဉ် တိုကလေးတွေ အများကြီးပါ၏။ ချိုက်ကော့စကီ၏ တေးဂီတ၊ တစ်ယောက်ချင်း အဆို၊ ဘဲလေး စသည်တို့ ဖြစ်လေသည်။

စတင်ပြသည်နှင့် ဇာတ်ရုံတံခါးများကို ပိတ်လိုက်လေသည်။ အဝင် အထွက် လုံးဝ မရှိရတော့ပါ။ နှစ်မိနစ်လောက် နောက်ကျလျှင်လည်း ရုံစောင့် များက တံခါးဖွင့်မပေးကြတော့ပေ။ အားလပ်ချိန် ရုံပေါက်တွေ ဖွင့်လိုက်တော့မှ

ဝင်ခွင့်ပြုလေတော့သည်။ ဇာတ်ရုံထဲမှာလည်း အသွားအလာ မရှိရတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်ကပြနေတုန်း ရှေ့က မိုးတိုးမတ်တတ်ဖြင့် ထလိုက် ထိုင်လိုက် ဝင်လိုက် ထွက်လိုက် လှုပ်ခြင်းများကို မတွေ့ရတော့ပါ။ အာရုံမပြတ်ပဲ ငြိမ်သက်စွာ ကြည့်နိုင်လေသည်။

(၁၃)

ယနေ့ နံနက်စာစားပြီး ကရင်မလင်သို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ မော်တော်ကားသည် ရင်ပြင်နီကို ဖြတ်၍ မောင်းလာခဲ့သည်။ ရင်ပြင်နီ အဆုံးတွင် လီနင်၏ ဗိမာန်ကို လည်းကောင်း၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင်များ၏ သင်္ချိုင်းဂူများကို လည်းကောင်း တွေ့ရလေ၏။ အပြင်ဘက်မှ လှမ်းကြည့်လိုက်လျှင် ဝန်ကြီးများ ကောင်စီရုံးထိုင်သည့် အဆောက်အအုံ ဝါဝါကြီးကိုလည်း မြင်ရပါသည်။ ကျွန်တော်က ကရင်မလင်ထဲတွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီ ၂၂ ကြိမ် မြောက် ကွန်ဂရက် ကျင်းပရာ ခန်းမဆောင်ကြီးကို သွားကြည့်လိုပါသည်။ သို့ရာတွင် သည်တုန်းက ပညာရေးနှင့် သမိုင်းပါရဂူများ၏ ကွန်ဖရင့်တစ်ခု ကျင်းပနေ၍ ကြည့်ခွင့်မရခဲ့ပါ။

ကရင်မလင်မြို့နိုတံခါးဝတွင် မော်တော်ကားကို ရပ်လိုက်ပြီး ကားပေါ်မှ ဆင်းကြလေသည်။ ကားပေါ်မှ ဆင်းလိုက်သည်နှင့် အအေးဒဏ်မှာ မခံမရပ်နိုင်အောင် ပြင်းထန်လှပါသည်။ မော်စကိုဆောင်းသည် တဖြည်းဖြည်း သတ္တိပြနေလေသည်။ မနေ့က သုညအောက် ၁၃ ဒီဂရီမျှသာ ရှိသော်လည်း ယနေ့ည သုညအောက် ၁၈ ဒီဂရီ ရောက်နေလေသည်။ နှင်းပွင့်တွေကလည်း တဖွဲဖွဲ ကျနေလိုက်ပါသေးသည်။ ကျွန်တော်တို့ အင်္ကျီတွေမှာ နှင်းဖတ်တွေ ဖွေးနေလေသည်။

ဆယ်လှမ်းလောက် လျှောက်မိလျှင်ပင် တစ်ကိုယ်လုံး တုန်လာပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့နိုတံခါးဝထဲသို့ ဝင်လာကာ ခပ်သုတ်သုတ် လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း အအေးဒဏ်မှာ ပျောက်မသွားပါ။ အပြင်ဘက်မှာ ကြာကြာနေလေ အေးလာလေသည်။ နားရွက်ကလေးများမှာ သနားစရာကောင်းလောက်အောင် ထုံကျင်ကိုက်ခဲ့လာကြသည်။

လှမ်းစရာကို မတွေ့ဘဲနှင့် မျက်လုံးထဲက မျက်ရည်တွေ စီးကျလာသည်။ နှာခေါင်းတွေ ထုံကျင်နီရဲလာကာ နှာရည်တွေ တရွဲရွဲ ကျလာလေသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ခါတိုင်းတော့ သည်လောက်အေးမှန်း မသိပါ။ ကားပေါ်ကဆင်းပြီး အဆောက် အအုံထဲ ဝင်လိုက်သည့် အချိန်ကလေးသာ ရှိပါသည်။ အတက်နှင့် အဆင်းတွင် သာ အအေးဓာတ်ကို ခံလိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယခုတော့ ကရင်မလင်နန်း တွင်းက ကွက်လပ်ကြီးထဲကို ဖြတ်ပြီး ၃ ဖာလုံလောက် လျှောက်နေခြင်း ဖြစ်၍ ပိုလို့ အေးပါသည်။ သည်အကြိမ်သည် မော်စကိုတွင် ပထမအကြိမ် မြေလှုပ် လျှောက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်ကား မော်စကို ဆောင်းကို တစ်ချက် တည်း လန်၍ သွားလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်စလုံး မျက်နှာကလေးတွေ နီရဲကာ မျက်ရည်တွေ တရွဲရွဲ၊ နှာရည်တွေ တရွဲရွဲ ဖြစ်နေလေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် (Assumption Hall) ခေါ် ဘီသိက်ခံသည့် ခန်းမဆောင်ကြီးဆီသို့ လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။ ဘီသိက်ခံသည့် ခန်းမဆောင် အနီးမှာ နာမည်ကျော် ခေါင်းလောင်းကြီး ရှိလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ဆီက မင်းကွန်းခေါင်းလောင်းလောက်တော့ မကြီးပါ။ သို့ရာတွင် မင်းကွန်းခေါင်းလောင်း ပြီးလျှင် ကမ္ဘာတွင် အကြီးဆုံး ခေါင်းလောင်း ဖြစ်လေသည်။ ခေါင်းလောင်းကြီး ကို ခဏကြည့်ကြပြီးမှ ဘီသိက်ဆောင်ထဲသို့ ဝင်ခဲ့သည်။ အထဲရောက်တော့မှ အပူငွေ့ကြောင့် နွေးသွားလေသည်။ ခန်းမဆောင်ထဲတွင် အိုင်ကွန်ရပ်ထုများကို တွေ့ရသည်။ ဇာဘုရင်များ၏ အလောင်းများကိုလည်း ကြေးသေတ္တာကြီးများ ဖြင့် မြှုပ်ထားသည်။ ယင်းခန်းမဆောင်မှာ မင်းခမ်းမင်းနားဖြင့် ဘီသိက်သွန်း သော အဆောင် မဟုတ်ပါ။ ဘာသာရေးအရ ဘီသိက်သွန်းသော အဆောင် ဖြစ်ပါသည်။

အခန်းထဲမှာ မီးပိုနီပိုနီ ထွန်းထားပါသည်။ နံရံတွင် ရေးခြစ်ထားသော အိုင်ကွန်ရပ်ကြီးများနှင့် အလောင်းထည့်သော ကြေးသေတ္တာကြီးများကြောင့် စွန်းစားခန်းဝတ္ထုတွေက ရှေးဟောင်း ရဲတိုက်ကြီးတွေ၊ ကျောက်ဂူတွေထဲ ရောက် နေသလို ထင်ရလေသည်။

“ဟောဒါက ပီတာဘုရင်ကြီးရဲ့ အလောင်းသေတ္တာ”

စကားပြန် အဲလက်စ်က ဆိုလေသည်။

ပီတာဘုရင်ကြီးမှာ ရုရှားဇာဘုရင် နန်းဆက်တွင် ထင်ရှားသော ဘုရင်ကြီးတစ်ပါး ဖြစ်လေသည်။ သက်ဦးဆံပိုင် ပဒေသရာဇ် စနစ်အောက်တွင်

ဆင်းရဲကျပ်တည်းလှသော ပြည်သူများအတွက် ပြုပြင်ရေးတွေကို လုပ်ခဲ့သူ တစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။ လယ်သမားတွေအတွက် ကျောင်းတွေ တည်ဆောက်ပေး ခဲ့သည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းတွေကို စတင် တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ခေတ်မီ စစ်တပ် တွေကို တည်ဆောက်ပေးခဲ့သည်။ အနုပညာကို အားပေးပြုစုခဲ့သည်။ မင်းတုန်း မင်းကြီးလို ပြုပြင်ရေးသမား ဘုရင်တစ်ပါး ဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် ပီတာ ဘုရင်ကြီး၏ ပြုပြင်ရေးလုပ်ငန်းများသည်လည်း ရုရှားလယ်သမားများ၊ ရုရှား ပြည်သူများ၏ မြေယာနှင့် ပေါင်မုန့် ပြဿနာကို မဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့ပါ။

အလိုရမ္မက်ကြီးသူ၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သူ၊ အပျော်အပါးအားကြီး သူ ဟု သမိုင်းတွင် နာမည်ကြီးသော ကက်သရင်း ဘုရင်မကြီးအလောင်းကို လည်း သည်ခန်းမဆောင်ထဲမှာပင် မြုပ်နှံခဲ့လေသည်။ ၁၉၁၇ ခု၊ အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေးအပြီးတွင် ထွက်ပြေးရင်း အသတ်ခံရသည့် နီကိုလတ် ဇာဘုရင်၏ အလောင်းမှလွဲ၍ ကျန်ဇာဘုရင်များ၏ အလောင်းများအားလုံးကို သည်ခန်းမ ထဲမှာပင် မြုပ်နှံထားလေသည်။

သည်ခန်းမဆောင်ကထွက်ပြီး (Armoury Chamber) ဟု ခေါ် သော လက်နက်တိုက်ကို သွားကြည့်ကြလေသည်။ လက်နက်တိုက်မှာ အတော် ကျယ်ပါသည်။ ယခုတော့ ပြတိုက်ကြီး လုပ်ထားလေသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်ကမှ ဖွင့်လိုက်ခြင်း ဖြစ်လေ၏။ လက်နက်တိုက်အောက်ထပ် အပေါက်ဝက ဆန်ခါ ကြီးများထဲတွင် ဘဲခြေထောက်တွေလို အဝတ်ဖိနပ် ပြားပြားကြီးတွေ တောင်လို ပုံထားလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဖိနပ်တွေပေါ်မှာ သည်ဖိနပ်တွေကို ကောက်၍ စွပ်ရလေသည်။ အပေါ်ထပ်ပြတိုက်ထဲတွင် ပေရေခြင်း မရှိအောင် ပြုလုပ်ထား သည့် အစီအမံပေတည်း။

မဟော်ဂနီရောင်ဝင်း၍ အရောင်တဖိတ်ဖိတ် ထွက်နေသော လှေကား ကြီးတစ်လျှောက်တွင် ကော်ဇောနီကြီးတွေ ခင်းထားလေသည်။ ပြတိုက်မျှက ကျွန်တော်တို့ကို ဆီးကြိုကာ လက်နက်တိုက်ထဲသို့ ခေါ်သွားသည်။ အပေါ် ထပ် ပထမအခန်းမှာ လက်နက်တွေကို မှန်ဘီရိုကြီးများနှင့် ပြထားလေသည်။ ဇာဘုရင်များ သုံးစွဲသော သေနတ်အမျိုးမျိုး၊ ဓားအမျိုးမျိုး၊ လှံအမျိုးမျိုး၊ သံချပ် အင်္ကျီအမျိုးမျိုးတို့ကို မှန်ဘီရိုကြီးတွေနှင့် ပြထားလေသည်။ သံချပ်အင်္ကျီများ နှင့် ဓားများမှာ ၁၃ ရာစုနှင့် ၁၄ ရာစုနှစ်များက အသုံးအဆောင်များ ဖြစ်လေ

သည်။ လက်နက်တိုက်၏ နောက်တစ်ခန်းမှာ ဇာဘုရင်များ၏ အသုံးအဆောင်များ ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကား သမ္မာကျမ်းစာများနှင့် ပန်းကန်ခွက်ယောက်များ၊ ဝတ်ရုံများ ဖြစ်လေသည်။ ဇာဘုရင် အဆက်ဆက်က ကိုင်ခဲ့ကြသော သမ္မာကျမ်းစာများ၊ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာရသော ကျမ်းစာအုပ်များကို တွေ့ရပေ၏။ ကျမ်းစာအုပ်ဆိုသော်လည်း မည်ကာမတ္ထ မဟုတ်ပါ။ စာအုပ်အဖုံးတွေမှာ နှစ်လက်မလောက်ထူသော ရွှေပြားကြီးတွေ ခပ်ထားပြီး ရွှေပြားကြီးတွေပေါ်မှာ စိန်လုံးကြီးတွေ အလုံးလိုက်စီထားပါသည်။ စိန်စီ သမ္မာကျမ်းစာ၊ ပတ္တမြားစီ သမ္မာကျမ်းစာ၊ နီလာစီ သမ္မာကျမ်းစာ၊ ပုလဲစီ သမ္မာကျမ်းစာ၊ ကျောက်မျက်ရွဲတွေ တွဲ၍ စီထားသော သမ္မာကျမ်းစာ၊ ထို့ပြင် ကျွန်တော် အမျိုးအမည် မသိသော ကျောက်မျက်ရတနာတွေ စီထားသည့် သမ္မာကျမ်းစာတွေကို တွေ့ရလေသည်။ ကျွန်တော်ကား အရောင်တစ်ဖိတ်တောက်နေသော ကျောက်မျက်ရွဲများကို ကြည့်၍သာ နေရသော်လည်း ကျောက်မျက်ရွဲတွေလို့ မမှတ်ထင်ပါ။ ဇာဘုရင် ခေတ်က ပြည်သူများ၏ မျက်ရည်ပေါက်တွေ ဟုသာ ထင်မိပါသည်။

သမ္မာကျမ်းစာတွေထားသည့် အခန်းကိုလွန်လျှင် ပန်းကန်ခွက်ယောက်တွေ ထားသည့် အခန်းသို့ ရောက်ပြန်သည်။ ကြော့ပန်းကန်စုံ၊ ရွှေပန်းကန်စုံ၊ ပယင်းပန်းကန်စုံ စသည်များကို ပုံစံအမျိုးမျိုး၊ လက်ရာအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် တွေ့ရလေသည်။

“ဟောဒါ ကက်သရင်း ဘုရင်မကြီးရဲ့ ပစ္စည်းတွေပဲ”

ပြတိုက်မှူးက ဘီရိုတစ်ခုထဲတွင် တလက်လက် တောက်နေသည့် ရွှေခွက်များကို ပြသလေသည်။ နည်းသည့် ရွှေခွက်တွေ မဟုတ်ပါ။ သည်ရွှေခွက်များကို ကက်သရင်းဘုရင်မ၏ တိတ်တိတ်ပုန်းရည်းစား အောလော့ ဆိုသူက လောဏ်ကစားပစ်၍ ရှုံးသော ပစ္စည်းများဟု ဆိုလေသည်။ ကက်သရင်း ဘုရင်မကား တိတ်တိတ်ပုန်းအချစ်ခန်း ဖွင့်သည့်ကိစ္စများတွင် နာမည်ကြီးသူ ဖြစ်လေ၏။ ရုပ်ချောချော နန်းတွင်းသားကိုတွေ့လျှင် တော်ကောက်၍ ဖြေဖျော်ခိုင်းတတ်သည်ဟု ဆိုလေသည်။ သို့ရာတွင် တော်ကောက်ခြင်းခံရသော နန်းတွင်းသားကိုလူပျိုကား မသက်သာလှပါ။ ကက်သရင်း၏ အလိုဆန္ဒကို ဖြည့်ပြီး နံနက် ဖိုးသောက်သည်နှင့် ပါးစပ်ပိတ်လိုက်သည့်သဘောဖြင့် အသတ်ခံရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ညတွင် နတ်ပြည်မှာစံပြီး နံနက်လင်းသည်နှင့် သေတွင်းသို့ ဆင်းရသူပေတည်း။

နောက်တစ်ခန်းမှာ ဇာဘုရင်က ခန့်သော သာသနာပိုင်ကြီးများ၏ ဝတ်ရုံကြီးတွေမှာလည်း ရွှေအနားပတ်ကြီးတွေနှင့် ဖြစ်ပါသည်။ စိန်တွေ၊ ကျောက်မျက်ရတနာတွေကိုလည်း စီခြယ်ထားလိုက်ပါသေးသည်။ သည်အခန်းမှာ ဇာဘုရင်နှင့် သာသနာပိုင်တွေ ပေါင်းပြီး ပြည်သူတွေကို နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်ကြပုံကို ပြောပြနေသလို ထင်ရလေသည်။ သာသနာပိုင်ကြီးများသည် ဇာဘုရင်အတွက် လူတွေကို ဘာသာရေးနှင့် မှိုင်းတိုက်ပြီး ဇာဘုရင်တွေကလည်း သာသနာပိုင်ကြီးတွေကို လယ်မြေတွေ၊ မြို့ရွာတွေ အပိုင်စားပေးပြီး ချီးမြှောက်ထားကြပုံကို မြင်ယောင်လာစေသည်။ မြေကျွန် အရောင်းအဝယ်လုပ်ကြပုံတွေ ကို ထင်မြင်လာစေသည်။

ရုရှားဇာဘုရင်သည် အကြီးဆုံးသော ပဒေသရာဇ်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဇာဘုရင်၏ ဆွေတော်ခြောက်သောင်း မျိုးတော်ပေါင်းတို့သည် မြေဧက ၁၉ သန်းလောက်ကို ပိုင်ကြသူများ ဖြစ်ပါသည်။ ၁၈ ရာစု ကုန်ခါနီးတွင်မူ ရုရှား ပဒေသရာဇ်များသည် ရုရှားပြည် လယ်မြေဧကပေါင်း ၂၇၄ သန်းအနက်၊ ဧကပေါင်း ၁၉၇ သန်းကို ပိုင်ဆိုင်နေကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉ ရာစုနှစ်အစတွင် လယ်သမားပုန်ကန်မှုကြီးများ အများအပြား ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။ လယ်သမား ပုန်ကန်မှုများကြောင့် ရုရှားဇာစနစ်သည် ၁၈၆၁ ခုနှစ်တွင် မြေကျွန်စနစ်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ရပါသည်။ ဇာဘုရင်၏ဘုန်း၊ ဗုဒ္ဓ၊ ချွန်းကောင်း ချွန်းမည် ဖြစ်သော်လည်း ပြည်သူ၏ ဘုန်းတန်ခိုးက ကြီးလာသောအခါတွင် သူ့ဘုန်းသည် ဗုဒ္ဓ၊ မချွန်းနိုင်တော့ပါ။

နောက်တစ်ခန်းကား မြင်းစီး ချပ်ဝတ်တန်ဆာများထားသည့် အခန်းဖြစ်၏။ သည်အခန်းထဲမှာလည်း ဇာဘုရင် မင်းညီမင်းသား အဆက်ဆက်၏ မြင်းစီး ချပ်ဝတ်တန်ဆာများ၊ ကုန်းနီးများ၊ ပန်းပွားများ၊ နှင်တံများကို ပြထားလေသည်။ အားလုံးလိုလို ရွှေတွေ၊ စိန်တွေ၊ ကျောက်မျက်ရတနာတွေ စီခြယ်ထားကြပေသည်။ ကျွန်တော်ကား ဘာမျှ မအံ့ဩတော့ပါ။ ဘုရင့်ပုဆိုး ပိုးချည်းပဲ ဆိုသလို ဇာဘုရင်များ၏ အသုံးအဆောင်များသည် ရွှေတွေ၊ စိန်တွေ၊ ကျောက်မျက်ရတနာတွေ စီခြယ်ထားသည်သာ ဖြစ်မည်ဟု ယူဆလိုက်ပါသည်။

“ဒါကတော့ ရွှေလည်း မဟုတ်ဘူး၊ စိန်လည်း မဟုတ်ဘူး၊ ကျောက်မျက်ရတနာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာနဲ့ လုပ်ထားတာလဲ”

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ကျွန်တော်က မှန်ဘီရိုကြီးထဲက ခပ်စိမ်းစိမ်း သဏ္ဍာန်ရှိ မြင်းကုန်းနီး တစ်ခုကို ထောက်ပြ၍ မေးလိုက်သည်။ ပြတိုက်မှူးက ပြုံးကာ . . .

“ဟုတ်တယ်။ သူက စိန်တွေ၊ ရွှေတွေနဲ့ လုပ်ထားတာ မဟုတ်ဘူး။ ကြက်တူရွှေ အမွှေးတွေနဲ့ လုပ်ထားတဲ့ ကုန်းနီး”

ကုန်းနီးမှာ ကြက်တူရွှေ အကောင် ၅၀၀ မှ အမွှေးများဖြင့် လုပ်ထား လေသည်။ ဇာဘုရင်များသည် ဇိမ်ခံသည့်နေရာတွင် လူတွေ၏ အသွေးအသား တွေကို အရင်းတည်ရုံမျှမက ငှက်ကလေးများ၏ အမွှေးများကိုပင် မချွန်ပါ။

သည်အခန်းပြီးလျှင် သရဖူတွေထားရာအခန်းသို့ ဝင်ကြည့်ကြပြန် သည်။ သရဖူတွေမှာလည်း ရွှေသရဖူတွေ ဖြစ်၍၊ စိန်တွေ၊ ပတ္တမြားတွေ စီထား ပါသည်။ ဇာဘုရင်အဆက်ဆက် ဆောင်းခဲ့ကြသော သရဖူများ၊ လက်ဆောင် ပဏ္ဏာရသော သရဖူများ စသဖြင့် စုံလင်လှပေ၏။ သည်လောက်များပြားလှ သော စိန်တွေ၊ ရွှေတွေကိုချည်း မြင်နေရဖန်များလတ်သော် ငြီးငွေ့၍ပင် လာ လေသည်။ ဇာဘုရင်၏ ငါမင်း ငါချင်းစနစ်ကို ပိုလို့ ရွံ့ရှာလာလေသည်။

ထို့နောက် တစ်ခန်းကို လာခဲ့ပြန်သည်။ နောက်တစ်ခန်းမှာ ရာဇပလ္လင် တွေထားသည့်အခန်း ဖြစ်၏။ ရာဇပလ္လင်တွေမှာက ပို၍ ဆိုးပါသေးသည်။ ရွှေပြားကြီးတွေခင်းပြီး စိန်တွေ စီထားပါသည်။ ဘုရင်မင်း အဆက်ဆက်တို့သည် ပြည်သူတို့၏ ချွေးဖြင့် သွန်းလုပ်ခဲ့သော ရာဇပလ္လင်ကို ဖင်ခုထိုင်ခဲ့ကြသည် တကား . . . ။

နောက်တစ်ခန်းမှာ ဘီရိုလှည်းများထားရာ ဖြစ်သည်။ ဘီရိုလှည်း ကြီးတွေ အစီး ၃၀ ရှိလိမ့်မည် ထင်ပါသည်။

“ဟောဒါက အိုင်ဗင်ဘုရင်ကြီးရဲ့ ဘီရိုလှည်း။ ဟောဒါက အလက် ဇန်ဒါ ဘုရင်ကြီး စီးတဲ့လှည်း”

ပြတိုက်မှူးက လက်ထဲက ကြိမ်တုတ်ကလေးဖြင့် ညွှန်၍ ပြနေသည်။ ၁၅ ရာစုနှစ်တုံးက ဗြိတိန်မှ လက်ဆောင်ပေးသော ဘီရိုလှည်း၊ ပိုလန်က လက်ဆောင်ပေးသော ဘီရိုလှည်း၊ ၁၇၃၉ ခုနှစ်တွင် အန်းဘုရင်မကြီးအား လက်ဆောင်ပေးသော ဘီရိုလှည်း၊ ၁၈ ရာစုနှစ်တွင် ဗြိတိန်က လက်ဆောင်ပေး သော ဘီရိုလှည်း၊ ၁၇၄၁ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယ ကက်သရင်း ဘုရင်မကြီးကို ဩစတြေးရီးယားမှ ပဏ္ဏာဆက်သသော ဘီရိုလှည်း စသဖြင့် စုံလင်လှပါသည်။

နေရီရီဇာအုပ်တိုက်

ကက်သရင်းဘုရင်မကြီး၏ လှည်းမှာ မြင်း ၂၄ ကောင် ကရသော ဘီရိုလှည်းကြီး ဖြစ်လေသည်။ ဘီရိုလှည်းအားလုံးတွင် ရွှေတွေ ပိန်းနေပါသည်။

ဘီရိုလှည်းတွေ အခန်းကိုလွန်ပြီး ဘုရင်တွေ၊ မင်းညီမင်းသား အဝတ်အစားထားသည့် ပြခန်းသို့ ရောက်ကြသည်။ ဇာဘုရင်အဆက်ဆက်က ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြသော အဝတ်အစားများ၊ ဘုရင်များ၏ ကိုယ်ပိုင်အဝတ်အထည်များကို တွေ့ရလေသည်။ ပုံအမျိုးမျိုး၊ အသားအမျိုးမျိုး၊ အသွေးအမျိုးမျိုး ရှိပေသည်။ အရပ် ၆ ပေကျော်မြင့်သော ပီတာဘုရင်ကြီး၏ အဝတ်အစားများကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ပီတာဘုရင်၏ သမီးတော် အယ်လီဇဘက် ဘုရင်မ၏ အဝတ်အစားများကလည်း များလှပါသည်။ အယ်လီဇဘက် ဘုရင်မကြီး၏ ဝတ်ရုံတော်များမှာ အဝတ်အစား အစုံပေါင်း ၁၅,၀၀၀ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်ဟု ပြတိုက်မှူးက ပြောပြလေသည်။

သို့ဖြင့် တစ်မနက်လုံး ကရင်မလင်နန်းတော်ထဲမှာ အချိန်ကုန်ကြလေသည်။ နာရီပြန်တစ်ချက်ထိုးသဖြင့် ကရင်မလင်နန်းတော် ကျောဘက်မုခ်ဝမှ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ကားသည် အနောက်ဘက်မုခ်တွင် အဆင်သင့်စောင့်နေသည်ကို တွေ့ရလေ၏။

ကားဖြင့် ဟိုတယ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြပြီး နေ့လည်စာစားကာ တရေတမော အိပ်ကြသည်။ ဒဂုန်တာရာကား စန္ဒရားကိုခေါက်၍ နေလေသည်။ ကျွန်တော်ကား နန်းတော်ထဲတွင် တစ်မနက်လုံး တစ်လျှောက်လျှောက် လုပ်ခဲ့ရသဖြင့် ခြေထောက်တွေ တောင့်နေသည်။ အအေးဒဏ်ကလည်း ပြင်းထန်လှသည်။ ထို့ကြောင့် မောမောအေးအေးဖြင့် ပစ်လှဲလိုက်ရာ ချက်ခြင်း အိပ်ပျော်သွားလေသည်။

ကိုတာရာက ကျွန်တော့်ကို လာနိုးသောအခါတွင် နာရီပြန် နှစ်ချက် ခွဲပါတော့မည်။ ထို့ကြောင့် အိပ်ရာက လူးလဲထကာ အဝတ်အစားလဲပြီး အောက်ထပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့ကြသည်။ မစ္စတာအလက္ကန်ကို အဆင်သင့် တွေ့ရလေသည်။ ဆရာဦးအောင်လှကို ဖုန်းဆက်ခေါ်ပြီး ရောက်လာသည်နှင့် တော်လှန်ရေးပြတိုက်သို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။

တော်လှန်ရေးပြတိုက်မှာ ဂေါ်ကီလမ်းမကြီးပေါ်တွင် ရှိလေသည်။ ၁၉၁၇ ခု၊ အောက်တိုဘာလ တော်လှန်ရေးကြီး မတိုင်မီက မင်းသားတစ်ဦး

ပိုင်သော အဆောက်အအုံ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ဝင်ပေါက်ဝတွင် ကားပေါ်မှဆင်းကာ အထဲသို့ လျှောက်လာကြသည်။ ပြတိုက်ထဲမှာ လာကြည့်သူတွေ ပြည့်နှက်နေပါသည်။ စုပေါင်းလယ်ယာက လယ်သမားတွေကို လည်းကောင်း၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေကို လည်းကောင်း၊ လည်စီး နီနီကလေးတွေနှင့် မျိုးညွှန်လူငယ်များကို လည်းကောင်း အစုလိုက် အစုလိုက် တွေ့ရလေသည်။ ဆရာမများ၊ ဆရာများက ခေါင်းဆောင်လာကြလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဆိုဗီယက်ယူနီယံရောက်သည်မှာ မကြာသေးပါ။ သည်အတောအတွင်းမှာ ကျွန်တော် အလွယ်တကူ လေ့လာအကဲခတ်နိုင်သော အချက်နှစ်ချက် ရှိပါသည်။ ယင်းမှာ လူနေမှု အဆင့်အတန်း မြင့်မားခြင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အဆင့်အတန်း မြင့်မားခြင်းတို့ ဖြစ်လေသည်။ သွားလေရာရာ ပြတိုက်များတွင် အလုပ်သမားများ၊ လယ်သမားများနှင့် ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများ အစုလိုက် လာရောက်လေ့လာကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပြတိုက်များတွင် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ လူတွေ သည်လောက်ပြည့်နှက်နေခြင်းမှာ ပြည်သူတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု အဆင့်အတန်းကို ပြသလိုက်ခြင်း ပေတည်း။

စကားပြန်က ကျွန်တော်တို့ကို ပြတိုက်လမ်းညွှန်သူနှင့် မိတ်ဆက်ပေးလေသည်။ ပြတိုက်လမ်းညွှန်သူမှာ အသက် ၂၅ နှစ်လောက်သာ ရှိသေးသည့် အမျိုးသမီးတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ လက်ထဲတွင် ကြိမ်တုတ်ကလေးကို ကိုင်ထားလေသည်။

လမ်းညွှန်သူက ကျွန်တော်တို့ကို အပေါ်ထပ်သို့ ခေါ်သွားလေသည်။ တော်လှန်ရေးပြတိုက်ဆိုသော်လည်း တော်လှန်ရေးအကြောင်းကိုသာ ပြထားသည် မဟုတ်ပါ။ တော်လှန်ရေးပြီးသည့်နောက် ပြည်တွင်းစစ်ကာလ၊ နိုင်ငံတကာ ဖောက်ပြန်ရေး အင်အားစုက ဝိုင်းတိုက်သည့်ကာလ၊ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် ကာလတို့ကိုပါ ထည့်သွင်းထားပါသည်။

“ဘယ်ကာလပိုင်းကို ကြည့်ချင်ပါသလဲ”

လမ်းညွှန်သူက စကားပြန် မှတစ်ဆင့် ရုရှားလို မေးလိုက်ပါသည်။

“၁၉၀၅ ခုက စပြီး ၁၉၁၇ ခု၊ အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေးအပြီးထိ ကြည့်ချင်ပါတယ်”

ကျွန်တော်က လှမ်းပြောလိုက်သည်။ သည့်ပြင် အခန်းတွေကို ကြာကြာ

မကြည့်တော့ဘဲ ၁၉၀၅ ခုနှစ်ဆီသို့ နောက်ပြန်ဆုတ်လာခဲ့ကြသည်။

၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် ရုရှား အရင်းရှင်စနစ်သည် ထိပ်ဆုံးတိုးတက်မှုဖြစ်သော နယ်ချဲ့စနစ်အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းစ ပြုလာချိန် ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တွင် ရုရှားမြေရှင် ပဒေသရာဇ်စနစ်၏ အကြွင်းအကျန်များလည်း ရှိနေသေးသည်။ ၁၉၀၀ မှ ၁၉၀၃ ခုနှစ် စီးပွားပျက်ကပ်ကြီးကြောင့် ရုရှား ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် ပိုမို၍ ဆင်းရဲကျပ်တည်းလာခဲ့လေသည်။ အလုပ်သမားများအတွက် အစားအစာနှင့် အိုးအိမ်ပြဿနာသည် ကြီးမားလာသည်။ အလုပ်လက်မဲ့တွေ များပြားလာသည်။ ထိုနှစ်များတွင် အလုပ်လက်မဲ့ပေါင်း ၂၀၀,၀၀၀ တိုးလာခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများ၏ လုပ်ခသည် လျော့နည်းလာကာ အလုပ်ချိန် တိုးလာသည်။ ၁၈၉၇ ခုနှစ် အလုပ်ရုံဥပဒေအရ အလုပ်ချိန်သည် ၁၁ နာရီခွဲ ဖြစ်သော်လည်း ၁၂ နာရီနှင့် ၁၄ နာရီအထိ အလုပ်လုပ်ကြရသည်။

လယ်သမား၏ အခြေအနေသည်လည်း ပို၍ ဆိုးလာလေသည်။ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် လယ်သမား အိမ်ထောင်ပေါင်း ၁၀,၅၀၀,၀၀၀ တို့သည် မြေရှင် ပဒေသရာဇ်အတွက်ကြောင့် အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ ဖြစ်သွားရသည်။ မြေဧက သန်းပေါင်း ၂၀၀ အနက် ၁၉၀ သည် မြေရှင်ပဒေသရာဇ်ကြီးပေါင်း ၃၀,၀၀၀ တို့ လက်ထဲသို့ ရောက်သွားကြသည်။ မြေရှင်ပဒေသရာဇ်စနစ်အပြင် ကုလတ်တို့၏ ဖိနှိပ်မှုကလည်း ရှိနေသေးသည်။ သည်လို အခြေအနေ ဆိုးနေတုန်း ၁၉၀၄ ခုနှစ်တွင် ရုရှား-ဂျပန်စစ်ပွဲကြီး ဖြစ်လာလေသည်။ ရုရှားနယ်ချဲ့စနစ်၊ ဂျပန်နယ်ချဲ့စနစ်တို့၏ ဗိုလ်လုပွဲပေတည်း။

ရုရှားနယ်ချဲ့စနစ်သည် စစ်ပွဲအတွက် အဆင်သင့် မဖြစ်သေးခင်မှာ အင်္ဂလိပ်သွားကာ ပို့အာသာကို လက်လွှတ်လိုက်ရလေသည်။ လီနင်နှင့် ဘော်လ်ရှီဗစ်များသည် နယ်ချဲ့စနစ်၏ လက္ခဏာများကို ပထမဆုံးအကြိမ် ဖော်ထုတ်ကာ နယ်ချဲ့စနစ်ကို ဆန့်ကျင်ရန် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြသည်။ ရုရှား-ဂျပန် စစ်ပွဲတွင် ရုရှားက ရှုံးခြင်းသည် ရုရှားပြည်သူများ၏ အနှိုးမဟုတ်၊ ဇာဘုရင်၏ အနှိုးသာ ဖြစ်၏။ ဇာဘုရင်၏အနှိုးသည် ရုရှားပြည်သူများ၏ အောင်ပွဲသာ ဖြစ်သည်။ ဇာဘုရင်၏ ငါ့မင်းငါ့ချင်းစနစ် ကျဆုံးခြင်းသည် ပြည်သူ့တော်လှန်ရေးကို ကြီးထွားလာစေနိုင်သည်ဟု လီနင်က ယူဆသည်။ သည်လမ်းစဉ်ဖြင့် လီနင်၏ ဝါတီသည် ရုရှားပြည်သူများကို စည်းရုံးပညာပေးလေသည်။

“ရုရှား-ဂျပန်စစ်ပွဲဟာ ပြည်သူ့ရဲ့ ဒေါသအိုးကို ပွက်ကျလာအောင်

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

မီးပြင်းထိုးပေးလိုက်တာပဲ။ ကုလားအုပ်ရဲ့ ခါးကို ချိုးချလိုက်တဲ့နောက်ဆုံး ကောက်ရိုးပင်လေးတစ်ပင် ဆိုပါတော့”

လမ်းညွှန်သူက ပြောပြလေသည်။

ရုရှား-ဂျပန်စစ်ပွဲကြောင့် ပြည်သူလူထု၏ တော်လှန်ရေး အံ့ကြွလာ လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဇာဘုရင်သည် ဖိနှိပ်မှု အမျိုးမျိုးကို သုံးလာလေသည်။ ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် ပြူတီလော့အလုပ်ရုံ သပိတ်ကြီး ပေါ်ပေါက်လာကာ အခြား အလုပ်ရုံသပိတ်များလည်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ဇာဘုရင်၏ ဟေမန္တနန်းတော် ရှေ့သို့သွားကာ အသနားခံလွှာ တင်သွင်းရန် အလုပ်သမားများအား လှုံ့ဆော် လေသည်။ ဘော်လရှီဗစ်ပါတီသည် မင်ရှီဗစ်တွေနှင့် ကွဲနေသဖြင့် ဂေပွန်း၏ လှုံ့ဆော်ချက်တွေကို မတားနိုင်ခဲ့ပေ။

“ဒါပေမယ့် စိန့်ပီတာစဘတ် ဘော်လရှီဗစ်ပါတီက ဂေပွန်းရဲ့ ဆော်ဩ ချက်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ကြေညာစာတမ်းတစ်စောင် ထုတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဟောဒါ ကတော့ စိန့်ပီတာစဘတ် ကော်မီတီရဲ့ ကြေညာချက်ပဲ”

လမ်းညွှန်သူက မှန်သေတ္တာထဲက စာရွက်များကို ထောက်ပြသည်။ စာရွက်တွေမှာ ဝါကျင့်နေကြပါပြီ။

“လွတ်လပ်မှုကို သွေးနှင့် ဝယ်ယူမှ ရသည်။ လက်ထဲတွင် လက်နက်ရှိ မှ ရသည်။ ပြင်းထန်သော တိုက်ပွဲဖြင့်သာ ရသည်။ ဇာဘုရင်ထံမှ ဘာကိုမျှ တောင်းခံခြင်း မပြုကြကုန်လင့်။ ငါတို့၏ ကမ္ဘာရန် ဖြစ်သော ရန်သူရှေ့မှောက် တွင် ဝပ်တွားအသနားခံခြင်း မပြုကြကုန်လင့်။ ဇာဘုရင်အား ရာဇပလ္လင်ပေါ်မှ မောင်းထုတ်ကြကုန်အံ့။ အလုပ်သမား လူတန်းစား လွတ်မြောက်ရေးသည် အလုပ်သမား လူတန်းစား၏ တိုက်ပွဲသာ ဖြစ်ရမည်။ သင်တို့၏ လွတ်လပ်မှုကို ဇာဘုရင်က သော်လည်းကောင်း၊ ဘုန်းကြီးများက သော်လည်းကောင်း၊ ပေးလိမ့် မည်ဟု မမျှော်လင့်ကြပါနှင့်။ စစ်ကို ဆန့်ကျင်ကြ။ ငါ့မင်း ငါ့ချင်းစနစ်ကို ဖြုတ်ချကြ။ ပြည်သူတို့၏ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးကြီး အခွန်ရှည်ပါစေ၊ တော်လှန်ရေးကြီး အခွန်ရှည်ပါစေ”

စိန့်ပီတာစဘတ် ကော်မတီက သို့ကလို သတ်ပေးလိုက်လေသည်။ ဇာဘုရင်သည် အကြမ်းဖက်၍ နှိမ်နင်းလိမ့်မည်ဟုလည်း နိမိတ်ဖတ်လိုက် သည်။ သို့ရာတွင် ဂေပွန်း၏ လှုံ့ဆော်ချက်ကို တားမရတော့ပါ။ ထို့ကြောင့်

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

အသနားခံလွှာထဲတွင် နိုင်ငံရေးတောင်းဆိုချက်တွေ ပါအောင်သာ ကြိုးစားကြလေ တော့သည်။

သို့ဖြင့် ဇန်နဝါရီလ၊ ၉ ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက်တွင် အလုပ်သမား ၁၄,၀၀၀ ကျော်တို့သည် ဇာဘုရင်၏ ဟေမန္တနန်းတော်ကို ဝိုင်းကာ စီတန်း လှည့်လည် ကြလေသည်။ ဇာဘုရင်က သေနတ်နှင့် ပစ်သတ်သဖြင့် လူပေါင်း ၁,၀၀၀ကျော် သေဆုံး၍ ၅,၀၀၀ ကျော် ဒဏ်ရာရလေသည်။ ယင်းကို သမိုင်းတွင် သွေးချောင်းစီးနေသော တနင်္ဂနွေဟု ခေါ်လေသည်။

စကားပြန်က ထိုစဉ်က သုံးခဲ့သော အလုပ်သမားအလံများ၊ ပိုစတာ များကို ကျွန်တော်တို့အား ပြသလေသည်။ အလံမှာ ဘာတံဆိပ်မှ မရှိ။ အနီ ရောင်အလံ ဖြစ်သည်။ ဒဏ်ရာရသော အလုပ်သမားများ၏ သွေးစွန်းသော အဝတ်အစားများကို ပြသထားလေသည်။

သို့ဖြင့် ရုရှားတစ်ပြည်လုံးတွင် ဇာစနစ် ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲတွေ အနှံ့အပြား ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ မြို့များတွင် အလုပ်သမားများ၏ သပိတ်များနှင့် နိုင်ငံရေးသပိတ်များ ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ သည်မှတစ်ဆင့် တော်လှန် ရေးမုန်တိုင်းကြီး တိုက်ခတ်စ ပြုလာလေသည်။

သည်အချိန်တွင် ရုရှားဆိုရှယ်လစ် ဒီမိုကရက်တစ် လေဘာပါတီ၏ တတိယ ကွန်ဂရက်ကြီးကို ခေါ်လိုက်သည်။ ကွန်ဂရက်ကြီးက တော်လှန်ရေး၏ ပထမအဆင့်သည် ဓနရှင် ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးဟု သတ်မှတ်လိုက်သည်။ တော်လှန်ရေး၏ ပန်းတိုင်မှာ သက်ဦးဆံပိုင်စနစ် ဖြုတ်ချရေး၊ မြေကျွန်စနစ် ပယ်ဖျက်ရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီ သမ္မတနိုင်ငံ ထူထောင်ရေးတို့ ဖြစ်သည်။ သေနင်္ဂ ဗျူဟာ အခင်းအကျင်းများ၊ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားက ခေါင်းဆောင်၊ လယ်သမား လူတန်းစားကို မဟာမိတ်ဖွဲ့၊ ဓနရှင်လူတန်းစားကို ဝိုင်းပယ်သည့် အခင်း အကျင်း ဖြစ်သည်။ တော်လှန်ရေး၏ ဒုတိယအဆင့်မှာ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားက ခေါင်း ဆောင်၍ ဓနရှင်ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကို ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေး အဖြစ် ကူးပြောင်းရန် ဖြစ်ပေ၏။

“ရုရှား ဓနရှင် ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးဟာ အခြား ဥရောပဓနရှင် ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးတွေနဲ့ မတူဘဲ မူကွဲတယ်လို့ လီနင်က ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဥရောပဓနရှင် ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးတွေမှာတုန်းက ခေါင်းဆောင်လူတန်း

စားဟာ ဓနရှင် လူတန်းစားဖြစ်ပြီး ရှေးဦးစွာ ဓနရှင် ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးမှာ တော့ ခေါင်းဆောင် လူတန်းစားဟာ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစား ဖြစ်နေတယ်။ ဒါဟာ ရှေးဦးစွာ ဓနရှင် ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးရဲ့ ထူးခြားချက်ပါပဲ။”

လမ်းညွှန်သူက နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးလို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ပြောနေသည်။ ကွန်ဂရက်တွင် ဘယ်လိုလုပ်ငန်းစဉ်တွေချပြီး၊ ဘယ်လို သဘောကွဲကြကြောင်းကိုလည်း ဒိုးဒိုးဒေါက်ဒေါက် ပြောနိုင်လေသည်။ သူတို့ဆီမှာ ဆိုဗီယက် ယူနီယံ ကွန်မြူနစ်ပါတီ သမိုင်းသည် စာအုပ်စင်တွင်ထားသော စာအုပ် မဟုတ်တော့ဘဲ ကျောင်းသုံး လက်စွဲကျမ်းစာတစ်စောင် ဖြစ်နေပြီ။ ကျောင်းတုန်းက သင်အလေ့ကျက်ခဲ့ရပြီး အလုပ်လုပ်တော့လည်း တော်လှန်ရေး သမိုင်းပြတိုက်ထဲမှာ လုပ်သော သူငယ်မသည် မကျမ်းကျင်ဘဲ နေပါတော့မည်လော။

ဓနရှင် ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးက ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးသို့ တစ်ဆင့်ကူးရန်အတွက် အောက်ပါအချက်များ လိုသည်ဟုလည်း လီနင်က မိန့်ဆိုခဲ့လေသည်။ ယင်းတို့မှာ လယ်သမားလူတန်းစားနှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ထားသော ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားသည် ဓနရှင် ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကို ခေါင်းဆောင်ရမည်။ ဆင်းရဲသော လယ်သမားများနှင့် လည်းကောင်း၊ ပစ္စည်းမဲ့ တစ်ပိုင်းအနွယ်များနှင့် လည်းကောင်း မဟာမိတ်ဖွဲ့ရမည်။ ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားနှင့် လယ်သမား လူတန်းစား၏ ဒီမိုကရေစီ အာဏာရှင်စနစ်သည် ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစား အာဏာရှင်စနစ်အတွက် အခြေခံဖြစ်ရမည် စသည်တို့ ဖြစ်လေသည်။

“ဟောဒါက ပိုတင်ကင် သင်္ဘောသားတွေရဲ့ အလံပဲ”

လမ်းညွှန်သူက ဘီရိုထဲက ဟောင်းနွမ်းနေပြီဖြစ်သော အလံနီကြီး တစ်ခုကို ညွှန်ပြလေသည်။

ပိုတင်ကင်သင်္ဘော ပုန်ကန်ထကြွမှုအကြောင်းကို ကျွန်တော်ဖတ်ဖူးပါသည်။ ရုပ်ရှင်လည်း ကြည့်ဖူးပါသည်။ ပိုတင်ကင် သင်္ဘောသား တော်လှန်ရေးသမားနှင့် အိုဒက်ဆာမှ ပျိုဖြူတို့၏ အချစ်ဇာတ်လမ်းကို ဆိုဗီယက်စာရေးဆရာကြီး ဗလင်တင်ကတားယက်မ်က (A White Sail Gleams) ဆိုသော ဝတ္ထုထဲတွင် ရေးသားထားလေသည်။ များစွာ စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလှပေ၏။ သည်ဝတ္ထုထဲတွင် အချစ်ဇာတ်လမ်းသည် အဓိက မဟုတ်ပါ။ ပိုတင်ကင် သင်္ဘောပုန်ကန်ထကြွမှုတွင် ပါဝင်သော တော်လှန်ရေးသမားနှင့် ၁၀ နှစ်အရွယ်

တော်လှန်ရေးသမားတို့၏ တော်လှန်ရေး စွန့်စားခန်းသာလျှင် ဝတ္ထု၏ အသက် ဖြစ်လေသည်။

၁၉၀၅ ခုနှစ် ရုရှား-ဂျပန်စစ်ပွဲတွင် ရုရှားစစ်တပ်တွေ တရုံးထဲရုံးနေ သည်။ ရုရှားပြည်မှာလည်း လယ်သမား ပုန်ကန်မှုတွေ၊ အလုပ်သမား သပိတ် ကြီးတွေ နိုင်ငံရေးသပိတ်ကြီးတွေ ပေါ်ပေါက်နေသည်။ သည်အခါတွင် စစ်သား တွေ၊ သင်္ဘောသားတွေကလည်း ဇာဘုရင်ကို မကျေမနပ် ဖြစ်လာကြသည်။ ကက်စပီယန်ပင်လယ်ထဲတွင် ခုတ်နေသော ပိုတင်ကင် သင်္ဘောကပွတိန်သည် ဇာဘုရင်၏ အလံကို ဖြုတ်ချလိုက်ပြီး တော်လှန်ရေးအလံကို လွှင့်တင်လိုက်ကာ အိုဒက်ဆာဆိပ်ကမ်းသို့ ဝင်လာလေသည်။ သည်အချိန်တွင် အိုဒက်ဆာရှိ ဘော်လ်ရှီဗစ်များမှာ အားလုံး ထောင်ထဲ ရောက်နေကြပြီဖြစ်၍ ပိုတင်ကင် ပုန်ကန်မှုကို တော်လှန်ရေးကြီး ဖြစ်လာအောင် မလုပ်နိုင်ခဲ့ပေ။ အပြင်တွင် ကျန်ရစ်သော မင်ရှီဗစ်တွေကလည်း ပိုတင်ကင်သင်္ဘော ပုန်ကန်မှုကို အလုပ် သမား ပုန်ကန်မှုတွေဖြင့် အားဖြည့်ပေးရန် မကြိုးစားဘဲ တမင်ရှောင်နေလေ သည်။ သို့ဖြင့် မှန်ကန်သော ခေါင်းဆောင်မှု မရှိသောကြောင့် ပိုတင်ကင် ပုန်ကန်မှုသည် ကျဆုံးခဲ့ရပေ၏။

“ဒါပေမယ့် ပိုတင်ကင်သင်္ဘော ပုန်ကန်မှုဟာ ရုရှားတော်လှန်ရေး သမိုင်းတွင် အင်မတန် အရေးကြီးတဲ့ အဖြစ်အပျက်ကြီး ဖြစ်ပါတယ်”

လမ်းညွှန်သူက မှန်သေတ္တာထဲမှာထည့်ထားသော ပိုတင်ကင်သင်္ဘော ၏ ပုံစံကလေးကို ပြုရင်း ပြောနေ၏။ ကျွန်တော်ကား ပိုတင်ကင်သင်္ဘော ပုန်ကန်မှု၏ အရေးကြီးပုံများကို တစ်မိမိမိ တွေးနေမိလေသည်။ သည်အကြိမ် သည် ဇာဘုရင်၏ လက်နက်ကိုင်တပ်တွေထဲက ပထမဆုံးအကြိမ် ပုန်ကန် ထကြွခြင်း ဖြစ်၏။ အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ တိုက်ပွဲတွင် လက်နက်ကိုင် တပ်များနှင့် ရေတပ်များပါ ပါဝင်ဖို့လိုအပ်ကြောင်းကို သင်ခန်းစာပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။ တော်လှန်ရေး တပ်မတော်ကြီးတစ်ခု ဖွဲ့စည်းသင့်သည်ဆိုသော အသိ တရားကို လမ်းဖွင့်ပေးလိုက်ခြင်းလည်း မည်ပေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ပိုတင်ကင် ပုန်ကန်ထကြွမှု ခေါင်းဆောင်များ၏ ဓာတ်ပုံများ၊ အသုံးအဆောင်များကို လျှောက်ကြည့်ကြလေသည်။ လမ်းညွှန်သူ က ကျွန်တော်တို့ကို နံရံတစ်ခုဆီသို့ ခေါ်သွားသဖြင့် ကျွန်တော်တို့လည်း သူ့

နောက်က လိုက်လာခဲ့ကြသည်။ နောက်ပြီး နံရံတွင် ဖုံးထားသည့် ကန့်လန့်ကာ အစိမ်းကြီးကို ဆွဲဖွင့်လိုက်ပြီး မီးခလုပ်ကို ဖွင့်လိုက်သည်။

နံရံကြီးကို ထွင်း၍ ဘောင်ခွေထားပြီး ဘောင်အပြည့် မှန်ကြီးတစ်ချပ် တပ်ထားလေသည်။ မှန်နောက်မှ တိုက်တာအိမ်ခြေတွေ မီးဟုန်းဟုန်းတောက် နေကြသည်။ ကောင်းကင်ပြင်ကြီးတစ်ခုလုံး မီးတောက်မီးလျှံတွေကြောင့် နီရဲ နေသည်။ တိုက်ကြိုတိုက်ကြား၊ လမ်းကြိုလမ်းကြားတွင် အလုပ်သမားတွေက လက်နက်တွေ စွဲကိုင်တိုက်ခိုက်နေကြသည်။ တချို့ အလုပ်သမားများမှာ ရင် ဟင်းလင်းပွင့်ကာ လဲကျနေလေသည်။

“၁၉၀၅ ခုနှစ် မော်စကို ပုန်ကန်ထကြွမှုကို သရုပ်ဖော်ထားတာလေ”

လမ်းညွှန်သူက မော်စကို ပုန်ကန်မှုအကြောင်းကို ပြောပြနေပါသည်။ သရုပ်ဖော်ထားပုံမှာ တကယ့် မြင်ကွင်းကိုကြည့်နေသလို ခံစားရလေသည်။ ပန်းချီကားလည်း မဟုတ်ပါ။ ပန်းပုလည်း မဟုတ်ပါ။ ဓာတ်ပုံလည်း မဟုတ်ပါ။ တကယ့် အရာဝတ္ထုတွေလည်း မဟုတ်ပါ။ ပန်းချီ၊ ပန်းပု၊ ဓာတ်ပုံ၊ တကယ့် အရာဝတ္ထုတွေအားလုံး စုပေါင်းထားပါသည်။ နောက်ခံ ကောင်းကင်ကြီးက ပန်းချီကား ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်တွေက ပုံတူကလေး ဖြစ်ပါသည်။ လူရုပ်တွေက ပန်းပု ဖြစ်ပါသည်။ မီးလောင်တာက တကယ့် မီးခိုးဖြစ်ပါသည်။ သည်ဟာတွေ အားလုံးကို အနီးအဝေး မြင်ကွင်းပြေပြစ်အောင် နေရာချထားပြီး သဘာဝကျကျ အလင်းအမှောင် ပေးထားလေသည်။ ပြဇာတ်တစ်ခုကို ကြည့်နေရသလိုလို၊ တကယ့် မြင်ကွင်းကို ကြည့်ရသလိုလို ထင်ရပေ၏။

၁၉၀၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ၇ ရက်နေ့မှာ မော်စကို ဘော်လ်ရှီဗစ် များနှင့် မော်စကို ဆိုဗီယက်တို့က လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးလုပ်ရန်အတွက် အထွေထွေ နိုင်ငံရေးသပိတ်ကြီးတစ်ရပ် ဆင်နွှဲရန် ကြေညာလိုက်လေသည်။ နှစ်ရက်အတွင်းမှာ အလုပ်သမား ၁၅၀,၀၀၀ သပိတ်မှောက်လိုက်ကြပြီး စီတန်း လှည့်လည်ပွဲတွေ၊ အစည်းအဝေးပွဲကြီးတွေ ကျင်းပကြသည်။ ကော့ဆက် မြင်းတပ်တွေကဖဲ၊ အလုပ်သမားတွေကကြွ၊ ဖိလိုက် ကြွလိုက်၊ ကြွလိုက် ဖိလိုက် ဖြင့် ဒီဇင်ဘာလ၊ ၁၀ ရက်နေ့မှာ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲကြီး ဖြစ်လာကာ ၉ ရက် ကြာမျှ လမ်းတွေပေါ်မှာ တိုက်ခိုက်နေကြလေသည်။

ကျွန်တော်သည် မော်စကို ပုန်ကန်ထကြွမှု ရုပ်သေကားကို ကြည့်ရင်း

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

မက္ကဇင်ဂေါ်ကီ၏ (Fragments From My Diary) ဆိုသော စာအုပ်ကို သွား၍ အမှတ်ရနေသည်။ ဂေါ်ကီသည် လမ်းမတိုက်ပွဲတွေကြားထဲမှာ ပိတ်မိနေပြီး တိုက်ပွဲတွေ မြင်လာခဲ့ပြီး မှတ်တမ်းကို ကောက်ရေးခဲ့သည်။

“ကျွန်တော်သည် လမ်းမတိုက်ပွဲတွေကြားထဲမှ ယခု ပြန်ရောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ နီတိုလေစကီ ဘူတာရုံ၊ စမိုလင်းဈေးအနီးတစ်ဝိုက်တို့တွင် တိုက်ပွဲတွေ အပြင်းအထန် ဖြစ်ပွားနေကြ၏။ ပုလိပ်များနှင့် စစ်တပ်များသည် တဖြုတ်ဖြုတ်ကျဆုံးကာ လက်နက်တွေ ဆုံးနေကြ၏။ အလုပ်သမားများသည် တစ်လမ်းပြီးတစ်လမ်း၊ တစ်ပွဲပြီးတစ်ပွဲ အောင်နိုင်ကြ၏။ ဪ ကောင်းစွတကား . . . ”

“ဪ ကောင်းစွတကား” ဂေါ်ကီ ဥဒါန်းကျူးရင့်သလို ကျွန်တော်လည်း ဥဒါန်းကျူးရင့်လိုက်ချင်ပါသည်။ ကျွန်တော်သာမက အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတို့၏ အောင်ပွဲကို မြင်သူတိုင်း ကြက်သီးဖြန်းဖြန်းထအောင် ဥဒါန်းကျူးရင့်ကြလိမ့်မည် ထင်ပါသည်။

မော်စကိုတွင် ဘော်လ်ရှီဗစ်တွေက အောင်ပွဲတွေ တစ်ပွဲပြီးတစ်ပွဲ ခံနေသော်လည်း စိန်ပိတာစဘတ်ရှီ ဆိုဗီယက်အဖွဲ့များကို ခေါင်းဆောင်နေသော မင်ရှီဗစ်တွေက သစ္စာဖောက်နေကြသည်။ တော်လှန်ရေးအလံကို သေတ္တာထဲမှာ ခေါက်ထည့်ထားပြီး လက်ပိုက်ကြည့်နေကြလေသည်။ သို့ဖြင့် မော်စကိုပုန်ကန်မှုသည် တပ်ဦးကျွဲကာ အရေးနိမ့်သွားလေသည်။ ဘော်လ်ရှီဗစ်များနှင့် မင်ရှီဗစ်များသည် မော်စကို ပုန်ကန်မှုကို အကဲဖြတ်ရာတွင် ကွဲနေကြသည်။

မင်ရှီဗစ် ဂိုဏ်းခေါင်းဆောင် ပလက်ကနော့ဒ်က လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲကို ရှုံ့ချလိုက်ပြီး လီနင်က ဇာစနစ်ကို ပို၍ ပို၍ ကြီးမားသော လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲဖြင့် ဖြုတ်ချပစ်မှရမည်ဟု ထုတ်ဖော်လိုက်သည်။ လီနင်က မော်စကိုပုန်ကန်မှုကို စစ်တမ်းထုတ်ကာ သင်ခန်းစာတွေယူပြီး နောက်ထပ် တိုက်ပွဲများအတွက် ပြင်ရန် လှုံ့ဆော်လိုက်လေသည်။ မော်စကို ပုန်ကန်ထကြွမှုကာလ၏ တစ်လတစ်လ ရရှိသည့် နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံများသည် ‘ငြိမ်းချမ်းသော ဇာအုပ်စိုးမှု ကာလ တစ်နှစ်တစ်နှစ် ရသည့် အတွေ့အကြုံများနှင့် ညီသည်’ ဟု လီနင်က ရေးသားခဲ့လေသည်။ ထိုမျှမကပါ။ မော်စကို ပုန်ကန်ထကြွမှုသည် ၁၉၁၇ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၈ နေ့ရှင် တော်လှန်ရေးနှင့် ၁၉၁၇ ခု၊ အောက်တိုဘာ ပစ္စည်းမဲ့ တော်လှန်ရေးကြီးများအတွက် (Full Dress Rehearsal)

အဝတ်အစား အပြည့်အစုံဖြင့် ဇာတ်တိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း လီနင်က ဆိုလိုက် လေသည်။

“၁၉၀၅ ခု တော်လှန်ရေး နိမ့်သွားတဲ့နောက်မှာ အတိုက်အခံပါတီ တော်လှန်ရေးကို အမည်ခံထားတဲ့ ပါတီတွေဟာ ကြက်ပျောက်၊ ငှက်ပျောက် ပျောက်သွားကြပြီး တော်လှန်ရေးကို သစ္စာဖောက်သွားကြပါတယ်။ ဖောက်ပြန် ရေးသမားတွေကို ခူးထောက် အနှုံးပေးသွားကြပါတယ်။ တော်လှန်ရေးကို စွန့် ခွာသွားကြပါတယ်။ ဗော်လရှီဗစ် တစ်ပါတီထဲသာလျှင် တော်လှန်ရေးလမ်း ကြောင်းအတိုင်း မယိမ်းမယိုင် ချီတက်ခဲ့ပါတယ်။ အလုပ်သမား လူတန်းစား ပါတီ သစ္စာဖောက်များ ပိုလ်ခူးထောက်များရဲ့ အပြင်းအထန် တိုက်ခိုက်မှုကို ခံခဲ့ရပါတယ်။ ထရော့စကီဝါဒ သမားတွေနဲ့ အခြားအချောင်သမား အုပ်စုတွေ ကလည်း မတရားသင်း ကြေညာခြင်းခံထားရတဲ့ မှက်စိတ်ဝါဒပါတီတို့ အလုပ် သမား လူတန်းစားတွေရဲ့ ရှေ့မှာ သိက္ခာချဖို့ကို ကြိုးစားကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လီနင် ခေါင်းဆောင်တဲ့ ဗော်လရှီဗစ်ပါတီဟာ အနုပဋိလောမရုပ်ဝါဒ အဘိဓမ္မာ နဲ့ တော်လှန်ရေးသဘောတရား၊ တော်လှန်ရေးမူ၊ တော်လှန်ရေး အစဉ်အလာ တွေကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခဲ့ပြီး တော်လှန်ရေးအောင်လံကို ဆက်ပြီး လွှင့်ထူခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့သည် နံရံက ပြကွက်တွေ၊ ပြခင်းတွေကို လျှောက်ကြည့် လာကြသည်။ နံရံပေါ်တွင် စတိုလီပင်ဇီပုံကို ချိတ်ထားလေသည်။ စတိုလီပင် မှာ ဇာဘုရင်ဇီ၊ နန်းရင်းဝန် ဖြစ်၏။ တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုများနှင့် အလုပ်သမား လူတန်းစား လှုပ်ရှားမှုများကို ရက်စက်စွာ နှိမ်နင်းရာတွင် နာမည်ကြီးသူ ပေတည်း။

ပြတိုက်ထဲတွင် ၁၉၀၅ ခု တော်လှန်ရေးပြီးသည့်နောက် ပေါ်ပေါက် လာသော အလုပ်သမား သပိတ်ခေါင်းဆောင်များ၊ သပိတ်ပိုစတာများ၊ အလံ များ၊ စာရွက်စာတမ်းများကိုလည်း ပြသထားလေသည်။

“ဒါက ဗော်လရှီဗစ်ပါတီရဲ့ ကြွေးကြော်သံဖြစ်တဲ့ ပရာဗဒါသတင်းစာ ရဲ့ ပထမဆုံးထုတ်တဲ့ ကော်ပီသစ် ဖြစ်ပါတယ်”

စကားပြန်က မှန်သေတ္တာထဲမှာ ထည့်ထားသည့် ပရာဗဒါသတင်းစာ ကို ထောက်၍ ပြသည်။ ပရာဗဒါသတင်းစာသည် ၁၉၁၂ ခု၊ မေလ၊ ၅ ရက်နေ့

တွင် ပထမဆုံးအကြိမ် စိန့်ပီတာစဘတ်မြို့မှာ ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ပရာဗဒါ သတင်းစာကား ရုရှားတော်လှန်ရေးအတွက် ကြီးစွာသော အထောက်အကူ တစ်ခု ဖြစ်ပေ၏။ လီနင်သည် တော်လှန်ရေးကာလအတွင်း ပရာဗဒါသတင်းစာ တွင် ဆောင်းပါးပေါင်း ၂၅၀ ကျော်လောက် ရေးခဲ့သည်။ လီနင်၏ ဆောင်းပါး များသည် ပါတီ၏ လုပ်ငန်းနှင့် ပေါ်လစီတွင်လည်း လမ်းညွှန်များ ဖြစ်လာပေ ၏။ ပရာဗဒါသတင်းစာကြောင့် ပါတီနှင့် ပြည်သူများသည် နေ့စဉ် အဆက် အသွယ် ရလာ၏။ စက်ရုံရှိ အလုပ်သမား သတင်းထောက်များက စက်ရုံတွင်း အခြေအနေများကို ပရာဗဒါတွင် ရေးသားဖော်ပြကြသည်။ သို့ဖြင့် ပရာဗဒါ သည် အလုပ်သမားသတင်းစာ ဖြစ်လာလေသည်။ ပရာဗဒါသည် အချောင် သမားများကို လည်းကောင်း၊ အလုပ်သမား လူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုထဲ ရောက်နေ သော ဓနရှင် သူလျှိုများကို လည်းကောင်း ဖော်ထုတ်တိုက်ခိုက်ကာ အလုပ်သမား လူတန်းစားအား တော်လှန်သော မှတ်စံဝါဒကို သင်ကြားပေးလေသည်။ သည် လိုဖြင့် ပရာဗဒါသည် ကိုယ်ကျိုးမငဲ့သော တော်လှန်ရေးတပ်သားများကို မွေး ထုတ်ပေးခဲ့ပေ၏။

ဤအချိန်အတွင်းမှာ ပထမကမ္ဘာစစ်ပွဲကြီး ဖြစ်ပွားလာလေသည်။ နယ်ချဲ့ ကမ္ဘာစစ်ပွဲကြီးအတွင်းတွင် ဗော်လ်ရှီဗစ်များသည် အလုပ်သမား လူတန်းစားတို့ကိုပွဲတွေ့ကို ဆက်တိုက် ဆင်နွှဲလာကြလေသည်။ နယ်ချဲ့စစ်ပွဲကြီး ကြောင့် တော်လှန်ရေးသည် ရင့်မာလာလေသည်။ နယ်ချဲ့စနစ်၏ အခက်သည် အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ အချက်ဖြစ်လာသည်။ မှတ်စံတို့ လက်ထက်တုန်း က ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေးသည် ဝေးသေးသော်လည်း လီနင်၏ လက်ထက် တွင်မူ ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေးသည် လက်တစ်ကမ်းမှာ ရောက်လာလေသည်။ ကမ္ဘာ ဓနရှင်စနစ်သည် အမြင့်ဆုံးသော အသွင်ဖြစ်သည့် နယ်ချဲ့စနစ်အသွင် သို့ ကူးပြောင်းလာလေသည်။ နယ်ချဲ့စနစ်အဆင့်သို့ ကူးပြောင်းလာသဖြင့် ဓနရှင်အချင်းချင်း ပဋိပက္ခများသည် ပို၍ နက်ရှိုင်းလာသည်။ ကုန်လုပ်ကိရိယာ များသည် လက်တစ်ဆုပ်စာရှိသော လက်ဝါးကြီးအုပ် ဓနရှင်များ၏ လက်ထဲ တွင် ရောက်လာကြသည်ကိုမျှမက အစိုးရအာဏာသည်လည်း လက်ဝါးကြီးအုပ် ဓနရှင်များ၏ လက်သို့ ရောက်ရှိလာလေသည်။ အရင်းနှင့် အလုပ်၏ ပဋိပက္ခ၊ ဓနရှင်နှင့် ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစား၏ ပဋိပက္ခသည် ပို၍ ပြင်းထန်လာလေသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ခနရှင်နိုင်ငံအချင်းချင်း ပဋိပက္ခ၊ နယ်ချဲ့နိုင်ငံနှင့် လက်အောက်ခံနိုင်ငံ၏ ပဋိပက္ခတို့ကလည်း ပိုလို့ ပြင်းထန်လာသဖြင့် နယ်ချဲ့စနစ်သည် လူ့ဘောင် အတွင်းမှာ ရှိနေသော ပဋိပက္ခတွေကို စုပေးလိုက်သည်။ သည်လို ခနရှင်စနစ် ၏ ပဋိပက္ခတွေ ပြင်းထန်လာခြင်းသည် နယ်ချဲ့စနစ်၏ အသွင်သဏ္ဍာန် ဖြစ်သည်ဟု လီနင်က ဖွင့်ဆိုကာ နယ်ချဲ့စနစ်သည် သေပန်းပွင့်သော ခနရှင် ဖြစ်သည် ဟု ဆိုလိုက်လေသည်။

သို့ကလို နယ်ချဲ့စနစ်ကို ဆန်းစစ်ကြည့်ပြီးနောက် တော်လှန်ရေး သဘောတရားကို ထူထောင်လိုက်လေသည်။ ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးသည် အောက်ပါအချက်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံရမည်ဟု လီနင်က အဆိုပြုလိုက်လေသည်။

(၁) နယ်ချဲ့စနစ်သည် ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးအတွက် လိုအပ် သော ရုပ်အခြေအနေကို ဖန်တီးပေးသည်။ သို့ရာတွင် တော်လှန်ရေးသည် အလိုလို ဖြစ်မလာ။ နိုင်ငံခြားမှလည်း တင်သွင်း၍ မရ။ တော်လှန်ရေးသည် သက်ဆိုင်ရာ လူ့ဘောင်အတွင်းမှ တဖြည်းဖြည်း ရင့်ကျက် ရွှမ်းမင့်၍ လာသည်။ ပြည်သူများ၏ အထွေထွေနိုင်ငံရေး အကျပ်အတည်းကြီး မရှိဘဲ တော်လှန်ရေး လုပ်၍ မရ။ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးသည် အကျပ်အတည်းကြီးကို ဖန်တီးပေးလိုက်သည်။

(၂) တော်လှန်ရေးအတွက် အခြေခံ လက္ခဏာသုံးရပ်လိုသည်။ ပထမ အုပ်စိုးသော လူတန်းစားသည် ဆက်လက်အုပ်စိုးခြင်း မပြုနိုင်သော အခြေ အနေတွင် ရှိ ရမည်။ ဒုတိယ စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းကြောင့် လုပ်သားပြည်သူ များသည် ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ တွေ့နေရမည်။ တတိယ အုပ်စိုးသော လူတန်းစား၏ ပေါ်လစီကို မကျေမနပ် ဖြစ်နေရမည်။

(၃) ကောက်စက် ဝါဒသမားများ ယူဆသလို ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေး လုပ်ရန် ပြည်သူလူထု အများစုသည် ပစ္စည်းမဲ့တွေ ဖြစ်ရန် မလို။

(၄) အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုများသည် ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေး၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

(၅) ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးသည် ရှေ့တန်းအကျဆုံးသော အရင်း ရှင်နိုင်ငံတွင်းမှသာ ဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်။ ပဋိပက္ခတွေ ပြင်းထန်သော တိုင်းပြည် တော်လှန်ရေး အင်အားစုတွေ အဆင်သင့် ဖြစ်နေသော အရင်းရှင် တိုင်းပြည် တွင်လည်း ဖြစ်သည်။

(၆) အရင်းရှင် တိုင်းပြည်များတွင် စီးပွားရေးတိုးတက်မှု ဖြစ်ပေါ်မှုသည် မည်မျှ။ ထို့ကြောင့် ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးသည် တိုင်းပြည်အားလုံးတွင် တစ်ပြိုင်နက်တည်း အောင်ပွဲခံရေးသည် မဖြစ်နိုင်။ တိုင်းပြည်တစ်ပြည် သို့မဟုတ် အနည်းငယ်တွင်သာ ဖြစ်နိုင်သည်။

(၇) ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးပြီးလျှင် ပစ္စည်းခွဲ လူတန်းစားသည် အာဏာရှင်စနစ်မရှိဘဲ လူတန်းစား ဖျက်သိမ်းရေးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ ထူထောင် ရေး မဖြစ်နိုင်။ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒသို့ ကူးပြောင်းရေးသည် တိုင်းပြည်၏ စီးပွားရေး အခြေအနေ၊ လူတန်းစား ဆက်သွယ်မှုနှင့် သမိုင်းအစဉ်အလာများအရ တစ်ပြည် နှင့် တစ်ပြည် ပုံသဏ္ဍာန် တူညီခြင်း မရှိနိုင်။

(၈) ဓနရှင် တိုင်းပြည်တွေကြားထဲ ဆိုရှယ်လစ် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ပေါ်လာသည့်အတွက် ချေမှုန်းခံရမည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် လက်နက် ကိုင် ကာကွယ်ရေး လုပ်ရမည်။

သို့ကလို လီနင်က ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေး သဘောတရားကို ထူထောင် လိုက်လေသည်။ လီနင် နိမိတ်ဖတ်သလိုပင် နယ်ချဲ့စစ်ပွဲကြီးသည် ရုရှားပြည်တွင်း တော်လှန်ရေး အခြေအနေများကို ဖန်တီးခဲ့လေသည်။

နယ်ချဲ့စစ်ပွဲကြောင့် ရုရှားပြည်တွင် အမြောက်အမြား သေကုန်ကြ သည်။ တချို့နယ်တွေမှာ ငတ်ကုန်ကြသည်။ ဇာဘုရင်သည် စစ်စရိတ်အတွက် ဗြိတိသျှနှင့် ပြင်သစ်ထံမှ ရုဘယ် သန်းပေါင်း ၈,၀၀၀ ကို ချေးလိုက်ရသည်။ သို့ဖြင့် ရုရှားပြည်သည် ဗြိတိသျှနှင့် ပြင်သစ်ကို မှီခိုလာရကာ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေး ဆုံးရှုံးသည့် အန္တရာယ် ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ၁၉၁၅ ခုနှစ် တွင် လီနင်က 'စစ်တမ်းအချို့' ဆိုသော ဆောင်းပါးကိုရေးကာ လာမည့် တော်လှန်ရေးသည် အသွင်အားဖြင့် ဓနရှင် ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေး ဖြစ် သည်။ တော်လှန်ရေး၏ လုပ်ငန်းမှာ ဇာစနစ် ဖြုတ်ချရေးနှင့် မြေရှင်စနစ် အကြွင်းအကျန်များကို သုတ်သင်ရေး ဖြစ်သည်ဟု သရုပ်ခွဲလိုက်လေသည်။

၁၉၁၆ ခုနှစ်မှာ အလုပ်သမား သပိတ်ပေါင်း ၁,၅၀၀ ခန့် ပေါ်ပေါက် ခဲ့သည်။ သပိတ်များထဲတွင် အလုပ်သမား ၈,၀၀၀,၀၀၀ ပါဝင်သည်။ စစ်တပ် တွေက အာဏာဖိဆန်လာကြသည်။ အချို့က စစ်မြေပြင်က ထွက်ပြေးလာကြ သည်။ လယ်သမားတွေက မြေရှင်များ၏ ကောက်ပဲသီးနှံတွေကို သိမ်းယူလာ

ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရုရှားဇာဘုရင်သည် မအုပ်ချုပ်နိုင်တော့ဘဲ လွတ်တော် ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီး စစ်အာဏာရှင်တစ်ဦးကို ခန့်အပ်၍ အာဏာလွှဲလိုက်လေ သည်။ ဇန်နဝါရီလတွင် အလုပ်သမား ၂၅,၀၀၀ သပိတ်မှောက်ပြီး ဖေဖော်ဝါရီ လတွင် ၄၀၀,၀၀၀ သပိတ်မှောက်ကြလေသည်။

ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၁၇ ရက်နေ့မှာ ပြုတီကော့အလုပ်ရုံ အလုပ်သမား တွေ သပိတ်မှောက်လာကြပြီး စီတန်းလှည့်လည်ပွဲ လုပ်လေသည်။ တခြားစက်ရုံ က အလုပ်သမားတွေကလည်း ရောနှော၍ ပါလာကြသည်။ သို့ဖြင့် အလုပ် သမားများနှင့် ပုလိပ်များ အဓိကရုဏ်း ဖြစ်ပွားလာလေသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ဘော်လ်ရှီဗစ်ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင်မှုဖြင့် အလုပ်သမားများက ကိုယ်တိုင်လက်နက်ကိုင်၍ တိုက်လာကြလေသည်။ နောက်တစ်နေ့တွင် စိန့်ပီတာစဘတ်ကို သိမ်းပိုက်ပြီးသလောက် ဖြစ်နေသည်။ ဘော်လ်ရှီဗစ်များက သိမ်းပိုက်ပြီးသော နေရာများတွင် ဆိုဗီယက်များဖွဲ့ကာ ယာယီတော်လှန်ရေး အစိုးရဖွဲ့ရန် ကြွေးကြော်လိုက်လေသည်။ သို့ဖြင့် တစ်ပြည်လုံးတွင် လက်နက် ကိုင် တော်လှန်ရေးကြီး ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ သည်လို ရုတ်ရုတ်သဲသဲ ကာလတွင် ဓနရှင် အာဏာရှင်စနစ်ကို ကိုယ်စားပြုသော ဒူးမား ယာယီအစိုးရ အဖွဲ့တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ ဓနရှင် ယာယီအစိုးရအဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက် မှာ အာဏာသိမ်းရန်မဟုတ်ဘဲ ဇာဘုရင်နှင့် စေ့စပ်ရန် ဖြစ်သည်။ ဇာဘုရင်အား နန်းစွန့်ကြောင်း ကြေညာ၍ သားတော်ကို အာဏာလွှဲပေးအောင် တောင်းဆို ရန် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မအောင်မြင်ပါ။ ထို့ကြောင့် စစ်ပြိုင်ပေါ်နေသော ဆိုဗီယက်များ၏ ယာယီတော်လှန်ရေး ကော်မတီများနှင့် စေ့စပ်ရန် ကမ်းလှမ်း လာလေသည်။ စိန့်ပီတာစဘတ် တော်လှန်ရေး ကော်မတီတွင် မင်ရှီဗစ်တွေ ကြီးစိုးနေကြလေသည်။ ကော်မတီက ဓနရှင်အစိုးရကို ထောက်ခံလိုက်လေ သည်။ ဓနရှင် ကိုယ်စားလှယ်ကြီး ကရင်စကီလည်း အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပါလာလေ တော့သည်။

သို့ဖြင့် ၁၉၁၇ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီ တော်လှန်ရေးအပြီးတွင် ရုရှားပြည်တွင် အာဏာနှစ်ရပ် ပေါ်လာလေသည်။ ကရင်စကီ ယာယီအစိုးရအာဏာနှင့် ဆိုဗီယက် အာဏာတို့ပေတည်း။

ဘော်လ်ရှီဗစ်တွေက ဇာဘုရင်ကို ဦးတည်တိုက်ခိုက်နေတုန်းမှာ

နေရီဇာအုပ်တိုက်

မင်ရှီဗစ်များသည် ပြည်သူ့အောင်ပွဲများကို အမိအရ အခွင့်ကောင်း ယူလိုက်ကြပြီး တော်လှန်ရေး လှိုင်းစီးကာ အာဏာကို အချောင်ရသွားကြလေသည်။ ကရင်စကီ ဓနရှင်အစိုးရသည် ဇာဘုရင်ချုပ်ခဲ့သော စာချုပ်တွေဆက်၍ အသိအမှတ်ပြုကာ ကမ္ဘာစစ်ကြီးကို ဆက်တိုက်နေသည်။ သူ့ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကမ္ဘာစစ်ကို တိုက်ရင်း ရုရှားပြည်တွင် စစ်ပြိုင်ပေါ်နေသော ဆိုဗီယက်အာဏာကို ချေမှုန်းသွားရန် ဖြစ်လေသည်။

“ဟောဒါက လီနင်ရဲ့ (ဧပြီစစ်တမ်း) လက်ရေးမူ ဖြစ်ပါတယ်”

စကားပြန်က မှန်သေတ္တာထဲက လက်ရေးမူများကို ညွှန်ပြသည်။ လက်ရေးများမှာ အသေးသေး အစိတ်စိတ်ကလေးတွေ ဖြစ်၏။ ဖျက်ရာ၊ ခြစ်ရာ တွေ ပြည့်နေလေသည်။

လီနင်က (ဧပြီစစ်တမ်း) တွင် တော်လှန်ရေး အဆင့်သစ်အတွက် ပါတီ၏ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ရပ်တည်မှုကို ညွှန်ပြထားလေသည်။ တော်လှန်ရေး တစ်ခုသည် ဘယ်လူတန်းစားကို ဦးတည်တိုက်သလဲ၊ ဘယ်လူတန်းစားသည် အာဏာကို သိမ်းပိုက်ထားသလဲ၊ သည်အချက်များမှာ တော်လှန်ရေး၏ လက္ခဏာကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် အရေးကြီးသော အချက်များ ဖြစ်သည်ဟု ဧပြီစစ်တမ်းတွင် ဖော်ပြထားလေသည်။ ဖေဖော်ဝါရီ တော်လှန်ရေးအပြီးတွင် ရုရှားပြည်မှာ အာဏာစက်နှစ်ရပ် ပေါ်နေသည်။ ဓနရှင်အာဏာနှင့် ဆိုဗီယက်အာဏာ ဖြစ်၏။ သည်အာဏာနှစ်ရပ်သည် ကြာကြာစင်ပြိုင်မပေါ်နိုင်။ တစ်ခုခုတော့ ဖြစ်ရမည်ဟု ဖော်ပြကာ ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးကို ကူးပြောင်းရန် ညွှန်ပြထားလေသည်။

ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေး၏ မောင်းနှင်ရေး အင်အားစုများမှာ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားနှင့် အဆင်းရဲဆုံး လယ်သမားများ ဖြစ်သည်ဟုလည်း လီနင်က ဧပြီစစ်တမ်းမှာ ဖော်ပြထား၏။ အလယ်အလတ်တန်းစား လယ်သမားမှာ နှစ်ဘက်ခွဲ ဖြစ်သည်။ လုပ်သားတစ်ဦးအနေဖြင့် အလတ်တန်းစား လယ်သမားသည် ဆင်းရဲသော လယ်သမားဘက်သို့ ယိမ်း၏။ သို့ရာတွင် လယ်ပိုင်သူအဖြစ်နှင့်မူ ကုလတ်များဘက်သို့ ယိမ်းလေသည်။ ထို့ကြောင့် အလယ်အလတ်တန်းစား လယ်သမားသည် တွေဝေယိမ်းယိုင်သည်ဟု လီနင်က ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့လေသည်။

ကျွန်တော်သည် ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ကို လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။ ကျောင်းသူလေးတွေသည် တော်လှန်ရေးသမိုင်းကို စိတ်ဝင်စားစွာ နားထောင်နေကြသည်။ စုပေါင်းလယ်ယာ လယ်သမားကြီးတွေကလည်း တအံ့တဩ နားထောင်နေကြ၏။

“ဒါကတော့ အောက်တိုဘာ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးကြီး ဆင်နွှဲဖို့အတွက် ဆုံးဖြတ်လိုက်တဲ့ ဗဟိုကော်မတီရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်ပါတယ်”

အမျိုးသမီးက မှန်သေတ္တာထဲက စာရွက်တွေကို ကြိမ်တုတ်ဖြင့် ထောက် ပြပါသည်။ သည်ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ လီနင် ရေးဆွဲ၍ တင်ပြသော ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်ပေ၏။ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဇီနိုဝိနှင့် ကာမင်နိုဖ်တို့က ကန့်ကွက်ကြသည်။ ကန့်ကွက်ရုံမျှမကပါ။ သူတို့နှစ်ယောက်သည် ပါတီဗဟိုကော်မတီ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် နှင့် သဘောကွဲလွဲကြောင်းကို အပြင်သို့ ထုတ်၍ လည်း ကြေညာလိုက်လေသည်။ သို့ဖြင့် ကရင်စကီအစိုးရအား သတင်းပေးလိုက်လေသည်။

ကရင်စကီအစိုးရသည် စစ်မြေပြင်မှ စစ်တပ်တွေကို ပြန်ခေါ်လိုက်လေသည်။ စိန့်ပီတာစဘတ် တစ်မြို့လုံးကိုလည်း မြင်းတပ်တွေ အပြည့်ချထားလေသည်။ ဗဟိုကော်မတီသည် တော်လှန်ရေးကို သတ်မှတ်ထားသည့် ရက်ထက် စော၍ စတင် လိုက်လေသည်။ မြို့အဝင်ဂိတ်များက ပိတ်ထားလျက် ရှိသည်။ တစ်ညအတွင်းမှာ အစိုးရဌာနများကို သိမ်းလိုက်ပြီး ကရင်စကီအစိုးရ ယာယီရုံး စိုက်ထားသည့် ဟေမန္တနန်းတော်ကို ဝိုင်းထားလိုက်ကြသည်။ ရေတပ်များနှင့် စိန့်ပီတာစဘတ် မြို့စောင့်တပ်များလည်း တော်လှန်ရေးဘက်သို့ ကူးပြောင်းလာကြ သည်။ စိန့်ပီတာစဘတ် တစ်မြို့လုံး တော်လှန်ရေးလက်ထဲသို့ ရောက်နေပြီ ဖြစ်သော်လည်း ဟေမန္တနန်းတော်ကို သိမ်း၍မရဘဲ ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ဟေမန္တနန်းတော်ကို ‘မုန်တိုင်းတိုက်ပွဲ’ ဆင်ရန် လီနင်က ညွှန်ကြားလိုက်လေသည်။

“ဟေမန္တနန်းတော်သိမ်းပွဲကို (မုန်တိုင်းတိုက်ပွဲ) လို့ ခေါ်ပါတယ်”

စကားပြန်က ကျွန်တော်တို့ကို လှည့်ပြောကာ နံရံတစ်ခုဆီသို့ ခေါ်သွားပြီး ကန့်လန့်ကာ အစိမ်းကြီးကိုဖွင့်ကာ မီးဖွင့်လိုက်သည်။ စောစောကလို ရုပ်သေပြထားသည်။

စိန့်ပီတာစဘတ်ရှီ ဟေမန္တနန်းတော်ကို တော်လှန်ရေးတပ်တွေက ဝိုင်းထားသည်။ နီဗာမြစ်ထဲတွင် ကျောက်ချထားသည့် အော်ရိုရာ စစ်သင်္ဘောက ဟေမန္တနန်းတော်ကို မီးမောင်းကြီးဖြင့် လှမ်းထိုးထားသည်။ အလင်းအမှောင် ပေးထားပုံမှာ များစွာ သဘာဝကျလှပေ၏။

“အော်ရိုရာသင်္ဘောရဲ့ ပုံပေါ့”

လမ်းညွှန်အမျိုးသမီးက မှန်သေတ္တာထဲတွင် ထည့်ထားသည့် အော်ရို ရာ ဖျက်သင်္ဘောပုံစံကလေးကို ညွှန်ပြ၏။

အော်ရိုရာသင်္ဘောသည် အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေးတွင် အရေး ကြီးသောအခန်းက ပါဝင်ခဲ့၏။ ဟေမန္တနန်းတော်ကို ဝိုင်းထားသော တပ်များ သည် နန်းတော်ကို ဝင်သိမ်းရန် အချက်ပေးမည့် အချိန်ကို စောင့်နေကြသည်။ သည်လိုနေတုန်းမှာ အော်ရိုရာသင်္ဘောက အမြောက်တစ်ချက် ပစ်ဖောက်လိုက် လေသည်။ တော်လှန်ရေးကြီးကို မွေးဖွားပေးလိုက်သည့် အမြောက်သံ ဖြစ်လေ သည်။ ရာဇဝင်တွင်သည့် အမြောက်သံပေတည်း။

သည်အမြောက်သံဖြင့် အချက်ပေးလိုက်သည်နှင့် ဟေမန္တနန်းတော် ကို မှန်တိုင်းတိုက်သလို အသေခံကာ အတင်းဝင်သိမ်းကြသည်။ သို့ဖြင့် အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေးကြီး အောင်ပွဲခံကာ ပထမဆုံးသော ဆိုရှယ်လစ် နိုင်ငံကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

လီနင် ပြောခဲ့သလိုပင် ၁၉၀၅ ခုနှစ် တော်လှန်ရေးသည် အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေးကြီးအတွက် ‘အဝတ်အစား အပြည့်အစုံဖြင့် ဇာတ်တိုက်ခြင်း’ ဖြစ်ပါသည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးသည် တော်လှန်ရေးအတွက် ဩဇာကောင်း သော ဇာတ်ခုံမန်နေဂျာကြီး ဖြစ်ပါသည်။ အဝတ်အစား အပြည့်အစုံဖြင့် ဇာတ် တိုက်ခြင်းမရှိလျှင် လည်းကောင်း၊ ဩဇာကောင်းသော ဇာတ်ခုံမန်နေဂျာ မရှိလျှင် လည်းကောင်း ဘယ်ဇာတ်မှ ကောင်းမွန်စွာ ကပြနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

တော်လှန်ရေး ပြတိုက်ထဲမှာ တစ်လျှောက်လျှောက် လုပ်နေကြသည် မှာ ခြေထောက်တွေ ညောင်းကာ တောင့်တင်းလာမိကြပါသည်။ အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေးပြီးသည့် နောက်တစ်နေ့ထိ အခန်းတွေကို ကြည့်ချိန်မရတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ပြတိုက်များကို ကျေးဇူးစကားဆိုကာ ထွက်လာခဲ့ကြပါသည်။ ညနေ ၅ နာရီကျော်ကျော်လောက် ရှိပြီဖြစ်သဖြင့် ဟိုတယ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြသည်။

ဟိုတယ်တွင် ခဏနားပြီး ၆ နာရီခွဲတွင် ဘဲလေးသို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ဘဲလေးဇာတ်ရုံမှာ ဟိုတယ်နှင့် တော်တော်ဝေးပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကားသည် ကွန်ဆိုဗိုစကားယား လမ်းမကြီးတစ်လျှောက် မောင်းလာခဲ့သည်။ လမ်းမပေါ်မှာ လူတွေ ရှုပ်ရှက်ခတ်နေသည်။ ထရော်လီကြီးတွေ လမ်းဆုံမှာ ဖြတ်သွားတိုင်း အပေါ်က လျှပ်စစ်ကြိုးတွေမှာ မီးတွေ ဝင်းခနဲပွင့် သွားသည်။

ပြဇာတ်ရုံထဲမှာ လူတွေတော်တော် ရောက်နေပါပြီ။ ဇာတ်ရုံရောက် တော့ မစ္စတာ အော်လ်မင်းတို့ ဇနီးမောင်နှံ၊ ဂါနာဝန်ကြီးချုပ်ကတော် မစ္စက် ဂျာဂန်၊ ပီးရူးမှ ပါမောက္ခ အဘွားကြီး၊ အမေရိကန် လင်မယားစသော ကျွန်တော် တို့လို ကိုယ်စားလှယ်တွေကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။

ကျွန်တော်ကား ဘဲလေးကို ပထမဆုံး ကြည့်ဖူးခြင်း ဖြစ်၏။ သို့မို့ ကြောင့် ဇာတ်စင်အခင်းအကျင်း၊ အလင်းရောင်ပေးပုံ စသည်တို့ကို သတိထား ကြည့်နေမိသည်။ ဘဲလေးမှာ မော်စကို ဘဲလေးအဖွဲ့ မဟုတ်ပါ။ လီနင်ဂရက် ဘဲလေးအဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ အနားတွင် ယူနီဖောင်းအပြည့်ဝတ်၍ ကြည့်နေသော ဂျင်နရယ်ကြီးတွေကို သတိထားမိသည်။ အချို့ဂျင်နရယ်ကြီး တွေမှာ ခေါင်းဖြူနေကြလေသည်။ အပျိုမကလေးတွေကိုလည်း အများအပြား တွေ့ရသည်။

ဘဲလေးမှာ ဇာတ်လမ်းတိုကလေးများ ဖြစ်သည်။ ပထမဆုံး ပြဇာတ် မှာ 'သင်္ဘောဖျက်ခန်း' ဆိုသော ပြဇာတ် ဖြစ်သည်။ သင်္ဘောဖျက်သဖြင့် ပင်လယ်ကြီးတွင် သစ်သားစကလေးတစ်ခုကို တွယ်လိုက်လာရသော လူ တစ်ယောက်ကို မြင်ရလေသည်။ ပင်လယ်လှိုင်းကြီးတွေ ထနေပုံ၊ ကောင်းကင် ကြီး မှိုင်းနေပုံ၊ အဝေးကြီးတွင် မော့နေရာက ကမ်းနှင့် တဖြည်းဖြည်း နီးလာပုံကို ပြရာမှာ သဘာဝကျလှပါသည်။ မီးပေးပုံနှင့် အခင်းအကျင်းပြပုံမှာ အံ့ဩဖွယ် ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်းလေးတစ်ကျွန်းပေါ်မှာ ဘုရင့်သမီးနှင့် တွေ့၊ ချစ်ကြ ကြိုက် ကြ၊ နောက် ကဲ့သွားကြသော ဇာတ်လမ်း ဖြစ်၏။ တစ်ထောင့်တစ်ည ပုံပြင်ထဲက ဇာတ်လမ်းတစ်ခု ဖြစ်လေသည်။

ဇာတ်လမ်းတစ်ခုပြီး၍ အနားပေးလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် တို့ အပြင်သို့ ထွက်လာကြသည်။ အပြင်အပေါ်ထပ် ဧည့်ခန်းဆောင်ကြီး သက်သက် ရှိလေသည်။ မီးပဒေသာတွေ ထွန်းကာ ကြမ်းပြင်တွေမှာ ပြောင်လက်နေသည်။

သည်အပေါ်ထပ်တွင် အပျိုမကလေးတွေ၊ စုံတွဲတွေ၊ လူပျိုတွေ စီတန်းပြီး ဝိုင်းကြီးပတ်ပတ်လျှောက်နေကြသည်။ အညောင်ပြေအညာပြေ လျှောက်သောအခန်းဖြစ်၏။

ကျွန်တော်တို့သည် ဝိုင်းကြီးပတ်ပတ် လျှောက်နေကြသော အခန်းထဲမှာ ဝင်ရပ်လိုက်ပြီး လမ်းလျှောက်နေကြသည်။ လမ်းလျှောက်ရင်း ဆိုဗီယက်ပြည်သူများ၏ ဆင်ယင်ထုံးစံပုံစံ အဆင့်အတန်းကို လေ့လာကြသည်။ သူတို့ဆင်ယင်ထုံးစံပုံစံ ကြည့်၍ လူနေမှုအဆင့်အတန်းကို အကဲခတ်နိုင်ပေ၏။

“လူနေမှုအဆင့်အတန်း သိပ်မြင့်နေပြီး အမေရိကန်ကို မကြာခင်ကျော်မှာပဲ . . .”

ဒဂုန်တာရာက မှတ်ချက်ချလေသည်။ သူသည် ဆိုဗီယက်ယူနီယံသို့ ရောက်ဖူးသူဖြစ်၍ ယခင်နှင့် ယခုကြား တိုးတက်ပုံများကို နှိုင်းယှဉ်ပြနေလေသည်။

ကျွန်တော်ကား သည်တစ်ကြိမ်သာ ရောက်ဖူးပါသေးသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းသည် ကျွန်တော်တို့ ထင်သည်ထက်ပင် တိုးတက်နေလေသည်။ သည်တော့မှ အရင်းရှင် သတင်းစာဆရာများက သက်သက် မလိုတမာ ရေးကြသည်ကို ပိုလို့ သိလာရလေသည်။ နာမည်ကျော် အမေရိကန် သတင်းစာဆရာ ဂျွန်ဂန်သာက (Inside Russia Today) ဆိုသော စာအုပ်တွင် မလိုတမာ ရေးထားပုံများကို အမှတ်ရလာလေသည်။ ဂျွန်ဂန်သာက ရုရှားအဝတ်အစားများသည် ပုံပန်းမကျ အတတ ဟု ဆိုခဲ့သည်။ သည်လောက်ရေးလျှင် တော်ပါသေးသည်။ လူမျိုးတစ်မျိုး၏ ပသာဒသည် တူချင်မှ တူပါလိမ့်မည်။ ဂျွန်ဂန်သာသည် သည်လို ထင်မြင်ချက်မျိုးကို လွတ်လပ်စွာ ရေးနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဂျွန်ဂန်သာသည် သည်တွင် မရပ်ပါ။

သူက . . . “ရုရှားပြည်တစ်ပြည်လုံး ဖိနပ်ကို ငမ်းငမ်းတက် မက်မောကြ၏။ မာရီလင်မွန်နိုး ကိုယ်တုံးလုံးချွတ်၍ ဖိနပ်စီးလျှောက်လာလျှင် မော်စကိုတစ်မြို့လုံး ဖိနပ်ကို အရင် ဂရုစိုက်ကြပေလိမ့်မည်” ဟု ရေးလိုက်လေသည်။ သည်အရေးအသားမှာ အမနာပ ရေးခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။ ဂျွန်ဂန်သာသည် ဆိုဗီယက်ယူနီယံကို ကြည့်မြင်ရာတွင် အရင်းရှင် မလိုမုန်းထားစိတ်ဖြင့် ကြည့်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။ သူသည် သည်စာအုပ်ကို ၁၉၅၈ ခုနှစ်ကမှ ရေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်သည် ကွာခြားသည်ဆိုပြီး ဂျွန်ဂန်သာ ပြောသလို

ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ဟုတ်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပေ။

ကျွန်တော်သည် ဂျွန်ဂန်သာ၏ ရေးသားချက်နှင့် ကျွန်တော် မြင်နေရသော မြင်ကွင်းကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မိသည်။ အကွာကြီး ကွာလှပါသည်။ သည်လိုပိုင်းကြီးပတ်ပတ်လျှောက်၍ တွေးတောရင်း ငေးမောရင်း အချိန်စေ့သွားသောကြောင့် ဇာတ်ရုံထဲသို့ ပြန်ဝင်ခဲ့ကြလေသည်။

ဒုတိယဘဲလေးမှာ ချိုက်ကော်စကီ၏ ဘဲလေး ဖြစ်ပါသည်။ ချိုက်ကော့စကီ ဘဲလေးပြီးလျှင် အားလပ်ချိန်ပေးပြန်သည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း အထက်ထပ်သို့တက်၍ ပိုင်းကြီးပတ် လျှောက်ကြပြန်ပါသည်။ တတိယဘဲလေးမှာ ဂျာမန် ဂီတဆရာကြီး စထရော့စ်၏ ဗိယင်နာ ဆိုသော ဘဲလေး ဖြစ်ပါသည်။ မီးပေးပုံ၊ နောက်ခံ ခင်းကျင်းထားပုံများ များစွာ သဘာဝကျလှပါသည်။

ဘဲလေးပြီးတော့ ဟိုတယ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကာ အောက်ထပ် ထမင်းစားခန်းထဲမှာ ညစာ စားကြလေသည်။ အောက်ထပ် ထမင်းစားခန်းမှာ ကပွဲတွေ တခြံမြဲခြံနှင့် ရှိပေ၏။

(၁၄)

နံနက်စာ စားပြီးနောက် ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီနှင့် တွေ့ဆုံရန် ချိန်းထားသဖြင့် ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီရုံးထဲသို့ ထွက်လာခဲ့လေသည်။ ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီရုံးမှာ ကျွန်တော်တို့တည်းသည့် ဟိုတယ်ဘူဒါပက်မှ မော်တော်ကားဖြင့် မိနစ် ၂၀ လောက် သွားရပေ၏။ မော်စကိုတွင် မော်တော်ကားများ ဟွန်းတီးလေတီးထ မရှိသည်ကို ကျွန်တော် သတိထားမိ လေသည်။ ကားတွေ ဘယ်လောက် အမြန်မောင်းမောင်း ဟွန်းမတီးကြပါ။ လမ်းတွေက ကျယ်သဖြင့် တိုက်ခိုက်မှု သိပ်မစိုးရိမ်ရသောကြောင့် မတီးလေသလား ဟု တွေးမိပေသည်။

ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီရုံးမှာ တော်တော်ကြီးလေသည်။ ကျွန်တော်တို့အား လေ့ခါးဝတွင် အမှိုးသမီးကလေး မာရီက ဆီးကြိုသဖြင့် အပေါ်ထပ်သို့ တက်လာခဲ့လေသည်။ ရုံးခန်းတွေရှေ့က ဖြတ်လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။ ကိုယ့်အခန်းတွင် အလုပ်လုပ်နေကြသော ရုံးသားများကို တစေ့တစောင်း လှမ်းမြင်လိုက်ရသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

တော်တော်သွားမိတော့မှ ခန်းမကြီးတစ်ခုထဲသို့ ရောက်လေသည်။ အထဲတွင် ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီ သဘာပတိ အဖွဲ့ဝင်များ ရောက်နေကြပေပြီ။ သဘာပတိ အဖွဲ့ဝင်တွေထဲမှာ ကျွန်တော် သိသူတွေလည်း ပါလေသည်။ ဥပမာ-ကဗျာဆရာကြီး တီခေါ်နေ့ဒုဗ်ကို ကျွန်တော် ကောင်းကောင်းကြီး မှတ်မိလေသည်။ တီခေါ်နေ့ဒုဗ်မှာ အသက် ၆၀ ကျော်၊ ကိုယ်ကာယ ကြံ့ကြံ့ ခိုင်ခိုင်နှင့် ဖြစ်၍ အစဉ်ပြုံးချိုသော မျက်နှာထား ရှိလေသည်။ မျက်ခုံးမွှေး၊ ဆံပင်မွှေးတို့မှာ ငွေရောင် တောက်နေ ကြသည်။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း အား ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေး ဆုလာပေးစဉ် က သူ့ကိုယ်တိုင် လာပေးခြင်း ဖြစ်၏။ နောက်တစ်ယောက်မှာ ဆရာကြီး မစ္စတာ ကိုနီချက် ဖြစ်သည်။ သူ၏ 'နီပါး မြစ်ကမ်းနဖူး' ဆိုသော စာအုပ်ကို ကျွန်တော် ဖတ်ဖူးသဖြင့် သူ့ကို ကောင်းကောင်း သိခြင်း ဖြစ်သည်။ စတော့ဟုမ်း ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်း ရေးကောင်စီတွင် ဆိုဗီယက် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ကိုလည်း သူ ခေါင်းဆောင်၍ တက်လာခြင်း ဖြစ်ပေ၏။ နောက်တစ်ယောက်က ကား စာရေးဆရာကြီး ဘောရစ်ပိုလီဗိုင်း ဖြစ်သည်။ ပိုလီဗိုင်းကိုလည်း သူ၏ 'တကယ့် လူတစ်ယောက်၏ ဇာတ်လမ်း' ဆိုသော ဝတ္ထုကို ဖတ်ဖူးရာက သိကျွမ်းနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အခြား သုံးလေးယောက်ကို တော့ ကျွန်တော် ကောင်းကောင်း မသိပါ။ ဧည့်ခန်းထဲတွင် ချစ်ကြည်ရေး ဂေဟာမှ မဒမ်ကိုစီနားကိုလည်း တွေ့ရလေသည်။

ဆိုဗီယက် စာရေးဆရာကြီး ကိုနီချက်က ကျွန်တော်တို့အား နှုတ်ဆက် စကားပြောကြားပြီး ကျွန်တော်တို့က မြန်မာနိုင်ငံ ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေး လှုပ်ရှားမှု သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်နှင့် ယခုနှစ်တွင် ကျင်းပရန် ရည်ရွယ်ထားသည့် မြန်မာနိုင်ငံ ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဖရင့်တွင် တင်သွင်းဆွေးနွေးမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို တင်ပြကြလေသည်။ ဆွေးနွေးပွဲအပြီးတွင် မဒမ်ကိုစီနားက ကျွန်တော်တို့ အား ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာ၏ ဧည့်သည်များအဖြစ် ဆက်လက် နေထိုင်ရန် ဖိတ်ကြား ပါသည်။ ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီကိုလည်း ခွင့်တောင်းပါသည်။

ကျွန်တော်တို့နှင့် ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီဝင်များ စကား စမြည် ပြောနေကြပြီး ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီက ကျွန်တော်တို့ကို လက်ဆောင်များ ပေးလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကား ရုတ်တရက် ထွက်လာရသူ များဖြစ်သဖြင့် ဘာလက်ဆောင်မှ ပါမလာကြပါ။

ဆိုဝီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီရုံးတွင် သည်လိုဖြင့် တစ်မနက် အချိန်ကုန်သွားသဖြင့် ဟိုတယ်သို့ ပြန်၍ နေ့လယ်စာ စားကာ အနားယူကြလေသည်။ ကျွန်တော်သည် အောက်ထပ်တွင် တွေ့သော ဗြိတိသျှ ကွန်မြူနစ်ပါတီ သတင်းစာ၊ ဒေလီဝါကားသတင်းစာတွေကို ဝယ်လာကာ အခန်းထဲမှာ ထိုင်ဖတ်နေလိုက်လေသည်။ ဒဂုန်တာရာမှာ ပန်းဟေဝန်ကို စန္ဒရားဖြင့် တီးနေလေသည်။ မှန်တွေ အလုံပိတ်ထားသဖြင့် စန္ဒရားသံသည် ဟိန်းကာ ဆွတ်ပျံ့ဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။

ခေတ္တနားပြီး ၃ နာရီ ထိုးသဖြင့် ကုတ်အင်္ကျီတွေ ဝတ်ကာ အောက်ထပ်သို့ ဆင်းခဲ့ကြပြန်သည်။ စကားပြန် အဲလက္ကန်ကို အဆင်သင့် တွေ့ရ၏။

ညနေပိုင်းတွင် လီနှင့် ပိဋကတ်တိုက်ကို သွားကြည့်ရန် အစီအစဉ် ရှိလေသည်။ လီနှင့် ပိဋကတ်တိုက်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ်နှင့် သိပ်မဝေးလှပါ။ ဘော်လရွှင်းဇာတ်ရုံကို လွန်ပြီး ၅ မိနစ်လောက် ကောက်မောင်းလိုက်ရုံဖြင့် ရောက်သွားပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ကားသည် လီနှင့် ပိဋကတ်တိုက်ရှေ့မှာ ထိုးရပ် လိုက်လေသည်။ ကျွန်တော်သည် မော်တော်ကားပေါ်မှဆင်းကာ လီနှင့် ပိဋကတ်တိုက်ကြီးကို ရပ်ကြည့်နေမိလေသည်။ ပုဆိုးတစ်ပတ်စာလောက်ရှိသော ကျောက်ဖြူတိုင်လုံးတွေနှင့် ရှေးဟောင်း ခေါမဆန်ဆန် ဆောက်ထားသော အဆောက်အအုံကြီး ဖြစ်လေသည်။ မျက်နှာစာအပြည့် လှေကားထစ်တွေ ခင်းထားလေသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ကျောက်လှေကားထစ်များကို တစ်ထစ်ပြီး တစ်ထစ် တက်လာခဲ့ကာ ကျောက်ဖြူ ပေါင်းကူးကြီးအောက်က ဖြတ်၍ ဝင်လာခဲ့ကြပါသည်။

ပိဋကတ်တိုက်၏ ပရဂုဏ်ထဲသို့ ရောက်သွားသည်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သည် အပြောင်းလဲကြီး ပြောင်းလဲသွားသည်ဟု ထင်လိုက်ရသည်။ မော်တော်ကားသံ၊ ဓာတ်ရထားသံတွေကို မကြားရတော့ဘဲ တိတ်ဆိတ်နေလေသည်။ မြို့လယ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း ပိဋကတ်တိုက်ထဲမှာ ငြိမ်သက်နေသည်။ ပိဋကတ်တိုက်ရှေ့ရှိ ကွက်လပ်ထဲတွင် ခိုကလေးတွေက တစ်စီ ညည်းလာကာ ဂျုံစေ့များကို ကောက်စားနေကြသည်။ တောင်ပံသံ တဖျတ်ဖျပ်ပေးရင်း၊ တစ်စီ ညည်းရင်း အစာစားနေကြသော ခိုကလေးတွေကြားထဲက ကျွန်တော်တို့ ဖြတ်လျှောက်

သွားကြသည်။ ကွက်လပ်ထဲ၌ နှင်းခဲများမှာ ကျွန်တော်တို့ ဖိနပ်အောက်တွင် တကျိကျိ မြည်နေကြသည်။ စာအုပ်ထူကြီးတွေ ပိုက်ကာ တိတ်ဆိတ်စွာ လျှောက်လာကြသူများကိုလည်း တွေ့ရသည်။

တက္ကသိုလ် ပရိဝုဏ်တစ်ခုအတွင်းမှာ ရောက်နေရသလိုလို၊ ဘုရား ပရဝုဏ်အတွင်းမှာ ရောက်နေရသလိုလို ရိပ်ငြိမ်ချမ်းမြေ့မှုကို ခံစားရပေ၏။

ရင်ပြင်ကြီးကို ဖြတ်လျှောက်လာခဲ့ကြလေသည်။ ပိဋကတ်တိုက်ထဲသို့ ဝင်လာခဲ့ကြလေသည်။ ပိဋကတ်တိုက်ထဲမှာ လူတွေ ပြည့်နေလေသည်။ စာဖတ်ရန် လာသူ၊ ကျွန်တော်တို့လို စာကြည့်တိုက်ကို လာကြည့်သူ စသဖြင့် စုံလှပါသည်။ (Cloak Room) ခေါ်သော ဝတ်ရုံထားခန်းတွင် ဝတ်ရုံကြီးတွေ ချိတ်ထားသည်မှာ ပြည့်နှက်နေလေသည်။

စကားပြန်က ကျွန်တော်တို့ကို လမ်းညွှန်သူနှင့် မိတ်ဆက်ပေးလေသည်။ လီနင် ပိဋကတ်တိုက်မှာ အထပ်ပေါင်းများစွာ ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် အောက်ထပ်သို့ လျှောက်ကြည့်ကြသည်။ လမ်းညွှန်သူက ကျွန်တော်တို့ကို အစည်းအဝေး ကျင်းပရာ ခန်းမကြီးတစ်ခုထဲသို့ ခေါ်သွားလေသည်။

“ဒါက အစည်းအဝေးခန်းမကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမှာ ခဏအပန်းဖြေ ကြတုန်းမှာ ကျွန်မက ပိဋကတ်ရဲ့သမိုင်းကို ပြောပြပါမယ်”

ခန်းမကြီးမှာ လူ ၂၀၀၀ လောက်ဆန့်၍ သက္ကလပ် အစိမ်းဖုံးထားသော ထိုင်ခုံတွေ ခင်းထားလေသည်။ ထိုင်ခုံများတွင် စာရေးရန် စားပွဲအရှင်များလည်း တပ်ထားပေ၏။

ပိဋကတ်တိုက်ကို ၁၈၆၂ ခုနှစ်မှာ စတင်တည်ထောင်ခဲ့လေသည်။ သည်တုန်းက ပိဋကတ်တိုက်မှာ ထိုင်ခုံ ၂၀ မျှသာရှိသော စာဖတ်ခန်းတစ်ခုသာ ရှိသည့် ပိဋကတ်တိုက်ကလေး ဖြစ်သည်။ အဆောက်အဦးမှာ ၁၈ ရာစုနှစ်က ဆောက်ခဲ့သော အဆောက်အအုံ ဖြစ်၏။ အောက်တိုဘာ တော်လှန်ရေးပြီး၍ ၁၉၃၀ ခုနှစ် ရောက်သောအခါတွင် အဆောက်အဦးဟောင်းကိုင့်၍ အဆောက်အအုံသစ်တွေကို တိုးချဲ့လိုက်လေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြောင့် အပြီးသတ်အောင် မဆောက်ခဲ့နိုင်ဘဲ ၁၉၅၀ ခုနှစ်ကျမှ လုံးဝ ပြီးစီးလေသည်။ ယခုအခါတွင် စာဖတ်ခန်းပေါင်း ၂၁ ခန်း ရှိပါသည်။ စာကြည့်တိုက်၏ အကျယ်အဝန်း စတုရန်းမီတာ ၁၆,၀၀၀ ရှိသည်။ စာအုပ်များကို ချကာ စီထားလိုက်၍

မိုင်ပေါင်း ၂၂၀ ရှည်လျားသော စာအုပ်တန်းကြီး ဖြစ်သွားမည် ဟု ဆိုလေသည်။ နှစ်စဉ် တိုးလာသော စာအုပ်များ၏ အလျားမှာ ၁၁၀ ကီလိုမီတာ ရှိလေသည်။ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ စာအုပ်မျိုးစုံတို့သည် ပိဋကတ်တိုက်ထဲသို့ ရောက်နေကြသည်။ တစ်နေ့ တစ်နေ့လျှင် ဆိုဗီယက်ယူနီယံနှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်ပေါင်း ၂၀၀ နှင့် နိုင်ငံခြားမှ စာအုပ်ပေါင်း ၅၀၀ တို့ ပိဋကတ်တိုက်သို့ ရောက်လာကြသည်။ ဘာသာရပ်အားလုံး ကို လေ့လာရာတွင် အကိုးအကားရနိုင်ရန် အကိုးအကား ကျမ်းစာအုပ်ပေါင်း ၁၀၀,၀၀၀ ရှိသည်ဟု ဆိုလေသည်။

“လာမယ့် ဇူလိုင်လ၊ ၁ ရက်နေ့မှာဆိုရင် ဒီပိဋကတ်တိုက်ကြီးရဲ့ အသက်ဟာ အနှစ် ၁၀၀ ပြည့်ပါတော့မယ်”

လမ်းညွှန်သူက လီနှင့် ပိဋကတ်တိုက်၏ သမိုင်းကို အတိုချုပ်ပြော ပြပြီး ကျွန်တော်တို့ကို စာဖတ်ခန်းတစ်ခုသို့ ခေါ်သွားလေသည်။ စာဖတ်ခန်းမှာ မှန်တွေ အပြည့်တပ်ထားသည်။ အောက်တွင် ခန်းလုံးပြည့် ကော်ဇောစိမ်းကြီး များ ခင်းထားသည်။ တစ်ယောက်ကို တစ်ခုစီ ပေးထားပါသည်။ ခုံတစ်ခုတွင် ခိုအိမ်လို စာအုပ်ဘီရိုကလေးတစ်လုံးစီ၊ မီးတစ်ပွင့်စီ ပေးထားလေသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် လှေကားထိပ်မှ စာဖတ်ခန်းထဲသို့ လှမ်းကြည့်လိုက်ကြသည်။ ယိမ်းကသလို စာကုန်းဖတ်နေကြသူများကို မြင်ရပေသည်။ စုစုပေါင်း ၁,၀၀၀ လောက်ရှိမည် ထင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် စာရွက်လှန်သံ၊ ချောင်းဆိုးသံမှအပ ဘာသံမျှ မကြားရပါ။ လီနှင့် ပိဋကတ်တိုက်တွင် တစ်ခန်းလျှင် လူ ၁,၀၀၀ ဆန်သော စာဖတ်ခန်းပေါင်း ၂၀ ခန်း ရှိလေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် လှေကားမှ ဆင်းလာကာ စာဖတ်ခန်းထဲကို လျှောက်ကြည့်ကြသည်။ ကိုယ့်စာကိုသာ ကုန်း၍ ဖတ်နေကြသည်။ သူတို့အထဲ တွင် ကျောင်းသားများ၊ အလုပ်သမားများ၊ စာရေးဆရာများ စသဖြင့် လူမျိုးစုံ လှပါလေသည်။

စာဖတ်ခန်းထဲကထွက်ပြီး (Index Room) သို့ သွားကြည့်လေ သည်။ သည်အခန်းမှာ ရောက်လာသည့် စာအုပ်တွေကို အမျိုးအစားခွဲကာ ဆိုင်ရာဌာနသို့ ပေးသော အခန်းဖြစ်၏။ စာကြည့်တိုက် တစ်ခုလုံးမှာရှိသော စာအုပ်စာရင်း အညွှန်းတွေကပ်ပြီး သည်အခန်းထဲမှာ ထားလေသည်။

“ကဲ ဘာစာအုပ် သိချင်သလဲ ပြောပါ”

လမ်းညွှန်သူက မေးလိုက်ပါသည်။

“မြန်မာပြည်က ဘာစာအုပ်တွေ ရှိသလဲဆိုတာ သိချင်တယ်။ ရှုမဝ မဂ္ဂဇင်းနဲ့ မြဝတီမဂ္ဂဇင်းကော ရှိသလား . . . ရှာပေးပါ”

စာကြည့်တိုက်မှ အမျိုးသမီးကလေးက သံမဏိအံ့ဆွဲသေးသေး ကလေးတွေ အပြည့်တပ်ထားသည့် ဘီရိုကြီးရှေ့မှာ ရပ်လိုက်ကာ အံ့ဆွဲကလေး တစ်ခုကို ဆွဲဖွင့်လိုက်သည်။

“ရှိတယ် . . . ရှုမဝ ရှိတယ်။ မြဝတီ ရှိတယ်။ သွေးသောက် ရှိတယ်။ သတင်းစာတွေ ဗမာ့ခေတ် ရှိတယ်။ နေ့ရှင်း ရှိတယ်။ ဂါးဒီးယန်းမဂ္ဂဇင်းလည်း ရှိတယ်။ သတင်းစာတွေကိုတော့ မိုက်ကရိုဖလင် ကူးထားပါတယ်။ လာလာ မိုက်ကရိုဖလင်ကူးတဲ့ အခန်းဆီကို သွားကြည့်ကြမယ်”

ကျွန်တော်တို့သည် ဒုတိယထပ်သို့ တက်လာခဲ့ကြသည်။ စာအုပ်ဘီရို တွေ၊ စာကြည့်ခန်းတွေ၊ ဖုန်းခန်းတွေကို ဖြတ်လာခဲ့ပြီး အခန်းတစ်ခုထဲသို့ ဝင်လိုက် ကြသည်။ ခုံစောင်းကြီးတွေပေါ်မှာ ဖလင်ကော်ပြားတွေကို ချကာ စစ်ဆေးနေ သူများ၊ သတင်းစာတွေကို မိုက်ကရိုဖလင်ဖြင့် ကူးနေသူများကို တွေ့ရလေ သည်။ လီနင် ပိဋကတ်တို့ကဲ့သို့ ရှားပါးလှသော လက်ရေးမူများ၊ စာမူများ၊ စာအုပ်များကို ကော်ပီကူးကာ သိမ်းထားလေသည်။ နိုင်ငံတကာ စာကြည့်တိုက် များနှင့် အလဲအလှယ်လုပ်၍ လည်းကောင်း၊ ရှားပါးလှသော စာမူများကို ကူးယူ ထားလေသည်။

သည်အခန်းပြီးလျှင် စာအုပ်များ သိမ်းဆည်းထားသည့် အခန်းများကို တက်၍ ကြည့်ကြလေသည်။ စာအုပ်များကို သံမဏိစင်များဖြင့် ခွဲ၍ ထားသည်။ ကြမ်းပြင်မှာ အလုံမဟုတ်ဘဲ စတုရန်းကွက်တွေ ဖောက်ထားသော သံမဏိ ကြမ်းပြင် ဖြစ်သည်။ လေဝင်အောင် စီမံထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အခန်းတွေ ထဲမှာ အပူအအေး ညီမျှအောင် ထားရသည်။ သိပ်အေးလွန်း၍လည်း မရ။ သိပ်ပူလွန်း၍လည်း မရ။ ထို့ပြင် စာအုပ်တွေကို မကြာမကြာ ဆေးရည်ဖြန်းပေး ရသေးသည်။ သည်လောက် များပြားလှသော စာအုပ်တွေကို သိမ်းဆည်းရသည် မှာ တကယ် မလွယ်ကူပါ။ ပိုးမွေးသလို များစွာ ဂရုစိုက်ရပါသည်။

စာအုပ်စင်တွေပေါ်မှာ မြန်မာစာအုပ်တွေကို တွေ့ရလေသည်။ ကျွန်တော် ဘာသာပြန်သော မက္ကဇင်ဂေါ်ကီ၏ ဝတ္ထုတိုများကိုလည်း တွေ့ရသည်။

နောက်တစ်ခန်းကား စာအုပ်တွေကို စာဖတ်ခန်းသို့ ပို့ပေးရသော အခန်းဖြစ်၏။

သံမဏိမြောင်းကြီးများသည် လှုပ်စစ်ဓာတ်အားဖြင့် အထက် အောက် ရွေ့လျားနေကြသည်။ အောက်ထပ် စာအုပ်ငှားသည်အခန်းက လိုသောစာအုပ် စာရင်းကို သံမဏိမြောင်းကြီးပေါ်သို့ တင်ပေးလိုက်သည်။ စာအုပ်တွေထား သည့် အခန်းထဲသို့ ရောက်လျှင် စာအုပ်စာရင်းကို ဆွဲယူကြည့်လိုက်ပြီး စာရင်းပါစာအုပ်များကို ရွေးထုတ်ကာ သံမဏိမြောင်းကြီးပေါ်သို့ တင်၍ ပေး လိုက်သည်။ ဤနည်းဖြင့် လိုသည့်စာအုပ်သည် မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်းမှာ စာအုပ်ငှားသည်ငှာနသို့ ရောက်လာလေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် စာအုပ်တွေထားသည့် အခန်းမှ ထွက်လာခဲ့ကြ ပြီး စာကြည့်ခန်းများဘက်သို့ ထွက်လာခဲ့ကြပြန်သည်။ လမ်းညွှန်သူက ခြေကို ဖော့နှင်းကာ အခန်းတစ်ခုထဲသို့ ခေါင်းပြုကြည့်လိုက်ကာ . . .

“ဒါကတော့ ပါမောက္ခကြီးတွေ၊ စာရေးဆရာကြီးတွေအတွက် သီးသန့် ထားတဲ့ စာဖတ်ခန်း ဖြစ်ပါတယ်”

ကျွန်တော်တို့သည် သူ့လို ခြေဖော့နှင်းကာ အခန်းထဲသို့ ဝင်လာခဲ့ ကြသည်။ သည်စာဖတ်ခန်းမှာ တခြား စာဖတ်ခန်းကြီးတွေလို ထောင်ချီ၍ မဆန့်ပါ။ ၃၀၀ လောက်သာ ဆန့်မည် ထင်ပါသည်။ အပြင်အဆင်မှာ ထောင် ချီ၍ ဆန့်သည် စာဖတ်ခန်းတွေထက် သားနားပါသည်။ တစ်ခန်းလုံး အပ်ကျသံ ကိုပင် မကြားရလောက်အောင် တိတ်ဆိတ်နေပါသည်။ စာဖတ်ခန်းထဲတွင် ကုတ်၍ စာဖတ်နေကြသော ပါမောက္ခကြီး လေးငါးဆယ်လောက်ကို တွေ့ရ လေသည်။ သူတို့စိတ်အားထက်သန်စွာ လေ့လာနေကြပုံမှာ တိတ်ဆိတ်လွန်းလှ သဖြင့် ကျွန်တော်တို့ပင် စကားကို အသံထွက်၍ မပြောချင်လောက်အောင် အားနာသွားပါသည်။ သည်အခန်းမှာ ပါမောက္ခကြီးများ၊ သိပ္ပံပညာ သုခမိန် အဖွဲ့ဝင်များ၊ စာရေးဆရာ သမဂ္ဂဝင်များအတွက် သီးသန့်ထားသည့် စာဖတ်ခန်း ဖြစ်လေသည်။ ကျမ်းစာစောင်ကို ပြုစုလိုလျှင် လိုအပ်သည့် ကျမ်းကိုးကျမ်းကား များကို သည်စာဖတ်ခန်းတွင် လာ၍ ရှာဖွေ ကူးယူနိုင်အောင် စီမံထားခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများ၊ ပါမောက္ခများ၊ စာရေး

ဆရာများသည် များစွာ အရေးပါကြလေသည်။ ဝင်ငွေအများဆုံးလည်း ဖြစ်၏။ ပြည်သူ့လူထု၏ ပညာရေးကို များစွာ အသားပေးထားလေသည်။ စပွတ်နစ် ဂြိုဟ်တု အမှတ် (၁) ကို ပစ်လွှတ်လိုက်ပြီးသည့်နောက်တွင် အမေရိကန် နယူး ယောက် သတင်းစာကို အရင်းရှင်သတင်းစာကြီးများကပင် အမေရိကန်သည် ဆိုဗီယက်ယူနီယံထက် ပညာရေးတွင် များစွာ နောက်ကျကျန်ရစ်ခဲ့သည်ဟု ထုတ်ဖော် ဝန်ခံခဲ့ရပေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ပါမောက္ခတွေ့ စာကြည့်ခန်းမှ ထွက်လာပြီး အောက်ထပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့ကြ၏။ ကြည့်စရာအခန်းတွေ ကျန်ရှိနေသေးသော် လည်း အချိန်မရှိတော့ပါ။

ဟိုတယ် ပြန်ရောက်တော့ ညနေ ၅ နာရီ ထိုးနေပေပြီ။

ကျွန်တော်သည် ပြတင်းပေါက်က ကန့်လန့်ကာတွေ့ကို ဆွဲလိုက်ပြီး ပြတင်းပေါက်အနားမှာထိုင်ကာ အပြင်သို့ ငေးကြည့်နေမိလေသည်။ ကျွန်တော် တို့ ဟိုတယ်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်တွင်လည်း တိုက်ကြီးတွေ ရှိလေသည်။ ဟိုတယ် ဘူဒါပက်စ်လိုပင် လွန်ခဲ့သည့် အနှစ်တစ်ရာကျော် နှစ်ရာလောက်က တိုက်ကြီး တွေ ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ အရှေ့တိုင်းနှင့် အနောက်တိုင်း၏ ဝိသုကာဟန်တွေ ရောယှက်နေပါသည်။

အပြင်ဘက်တွင် နှင်းပွင့်တွေ တဖွဲ့ဖွဲ့ ကျနေလေသည်။ ကောင်းကင်မှ ငွေမုံ့ ပုလဲမုံ့တွေ ကြချလိုက်သလား ထင်ရပေ၏။ လမ်းမပေါ်တွင် ခပ်သုတ်သုတ် လျှောက်နေကြသူများ၏ ကုတ်အင်္ကျီတွေမှာ နှင်းပွင့် နှင်းမုံ့တွေ ဖွေးနေလေ သည်။ မော်စကို ဆောင်းသည် တစ်ရက်ပြီးတစ်ရက် ကျွန်တော့်ကို ခြောက်လှန့် နေလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရောက်ခါစတုန်းက သုညအောက် ၁၃ ဒီဂရီ လောက်သာ ရှိ၍ နောက်တစ်ရက်မှာ သုညအောက် ၁၈ ဒီဂရီသို့ ဆင်းလာ သည်။ ယနေ့တော့ မော်စကို ဆောင်းသည် သည့်ထက်ပင် ဆိုးလာကာ သုည အောက် ၂၀ ဒီဂရီ ရောက်အောက်ပင် ဆင်းလာချေသေး၏။

ကျွန်တော်သည် ဖွေးဖွေးဖြူနေသော နှင်းတွေကို ကြည့်၍ ကျောင်း တုန်းက သင်ခဲ့ရသော ၁၈၁၂ ခုနှစ် နိုပိုလီယံ စစ်ပွဲတွေကို အမှတ်ရလာ လေသည်။ ရုရှား ဆောင်းရာသီသည် သာမန်လူများအဖို့ ကြောက်စရာကောင်း သောဆောင်း ဖြစ်သော်လည်း ရန်သူတွေကို တိုက်ခိုက်ရာတွင်ကား လက်နက်

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ကောင်းတစ်ခု ဖြစ်နေလေသည်။ နဂိုလီယန် စစ်တပ်တွေ အရေးနိမ့်ကာ နှင်းခဲ တွေထဲဖြတ်၍ ဆုတ်ရင်း တဖြတ်ဖြတ် သေဆုံးခဲ့ရုံတွေကို ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း ဖော်ပြထားသော တော်လီစတိုင်း၏ ‘စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး’ ဝတ္ထုကြီးထဲက ပြကွင်း ပြကွက်တွေကို မြင်ယောင်လာလေသည်။

သည်လိုတွေ့လို့ ကောင်းတုန်းမှာ တယ်လီဖုန်းခေါင်းလောင်းသံ ကြားရလေသည်။ ယနေ့ညတွင် ကျင်းပသည့် ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီ လူထု အစည်းအဝေးပွဲသို့ တက်ရောက်ရန် ခေါ်နေခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

ကျွန်တော်တို့သည် ကုတ်အင်္ကျီကြီးတွေ ထပ်ဝတ်ကာ အောက်ထပ် သို့ ဆင်းလာခဲ့ကြသည်။ ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီက စတော့ဟုန်း ကွန်ဖရင့်ကို ထောက်ခံသည့် လူထုအစည်းအဝေးတစ်ခု ကျင်းပမည်ဖြစ်ရာ မော်စကိုတွင် ရောက်နေကြသော အပြည်ပြည်မှ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုယ်စားလှယ် များကိုလည်း ဖိတ်ကြားထားလေသည်။ ဂျပန်၊ အမေရိကန်၊ ဩစတြေးလျ ပြည်များမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ကျွန်တော်တို့သုံးယောက် ဖြစ်လေသည်။

အောက်ထပ်တွင် လူစုမီသည်နှင့် ကား ၄ စီးဖြင့် အစည်းအဝေးသို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ အစည်းအဝေးမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီရုံးရှိ အစည်း အဝေး ခန်းမဆောင်ကြီးထဲတွင် ကျင်းပလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရောက်သွား ကြသောအခါ ခန်းမထဲမှာ လူတွေပြည့်၍ နေပါပြီ။ ခန်းမမှာ မြို့တော်ခန်းမ လောက်နီးနီး ရှိလေသည်။ သည်ခန်းမမှာ အများသုံးနိုင်သော ခန်းမ မဟုတ် ပါ။ ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီက ပြုလုပ်သည့် အစည်းအဝေးများအတွက်သာ ရည်ရွယ်သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီပိုင် ခန်းမဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ကို အစည်းအဝေး သဘာပတိအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ရန် ဖိတ်ကြားသည့်အတွက် စင်မြင့်ပေါ်သို့ တက်လာခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ နောက်က ကုလားထိုင်တန်းများတွင် စကားပြန်များ ထိုင်ကြလေသည်။ အစည်း အဝေး သဘာပတိအဖြစ် ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ကဗျာ ဆရာကြီး နီကိုလေတီကောနေဗစ်က ဆောင်ရွက်ပါသည်။ အခမ်းအနားမှူး မထားဘဲ သဘာပတိကပင် အစည်းအဝေး အစီအစဉ်များကို ကြေညာလေ သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ကိုယ်စားလှယ် ဧည့်သည်များထဲကလည်း စကားပြောရန် အစီအစဉ် ရှိလေသည်။ ဂျပန်မှ ပါမောက္ခ ယာစူအီ ပထမဆုံး မိန့်ခွန်းပြောလေ

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

သည်။ နောက် အမေရိကန် ကိုယ်စားလှယ်၊ ပီရူး ကိုယ်စားလှယ်၊ အာဂျင်တီးနား ကိုယ်စားလှယ်၊ ဗြိတိသျှ ဝိယာနာ ကိုယ်စားလှယ်နှင့် နိုက်ဒိုရီယား ကိုယ်စားလှယ်တို့ အသီးသီး စကားပြောကြလေသည်။ အင်ဒိုနီးရှား၊ ပြူးတိုရီကို နှင့် ကျွန်တော်တို့ မြန်မာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကမူ စကားမပြောကြတော့ပါ။

ဧည့်သည်တော်များ၏ မိန့်ခွန်းပြီးလျှင် ပါမောက္ခ ချက်ကာဒတ်စ်က စတော့ဟုမ်း ကွန်ဖရင့်အကြောင်းကို ရှင်းပြလေသည်။ ပါမောက္ခ ချက်ကာဒတ်စ် မှာ အသက် ၅၀ လောက်ရှိပါပြီ။ မျက်ခုံးထူထူ၊ ဆံပင်ဖြူဖြူ၊ အရပ်ကောင်း ကောင်း ဖြစ်၏။ သူသည် ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီတွင် အရေးပါသူ တစ်ယောက်ဖြစ်၍ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ၏ အတွင်းရေးမှူး အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပေသည်။

ပါမောက္ခ ချက်ကာဒတ်စ် စကားပြောပြီးနောက် လူထုထဲမှ ကိုယ်စား လှယ်တစ်ဦးတက်လာကာ စတော့ဟုမ်း ကွန်ဖရင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ထောက် ခံကြောင်း အဆိုတင်သွင်းလေသည်။ သူ့အဆိုကို လူထုအစည်းအဝေးက ထောက်ခံအတည်ပြုပြီး အစည်းအဝေးကို ရပ်သိမ်းလိုက်လေသည်။

အစည်းအဝေးပြီးသောအခါ ည ၁၀ နာရီ ထိုးနေပါပြီ။ ထို့ကြောင့် ဘယ်ကိုမှ မသွားတော့ဘဲ ဟိုတယ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြလေသည်။

(၁၅)

ယနေ့နံနက်တွင် လီနင်၏ ဗိမာန်သို့ သွားရောက်ရန် အစီအစဉ် ရှိ သည်။ လီနင်၏ ဗိမာန်မှာ ကရင်မလင်နန်းတော်ရှေ့က ရင်ပြင်နီတွင် ရှိလေ သည်။ ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ်နှင့် သိပ်မကွာလှပေ။ မော်တော်ကားဖြင့် ၁၀ မိနစ် လောက် သွားရလေသည်။

မော်တော်ကားကို ရင်ပြင်နီထိပ်တွင် ရပ်လိုက်ပြီး ကားပေါ်မှ ဆင်း လျှောက်လာခဲ့ကြ၏။ ရင်ပြင်နီတစ်ဝိုက်တွင် နှင်းတွေ ဖွေးနေလေသည်။ လေသည် ပြင်းထန်စွာ တိုက်နေသည်။ နှင်းပွင့်တွေမှာ လေထဲတွင် ဝဲယုံနေ ကြ၏။ လေကလည်း အေးမြနေပါသည်။ ရင်ပြင်နီထဲတွင်ကား လေးယောက် တစ်တွဲ စီထားသော လူတန်းကြီးမှာ တစ်မိုင်လောက် ရှည်မည် ထင်ပါသည်။ လီနင်၏ ဗိမာန်ကို လာ၍ အလေးပြုကြသူများ ဖြစ်လေ၏။ ပြည်သူများ လာ

ရောက် ကြည့်ရှုနိုင်ရန် လီနင်ဗိမာန်ကို တစ်ပတ်လျှင် သုံးရက် ဖွင့်ပေးထားလေသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် တစ်မိုင်လောက်ရှည်သော လူတန်းကြီးနောက်မှာပင် ရပ်လိုက်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကြာကြာ မရပ်နိုင်ပါ။ ၅ မိနစ်လောက် ရပ်လိုက်သည်နှင့် တစ်ကိုယ်လုံး တုန်လာကာ မျက်ရည်တွေ၊ နှာရည်တွေ တရွဲရွဲ ဖြစ်လာကြသည်။ နားရွက်တွေ၊ နှာခေါင်းတွေ၊ မျက်နှာတွေ နီလာကြသည်။ ဒီဂရီမှာ သုညအောက် ၂၀ ဒီဂရီ ဖြစ်လေ၏။

ကျွန်တော်တို့သည် မျက်နှာနီနီလေးတွေထဲက တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ပြုံးကြည့်မိကြသည်။ တစ်မိုင်လောက်ရှည်သော လူတန်းဆုံးသွားအောင် စောင့်ရမည်ဆိုလျှင် ၂ နာရီကျော် ၃ နာရီနီးပါး ကြာလိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။

“အို ဒီမှာမရပ်ပါနဲ့။ လာပါ။ ရှေ့ဆုံးက သွားဝင်ကြည့်ရမယ်။ ဧည့်သည်တော်တွေက ဒီမှာဝင်ပြီး မစီရပါဘူး။”

စကားပြန် အဲလက္ကင်က ဒီဇိုင်းဘာအား ကားလာကြိုရန်အတွက် အချိန်းအချက်လုပ်နေသဖြင့် နောက်ကျ၍ ရောက်လာသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်းသူ ရောက်လာတော့မှ လူတန်းကြီးဘေးမှ ပန်း၍ ရှေ့သို့ တက်လာခဲ့ကြလေသည်။ ခပ်သုတ်သုတ်လျှောက်နိုင်မှ အချမ်းပြေ သက်သာသည် ထင်၍ ခပ်သုတ်သုတ် လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့အဖို့တော့ သိပ်မထူးလှပါ။ အေးမြ အေးနေပါသည်။ နှာရည်တွေ၊ မျက်ရည်တွေ ယိုမြဲ ယိုနေပါသည်။

ဗိမာန်အဝတွင်း ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့ဝင်များ စောင့်နေကြပါသည်။ ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့ဝင်များမှာ တပ်နီတော် မဟုတ်ဘဲ သီးခြား ဖြစ်လေသည်။ အဲလက္ကင်က တာဝန်ကျနေသော ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့ဝင်ထံသွား၍ ဧည့်သည်များအား အရင်ဝင်ခွင့်ပြုရန် ခွင့်တောင်းနေသည်။

ကျွန်တော်ကား လီနင်၏ ဗိမာန်ကို ငေးကြည့်နေမိလေသည်။ စုလစ်မွန်းချွန်တို့ဖြင့် ပြီးသော ကရင်မလင် နန်းပြရိုးကြီးများမှာ နီမိုင်းမိုင်း ဖြစ်နေသည်။ မြို့ရိုးတွင် ကပ်၍ စိုက်ထားသော ထင်းရှူးပင်များမှာ အစိမ်းရောင်ညိုညိုမိုင်းမိုင်းနေသည်။ သည်ရှုခင်းနောက်ခံတွင် နှမ်းဖတ်ကျောက်တွေဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည့် လီနင်၏ ဗိမာန်မှာ မတ်မတ်ရပ်နေသည်။

စကားပြန်ရောက်လာ၍ ဝိမာန်ထဲသို့ ဝင်လာခဲ့ကြသည်။ ဝိမာန်ထဲမှာ မီးနီပွင့်ကိုမူ မှုန်မှုန်ထွန်းညှိထားသည်။ ကျွန်တော့်ရင်သည် တလှုပ်လှုပ်ခွန်နေသည်။ ဝမ်းနည်းတသခြင်းလော၊ ဝမ်းသာခြင်းလော ကျွန်တော် ဝေခွဲ၍မရပါ။ သို့ရာတွင် သည်ဝေဒနာနှစ်ခုစလုံး ကျွန်တော့်ရင်ထဲတွင် လှိုင်းဘောင်ဘင်ထသဖြင့် တဝုန်းဝုန်း ရိုက်ခတ်နေလိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့အလုပ်သမားလူတန်းစားတို့၏ ခေါင်းဆောင်ကြီး၊ ကမ္ဘာ့ကွန်မြူနစ် ခေါင်းဆောင်ကြီး၏ ရုပ်ကလပ်ကို မြင်လိုက်ရသဖြင့် ရင်ထဲတွင် အလုံးကြီး ဆိုသလို ဆိုလာကာ မချိုတင်ကဲ ဖြစ်၍ သွားပါသည်။ တစ်ပြိုင်တည်းမှာပင် လီနင်၏ အလောင်းကို အလေးပြုခွင့်ရသည့်အတွက် ဝမ်းသာကြည်နူး၍ သွားပါသည်။

လီနင်သည် မှန်သေတ္တာထဲတွင် ငြိမ်သက်စွာ လဲလျောင်းနေလေသည်။ သေသည်နှင့် လုံးဝမတူဘဲ အိပ်ပျော်နေသလိုသာ ထင်ရပေသည်။ ကျွန်တော်သည် ကြီးမြတ်သော လီနင်၏ ရုပ်ကလပ်ကို အနီးကပ်၍ ကြည့်လိုပါသည်။ သေချာစွာ အချိန်ယူ၍ ကြည့်လိုပါသည်။ လီနင်၏ ရုပ်ကလပ်ကို ရပ်၍ အလေးပြုလိုပါသေးသည်။ သို့ရာတွင် နောက်လူတွေ တဖွဲ့ဖွဲ့ တန်းစီဝင်လာကြဆဲ ဖြစ်သဖြင့် လမ်းသွားရင်း ကြည့်ရလေသည်။

“အရင်တုန်းက လီနင်ရဲ့ အလောင်းနဲ့ စတာလင်ရဲ့ အလောင်းကို ယှဉ်တွဲပြီး ချထားတယ်။ ပြီးတော့ အနီးကပ် ကြည့်ရတယ်။ ဒီလောက် မဝေးဘူး” ဒဂုန်တာရာက ဝိမာန်မှ အထွက်တွင် ကျွန်တော့်ကို လှမ်းပြောသည်။ လီနင်၏ အလောင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့ လျှောက်ကြည့်ရသည့်နေရာမှာ ၁၀ ပေလောက် ဝေးလေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် လီနင်ဝိမာန်မှ ထွက်လာခဲ့ကြပြီး ကရင်မလင်မြို့ရိုးအောက်ခြေတွင် ခင်းထားသည့် ကျောက်လမ်းကလေးအတိုင်း လျှောက် လာခဲ့ကြသည်။ ဘေးတွင် ထင်းရှူးပင်ပျိုနှင့် ဆိုက်ပရပ်စ်ပင်များ စီတန်း စိုက်ထားလေသည်။ ဆိုက်ပရပ်စ်မှာ သင်္ချိုင်းများတွင် စိုက်ထားသောအပင် ဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာက ဆိုက်ပရပ်စ်ပင်ကို ‘အလွမ်းပင်’ ဟု ဘာသာပြန် လေသည်။

ဆိုက်ပရပ်စ်ပင်များ အလယ်တွင် အုတ်ဂူတွေ ရှိလေသည်။ ဂူများမှာ ဆိုဗီယက် ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏ ဗဟိုကော်မတီဝင်များ၊ ဆိုဗီယက် သူရဲကောင်းများ၊ အနုပညာသည်များ၏ ဂူများ ဖြစ်လေသည်။ မျက်နှာချင်းဆိုင်

ကရင်မလင် အုတ်ရိုးအတွင်းတွင်လည်း အပေါက်ဖောက်၍ ထည့်ထားသော အုတ်ဂူများ ရှိလေသည်။ ကရင်မလင် အုတ်နံရံထဲတွင် ပြည့်သူ့ စာရေးဆရာကြီး မက္ကဇင် ဂေါ်ကီ၊ အမေရိကန် ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင် ဝီလျံဇင်ဖော့စတား စသူတို့၏ အလောင်းများကို မြှုပ်နှံထားလေသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် နံရံတွင် မြှုပ်ထားသော သင်္ချိုင်းကမ္ပည်းစာများကို လည်းကောင်း၊ ဆိုက်ပရပ်စ်ပင်တွေ အလယ်ရှိ သင်္ချိုင်း များမှ ကမ္ပည်းစာများကို လည်းကောင်း တစ်ခုစီ လိုက်ကြည့်ချင်ကြသော်လည်း အချိန်မရပါ။ ထို့ပြင် သုညအောက် ၂၀ ဒီဂရီ ရောက်နေသော အအေးထဲမှာ ကြာကြာမနေနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် 'မြင်းတစ်ပြေး' မျှ လျှောက်ကြည့်ပြီး ထွက်လာခဲ့ကြလေသည်။

နောက်တစ်နေရာကား မော်စကို တက္ကသိုလ် ဖြစ်ပေ၏။ မော်စကို တက္ကသိုလ်မှာ လီနင်တောင်ကုန်းပေါ်မှာ ရှိလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ မော်စကို ရောက်သည့်ညတုန်းက မော်စကို တက္ကသိုလ်ကို အဝေးမှ လှမ်းကြည့်ခဲ့ဖူးပါသည်။ သို့ရာတွင် အဆောက်အအုံကိုသာ မြင်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် မော်စကို တက္ကသိုလ်ရှေ့မှာ ထိုးရပ်လိုက်ပြီး အထဲသို့ ဝင်ခဲ့ကြသည်။ ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေ လာရောက် ကြည့်ရှုသူတွေဖြင့် ပြည့်ကျပ်နေလေသည်။

မော်စကို တက္ကသိုလ်မှာ လိုမိုနိုဆော့ တက္ကသိုလ်ဟောင်းကို ချဲ့ထွင်၍ အသစ်ဆောက်လိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ၁၉၄၉ မှ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင်းတွင် အထပ်ပေါင်း ၂၇ ထပ်ရှိသော အဆောက်အအုံကြီးကို ဆောက်လိုက်လေသည်။ ယခုအခါ၌ မော်စကိုတက္ကသိုလ်တွင် ကျောင်းသားပေါင်း ၂၆,၀၀၀ သင်ကြားလျက်၊ ကျောင်းသား ကျောင်းသူ ၉၀ ရာနှုန်းကို အစိုးရက စကောလားရှစ် ထောက်ပံ့လေသည်။

ထို့ပြင် စတိုင်ပင်ရသော ကျောင်းသားများလည်း ရှိသေးသည်။ စတိုင်ပင် မှာ တစ်လလျှင် ရူဘဲလ် ၃၀ မှ ၅၀ အထိ ရလေသည်။ မြန်မာငွေ ၁၈၆ ကျပ်မှ ၃၀၀ လောက်အထိ ညီမျှ ရှိပါသည်။ ကျောင်းသားပေါင်း ၆,၀၀၀ အတွက် ကျောင်းဆောင်များလည်း ရှိလေသည်။

စကားပြန်က ကျွန်တော်တို့အား ကက္ကသိုလ်မှ တာဝန်ခံတစ်ဦးနှင့် မိတ်ဆက်ပေးလေသည်။ တာဝန်ခံက မော်စကို တက္ကသိုလ်၏ သမိုင်းကို ပြောပြပါသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

နောက် ကျွန်တော်တို့အား အခန်းတွေကို လိုက်ပြလေသည်။ မော်စကို တက္ကသိုလ်တွင်လည်း စည်းဝေးခန်းမဆောင်ကြီးတွေ အများကြီး ရှိပါသည်။ ခန်းမဆောင်ကြီးတစ်ခုထဲတွင် အစည်းအဝေးတစ်ခု ကျင်းပနေသည်ကို တွေ့ရ၏။ လူပေါင်း ၁,၀၀၀ ကျော်လောက် ရှိမည်ထင်ပါသည်။ မော်စကို မြို့လုံး ဆိုင်ရာ ဆရာဝန်များ၏ အစည်းအဝေးပေတည်း။

ကျွန်တော်တို့သည် ခန်းမဆောင် အပေါ်ထပ်မှနေ၍ အစည်းအဝေး ကျင်းပနေပုံကိုကြည့်ပြီး စာသင်ခန်းများသို့ လျှောက်ကြည့်ကြသည်။ စာသင်ခန်း များမှာ ခေါက်စားပွဲတွေ တပ်ထားသည်။ စာသင်ခန်းတစ်ခန်းလျှင် ကျောင်းသား တစ်ရာကျော်လောက် ဆန့်မည် ထင်ရပေသည်။ စာသင်ခန်းတွေကိုကြည့်ပြီး အိပ်ခန်းများနှင့် ထမင်းစားခန်းများသို့ လျှောက်ကြည့်ကြပြန်သည်။ အခန်း များမှာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းဆောင်က အခန်းတွေလောက် ရှိမည်ထင်ရ ပါသည်။ သို့ရာတွင် သပ်ရပ်သားနားသည့်ဘက်တွင်မူ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က အခန်းတွေထက် ပိုပါသည်။ ထမင်းစားခန်းများမှာလည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ထမင်းစားခန်းတွေထက် သပ်ရပ်ပေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ဓာတ်လှေကားဖြင့် အပေါ်ဆုံးအထပ်သို့ တက်ခဲ့ ကြသည်။ ဓာတ်လှေကားထဲမှာ လူတွေ ပြည့်ကျပ်နေလေသည်။ အပေါ်ဆုံး အထပ်ရောက်တော့ ဘူမိဗေဒ ခန်းမဆောင်ထဲသို့ ဝင်လာခဲ့ကြ၏။ ဘူမိဗေဒ ခန်းမမှာ သက်နုကျောက်၊ သက်ရင့်ကျောက်၊ ပံသုကျောက် စသဖြင့် ကျောက် မျိုးစုံ၊ မြေမျိုးစုံကို မှန်သေတ္တာတွေဖြင့် ပြထားလေသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ တစ်ဝန်းလုံးတွင် တွေ့ရသော ကျောက်အမျိုးမျိုးကို ပြသထားခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

မော်စကိုမြို့ကို တက္ကသိုလ်ခေါင်ဖျားမှ စီး၍ ကြည့်ရသည်မှာ သာယာ လှပါသည်။ ရေကူးကန်၊ အားကစားကွင်း၊ ဘူတာရုံ၊ ကရင်မလင်နန်းတော် စသည်တို့သည် အဝေးတွင် ရေးရေးမှုန်မှုန် ပေါ်နေကြလေသည်။ လမ်းမကြီး တွေပေါ်တွင် ထရော်လီများသည် သံပတ်ပေးထားသော ကလေးကစားစရာ အရုပ်ကလေးများလို တရွေ့ရွေ့ သွားနေကြသည်။

မော်စကို တက္ကသိုလ်ဆောင်များတွင် ကျွန်တော်တို့လို လာကြည့်သူ တွေ အများအပြားကိုလည်း တွေ့ရလေသည်။ ရဲညွန့်ကလေးများနှင့် ကျောင်း သားကလေးတွေမှာ အများဆုံး ဖြစ်ပါသည်။

မော်စကို တက္ကသိုလ်ကို တစ်နာရီလောက် လျှောက်ကြည့်ကြပြီး ဟိုတယ်သို့ ပြန်လာကာ နေ့လယ်စာ စားပြီး တရားတမော အိပ်ပစ်လိုက်ပါ သည်။ ဒဂုန်တာရာကား စန္ဒရားနှင့် ပဏာရနေပေ၏။

ညနေ ၃ နာရီထိုးတော့မှ အဝတ်အစားလဲကာ အောက်ထပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့သည်။ စကားပြန် အဲလက္ကဏ်သည် ကျွန်တော်တို့ကို စောင့်နေလေ သည်။ စကားပြန်များမှာ ကျွန်တော်တို့အတွက် များစွာ အကူအညီ ရလေသည်။ စုံစမ်းစရာရှိလျှင် သူတို့ဆီမှာ စုံစမ်းရသည်။ လိုချင်တာရှိလျှင် သူတို့ကို ပြောရသည်။ မညည်းမညှူ လုပ်ပေးကြပါသည်။

နေ့လယ်ပိုင်း အစီအစဉ်မှာ ဆိုဗီယက် စာရေးဆရာများ သမဂ္ဂသို့ သွားရန် ဖြစ်၏။ ဆရာဦးအောင်လှ မပါတော့ဘဲ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် တည်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ်မှ စာရေးဆရာသမဂ္ဂသို့ မော်တော်ကားဖြင့် မိနစ် ၂၀ လောက် မောင်းရလေသည်။ ခြံကြီးတစ်ခြံထဲသို့ ဝင်လိုက်ပြီး အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခုရှေ့တွင် ရပ်လိုက်ပါသည်။ သည်အဆောက်အအုံ ကြီးမှာ တော်လစ်တို့င်း၏ နာမည်ကျော် 'စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး' ဝတ္ထုကြီးထဲတွင် ဇာတ်ကောင်တစ်ယောက်အနေဖြင့် ပါဝင်သည့် မင်းသားတစ်ဦး၏ စံအိမ်တော် ဖြစ်လေသည်။ အောက်တိုတာ တော်လှန်ရေးအပြီးတွင် မင်းသား၏ စံအိမ်တော် ကို ဆိုဗီယက် စာရေးဆရာများသမဂ္ဂ အဆောက်အအုံအဖြစ် ပြောင်းလဲလိုက် ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

စာရေးဆရာသမဂ္ဂ နိုင်ငံခြားဆက်သွယ်ရေးကော်မရှင်တာဝန်ခံ မစ္စတာ ဆယ်လင်စကီ၊ အိန္ဒိယစာပေဌာန အကြံပေးအရာရှိ မစ္စက မာရီယန်၊ ဆယ်ဂါနစ်နှင့် မစ္စတာကော့တ်ကင်တို့က ကျွန်တော်တို့ကို လက်ဖက်ရည်ပွဲဖြင့် နေ့ခင်းလေသည်။

မစ္စတာ ဆယ်လင်စကီမှာ အသက် ၄၀ ကျော်လောက်ရှိ၍ အမြဲတမ်း ပြုံးရွှင်သော မျက်နှာထားရှိလေသည်။ မာရီယန်ဆယ်ဂါနစ်မှာ အသက် ၃၀ လောက်ရှိသော မိန်းမချောတစ်ဦး ဖြစ်ပေ၏။ အင်္ဂလိပ်စကားကို အင်္ဂလိပ်မ တစ်ယောက်နှင့်မခြား လှပ သွက်လက်စွာ ပြောနိုင်လေသည်။ သူတို့ နှစ်ယောက်စလုံး မြန်မာပြည်သို့ ရောက်ဖူးကြပေသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်က

ဆိုဗီယက် စာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဖြင့် လာခြင်းဖြစ်ပေ၏။

ဧည့်ခန်းတွင် ထိုင်မိကြသည်နှင့် မစ္စတာ ဆယ်လင်စကီနှင့် မာရီယန် ဆယ်ဂါနစ်တို့က မြန်မာပြည်အကြောင်းကို အလှအယက် မေးကြသည်။ နိုင်ငံခြားကိုရောက်နေသော မြန်မာတစ်သိုက်က ကိုယ့်ပြည်အကြောင်းကို မေးသလို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ်တွေ လျှောက်မေးကြပါသည်။ ဥပမာ-“ဆရာ သိန်းဖေဖြင့် အမေရိကန်မှ ပြန်ရောက်ပြီလား။ သူ့ကလေးတွေ ကျန်းမာကြရဲ့လား။ ဆရာ ဇဝန ဘီယာသောက်သေးသလား” စသည့် မေးခွန်းမျိုး . . .

ကျွန်တော်တို့က ဖြေလိုက်၊ သူတို့က မေးလိုက်ဖြင့် သူတို့ သိသမျှ လူတွေအကြောင်းကို တစ်ယောက်ချင်း လျှောက်မေးနေကြလေသည်။ “ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ကျန်းမာရေး ဘယ်လိုနေသလဲ။ ဆရာယော၊ ဆရာဇော်တို့၊ ဆရာမင်းသုဝဏ်၊ ဆရာမောင်ထင်တို့ ဘာတွေ ရေးနေကြသလဲ” စသည့် မေးခွန်းမျိုး၊ “ပဲခူးရေကြီးတာ တော်တော် ပျက်စီးသွားသလား။ စာပေဗိမာန်ဆု ဘယ်သူတွေ ရကြသလဲ။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုရဲ့ သကအလ ပြဇာတ်၊ စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပြီလား” စသည့်မေးခွန်းတွေလည်း ပါလေသည်။

နောက်မှ မြန်မာနိုင်ငံရှိ စာပေအဖွဲ့အစည်းများအကြောင်းကို မေးလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း ဆိုဗီယက် စာရေးဆရာသမဂ္ဂ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ စာရေးဆရာသမဂ္ဂ၏ လှုပ်ရှားမှုများ၊ စာရေးဆရာများ၏ ဝင်ငွေ၊ အခွင့်အရေး စသည်များကို မေးမြန်းကြသည်။ ဆိုဗီယက် စာရေးဆရာများ၏ ဝင်ငွေမှာ အားကျစရာ ကောင်းလှပါသည်။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဆိုလျှင် သိန်းသန်းချီ၍ ရိုက်ရသဖြင့် ဉာဏ်ပူဇော်ခငွေ များစွာ ရရှိလေသည်။

ထပ်မံပုံနှိပ်ခြင်းအတွက်လည်း ရရှိကြသည်။ သည်အထဲတွင် ပြဇာတ်ကလျှင်၊ ရုပ်ရှင်ရိုက်လျှင်လည်း ရလိုက်သေးသည်။ ပြဇာတ်ကသည် ဆိုရာမှာလည်း တစ်မြို့တည်းတွင် ကပြသည် မဟုတ်ပါ။ မော်စကို ပြဇာတ်အဖွဲ့က တင်ဆက်သော ပြဇာတ်အတွက်လည်း ဉာဏ်ပူဇော်ခ ရရှိသည်။ တစ်ပြိုင်နက် တည်းမှာ လီနှင့်ဂရက် ပြဇာတ်အဖွဲ့က တင်ဆက်လျှင်လည်း ဉာဏ်ပူဇော်ခ ရရှိလိုက်သေးသည်။ သို့ဖြင့် ဝင်ငွေ အကောင်းဆုံးသော ပညာရှင်များ ဖြစ်လာကြလေသည်။ ထိုမျှမကပါ။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရေးလိုလျှင် သက်ဆိုင်ရာနေရာ ဒေသသို့ အချိန်ကြာ သွားရောက်လေ့လာနိုင်သေးသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ဆီက

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

ဝတ္ထုများတွင် 'ဖြိုးလုံး ဖြန်းလုံး' များ မပါခြင်း ဖြစ်လေသည်။

စာရေးဆရာ သမဂ္ဂဝင် အဆင့်အတန်းကိုလည်း တင်းကျပ်စွာ သတ်မှတ်ထားလေသည်။ တော်ရုံတန်ရုံနှင့် စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်ဖို့မလွယ်ပါ။ စာရေးဆရာ သမဂ္ဂဝင်တစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ရန်မှာ ပို၍ပင် မလွယ်ပါ။ စကားပြေရေးသူ၊ ကဗျာဆရာ၊ ပြဇာတ်ဆရာ၊ ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာ၊ ဝေဖန်ရေးဆရာနှင့် ဘာသာပြန်သူများကို စာရေးဆရာသမဂ္ဂသို့ ဝင်ခွင့်ပြုလေသည်။ ဤမျှနှင့် မလုံလောက်သေးပါ။ သူတို့ ရေးသားသောစာပေများသည် ကွန်မြူနစ် လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရေးတွင် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ အကျိုးပြုနိုင်ရပါဦးမည်။ သမဂ္ဂဝင်တစ်ယောက်ဖြစ်ရေးအတွက် လျှောက်လွှာတင်ရပါဦးမည်။ ကိုယ်ရေးသော စာပေများကို သက်သေခံအဖြစ် လျှောက်လွှာတင်ရပါဦးမည်။ သမဂ္ဂဝင် သုံးဦး (သို့မဟုတ်) ဗဟိုသမဂ္ဂ၏ ဌာနစိတ်က အများစု ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် ကျလာသော ထောက်ခံချက်ပါရပါဦးမည်။ သည်အချက်အလက်တွေ စုံလင်မှ လျှောက်လွှာကို စာရေးဆရာသမဂ္ဂ၏ သဘာပတိအဖွဲ့က လက်ခံစဉ်းစားလေသည်။

သမဂ္ဂဝင်အဖြစ်မှ ထုတ်ပယ်ခြင်းကိုလည်း သဘာပတိအဖွဲ့ကပင် စဉ်းစားလေသည်။ ရာဇဝတ်ပြစ်မှုကျူးလွန်လျှင်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဆန့်ကျင်သော အပြုအမူမျိုးကို ပြုမူလျှင်၊ ကိုယ်လက် မသန်စွမ်း၍၊ မကျန်းမာ၍၊ အသက်ကြီး၍ မဟုတ်ဘဲ အခြားအကြောင်းများကြောင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ ရေးသားခြင်း မပြုလျှင်၊ သမဂ္ဂကြေးများကို သတ်မှတ်ထားသည့် ကာလအတွင်း မပေးလျှင်၊ သမဂ္ဂဝင်အဖြစ်မှ ထုတ်ပယ်ပစ်လေသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် အကြီးဆုံးသော ရာဇဝတ်မှုမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ စစ်တိုက်ရန် လှုံ့ဆော်ရေးသားခြင်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ဆိုဗီယက် စာရေးဆရာများ သမဂ္ဂသည် ပါလီမန်မှ ဥပဒေပြဌာန်း၍ ဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်၍ သမဂ္ဂ၏ လုပ်ငန်းများအားလုံးသည် ဥပဒေဘောင်တွင် အကျုံးဝင်နေသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ပြည်သူ့ကော်မစ်ဆာ ကောင်စီ၏ ၁၉၅၃ ခု၊ ဖော်ဖော်ဝါရီလ၊ ၁၇ ရက်နေ့ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ စာရေးဆရာ သမဂ္ဂသည် အစိုးရ အခွန်တော်များ၊ အကောက်တော်ခွန်များ အားလုံးမှ လွတ်ငြိမ်းခွင့် ရရှိနေသည်။ ဆိုဗီယက် စာရေးဆရာသမဂ္ဂက ဦးစီးသော

စာနယ်ဇင်းတိုက်များ၊ ပြတိုက်များ၊ ကလပ်များ၊ ပိဋကတ်တိုက်များ၊ အနားယူ အခန်းများ၊ ဆေးရုံများ၊ စာအုပ်ဆိုင်များ အားလုံးကို အခွန်အကောက် လွတ်ငြိမ်းခွင့် ပေးထားလေသည်။

စာရေးဆရာသမဂ္ဂတွင် စာပေရန်ပုံငွေ ဟူ၍လည်း သီးသန့်ထားလေ သည်။ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများနှင့် စာရေးဆရာများ ခရီးထွက်ရေးကိစ္စ စသည့် လုပ်ငန်းများအတွက် အသုံးပြုလေသည်။

ဆိုဗီယက် စာရေးဆရာများ သမဂ္ဂသည် လေးနှစ်တစ်ကြိမ် ကွန်ဂရက် ကျင်းပပြီး ကွန်ဂရက်က သမဂ္ဂဘုတ်အဖွဲ့ (Board of The Union) လျှို့ဝှက်မဲ ပေးစနစ်ဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည်။ သမဂ္ဂဘုတ်အဖွဲ့မှာ ကျွန်တော်တို့ဆီက အမှုဆောင်အဖွဲ့နှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူပါသည်။ သမဂ္ဂ၏ အုပ်ချုပ်ရေး ပေါ်လစီများ၊ လုပ်ငန်းများကို စဉ်းစားလေသည်။ သူ့အောက်တွင် သမဂ္ဂ၏ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ ရှိလေသည်။ ဗဟိုစာရင်းစစ် ကော်မတီကိုလည်း ကွန်ဂရက်က ရွေးကောက်လေသည်။

စာရေးဆရာသမဂ္ဂ၏ အောက်တွင် သမဂ္ဂခွဲများလည်း အများအပြား ရှိပေ၏။ စာရေးဆရာများ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့က လက်တွေ့ဆောင်ရွက်၍ သွားလေသည်။ အနားယူ အပန်းဖြေစခန်းများ၊ ဆေးရုံများ၊ မဂ္ဂဇင်းတိုက်များကို လည်း စာရေးဆရာသမဂ္ဂ၏ ဘုတ်အဖွဲ့အောက်မှာပင် ထားရှိလေသည်။ စာရေး ဆရာ သမဂ္ဂသည် 'စာပေဂေဇက်' ဟူသော မဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေလျက် ရှိသည်။ သည်မဂ္ဂဇင်းတွင် နိုင်ငံခြားက စာပေလှုပ်ရှားမှု၊ နိုင်ငံခြားစာပေသမိုင်း၊ စာပေ ဝေဖန်ချက်များကိုသာ စုပေါင်း၍ ရိုက်နှိပ်ထားပါသည်။ သမဂ္ဂခွဲများကလည်း မဂ္ဂဇင်းများ၊ ဂျာနယ်များကို ထုတ်ဝေပါသည်။

စာရေးဆရာ သမဂ္ဂက ကြီးမား၍ စာပေသင်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်း ကိုလည်း တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ထားလေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကား စာပေသင်တန်း ကျောင်းကို စိတ်ဝင်စားနေကြပါသည်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ်အတွင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာ စာပေကလပ်က စာပေသင်တန်းတစ်ခုကို ကျောင်းသား ၄၀ မျှသာ လက်ခံ၍ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ဖူးပါသည်။ များစွာ အောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် တို့ နှစ်ယောက်စလုံး စာပေသင်တန်းကျောင်းကို သွားရောက်လေ့လာ ချင်ကြပါ သည်။

“စာပေသင်တန်းကျောင်းကို ကျွန်တော်တို့ သွားကြည့်ချင်ကြပါတယ်”
“ဟုတ်ကဲ့ ကြည့်ရပါတယ်။ တစ်နေ့ ချိန်းပါ”

မာရီယန်က ပြန်ပြောသဖြင့် စာပေသင်တန်းကျောင်းကို သွားကြည့်ရန် ရက်ချိန်းပေးလိုက်ကြလေသည်။

“မြန်မာ့ဝတ္ထုတွေကို ရုရှားဘာသာ ပြန်ချင်ပါတယ်။ အဲဒါ ဘယ်ဝတ္ထုကို ပြန်သင့်တယ်ဆိုတာ ထောက်ခံချက် ပေးစေချင်ပါတယ်”

မာရီယန်က ကျွန်တော်တို့ဘက်သို့ လှမ်းပြောလိုက်၏။ ဆိုဗီယက်စာရေးဆရာများသည် မြန်မာဝတ္ထုများကို စိတ်ဝင်စားကြပါသည်။ မောင်ထင်၏ ‘ငဘ’ ဝတ္ထုကို ရုရှားဘာသာသို့ ပြန်ဆိုနေကြောင်းကိုလည်း ပြောပြလေသည်။ သို့ရာတွင် ဘယ်ဝတ္ထုကို ဘာသာပြန်သင့်တယ်ဆိုတာဟာ တစ်ထိုင်တည်း ထောက်ခံချက်ပေးရန် ကျွန်တော်တို့အဖို့ မလွယ်ကူပါ။

ကျွန်တော်သည် ကော်ဖီသောက်ရင်း စဉ်းစားနေမိသည်။ ရုတ်တရက် မပေါ်လာပေ။

“မြန်မာပြည် ပြန်ရောက်တော့မှ စာရေးဆရာ စာပေကလပ် သဘာပတိအဖွဲ့နဲ့ တိုင်ပင်ပြီး ပေးပါရစေ။ ခုချက်ချင်း ပေးရမှာကတော့ သိပ်မလွယ်လှပါဘူး။”

ကျွန်တော်က ပြန်ပြောလိုက်ပါသည်။

မာရီယန်ကား မြန်မာတွေကို တွေ့လိုက်ရသဖြင့် ဝမ်းသာနေဟန်ရှိ၏။ ခိုမကလေးတစ်ကောင်လို ဖျတ်လတ်နေလေသည်။ မစ္စတာဆယ်လင်စကီ၏ မျက်နှာမှာလည်း ပြုံးရွှင်နေလေသည်။

သို့ဖြင့် စာရေးဆရာသမဂ္ဂတွင် ကော်ဖီကို တစ်ခွက်ပြီး တစ်ခွက် ထိုင်သောက်ကြရင်း၊ စီးကရက်ကို တစ်လိပ်ပြီး တစ်လိပ်သောက်ကြရင်း စကားပြောကြ၊ ဆွေးနွေးကြသည်မှာ ညနေသို့ တိုင်ပါတော့သည်။ သည်တော့မှ သူတို့ကို နှုတ်ဆက်ကာ ဟိုတယ်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြလေသည်။

ဟိုတယ်ရောက်တော့ ခေတ္တနားပြီး ရုပ်သေးဇာတ်ရုံသို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ရုပ်သေးဇာတ်ရုံမှာ ကွန်စဗိုဝကားယား ရပ်ကွက်နားတွင် ရှိသည်ဟု ထင်ပါသည်။ တံတားကြီးတွေအောက် ဖြတ်မောင်းသွားရသည့်အခါတွေလည်း ရှိ၏။ တံတားတွေပေါ်က ဖြတ်မောင်းသွားရသည်လည်း ရှိပေသည်။ ကျွန်တော်

ကားလမ်းတွေ၊ ရပ်ကွက်တွေကို ကောင်းကောင်း မမှတ်မိတော့ပါ။

ကျွန်တော်သည် နှင်းငွေ့တွေ ဟပ်သဖြင့် မှုန်ဝါးနေသော မှုန်ကို လက်ဖြင့် ပွတ်ကာ အပြင်သို့ ငေးကြည့်လိုက်လာခဲ့၏။ ဝင်းလဲ့လဲ့ မီးပွင့်များ သည် ရိပ်ခနဲ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြ၏။ လမ်းကြီးများမှာ ကျယ်ဝန်း ပြန့်ပြူးလွန်းလှ၏။ လမ်းပေါ်တွင် ကားမောင်းနေရသည်နှင့်မတူ။ ကွင်းပြင်ကြီးတွေထဲ ဖြတ်မောင်း နေရသလို ထင်ရသည်။ လမ်းဘေးတစ်ဘက်တွင် မီးရောင်လင်းနေသော တိုက်တာ အိမ်ခြေများကို မြင်ရပြီး တစ်ဘက်မှာ တံတားကြီးဖြတ်ထားသည့် မော်စကိုမြစ်ကြီးကို မြင်ရလေ၏။ တံတားကြီးသည် မော်စကိုမြစ်ကို ကန့်လန့်ဖြတ်၍ လဲလျောင်းနေသည့် သတ္တဝါကြီးတစ်ကောင်နှင့် တူနေလေသည်။

ကျွန်တော်သည် ရှုခင်းတွေကိုကြည့်ရင်း ဆိုဗီယက်ငြိမ်းချမ်းရေး ကော်မတီ၏ ဧည့်ဝတ်ကျေပွန်ပုံတွေကို စဉ်းစားမိလာ၏။ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ် စားလှယ်များအတွက် ဘာမျှ လိုလေသေးမရှိပါ။ အထက်တန်းစား ဟိုတယ်ကြီး တွေမှာ တည်းခိုဖို့ နေရာပေးထားပြီး မော်တော်ကားတစ်စီး၊ စကားပြန် တစ်ယောက် ပေးထားလိုက်သေး၏။ သွားစရာ လှည့်ပတ်ကြည့်ရှုစရာတွေကို မလစ်လပ် အောင် စီစဉ်ပေး။ ညနေတိုင်း ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ၊ ဇာတ်ပွဲ၊ ကပွဲများသို့လည်း အရောက် ပို့ပေးပါသေးသည်။ မော်စကို ရောက်သည်နှင့် ကျွန်တော်တို့ အိတ်ထဲမှ ပိုက်ဆံ တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မကုန်ကျရတော့ပေ။ စီးကရက်ကအစ လိုလေသေးမရှိ ပေးထားလေသည်။ စတော့ဟုမ်းမှာလို ခြေလျင်လျှောက်ရတာတွေ၊ ကိုယ့် ပိုက်ဆံနှင့်ကိုယ် စိုက်သုံးရတာတွေ မရှိတော့ပေ။ သည်အချက်များမှာ အနောက် နိုင်ငံများနှင့် အရှေ့နိုင်ငံများ ကွာခြားသည့် အချက်ဖြစ်၏။ အရင်းရှင်နိုင်ငံများ နှင့် ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံများ ကွာခြားသည့်အတွက် ဖြစ်၏။ အိမ်သည် ဆိုဗီယက် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီက ဧည့်သည်ကိုယ်စားလှယ်များကို ပြုစုဧည့်ခံပုံများမှာ အားနုာစရာပင် ကောင်းနေလေသည်။

“စတော့ဟုမ်းမှာ နေရတာနဲ့ မော်စကိုမှာ နေရတာကတော့ အကွာ ကြီးကွာတာပဲ”

ကျွန်တော်က ဒဂုန်တာရာ ဘက်သို့ လှည့်ပြောလိုက်၏။ ဒဂုန်တာရာ သည် နှုတ်ခမ်းရှေ့သို့ထော်၍ ခပ်မိန့်မိန့်ပြုံးရင်း . . .

“ကွာရမယ်လေ . . . အရင်းရှင်နိုင်ငံနဲ့ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံဆိုတာတာ

ကွာရမှာပေါ့။ ဗီဇာ မပါဘဲ ဝင်လာတာတောင် လက်ခံသေးတာပဲ။ အရင်းရှင် တိုင်းပြည်ဆိုရင် ဒီလို ဘယ်ရမလဲ”

ကျွန်တော်တို့တစ်တွေမှာ ရန်ကုန်မှာရော၊ စတော့ဟုမ်းမှာရော ဗီဇာ ယူချိန် မရခဲ့ဘဲ ဆိုဗီယက်ယူနီယံသို့ ရောက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ဆိုဗီယက်အစိုးရ သည် ငြိမ်းချမ်းရေး ကိုယ်စားလှယ်များကို သံသယကင်းစွာဖြင့် ဝင်ခွင့်ပြုလိုက် လေသည်။ သည်လိုအစိုးရမျိုး၊ သည်လိုတိုင်းပြည်မျိုးကိုမူ အရင်းရှင် တိုင်းပြည် များက ‘သံကန့်လန့်ကာ’ ဟု ခေါ်ကြသည်မှာ အံ့ဩစရာပင် ကောင်းသေး၏။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ အမှူးပြုသော ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားသူ၊ ရိုးသားသူများကို တံခါးမရှိ၊ ဓားမရှိ ဝင်ခွင့်ပေးထားပေသည်။ သို့ရာ တွင် စစ်ကိုလိုလားသူ၊ မရိုးသားသူ သူလျှိုလုပ်လိုသူများကိုကား တင်းကျပ်စွာ တားဆီးထားလေသည်။ ကိုယ့်အိမ်ကို မီးရှို့ရန် ဝင်လာသူတစ်ယောက်ကို ဝင် ခွင့် မပေးသည်မှာ သဘာဝကျပါသည်။ အစဉ်းစားဉာဏ်ရှိသော မည်သည့်အိမ်ရှင် မဆို ရန်သူတစ်ယောက်ကို အိမ်ထဲသို့ အဝင်ခံလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ သည်လို အဝင်မခံသောကြောင့် နယ်ချဲ့သူလျှိုများသည် ဆိုဗီယက်ယူနီယံနှင့် ဆိုရှယ်လစ် နိုင်ငံများအား ‘သံကန့်လန့်ကာ’ ဟု အဝီစိပွက်သလို ထ၍ အော်ကြခြင်း ဖြစ် လေသည်။

မိနစ် ၂၀ လောက်မောင်းလျှင် ရုပ်သေးဇာတ်ရုံသို့ ရောက်လေသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှ ဇာတ်ရုံကြီးများအားလုံး ခမ်းနားကြ၏။ ဆိုဗီယက်ပြည်သူ များသည် အဆောင်အယောင်၊ အမွမ်းအမံ၊ အခမ်းအနားတို့ကို နှစ်သက်ကြ သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။

မှန်တံခါးကြီး အလေးကြီးတွေကို ကိုယ်လုံးဖြင့် တွန်းဖွင့်ဝင်ခဲ့ကြ သည်။ ရုပ်သေးရုံထဲမှာလည်း လူတွေ ပြည့်နေလေသည်။ ဇာတ်ရုံများမှာ ညတိုင်းလို လူပြည့်နေကြသည်။

ရုပ်သေးမှာ ဇာတ်လမ်းတိုကလေး ဖြစ်၏။ အရှေ့တိုင်းရုပ်သေးလို အပေါ်က ဆွဲသော ရုပ်သေးမဟုတ်ဘဲ နောက်ကွယ်က ဆွဲသည့် ဥရောပ ရုပ်သေး ဖြစ်၏။ ဥရောပရုပ်သေးကို ချက်ကိုစလိုဗက် ရုပ်ရှင်တစ်ခုထဲမှာ ကျွန်တော် ကြည့်ဖူးလေသည်။ ယခုလည်း သည်ဟန်၊ သည်အပြင်အဆင် အတိုင်း ဖြစ်ပေ၏။ အရုပ်ကို စားပွဲခွဲ အမြင့်ကြီးပေါ်တင်ကာ စားပွဲနောက်က

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ကြီးဆွဲပေးလေသည်။ ဇာတ်လမ်းမှာ အလုပ်သမားတစ်ယောက် အရက်မှူးပြီး အိမ်ပြန်လာရာတွင် လမ်းဓာတ်မီးတိုင်အောက်မှာ လဲနေပုံ၊ လမ်းဓာတ်မီးတိုင် ကြီးကို အိမ်သူသက်ထားအမှတ်ဖြင့် တောင်းပန်နေပုံ စသည်တို့ ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်တော်မှာ စကားအပြည့်အစုံကို မသိရ၍ တစ်ချက်တစ်ချက်မျှသာ ရယ်ရ သော်လည်း ပွဲကြည့်ပရိသတ်တွေမှာ တဝါးဝါး ပွဲကျလေသည်။

အားလပ်ချိန်ပေးသည်တွင် ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာသည် အပေါ် ထပ်က ဧည့်ခန်းဆောင်သို့ တက်လာခဲ့ကြသည်။ နှစ်ယောက်တစ်တွဲ စီတန်းပြီး အခန်းကြီးကို ပတ်၍ လမ်းလျှောက်ကြသည်မှာ ဆိုဗီယက်ပြဇာတ်ရုံ အားလပ် ချိန် မြင်ကွင်း ဖြစ်လေသည်။ ရေမွှေးနံ့၊ ပေါင်ဒါနဲ့သည် လှိုင်းသင်း နေသည်။ နှုတ်ခမ်းနီ မွှေးမွှေး၊ လက်သဲနီ ထွေးထွေးတို့ကို မြင်ရသည်။ အပျိုမကလေး တစ်ယောက်သည် အခန်းထဲက ကိုယ်လုံးပေါ်မှန်ရှေ့တွင်ရပ်ကာ ဆံပင်ကို ပြင်၍ ထုံးနေလေသည်။

အားလပ်ချိန်စေ့၍ ရုံထဲသို့ ပြန်ဝင်လာခဲ့ကြပြီး ရုပ်သေးကို ဆက် ကြည့်ကြပြန်သည်။ ည ၁၀ နာရီထိုးတော့မှ ဟိုတယ်သို့ ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။ ဟိုတယ်အောက်ထပ် ထမင်းစားခန်းထဲတွင်ကား ကပွဲရှိလေသည်။ ကျွန်တော် တို့သည် ထမင်းစားရင်း ကပွဲကို ကြည့်နေကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ စကားပြန် အဲလက္ကန်နှင့် အမေရိကန် ငြိမ်းချမ်းရေးကိုယ်စားလှယ် အမေရိကန် အမျိုးသမီး သည် တွဲကနေကြလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ထမင်းစားပြီးချိန်လောက်တွင် စကားပြန် အဲလက္ကန် လူတစ်ယောက်နှင့် ပေါက်လာကာ ကျွန်တော်တို့ကို မိတ်ဆက်ပေးလေသည်။

“သူက မစ္စတာဆင်မီဗော့လော့စ် ပါ။ မော်စကို ဆိုဗီယက်-အင်ဒိုနီးရှား ချစ်ကြည်ရေးအသင်းရဲ့ တွဲဘက်အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်ပါတယ်”

မစ္စတာဆင်မီဗော့လော့စ်က ကျွန်တော်တို့ကို အားရပါးရ လက်ဆွဲ နှုတ်ဆက်၏။ အရပ်ရှည်ရှည်၊ ပိန်ပိန်ပါးပါး ခါးကင်းကင်းနှင့် ဖြစ်၏။ အသက် ၃၅ နှစ်လောက် ရှိလေသည်။

“မနက်ဖြန်ကစပြီး မိတ်ဆွေများကို ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာရဲ့ ဧည့်သည် များအဖြစ် ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှာ ဆက်လက်နေဖို့ ဖိတ်ကြားပါတယ်။ လက်ခံပါ လို့ တောင်းပန်ပါတယ်။ မနက်ဖြန်ကစပြီး ကျွန်တော်တို့က တာဝန်ယူပါရစေ”

မစ္စတာဆီမီဗောလော့စ်က အင်္ဂလိပ်လို မြေးမြေးပြောပြလေသည်။ သူသည် အင်္ဂလိပ်လို နည်းနည်းသာတတ်၍ အင်ဒိုနီးရှားဘာသာ ကောင်းကောင်းတတ်လေသည်။ ကျွန်တော်တို့အား ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာ ဧည့်သည်များအဖြစ် နေထိုင်ရန် မဒမ်ကိုစီးနားက ဖိတ်ကြားထားရာ နက်ဖြန်မှစ၍ ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာ၏ ဧည့်သည်များအဖြစ် နေထိုင်သွားရမည် ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ကျွန်တော်တို့ စကားပြန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အဲလက္ကင်ကို နှုတ်ဆက်ကြသည်။

“တာဝန်ပြီးသွားပြီပေါ့”

“မပြီးသေးဘူး . . . ဒီနေ့ညပဲ နိုက်ဂိုးရီးယား ကိုယ်စားလှယ် မစ္စတာကားတစ္ဆေ့ လီနင်ဂရက်ကို သွားရပါမယ်”

သည်အတွက် မစ္စတာကားတစ္ဆေ့လည်း ကျွန်တော်တို့ဆီ ရောက်လာကာ လီနင်ဂရက်သို့သွားမည့်အကြောင်းပြောရင်း နှုတ်ဆက်လေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကိုယ်စားလှယ်များသည် လီနင်ဂရက်သို့ တစ်သုတ်ပြီး တစ်သုတ် သွားနေကြကာ တစ်သုတ်ပြီး တစ်သုတ် ပြန်ရောက်လာလေသည်။ ပြုတိုရီကိုမှ ကိုယ်စားလှယ်သည် ယနေ့နံနက်တွင် လီနင်ဂရက်မှ ပြန်ရောက်လာလေသည်။ ထမင်းစားပွဲတွင် နှစ်ရက်လောက်ပျောက်နေပြီး ယနေ့မှ ပြန်တွေ့ရခြင်း ဖြစ်၏။ မစ္စတာအောလ်မင်းတို့ ဇနီးမောင်နှံနှင့် အမေရိကန်လင်မယားတို့လည်း ယနေ့ညတွင် လီနင်ဂရက်သို့ သွားကြမည် ဖြစ်လေသည်။ ဗြိတိသျှ ဝိယာနာဝန်ကြီးချုပ်ကတော် မစ္စက် ဂျာဂန်မှာ သန်ဘက်ခါကျမှ လီနင်ဂရက်သို့ ထွက်မည် ဖြစ်၏။ မစ္စက် ဂျာဂန်နှင့်အတူ လူသစ်တစ်ယောက်ကိုလည်း တွေ့ရပေ၏။ မစ္စက် ဂျာဂန်က သူ့ကို ကျွန်တော် တို့နှင့် မိတ်ဆက်ပေးလေသည်။ ဗြိတိသျှ ဝိယာနာအစိုးရ ကူးသန်းရောင်းဝယ် ရေးဝန်ကြီးဌာန အထက်တန်း အရာရှိတစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။ မစ္စက် ဂျာဂန်နှင့်အတူ ဆိုဗီယက်အစိုးရ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဌာနနှင့် ဆွေးနွေး ရန် ရောက်လာခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

စားပွဲတွင် လူရှဲ့သွားတော့မှ မစ္စတာဆင်မီဗောလော့စ်က . . .

“မနက်ဖြန် ဘယ်ကို သွားချင်ပါသလဲ၊ ပြီးတော့ ဆိုဗီယက်ယူနီယံမှာ ဘယ်ကို လျှောက်ကြည့်ပါသေးသလဲ”

ကျွန်တော်တို့လေးယောက်သား ခေါင်းချင်းဆိုင်ကာ နက်ဖြန် သွား

ကြည့်ရန် အစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲလိုက်ကြသည်။

“ပြီးတော့ လီနင်ဂရက်ကိုလည်း သွားချင်တယ်”

ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် လှည့်လည်ကြည့်ကြသော်လည်း အချိန်မရပါ။ ထို့ကြောင့် ဝေးဝေးလံလံ မသွားတော့ဘဲ လီနင်ဂရက်သို့ သွားလည်ရန်သာ ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြသည်။

“ဟုတ်ကဲ့ . . . ကျွန်တော် စီစဉ်ကြည့်ပါဦးမယ်။ ဘယ်ရက်သွားနိုင်မယ်ဆိုတာတော့ မနက်ဖြန်မှ အကြောင်းကြားပါရစေ”

အစီအစဉ်တွေ ဆွဲပြီး မစုတာ ဆင်မိဗော့လော့စ်က ကျွန်တော်တို့ကို နှုတ်ဆက်၍ ပြန်သွားလေသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် အထက်ထပ်သို့ တက်လာကာ ရုပ်မြင်သံကြားဖွင့်ကြည့်ပြီး အိပ်လိုက်ကြလေသည်။

(၁၆)

ကျွန်တော် အိပ်ရာမှ နိုးလာသောအခါ ဒဂုန်တာရာမှာ ရေမိုးချိုးပြီး၊ အဝတ်အစားလဲပြီး မှတ်စုမှတ်နေ၏။ ဒဂုန်တာရာကား ဝီရိယ ကောင်း၏။ ဝီရိယ ကောင်းသလောက်လည်း ဇီဇာကြောင်သူ ဖြစ်လေသည်။

သူ့ကိုမြင်တော့မှ ကျွန်တော်သည် အိပ်ရာမှ လူးလဲထကာ ရေနွေးဖြင့် ရေစိမ်ချိုးပြီး အဝတ်အစားလဲ၍ အောက်ထပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ခါတိုင်းထိုင်နေကြ စားပွဲရှည်ကြီးတွင် ဝင်ထိုင်လိုက်ကြ၏။ ဟိုတယ်စားပွဲထိုး အမျိုးသမီးက ကျွန်တော်တို့ကို ရုရှားလို လာပြောလေသည်။ ကျွန်တော်တို့မှာ ရုရှားဘာသာကို နှစ်လုံးသုံးလုံးကလွဲ၍ နားလည်သူများ မဟုတ်သဖြင့် အခက်အခဲ တွေ့နေလေသည်။ သည်အတောအတွင်း စကားပြန် ဆင်မိဗော့လော့စ် ရောက်လာကာ ထောင့်တစ်ထောင့်တွင် ပြင်ထားသော လေးယောက်စာ စားပွဲတစ်လုံးဆီကို ခေါ်လာလေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မီတီ၏ ဧည့်သည်မဟုတ်တော့ဘဲ ချစ်ကြည်ရေးဂေဟာ၏ ဧည့်သည် ဖြစ်လာသဖြင့် ခွဲလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

ကျွန်တော်တို့ စားပွဲတွင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအလံ အသေးစားကလေးတစ်ခုကို စိုက်ထားပေသည်။ နံနက်စာ စားပြီးနောက် ဟိုတယ်အပြင်ဘက်သို့ ထွက်လာခဲ့ကြ၏။ ဟိုတယ်အပြင်ဘက်တွင် ကျွန်တော်တို့ စီးနေကျ

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

ဝင်းအမျိုးအစားကားကြီး မဟုတ်တော့ဘဲ ပိုမိုဒါ အမျိုးအစား တက္ကစီတစ်စင်း ရပ်ထားလေသည်။ မော်စကိုတွင် တက္ကစီတွေ များလှပါသည်။ ကိုယ်ပိုင်ကားကို အသုံးနည်းကြပါသည်။

တက္ကစီများကို အစိုးရက ထောင်ထားလေသည်။ ကိုယ်ပိုင်ကားမှာ ဒရိုင်ဘာထားရသည့်စရိတ်၊ ဓာတ်ဆီဘို့၊ ကားဂိုဒေါင်ကိစ္စတို့ဖြင့် အကုန်များ လွန်းလှ၏။ တက္ကစီမှာ ဈေးလည်း ချို၏။ ၂၄ နာရီလုံးလုံး အချိန်မရွေးရ၏။ တယ်လီဖုန်းဖြင့် ခေါ်လိုက်လျှင် ၂ မိနစ်၊ ၃ မိနစ်အတွင်း ရောက်လာနိုင်သော ခရီးအဝေး ပမာဏတိုင်းတွင် တက္ကစီကားငှားငှာနများ ရှိလေသည်။ ဤသို့ ကိုယ်ပိုင်ကားပမာ အချိန်မရွေး သုံးနိုင်ပြီး ကိုယ်ပိုင်ကားထက် စရိတ်ကျဉ်းသော တက္ကစီတွေ စီးနေရပေရာ ကိုယ်ပိုင်ကားလေးတစ်စီးလောက် ဝယ်ချင်လိုက်တာ ဆိုသော ပြဿနာမျိုးတွေ မရှိတော့ပါ။ ပြည်သူများ၏ သက်သာလွယ်ကူမှုကို ရည်ရွယ်သည့် အစီအမံပေတည်း။

ဆိုဗီယက်အစိုးရသည် လူတွေ ကိုယ်ပိုင်ကားရူး မရူးရအောင် သို့က လို စီမံထားလေသည်။ ကိုယ်ပိုင်ကားလို သုံးနိုင်ပြီး ကိုယ်ပိုင်ကားထက် စရိတ်ကျဉ်းသော တက္ကစီများ ရှိနေလျှင် ကိုယ်ပိုင်ကား ဝယ်ချင်ပါဦးတော့မည် လော။ ကိုယ်ပိုင်ကားစီးရမှ ဂုဏ်ရှိသည်ဟုထင်သော အရင်းရှင်လောက၏ ပကာသနမျိုးသည်လည်း ရှိနိုင်ပါဦးတော့မည်လော။ ဤလို ရုပ်ဝတ္ထုအခြေခံ ပစ္စည်းတွေ ပြည့်စုံအောင် ဖန်တီးထားခြင်းဖြင့်လည်း အရင်းရှင်လောက၏ ပကာသန စိတ်မျိုးတွေ မပေါ်ပေါက်အောင် အလိုလိုလုပ်ပြီးသား ဖြစ်နေလေ၏။

ဆိုဗီယက်ယူနီယံ သူ့ရဲကောင်း ဘွဲ့တံဆိပ်တွေရပြီးသား ဂျင်နရယ် ကြီးတွေက ကွန်မြူနစ်ပါတီ ခေါင်းဆောင်တွေကိုယ်တိုင် တက္ကစီကို သုံးကြလေ သည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံတွင် ကိုယ်ပိုင်ကား စီးကြသူများမှာ ထိပ်တန်းအစိုးရ အရာရှိကြီးများ၊ ထိပ်တန်းတပ်နီတော် အရာရှိများ၊ ပညာရှင်ကြီးများ၊ တီထွင်သူ အလုပ်သမား သူ့ရဲကောင်းများ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးတွင် ရည်ရွယ်သည်ထက် ပိုထုတ်နိုင်သော စုပေါင်းလယ်ယာ လယ်သမားများ၊ စာရေးဆရာကြီးများ၊ အူလာနိုဗာတို့လို ကချေသည် အနုပညာရှင်ကြီးများ၊ သီချင်းရေးဆရာကြီးများ၊ ဂီတပညာရှင်ကြီးများနှင့် ပါမောက္ခကြီးများသာ ဖြစ်လေသည်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ စာရေးဆရာ၊ ဂီတဆရာ၊ ပန်းပုဆရာ၊ ပန်းချီဆရာ၊ ကချေသည်စသော အနုပညာ

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

သည်များနှင့် သိပ္ပံပညာရှင်၊ ပါမောက္ခစသော ပညာရေးဘက်မှ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ နှင့် အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ သူရဲကောင်းများ၊ တိုင်းပြည်အတွက် ထူးချွန်စွာ ထမ်းရွက်ခဲ့သော စစ်သည်တော်များသာ အခွင့်ထူး ခံစားကြရလေသည်။ အနုပညာနှင့် ပညာရေးကို အားပေးသည့် ဆိုဗီယက်ယူနီယံအစိုးရ၏ သဘောထားသည် ဤလိုက်စွဲများတွင် ထင်ရှားစွာ ပေါ်နေလေသည်။ ဆိုဗီယက် ယူနီယံတွင် အခွင့်အရေး ခံစားစရာရှိလျှင် ပြည်သူများသာ ပထမဆုံး ခံစားကြရ၏။ နောက်မှ အစိုးရအရာရှိများ၊ စစ်ဗိုလ် စစ်သားများက ခံစားကြရလေသည်။ ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင်များကား အခွင့်အရေး ခံစားစရာရှိလျှင် နောက်ဆုံးမှသာ ခံစားကြရလေသည်။ သို့ကလို လီနင်ပါတီ၏ ကိုယ်ကျိုးစွန့်မှုကြောင့်လည်း ကွန်မြူနစ်ပါတီများသည် ပြည်သူများ၏ လေးစား ကြည်ညိုမှုကို ခံရခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

ကျွန်တော်တို့ကားသည် လူမွန်ဘာ တက္ကသိုလ် ၁၅၅ မှာ ရပ်လိုက်ကြသည်။ လူမွန်ဘာတက္ကသိုလ်မှာ မော်စကို တက္ကသိုလ်လောက် မကြီးပါ။ လူမွန်ဘာတက္ကသိုလ်တွင် သင်ကြားခွင့်ရရန် မြန်မာနိုင်ငံမှ ကျောင်းသားတော်တော် ခပ်များများ လျှောက်ခဲ့ဖူးကြသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာအစိုးရက ခွင့်မပေးသဖြင့် တစ်ယောက်မျှ ဝင်ခွင့်မရခဲ့ကြပါ။

ကျွန်တော်တို့သည် တက္ကသိုလ်ဝင်းထဲသို့လာပြီး နှင်းခဲတွေမှာ ဖြတ်၍ လမ်းလျှောက်လာခဲ့ကြသည်။ အောက်ထပ်တွင် ကျွန်တော်တို့ကို တာဝန်ခံ အမျိုးသမီးတစ်ဦးနှင့် မိတ်ဆက်ပေးလေသည်။ အမျိုးသမီးမှာ များစွာ ခေတ်ဆန်လှသည်။ အင်္ဂလိပ်စကားကိုလည်း သွက်လက်လှပစွာ ပြောနိုင်လေသည်။ အမျိုးသမီးက ကျွန်တော်တို့ကို အပေါ်ထပ် ကွန်မွန်ရွမ်းခေါ် ကျောင်းသားများ နားနေခန်းသို့ ခေါ်သွားလေသည်။

အခန်းတစ်ခုလုံးကို ကော်ဇောစိမ်းကြီး ခင်းထားသည်။ မှန်အိမ်တွေထဲမှာ ပန်းတွေ ဖူးငုံနေကြသည်။ သည်ပန်းငုံဖူးများသည် လွတ်လပ်ခါစ နိုင်ငံများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဆောင်သလော၊ ငယ်ရွယ်နုပျိုခြင်းကို အဓိပ္ပာယ်ဆောင်သလောဟု တွေးနေမိပါသည်။

နားနေခန်းထဲတွင် အင်ဒိုနီးရှား၊ တရုတ်၊ ဗီယက်နမ်၊ ကိုရီးယား၊ မွန်ဂိုလီးယား၊ အိန္ဒိယ၊ သီဟိုဠ်၊ အီဂျစ်၊ ဆီးရီးယား စသော အာရှနိုင်ငံများနှင့် အာဖရိက ကျောင်းသားများကို တွေ့ရသည်။ ရုရှားကျောင်းသားများကိုလည်း

တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာကျောင်းသားများ မလွတ်နိုင်သည်မှာ အခွင့်အရေး ကောင်းတစ်ခု ဆုံးရှုံးခြင်း ဖြစ်ပေ၏။ မြန်မာအစိုးရသည် ကျောင်းသားတွေကို ကွန်မြူနစ်ဝါဒ သွင်းပေးမှာစိုး၍ လားတော့ မသိပါ။ သို့ရာတွင် လူမွန်ဘာ တက္ကသိုလ်ရည်ရွယ်ချက်မှာ သည်လို နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက်တွေ မရှိပါ။ လူမွန် ဘာတက္ကသိုလ်နှင့် ပတ်သက်၍ ကရူးရှော့ဖ်က “ဤတက္ကသိုလ်ကို တည်ထောင် ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ တစ်ခုတည်းသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ အရည်အချင်း ပြည့် သော ပါရဂူများ ဖြစ်အောင် သင်ကြားပေးခြင်းအားဖြင့် အခြားတိုင်းပြည်များကို ကူညီရန်ဆိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်သာ ဖြစ်ပါသည်” ဟု ထုတ်ဖော်ပြောကြား ခဲ့ဖူး၏။

ကရူးရှော့ဖ်၏ စကားတစ်ခွန်းသည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒ သွင်းပေးမှာ စိုး တယ် ဆိုသော သံသယမျိုးရှိခဲ့ကြလျှင် ချေဖျက်ပစ်လိုက်ပါသည်။ ကွန်မြူနစ် ဝါဒသည် ရိုက်သွင်းလို့ရသည့် ပစ္စည်းမဟုတ်ပါ။ လူမျိုးတစ်မျိုး၏ ဘဝ အတွေ့ အကြုံ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံတွေပေါ်မှာ မှီငြှိ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လူတစ်ယောက်၏ ယုံကြည်ချက် လူမျိုးတစ်မျိုး၏ နိုင်ငံရေး အသိကို သေနတ် တွေ၊ လှံစွပ်တွေနှင့် တား၍လည်း ရနိုင်သည် မဟုတ်ပါ။

စာမေးပွဲနီးနေသဖြင့် ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေ စာကျက်နေသည် ကို မြင်ရလေသည်။ ကျောင်းသူကျောင်းသားများသည် သင်ခန်းစာများကို ဝိုင်း ဖွဲ့၍ ဆွေးနွေးနေကြသည်။ အမျိုးသမီးက လူမွန်ဘာတက္ကသိုလ်၏ သမိုင်းကို ပြောပြနေသည်။ လူမွန်ဘာတက္ကသိုလ်ကို ၁၉၅၈ ခုနှစ်က တည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ တည်ထောင်စတုန်းက ချစ်ကြည်ရေးတက္ကသိုလ်ဟု ခေါ်လေသည်။ ကွန်ဂို ခေါင်းဆောင် လူမွန်ဘာ အသတ်ခံရပြီးသည့် နောက်တွင် ဆိုဗီယက်အစိုးရက အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး သူရဲကောင်း လူမွန်ဘာကို ဂုဏ်ပြုသည့်အနေ ဖြင့် လူမွန်ဘာတက္ကသိုလ်ဟု ပြောင်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

- လူမွန်ဘာ တက္ကသိုလ်တွင် မဟာဌာနကြီး (၆) ခုရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ
- (၁) အင်ဂျင်နီယာမဟာဌာန၊
 - (၂) စိုက်ပျိုးရေးမဟာဌာန၊
 - (၃) ဆေးပညာ မဟာဌာန၊
 - (၄) ရူပသင်္ချာနှင့် သဘာဝသိပ္ပံ မဟာဌာန

(Physico Mathematical and Natural Sciences)

(၅) သမိုင်းနှင့် ဘာသာဗေဒ မဟာဌာန၊

(၆) ဘောဂဗေဒနှင့် ဥပဒေမဟာဌာနတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။

လူမွန်ဘာတက္ကသိုလ်သည် ကွန်မြူနစ်ဝါဒ သွင်းပေးသလား (သို့မဟုတ်) ခေတ်မီ သိပ္ပံပညာများကို သင်ပေးသလားဆိုသည်ကို တက္ကသိုလ်သင်ရိုးသင်တန်းများကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် သိနိုင်လေသည်။

အင်ဂျင်နီယာ မဟာဌာနက စက်မှု၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာ အတတ်များ သင်ကြားပေးသည်။ စက်မှုအင်ဂျင်နီယာ သင်တန်းတွင် စက်ကိရိယာဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ဒီဇယ်ဂျင်နရေတာကြီးများ တည်ဆောက်ခြင်း၊ အဆောက်အအုံနှင့် လမ်းပန်းတည်ဆောက်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်၏။ သတ္တုတူးဖော်ရေး အင်ဂျင်နီယာသင်တန်းတွင် (Geological Prospecting) ခေါ် မြေကြောရှာဖွေခြင်း၊ ဓာတ်သတ္တုများ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ဓာတ်ဆီ၊ ရေနံဆီ စသည်တို့ ထုတ်လုပ်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာ သင်တန်းတွင် မြို့ပြနှင့် စက်မှုပစ္စည်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ ရေကာတာများ၊ ရေအားလျှပ်စစ်ရုံများ၊ ရေတံခါးများ တည်ဆောက်ခြင်း၊ လမ်းမကြီးများ၊ မီးရထားလမ်းများ ဖောက်လုပ်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်သည်။

စိုက်ပျိုးရေးမဟာဌာနတွင် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး၊ သီးနှံစိုက်ပျိုးရေး စသည်တို့ကို အထူးသင်ကြားပေးသည့် ဆေးပညာမဟာဌာနက ဆရာဝန်များကို ထုတ်လုပ်ပေးလေသည်။ ထိုမျှမက ဆေးရုံများ၊ ဆေးဝါးထုတ်လုပ်ရေးဌာနများ၊ သိပ္ပံပညာသုတေသနဌာနများအတွက် ဆေးစပ်ပါရဂူများကိုလည်း အထူးသင်ကြားပေး၏။

ရူပသင်္ချာနှင့် သဘာဝသိပ္ပံ ပညာမဟာဌာနကို ရူပသင်္ချာပါရဂူများ၊ ရူပဗေဒပါရဂူများ၊ ဓာတုဗေဒနှင့် ဇီဝဗေဒပါရဂူများ ဖြစ်လာရန် သင်ကြားပေး၏။ ဓာတုဗေဒ ယူသု ကျောင်းသားများအဖို့ (Inorganic Chemistry, Physical and Colloidal Chemistry, Analytical Chemistry, Organic Chemistry, Macromolecular Chemistry)တို့ကို အထူးလေ့လာနိုင်သည်။ ဇီဝဗေဒကျောင်းသားများအတွက် ရုက္ခဗေဒ၊ တိရစ္ဆာန်ဗေဒ၊ ပါဏဗေဒ၊ ဦးမွှားတိရစ္ဆာန် အတတ်ပညာနှင့် (Hydrobiology, Ichthyo-

logy) စသည့် ပညာရပ်များတွင် အထူးလေ့လာနိုင်သည်။

သမိုင်းနှင့် ဘာသာဗေဒ မဟာဌာနတွင် သမိုင်း၊ စာပေနှင့် ရုရှား ဘာသာကို သင်ကြားလေသည်။ အထူးပြု လေ့လာနိုင်သော ဘာသာရပ်များမှာ သမိုင်းကျောက်စာနှင့် ဘာသာဗေဒ၊ စာပေ၊ သမိုင်းနှင့် သတင်းပညာ သင်သူ များအတွက် (Ethnography) တို့ ဖြစ်ပေ၏။

ဘောင်ဗေဒနှင့် ဥပဒေမဟာဌာနတွင် ဘောင်ဗေဒပညာရပ်များ အားလုံးနှင့် စီးပွားရေး စီမံကိန်းပညာတို့အပြင် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေတို့ကို သင် ကြားပေးလေသည်။

သည့်ဌာနတွေ့အားလုံးကို မဝင်ခင်မှာ (Preparatory Department) ဟုခေါ်လော အခြေခံ မဟာဌာနတွင် တက်ရောက်၍ ရုရှားဘာသာကို သင်ရ၏။ ရုရှားဘာသာ တတ်ပြီးဖြစ်လျှင် (Refresher Course) ခေါ် ဉာဏ်သစ်လောင်းသင်တန်းကို တက်ရ၏။ အခြေခံဌာနတွင် ကျောင်းသား၏ အဆင့်အတန်းကို လိုက်၍ တစ်နှစ်မှ သုံးနှစ်အထိ သင်ကြားရသည်။

လူမွန်ဘာ တက္ကသိုလ်သည် မော်စကိုတက္ကသိုလ်၏ လက်အောက်ခံ မဟုတ်ဘဲ သီးခြား တက္ကသိုလ်ကောင်စီက အုပ်ချုပ်လေသည်။ ကောင်စီ အောက်တွင် ပါမောက္ခချုပ် ရှိလေသည်။ ပါမောက္ခချုပ်အောက်မှာ ဌာနမှူး များနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပါမောက္ခများ ရှိလေ၏။ အသက် ၁၇ နှစ် ပြည့်ပြီး၍ ၁၀ တန်း အောင်ပြီးသူတိုင်း တက္ကသိုလ် ဝင်ခွင့်ရလေသည်။

အမျိုးသမီးက ကျွန်တော်တို့ကို စည်းဝေးခန်းမဆောင်၊ အားကစားရုံ၊ ဓာတ်ခွဲခန်း၊ ထမင်းစားခန်း၊ ဆေးကျောင်း၊ ဆေးရုံ စသည်တို့ကို လိုက်ပြလေ သည်။ လူမွန်ဘာတက္ကသိုလ်မှာ ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်လောက် မရှိ ပါ။ ကျောင်းသား ၁,၀၀၀ လောက်သာ ရှိမည် ထင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျောင်းဆေးရုံကား ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဆေးရုံထက် ကြီးလေ သည်။ ဆရာဝန်တွေကချည်း ၁၅ ယောက်၊ အယောက် ၂၀ လောက် ရှိမည် ထင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးဆရာဝန် များလေသည်။ ဓာတ်မှန်ရိုက်သည့်အခန်း၊ သွားနှုတ်သည့်အခန်း၊ မျက်စိကုသည့်အခန်း၊ ခွဲစိတ်ကုသည့်အခန်း စသဖြင့် ခွဲထားလေသည်။

လူမွန်ဘာတက္ကသိုလ်က ပြန်လာကြပြီးနောက် နေ့လယ်စာကို ခပ်

သုတ်သုတ်စားကာ အရှေ့တိုင်းပြတိုက်သို့ သွားကြ၏။ အရှေ့တိုင်းပြတိုက်မှာ ပြတိုက်အငယ်စား ဖြစ်၏။ ပြတိုက်အငယ်စားဆိုသော်လည်း သုံးထပ်လောက် ရှိပြီး ပြခန်း အခန်း ၄၀ လောက် ရှိသည်။ ကျွန်တော့် စိတ်အထင်တွင် အရှေ့တိုင်း ပြတိုက်ကို လာကြည့်သူများမှာ သမိုင်း၊ သုတေသန ကျောက်စာတို့တွင် စိတ်ဝင်စားသူ၊ သုတေသနပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၊ မဟာပညာကျော်ကြီးများသာ လာရောက်ကြည့်ရှုလိမ့်မည်ဟု ထင်၏။ သို့ရာတွင် ပြတိုက်ရောက်တော့ အမြင်မှာ ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေသည်။ အလုပ်သမားတွေ၊ လည်စီးနီနီကလေးတွေ စီးထားသည့် မျိုးညွှန်လူငယ်တွေ၊ ကျေးတောအဝတ်အစားကို ဝတ်ထားသည့် စုပေါင်းလယ်ယာ လယ်သူမကြီးတွေ၊ အသက် ၆၀ ကျော် အဘိုးကြီး၊ အမယ်ကြီးတွေ၊ တပ်နီတော် စစ်သားတွေဖြင့် ပြည့်ကျပ်နေသည်ကို မြင်ရ၏။ ဆောင်းရာသီ အားလပ်ရက် များတွင် သမိုင်းပြတိုက်များမှာ အချိန်ဖြုန်းကြခြင်း ဖြစ်ပေ၏။ ဆိုဗီယက် ယူနီယံမှာလောက် လူတွေ ပြတိုက်များကို လာကြည့်ကြ သည့် တိုင်းပြည်မျိုး ကမ္ဘာတွင် ရှိမည်၊ မထင်ပါ။

အထဲဝင်လိုက်သည်နှင့် သူညီအောက် ဒီဂရီ ၂၀ ထဲကို ဖြတ်လာခဲ့ ကြသည့် ကျွန်တော်တို့တစ်တွေမှာ နွေး၍ သွားပါသည်။ နွေးရုံသာမက ခွန်အားတွေလည်း ပြည့်သွားသည်ဟု မှတ်ထင်ရပါသည်။ သဘာဝ၏ ရက်စက် ပြင်းထန်လှသော အအေးထုကြီးကို ထိုးဖောက်၍ နွေးနွေးထွေးထွေး လုံလုံခြုံခြုံ ရှိသော နေရာသို့ ရောက်သွားရသည်မှာ စိတ်ထဲတွင် ရွှင်မြူး၍ သွားလေသည်။ ပြောင်းပြန်တွေးကြည့်လျှင် နေမွန်းတည့်ချိန် သဲကန္တာရထဲ လျှောက်နေရင်း အိုအေစစ်ကို တွေ့လိုက်ရသလို ဖြစ်မည်ဟု ထင်ပါသည်။

အထဲရောက်တော့မှ လေးလံလှသော ဂရိတ်ကုတ်အင်္ကျီကြီးတွေကို အင်္ကျီချွတ်ခန်းထဲမှာ ချွတ်ထားခဲ့ကြသည်။ ပြတိုက်မှူး အဘွားကြီးမှာ အင်္ဂလိပ်စကားမတတ်ပါ။ ပြင်သစ်လိုကား ရေပက်မဝင်အောင် ပြောနိုင်လေ သည်။ ပြတိုက်မှူး အဘွားကြီး၏ အခန်းထဲတွင် အမျိုးသမီး သုံးလေးယောက် မှာ လက်နှိပ်စက်ကလေးတွေ တထပ်ထပ်ရှိက်၍ အလုပ်များနေကြသည်။

အဘွားကြီးကိုယ်တိုင် ကျွန်တော်တို့နှင့် လိုက်လာပြီး ပြတိုက်အခန်း များကို လိုက်ပြလေသည်။ အခန်းတွေမှာ အရှေ့တိုင်းမှ နိုင်ငံများအလိုက် ခွဲထားသည်။ ဥပမာ တရုတ်ပြခန်း၊ ဂျပန်ပြခန်း၊ ကိုရီးယားပြခန်း၊ ဗီယက်နမ်

ပြခန်း၊ အိန္ဒိယပြခန်း၊ မြန်မာပြခန်း၊ သီဟိုဠ်ပြခန်း၊ အင်ဒိုနီးရှားပြခန်း။

တရုတ်ပြည်ပြခန်းတွင် ၈ ရာစုနှစ်မှ ပန်းကန်ခွက်ယောက်များ၊ ၇ ရာစုနှစ်မှ ကျောက်စိမ်းဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်၊ ၉ ရာစုနှစ် ပုရပိုက်ပန်းချီကား၊ ကျောက်ဆစ်လက်ရာများ၊ ပိုးချည်ထိုးပန်းချီ၊ ၁၀ ရာစုနှစ်သုံး တရုတ်ငွေ၊ ၁၅ ရာစုသုံး ကြေးအလေးများ၊ ကျေးတောပန်းချီကားများ၊ ဝါးခွက်များ၊ ကြွေထည်များ၊ တရုတ်နီ တပ်နီတော် ခရီးရှည် ချီတက်ရေးပွဲ၊ ပိုးရက်ထည်၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီး မော်စီတုံး၏ ပုံတူပန်းချီကား စသဖြင့် များစွာ စုံလှပေ၏။ ၇ ရာစု ကျောက်စိမ်းရုပ်ပွားပုံတော်ကအစ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့ ကောက်ရိတ်ချိန် ပန်းချီကားအထိ အမျိုးစုံလှပေသည်။

တရုတ်ပြခန်းပြီးလျှင် ဂျပန်ပြခန်း ဖြစ်၏။ ဂျပန်ပြခန်းမှာလည်း ဂျပန်ပြည်နှင့် ဆိုင်သော ရှေးဟောင်းပစ္စည်းတွေ စုံလင်လှသည်။ ၇ ရာစုနှစ်က ဆာမူရိုင်း ကြွေရုပ်ကအစ၊ ၁၉၆၁ ခုနှစ်လုပ် တင့်ကားရုပ်ကလေးအထိ ရှိလေသည်။ အဖိုးတန်တာရော၊ မတန်တာရော စုံနေလေသည်။

“ဒါကလေးတွေ လို့ချင်လိုက်တာဗျာ”

ဒဂုန်တာရာကား ပြတိုက်ထဲက ပစ္စည်းတွေကို သဘောကျနေ၏။ ဒဂုန်တာရာသည် အရောင်အသွေးကို ခံစားရာတွင်သာ ထက်မြက်သူ မဟုတ်၊ အလုံးအဝန်း၊ အဆစ်အမြစ်၊ အဖုအဖောင်း စသည့် ရုပ်ဝတ္ထု အလှအပတွေကို အာရုံခံစားရာတွင်လည်း ထက်မြက်သူ ဖြစ်၏။ သူသည် ရောက်လေရာမှာ ပစ္စည်းအလှအပကလေးတွေ အမှတ်တရ သိမ်းဆည်းစရာလေးတွေကို စိတ်ရှည်လက်ရှည် ဝယ်တတ်၏။ ကိုင်ရိုရောက်တုန်းကဆိုလျှင် အီဂျစ်၏ အမှတ်အသား ဖြစ်သော ပီရမစ်ပုံတူ အငယ်စားကလေးတွေကိုသာ လိုက်ရှာနေလေသည်။ ပီရမစ်ပုံတူမရတော့မှ ကြေးဝါအခံပေါ်တွင် ကျောက်ဆစ်ထုထားသော ရှေးဟောင်း အီဂျစ်လူမျိုး ကိုယ်တစ်ပိုင်းရုပ်ထုကလေးတစ်ခု ဝယ်ခဲ့လေသည်။ ကျွန်တော်ကား သည်လိုအမှတ်တရ စုဆောင်းခြင်းတွင် ဝါသနာ မပါလှပါ။ ဒဂုန်တာရာသည် သူ ကြိုက်သော ပစ္စည်းတွေလျှင် အနားက မခွာဘဲ တရစ်ဝဲဝဲလုပ်၍ ကြည့်နေလေသည်။ ဘယ်ပစ္စည်းက ဘယ်လို ဘီရိုမျိုးနဲ့ ထည့်ရင် ကောင်းမှာပဲ၊ ဘယ်ပစ္စည်းကို ဘယ်လို စားပွဲပေါ်မှာ တင်ထားရင် လှမှာပဲ စသဖြင့် သူ့စိတ် ကူးထဲတွင် နေရာချဟန် ရှိပေ၏။

နေရိုစာအုပ်တိုက်

ဂျပန်ပြခန်းပြီးလျှင် ကိုရီးယားပြခန်းမှာလည်း ကိုရီးယားပြည်က လက်မှုပစ္စည်း၊ ပန်းချီကား၊ ပန်းကန်ခွက်ယောက် အသုံးအဆောင် စသည်တို့ကို ပြထားသည်။ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော် အဆူဆူကိုလည်း တွေ့ရ၏။ အရှေ့တိုင်းပြတိုက် မှာ ဘယ်ပြခန်းကို ကြည့်ကြည့် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များကို တွေ့ရ၏။ သို့ရာတွင် ပုံတော်များမှာ ခြားနားကြသည်။ တချို့က မဟာယန ကိုးကွယ်သူများ၏ ရုပ်ပွား တော်တွေ ဖြစ်၏။ နောက်တစ်ခန်းမှာ ဝိယက်နမ်ပြခန်း ဖြစ်သည်။ ဝိယက်နမ် ပြည်ထွက် ပစ္စည်းတွေ စုံလှ၏။ ဝါးဖြင့်လုပ်သော လက်မှုပစ္စည်းတွေ များသည်။ ဝါးရေတကောင်း၊ ဝါးမျှင်သေးသေးကလေးတွေဖြင့် ယက်ဖောက်ကာ ဆေးရေး ထားသည့် ဝါးအစ်၊ ဝါးမီးအုပ်ဆောင်း စသည်တို့ဖြစ်၏။ တကယ်တော့ သည် လောက်များလှသော ပစ္စည်းတွေကို စုရ၊ ဆောင်းရ၊ ထိန်းရသိမ်းရသည်မှာ မလွယ်ကူချေ။

နောက်တစ်ခန်းကား အိန္ဒိယပြခန်း ဖြစ်၏။ ၆ ရာစုနှစ်က တူးဖော် တွေ့ရှိသော ဆင်းတုတော်များ၊ ရုပ်လျက်၊ တင်ပလွင်ဖွဲ့ခွေလျက်၊ လျောင်းလျက် ရှိသော ရုပ်ပွားတော်များ၊ အာသောက မင်းတရားကြီး၏ ကျောက်စာများ၊ ရာမ ဘုရားရုပ်ထုများ၊ အဇန္တာလှိုင်ဂူမှ ဆေးရေးပန်းချီကားပုံတူများ၊ ဂျိန်းဘာသာ ၏ ဘုရားဖြစ်သော မဟာဝီရ ဘုရားရုပ်ပွားတော်၊ ဆစ်ဘာသာဝင်တို့၏ ဘုရား ဖြစ်သော ဇရု ဘုရားပုံတော်များကိုလည်း တွေ့ရ၏။ အိန္ဒိယပြည် ရှေးဟောင်း စက်မှုပစ္စည်းများလည်း ရှိလေသည်။

“ဟောဒီအခန်းကတော့ မြန်မာနိုင်ငံက ပစ္စည်းတွေကို ထားတဲ့အခန်း ဖြစ်ပါတယ်”

စကားပြန်က ပြောသဖြင့် ကျွန်တော်တို့လည်း စိတ်ဝင်စားစွာဖြင့် မြန်မာပစ္စည်းများကို ကြည့်ကြသည်။ သိပ်များများစားစား မရှိချေ။ ရုပ်ပွားတော် တစ်ဆူ၊ ယွန်းခွက်၊ ကွမ်းအစ် စသည်တို့ကို တွေ့ရသည်။

“ကျွန်တော်တို့ပစ္စည်း သိပ်နည်းနေတယ်”

ကျွန်တော်က စကားပြန်ဘက်သို့ လှည့်၍ မှတ်ချက်ချ၏။ စကားပြန် က ပြတိုက်မှူး အဘွားကြီးကို ဘာသာပြန်ပြ၏။ ပြတိုက်က သူတို့ အခက်အခဲ ကို ပြောပြလေသည်။ သည်ပစ္စည်းများကို ဆိုဗီယက်အစိုးရက ရှာဖွေပေးသည် ဟု ဆိုလေသည်။ အချို့မှာ ပြည်သူများက ပြတိုက်သို့ လှူခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဗြိတိသျှတွေ မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းလိုက်တော့ ရှေးဟောင်းအဖိုးတန် ပစ္စည်းတွေကို ဗြိတိသျှတွေက ဘီလပ်ကို သယ်သွားကြပါတယ်။ တချို့ကျန်တာ ကလေးတွေလည်း ဒုတိယကမ္ဘာစစ်၊ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး၊ ပြည်တွင်းစစ် ကာလထဲမှာ ပျက်စီးကုန်ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တချို့တော့လည်း ကျန်ပါသေး တယ်။ ဒါတွေကို အစိုးရက စုဆောင်းပြီး ပြတိုက်တစ်ခု ဖွင့်ထားပါတယ်။

ကျွန်တော်က မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးဟောင်းပစ္စည်း အကျန်နည်းနေ သည့်အကြောင်းကို ရှင်းပြ၏။ အဘွားကြီးသည် စုတ်တသပ်သပ် ဖြစ်နေလေ သည်။ အရှေ့တိုင်းပြတိုက်တွင် နောက်ထပ် မြန်မာ့လက်မှုပစ္စည်းတွေရအောင် ကြိုးစားဖို့ကိုလည်း သူ့ကို တိုက်တွန်းခဲ့၏။ အနည်းဆုံး ပုသိမ်ထီး၊ ကချင်လွယ် အိတ်၊ ရွှေရေးယွန်းအစ်၊ ကျောက်စိမ်းကြယ်သီး၊ အင်းလေး၊ ဘန်ကောက် စသည့် လက်မှုပစ္စည်းကလေးတွေ မထားနိုင်ပါသလော့... ပစ္စည်းလည်းပေါ် ဈေးလည်း ချို့ သယ်ရပိုးရတာလည်း လွယ်ကူပေသည်။

နောက်အခန်းမှာ သီဟိုဠ်နှင့် အင်ဒိုနီးရှား ပြခန်းများ ဖြစ်ကြသည်။ သည်ပြခန်းနှစ်ခန်းကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ လျှောက်ကြည့်ကြသည်။ အင်ဒိုနီးရှား ပြည်ထွက် ကနုကမာကြယ်သီး၊ ပုလဲပုတီး စသည်ဖြင့် တော်တော် များများရှိ၏။

ကျွန်တော်တို့မှာ အရှေ့တိုင်းပြတိုက်တွင် ကြာကြာအချိန်မရပေ။ သည်ကပြီးလျှင် ခေတ်သစ် ပန်းချီပြပွဲသို့ သွားရန် ချိန်းထားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပြတိုက်မှ အဘွားကြီးကို ကျေးဇူးစကားဆိုကာ ခေတ်သစ် ပန်းချီပြပွဲသို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။

ခေတ်သစ် ပန်းချီပြပွဲမှာ ယခုခေတ် ပန်းချီဆရာများ၏ ပန်းချီကား များကို ပြသထားခြင်း ဖြစ်၏။ မော်စကိုတွင် ပန်းချီပြခန်းတွေ များပြားလှပေ ရာ ကွဲပြားအောင် ခေတ်သစ် ပန်းချီပြပွဲဟု ခေါ်ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူလေသည်။ ပန်းချီပြပွဲမှာ ကရင်မလင် နန်းတော်နားတွင် ရှိ၏။ ဆူးလေဘုရားလမ်း သုံးဆ လောက် ကျယ်သောလမ်းမကြီး အလယ်တွင် အဆောက်အအုံကြီး ဆောက်ထား၏။ ပန်းချီပြပွဲများအတွက် သပ်သပ် ဆောက်ထားခြင်းပေတည်း။

အဆောက်အအုံကြီးမှာ ကျောက်သားအဆောက်အအုံကြီး ဖြစ်၏။ ခေါင်မိုးတွင် ဖောက်ထားသည့် မှန်ပေါက်ကြီးတွေမှ အလင်းရောင် ထိုးကျနေ ၏။ သဘာဝ အလင်းရောင်ကို ရရန် စီမံထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ မီးပေးဖို့

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

လိုသော ပန်းချီကား ဆိုလျှင် ကွက်၍ မီးမောင်းထိုးပေးထားသေးသည်။

ကျွန်တော်သည် မှန်ကူကွက်ပုံ အီတာလျံ ကျောက်ပြားကြီးတွေ ခင်းထား သည့် ကြမ်းခင်းပေါ် လျှောက်လာကြ၏။

“ဒီပွဲက ၁၉၆၀ ခုနှစ်တုန်းက ဆိုဗီယက်ယူနီယံ တစ်ပြည်လုံးမှာ ဆွဲထားတဲ့ မှုရင်း ပန်းချီကားတွေကို စုဆောင်းပြီး ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုဗီယက်သမ္မတ နိုင်ငံအားလုံးက ပန်းချီဆရာတွေရဲ့ လက်ရာတွေကို နှစ်တိုင်း ပြသလေ့ရှိတယ်”

စကားပြန်က ကျွန်တော်တို့ကို ရှင်းပြ၏။ ပြပွဲမှာ လူတွေအုပ်လိုက် တွေ့ရပြန်ပြီ။ သူတို့တစ်တွေ ပြတိုက်များသို့ လာကြပုံမှာ အပျိုချောချောလေး တွေ ရှိသည့်အိမ် လူပျိုလေးတွေ လာကြသည်နှင့်ပင် တူနေသေး၏။ ပန်းချီ အတတ်သင်ကျောင်းမှ ကျောင်းသားများကိုလည်း တွေ့ရ၏။ ပန်းချီနည်းပြဆရာ သည် ပန်းချီကားတွေ ရှေ့မှာရပ်၍ ပန်းချီကားများကို ဝေဖန်ပြနေလေသည်။ တစ်နေရာမှာ ပန်းချီကျောင်းသားတစ်ယောက် ရွက်ဖျင်ကို ကားကျက်၍ ပန်းချီ ကားမှ ပုံတူဆွဲနေသည်ကို မြင်ရ၏။ ပန်းချီပြပွဲမှာ အခန်းတွေ ၁၆ ခန်း ရှိသည်။ ဆိုဗီယက်သမ္မတနိုင်ငံ ၁၆ နိုင်ငံမှ ခေတ်ပေါ် ပန်းချီကားများကို အခန်းလိုက် ခွဲ၍ ပြထားခြင်းပေတည်း။

ကျွန်တော်တို့အဖို့ ပန်းချီပြပွဲသို့ သွားရသည်မှာ စူဠလိပ် ရေထဲ လွတ်သလို ဖြစ်ချေ၏။ ဒဂုန်တာရာအဖို့ကား ပို၍ သဘောကျစရာ ဖြစ်နေ လေသည်။ စာမရေးသော အားလပ်ချိန်တွင် ပန်းချီဆွဲမည်ဟု ကြုံးဝါးနေသူ ဖြစ်လေသည်။ သို့ကြုံးဝါးရင်းက စတော့ဟုမ်းမှာ ဆီဆေး များကိုပင် ဝယ်လာခဲ့ သေးသည်။

ပန်းချီပြခန်းတစ်ခန်းလျှင် သက်ဆိုင်ရာ သမ္မတနိုင်ငံမှ ပန်းချီဆရာ များ ရေးဆွဲသော ပန်းချီကားများကို ပြထား၏။ ဥပမာ ယူကရိန်း ခန်းမဆိုလျှင် ယူကရိန်း ပန်းချီဆရာများ၏ လက်ရာများကို ပြသထားလေသည်။ ပြခန်း ထောင့်တွေမှာလည်း ကျောက်ဖြူသား ရုပ်ထုကြီးများကို ထု၍ ထောင်ထား၏။ သူတို့ကား ကမ္ဘာကျော် ရှေးဟောင်း ပန်းချီဆရာကြီးများ ဖြစ်ကြလေသည်။ လီယိုနာဒိုဒါဗင်ချို၊ မိုက်ကယ်အိန်ဂျယ်လိုမာတီးစ်၊ ရန်းဗရင့် စသည်တို့အပြင် ကျွန်တော်တို့ မကြားဖူးသေးသော ပန်းချီဆရာကြီးတွေ၏ ရုပ်ပုံတွေလည်း အများအပြား ရှိပေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် တစ်ခန်းဝင် တစ်ခန်းထွက်ဖြင့် ပန်းချီကားတွေကို

လျှောက်ကြည့်ကြ၏။ ပန်းချီအရသာကို ခံစားကြ၏။ ဝေဖန်ချက်တွေ ပေးကြ၏။ ကျွန်တော်က နံရံတွင် ချိတ်ဆွဲထားသော ‘ဆောင်းပေါက်ရာသီ’ အမည်ရှိ ပန်းချီကားကို ငေးကြည့်နေသည်။ နေခြည်သည် သစ်ပင်တွေပေါ်သို့ ဖြာကျလာ၏။ သစ်ကိုင်းနှင့် သွားတိုက်နေသောအခါ ထစ်နေပြီးမှ မြေပြင်သို့ လျှောဆင်းလာသည်။ သစ်ရွက်တွေ ကြွေစပြုပြီး သစ်ပင်များမှာ ရိုးတံတွေ အပြိုင်းပြိုင်းနှင့် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြ၏။ မြေပြန့်၌ကား ရွက်ကျန်ရွက်ဟောင်းတို့ ပြန့်ကြဲကာ ညိုဝါရွှေဟောင်းလျက်။

“ပန်းချီကားတွေမှာ ပြောင်းလဲချက်တစ်ခုရှိတယ် သိလား”

ဒဂုန်တာရာက ကျွန်တော့်ဘက်သို့ လှမ်းပြော၏။

“ဆိုစမ်းပါဦး။ ဘယ်လို ပြောင်းလဲချက်တွေလဲ”

“အရင်တစ်ခေါက် ကျွန်တော် ရောက်တုန်းက ပန်းချီကားတွေမှာ အရောင်မှိုင်းမှိုင်း သုံးလေ့ရှိတယ်။ အပြာဆိုရင်လည်း အပြာမှိုင်းမှိုင်း၊ အစိမ်းရင့်ဆိုရင်လည်း အစိမ်းမှိုင်းမှိုင်းပဲ။ ခုတော့ ဒီလိုမဟုတ်တော့ဘူး။ အရောင်တွေက နုနုလွင်လွင်ကလေးတွေ ချည်းပဲ”

ပန်းချီကားမှ ဆေးရောင်များမှာ တောက်နေကြ၏။ ဒဂုန်တာရာက ပန်းချီအရောင်တွေကို ခံစားပြီး ပန်းချီဆရာတွေ၏ စိတ်လှုပ်ရှားမှုများကို စိတ္တဗေဒနည်းဖြင့် ဆင်ခြင်သည်။ စိတ်ရွှင်လန်းမြူးကြခြင်းကို ဖော်ပြသည်ဟု ဆိုလေသည်။

ပန်းချီပြခန်းများထဲတွင် ကျွန်တော် မမေ့နိုင်သော ကားများမှာ ‘မော်စကို အနီးက စပရင်းရာသီ’ အမည်ရှိ ပန်းချီကား။ ‘လီနှင့်လယ်သမားများ’ ပန်းချီကား၊ ‘နှင်းဆီပွင့်များ’ ပန်းချီကားနှင့် ‘ကမ်းခြေဦးဝယ်’ အမည်ရှိ ပန်းချီကားတို့ ဖြစ်၏။ အခင်းအကျင်းထားပုံ၊ အလင်းအမှောင်ပေးပုံ၊ အရောင်အသွေး ခွဲပုံတို့မှာ များစွာ ထူးခြားလှသည်။ ‘ကမ်းခြေဦးဝယ်’ ပန်းချီကားမှာ ပင်လယ်ကမ်းခြေ တစ်ခုတွင်၊ ရွက်သင်္ဘောပေါ်တွင် ကောင်လေးနှင့် ကောင်မလေး ရပ်နေကြသည်။ ဂါဝန်နီနီရဲရဲကလေးမှာ လေခတ်သဖြင့် လွင့်နေသည်။ လေတိုးသောကြောင့် နဖူးပြင်ပေါ်သို့ ဆံပင်တွေ ဖွာရရာကြုံနေသည်ကိုလည်း ပြထားသည်။ နေရောင် မျက်နှာပေါ်သို့ ထိုးရိုက်နေသဖြင့် မျက်လုံးများ မမှေးနေကာ မျက်နှာကို ငုံ့ထားသည်။ ကျွန်တော် ပန်းချီကားနားမှ မခွာနိုင်ဘဲ အတော်

ကြာကြာ ရပ်နေမိသည်။ ပင်လယ်လှိုင်းပြာပြာတွေကလည်း ထူး၍ လှသည် မဟုတ်။ ကောင်မလေး၏ ဂါဝန်နီနီရဲရဲကလေးကလည်း ထူး၍ လှသည် မဟုတ်။ နဖူးပေါ်မှာ ဖြာကျနေသော ဆံနွယ်တို့ကလည်း ထူး၍ လှသည် မဟုတ်။ မျက်နှာကလေး ငုံ့နေပုံကလည်း ထူး၍ လှသည် မဟုတ်။ မျက်လုံးတွေ မှေးနေပုံကလည်း ထူး၍ လှသည် မဟုတ်။ သို့ဖြစ်ပါလျက် ဘာကြောင့် ကျွန်တော့်အား သည်လောက် ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းရှိရသလဲ ဟု ကျွန်တော် စူးစမ်းမိသည်။

တွေ့ပါပြီ။ ထိုအရာအားလုံးကို လှအောင်၊ ဆွဲအားကောင်းအောင် သရဖူဆောင်းပေးလိုက်သော အရာတစ်ခုကို ကျွန်တော် သွားမြင်လေသည်။ ထိုအရာမှာ တိမ်ပေါက်တွေကြားထဲက ဖြာကျလာသော နေရောင်ဖြစ်၏။ နေရောင်သည် ဝင်းထိန်နေ၏။ နေရောင်ကိုကြည့်ရင် ကျွန်တော့်ရင်ထဲတွင် ပူနွေးလာသည် ထင်ရ၏။ ကောင်မလေးကို မျက်နှာနေရောင်ထိုးသဖြင့် မျက်နှာ ကို ရှုံ့လိုက်ချင်၏။ နေစာလှုံ့လိုက်ရသလို အချမ်းစိတ်တွေ လွင့်သွားကာ အနွေး ဓာတ်တွေ ဝင်လာသည်ထင်ရ၏။ ကောင်မလေး၏ ဂါဝန်အနီကလေးက နေ ရောင်ကို ပို၍ နီရဲစေသည်။ လှိုင်းလုံးတွေက နေရောင်ကို ပို၍ လင်းစေသည်။ ကောင်းကင်အပြာကြီးက နေရောင်ကို ပို၍ ပွင့်စေသည်။ နှင်းပွင့်အောက်မှာ ရောက်နေသော မော်စကို၊ အံ့မှိုင်းမှိုင်းကောင်းကင်ကြီးမိုးထားသော မော်စကို၊ အရိုးထဲ အသားထဲ စူးဝင်သွားအောင်အေးသော မော်စကို၊ သည်လို မော်စကို မြို့ဗဟိုအလယ်၌ ရဲ့သော၊ တောက်သော၊ လင်းသော၊ ပွင့်သော နေရောင်ကို စူးခနဲ မြင်လိုက်ရသည်မှာ မနွေးဘဲ နေပါတော့မည်လော။

ကျွန်တော်သည် နေရောင်စူးပုံ ရဲလွန်းလှသဖြင့် သင်္ကာမကင်း ဖြစ် ကာ တကယ်ပင် ကောင်းကင်မှာ နေရောင် ပွင့်နေသလားဟု မှန်တွေ အပြည့် တပ်ထားသော ခေါင်မိုးဆီသို့ မော့ကြည့်လိုက်၏။ နေရောင် မထွန်းပါ။ ကောင်းကင်ကြီးသည် ခါတိုင်းလို အမှိုင်းလျက်ပင် ရှိ၏။ သို့ရာတွင် အမိုးကြားထဲ က မီးမောင်းတစ်ခုသည် ကျွန်တော်ရှေ့က ပန်းချီကားပေါ်သို့ ထိုးထားသည်ကို သွားမြင်လေသည်။ သည်တော့မှ နေရောင် အစူးရဲသည့် အကြောင်းရင်းကို ကျွန်တော် သိတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ခေါင်မိုးကြားက မီးမောင်းကို မှိတ်စေပြီး ပန်းချီကားကို ကြည့်ပြန်သည်။

စောစောကလောက် မလင်းတော့ချေ။ သို့သော် နေရောင်အစူး ပျောက်သွားသည်တော့ မဟုတ်ဘဲ လင်းမြလင်းလျက်ပင် ရှိပါသေးသည်။ နဂိုရံက လင်းနေသော နေရောင်ကို မီးမောင်းက ကူလိုက်သောအခါ ပိုလို့ လင်းလာ ခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ထောင်ချီ၍ ချိတ်ဆွဲထားသော ပန်းချီကားတိုင်း တို့ကို အသေးစိတ်ကြည့်ရန်မှာ အချိန်များစွာ လိုပေလိမ့်မည်။ ဆီဆေး၊ ရေဆေး၊ ခဲ မြေဖြူ စသည်တို့ဖြင့် ဆွဲထားသော ပန်းချီကားများမှာ ပြည့်နေသည်။ ဦးငွေကိုင် တို့၊ ဦးအုန်းလွင်တို့၊ ကိုဘရင်လေးတို့ပါရင် ဘယ်လောက်ကောင်းမလဲဟု တွေး မိကာ ပါးစပ်မှ တဖဖွ ပြောမိလေသည်။

“ဦးအုန်းလွင်နဲ့ ကိုဘရင်လေးက ရောက်ဖူးပြီ”

ဒဂုန်တာရာက ကျွန်တော့်ကို လှမ်းပြော၏။ သို့ရာတွင် ဦးအုန်းလွင် တို့ ကိုဘရင်လေးတို့ ရောက်တုန်းက သည်ပြပွဲ မဖွင့်သေးချေ။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်က ဖွင့်လှစ်ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

ကျွန်တော်တို့သည် ကမ္ဘာတွင် တစ်ခုတည်းကျန်သော ပန်းချီကားကို တအံ့တဩ ကြည့်ကြ၏။ ပန်းချီကားမှာ ဆီဆေးဖြင့် ရေးထား၏။ ဆီဆေး ဆိုသော်လည်း စုတ်ချက်တွင် အတုံးအတစ်တွေ၊ အဖုအထစ်တွေ မရှိချေ။ ချောမွေ့ကာ အနီးကပ်ကြည့်မှ စုတ်ချက်မြင်ရ၏။ ပန်းချီကားထဲက မိန်းကလေး ၏ အလှမှာလည်း ကြည့်လိုက်လျှင် ရင်ထဲမှာ အေးသွားလေသည်။ မျက်လုံး ကလေးတွေမှာ အရောင်တဖျတ်ဖျတ်တောက်ကာ ကြည်လင်နေသည်။ နှုတ်ခမ်းပေါ်တွင် အပြုံးကလေး ချယ်ထားပုံမှာ ရွှင်လန်းစရာ ကောင်းသည်။ လှခြင်း၊ ယဉ်ခြင်း၊ နုခြင်း စသည့် ပသာဒအလှကိုသာမက၊ ကြင်နာခြင်း၊ အပြစ် ကင်းခြင်း၊ ရိုးသားခြင်း စသော ဟဒယ၏ အလှကိုပါ ခံစားရပေ၏။ သည်ပန်းချီ ကား၏ အလှကို စာဖြင့် ဖွဲ့ရသည်မှာ မလွယ်ကူပါ။

“ရန်းဗရင့်ရဲ့ ပန်းချီမှာ ထူးခြားချက်တစ်ခု ရှိတယ်။ အဲဒီထူးခြားချက် ကတော့ ရန်းဗရင့်ဟာ သူ့ပန်းချီထဲမှာ အလင်းနှင့် အမှောင် ဆန့်ကျင်ဘက် အရောင်နှစ်ခုကို ပထမဆုံး တွဲစပ်တတ်ခြင်းပဲ။ ကြည့်လေ... မိန်းကလေးရဲ့ အပေါ်ကို မိုးနေတဲ့ သစ်ရွက်တွေကျတော့ အစိမ်းရောင်ပိုင်းပိုင်းကို သုံးထားပြီး မြက်ခင်းပေါ်ကို နေရောင်ထိုးထားပုံကျတော့ အဝါနုနုကလေးကို သုံးထားတယ်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

သစ်ရိပ်အောက်မှာ ရောက်နေတဲ့ မိန်းကလေးရဲ့ မျက်နှာတစ်ခြမ်း မှောင်ပြီး တစ်ခြမ်းက လင်းနေတယ်။ သစ်ရိပ်အမှောင်ထဲမှာ မျက်လုံးတွေဟာ အရောင် တဖျတ်ဖျတ် တောက်နေတယ်။ အလင်းနဲ့ အမှောင် ဆန့်ကျင်ဘက်အရောင် နှစ်ခုကို တွဲဝပ်တဲ့နေရာမှာဖြင့် ရန်းဗရင့်ဟာ ပထမဆုံး ပန်းချီဆရာကြီးပါပဲ”

အဘွားကြီးက ရန်းဗရင့်၏ ပန်းချီလက်ရာကို ရှင်းပြ၏။ သူ့ရှင်းချက် များမှာ ပန်းချီဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးတစ်စောင် ဖတ်နေရသလို စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလေသည်။ ‘နောက်ဆုံးညစာ’ နှင့် ‘မိုနာလီဇာ’ အမည်ရှိ ကမ္ဘာကျော် ပန်းချီကားကြီးနှစ်ချပ်၏ မူရင်းလက်ရာများကိုလည်း တွေ့ရ၏။ ‘မိုနာလီဇာ’ နှင့် ‘နောက်ဆုံးညစာ’ ပန်းချီကားနှစ်ကား၏ ပုံတူများကို စာအုပ်တွေထဲမှာ မကြာခဏ တွေ့ဖူး၏။ သည်ပန်းချီကားများအကြောင်း ဝေဖန်ရေးသားထား သော ပန်းချီ ဆောင်းပါးများကိုလည်း စာအုပ်တွေထဲမှာ မကြာခဏ ဖတ်ရ၏။ သည်ပန်းချီကားများမှာ ရီနေဆွန်းခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသော အီတလီ ပန်းချီဆရာကြီး လီယိုနာဒိုဒီပင်ချီ၏ လက်ရာ ဖြစ်လေသည်။

ယခုလို နာမည်ကျော် ပန်းချီကားကြီးနှစ်ချပ်၏ လက်ရာမူရင်းကို တွေ့လိုက်ရသောအခါတွင် ကျွန်တော်ရင်တွင်းမှာ ပီတိတွေ အလှိုင်းလှိုင်းထလာ လေသည်။ မိတ်ဆွေပန်းချီဆရာများကို ခေါ်ပြုချင်စိတ်တွေ ခပ်များများ ပေါ်လာ လေသည်။ ဂျပံစက္ကူကြမ်းကြီးတွေပေါ်မှာ ဆီဆေးဖြင့် ဆွဲတတ်ကြသော ပန်းချီ ဘရင်လေးကို အထူးသတိရခဲ့ပေ၏။

“လာ လာ ဟောဒီပန်းချီကားကြီးကို ကြည့်ကြဦးစို့”

အဘွားကြီးက မိုနာလီဇာ၏ အပြုံးတုံ့တုံ့ပုံကို ငေးကြည့်နေကြသော ကျွန်တော်တို့ကို အသံပြုလိုက်၏။ ကျွန်တော်တို့သည် အသံလာရာသို့ ကြည့်ကြ သည်။ နံရံအပြည့်နီးပါး ဆွဲထားသော ဆီဆေးကားကြီးတစ်ကားကို တွေ့ရလေ သည်။ ကား၏အမည်မှာ (ဘက်ပတစ်ဂျွန်က ခရစ်တော်အား ဂျော်ဒန် မြစ်ကမ်း နဖူးရှိ ပြည်သူများထံသို့ ပင့်ဆောင်လာတော်မူခန်း) စသည့် ဘာသာရေးပန်းချီ ကားကြီးဖြစ်၏။ ကား၏အမည်နှင့် လိုက်လျောပါပေသည်။ ပန်းချီကားထဲတွင် ခရစ်တော်သည် မြစ်ကမ်းနဖူး၌ ရပ်တော်မူ၏။ ဂျွန်ဘရစ် ဘက်ပတစ်သည် ခရစ်တော်ရှေ့၌ ဦးချုပ်ဝံ့ထား၏။ သူ့နောက်တွင် အံ့ဩသော မျက်လုံးအစုံ၊ ကြည်ညိုသော မျက်လုံးအစုံ၊ ချိမြှမ်းသော မျက်လုံးအစုံတို့ဖြင့် ခရစ်တော်အား

ဖူးမျှော်ကန်တော့ကြသော ကျေးရွာသူတွေကို ပြထားသော်လည်း မျက်နှာတစ်ခုနှင့် တစ်ခု လုံးဝ မတူကြ။ မျက်လုံးကြည့်ပုံ၊ မေးကားပုံ၊ ကြည့်ညှိပုံတို့မှာ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် လုံးဝ မတူကြ။ လူများသလောက် မျက်နှာတွေ ကွဲပြားခြားနားကြသည်။

မျက်နှာများသလောက် အမူအရာ ဖော်ပြပုံတွေကလည်း ကွဲပြားခြားနားကြသည်။ ပန်းချီရေးထားသည့် အရုပ်တွေနှင့် မတူဘဲ တကယ် အသက်ဝင်လှုပ်ရှားနေသော လူများနှင့် တူပေသည်။

“ဒီဟာ ၁၉ ရာစုနှစ်အစမှာ ဆွဲတဲ့ပုံပဲ။ ဆွဲတဲ့ ပန်းချီဆရာကြီးကတော့ ဖိဒိုတောင့် လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒီပန်းချီ ရေးပုံရေးနည်းဟာ ရှေးဟောင်း ရေးဟန်နဲ့ မတူပါဘူး။ ရှေးကရေးဟန်မှာ ခရစ်တော်ပုံဆိုရင် ခရစ်တော်ကိုပဲ အသေးစိတ် ရေးခြယ်ပြပြီး လူတွေရဲ့ ပုံကိုတော့ ခပ်ဝါးဝါးပဲ ရေးပါတယ်။ ဒီပုံကျတော့ ဒီလို မဟုတ်တော့ပါဘူး။ ခရစ်တော်ပုံကို အရောင်ပြထားပြီး လူတွေရဲ့ မျက်နှာ အနေအထားတွေကို အသေးစိတ် ရေးခြယ်ပြလာပါတယ်။ ဒီပုံဟာ ရှေးဟောင်း အစဉ်အလာဟန်က လမ်းခွဲထွက်ခဲ့ပြီး ခေတ်စမ်းပန်းချီကို ထူထောင်လိုက်ခြင်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဆရာကြီး ဖိဒိုတောင့်ဟာ ရုရှားက ဝေဖန်ရေး သရုပ်ဖော် ပန်းချီကို တီထွင်သူတစ်ဦးပါပဲ”

မာလာက ကျွန်တော်တို့ကို ပြောပြ၏။ အဘွားကြီးသည် ပန်းချီကားအကြောင်းကိုသာမက၊ ပန်းချီဆရာ၏ အယူအဆများကိုလည်း ခရေစုတွင်းကျ ပြောပြနေသေး၏။ အာဂ အဘွားကြီးပါပေ။

“ဒီပုံဟာ ဝေဖန်ရေးသရုပ်ဖော် ပန်းချီမှာ ပထမဆုံးပုံစံ ဖြစ်တဲ့အတွက် ရုရှားပန်းချီသမိုင်းမှာ တော်တော်ထူးခြားမယ်။ သည့်အပြင် ထူးခြားချက် တစ်ရပ်လည်း ရှိသေးတယ်”

အဘွားကြီးက ပြုံး၍ ဆို၏။ ကျွန်တော်တို့သည် ပို၍ စိတ်ဝင်စားလာကြကာ နားစွင့်နေကြသည်။

“ဆရာကြီးဟာ ဒီပုံကို ပြီးအောင် အနှစ် ၂၀ ကြာဆွဲရတယ်”

“အနှစ် ၂၀ ဟုတ်လား”

“ဟုတ်တယ်။ အနှစ် ၂၀”

ကျွန်တော်တို့သည် တစ်ယောက်မျက်နှာကို တစ်ယောက်ကြည့်ကြ

၏။ တကယ့်လူ့ ပမာဏရှိသော ပန်းချီကားထဲက အရုပ်တွေကို ကြည့်ကြ၏။
သေးငယ်သော စုတ်ချက်များကို အနီးကပ်၍ ကြည့်ကြပြန်၏။ ကြည့်လို့ပင်
အားမရနိုင်ကြပါ။

သည့်မျှ တိုတောင်းသော အချိန်ကလေးအတွင်းမှာ ပြတိုက်ထဲက
အခန်း ၅၃ ခန်းစလုံးကို လျှောက်မကြည့်နိုင်။ ပန်းချီကားပေါင်း ၃၅,၀၀၀
စလုံးကိုလည်း လျှောက်မကြည့်နိုင်။ နာမည်ကျော် ပန်းချီကားများလောက်ကို
သာ သေသေချာချာကြည့်ပြီး ကျန်ပန်းချီကားများကို မြင်းတစ်ပြေးသာ
ကြည့်ခဲ့ကြရသည်။

သို့ကလို ကြည့်ရင်း နာမည်ကျော် ပန်းချီကားတစ်ချပ်ရှေ့သို့ ရောက်
ကြပြန်သည်။ ပန်းချီကား၏အမည်မှာ 'မညီမျှသော အတွဲ' ဆိုသော ဆီဆေး
ပန်းချီကားကြီး ဖြစ်၏။ ရေးဆွဲသူမှာ ၁၉ ရာစုအလယ်တွင် ပေါ်ခဲ့သော နာမည်
ကျော် ရုရှားပန်းချီဆရာကြီး ပူကာရက် ဖြစ်၏။ 'မညီမျှ သော အတွဲ' ကို
ကြည့်ပါဦး။

အသက် ၇၀ ကျော် သက်ကြားအိုနှင့် ၁၇ နှစ်သမီးတို့၏ မင်္ဂလာ
ဆောင်ခန်း ဖြစ်၏။ သူငယ်မ၏ မျက်နှာသည် ညိုနေ၏။ မျက်ရည်ဥများ
သည် မျက်လုံးမှာ တွဲလောင်းခိုနေကြ၏။ နီထွေး ပြည့်ဝန်းသော နှုတ်ခမ်းများကို
မသိမသာ ကိုက်ထား၏။ သူ့ဟန်ပန်မှာ သက်ကြားအို ရင်ခွင်တွင်းသို့ ဝင်ရမည့်
အဖြစ်ကို တွေးကာ စိတ်မချမ်းသာဟန်၊ စိတ်ပင်မချမ်းသာလျက် အားတင်းဟန်၊
အားပင်တင်းလျက် နာကြည်းဟန်တို့သည် အထင်းသား ပေါ်နေကြကုန်၏။
သူ့ဘေးမှ သက်ကြားအိုမှာ ဆံဖြူ၍ သွားတွေက ပါးရေတွန့်လိပ်နေပေပြီ။
သူ့ဟန်မှာ အပျိုစင် နုနုထွတ်ထွတ်နှင့် ညားရတော့မည့်အဖြစ်ကို တွေး၍
ရာဂမြူးလျက် အိန္ဒြေဆယ်ဟန်၊ အိန္ဒြေဆယ်လျက် အငမ်းမရဖြစ်ဟန် စသည်
တို့ကို မြင်ရ၏။ ပန်းချီကားကို ကြည့်ရသည်မှာ မုန်းစရာလည်း ကောင်း၏။
သနားစရာလည်း ကောင်းလေသည်။

နောက်ပန်းချီကားတွေကို အကုန်မကြည့်နိုင်သဖြင့် ကျော်လွှားကာ
ကမ္ဘာကျော် ရုရှားပန်းချီဆရာကြီး ရေပင်၏ ပန်းချီကားများကို သွား၍ ကြည့်ကြ
၏။ သည့်ပန်းချီကားများမှာလည်း ရေပင်၏ မူရင်းလက်ရာများသာ ဖြစ်လေ
သည်။ ဆိုဗီယက်အစိုးရသည် သည့်လောက်ရှားပါးလှသော ပန်းချီကားတွေကို

သည်လောက် များများရအောင် ပိုက်ဆံတော်တော် အကုန်ခံကာ စုရလိမ့်မည် ထင်ပေသည်။

ရေပင်၏ ပန်းချီကားများအနက် 'ကြောက်စရာကောင်းသော အိုင်ဗင် ဘုရင်ကြီး' ဆိုသော ပုံမှာ ကမ္ဘာကျော် ဖြစ်၏။ ရုရှား ရာဇဝင်တွင် နာမည်ကြီး သော ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်သူ အိုင်ဗင်သည် ဘာရဲဘဲလ်က သူ့သားအား ပြန် သတ်ခန်းကို ဆွဲထားသော ပန်းချီပေတည်း။

အိုင်ဗင်ဘုရင်သည် ရင်ဝမှာ သွေးတွေ နီရဲနေသော သားကို ရင်ခွင် ထဲမှာ ပွေ့ထားသည်။ နောက်တရကာ မျက်လုံးကြီးတွေ ပြုပြီး တစ်နေရာကို တွေ့တွေ့ကြီး ကြည့်နေသည်။ ရေပင်သည် သည်လို မျက်လုံးမျက်ဆံ အနေ အထား၊ သည်လို ကြည့်ပုံကြည့်နည်းကို ရအောင် အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ ပြန်၍ ရေးခဲ့ရ၏။ သည်လို မျက်လုံးကြည့်ပုံမျိုးကို ရအောင် ၁၀ နှစ်ကြာ ဆွဲခဲ့ရ သည်ဟု ဆိုလေသည်။

နောက်တစ်ကားမှာ 'ခိုင်ငံရေး နယ်နှင်ခံရသူ အိမ်သို့ ပြန်သောအခါ' အမည်ရှိ ပန်းချီကား ဖြစ်၏။ ရေပင်တို့ ခေတ်တုန်းက ဇာဘုရင်ကို ဆန့်ကျင် သော နဟီးလစ် ဝါဒသမားတွေ ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ ဇာဘုရင်သည် သူတို့ကို ဆိုက်ဘေးရီးယားသို့ နယ်နှင်လိုက်သည်။ ယခု ပန်းချီကားမှာ နှစ်စေ့၍ ပြန်လာသော နဟီးလစ် တစ်ယောက်၏ ပုံကို ချိတ်ဆွဲထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ သူ့တွင် မုတ်ဆိတ်မွှေးတွေ၊ ပါးသိုင်းမွှေးတွေ ရှည်နေသည်။ အဝတ်အစားတွေ စုတ်ပြတ်နေသည်။ အိမ်ဝတွင် အိမ်စေတွေ၊ သူငယ်ချင်းတွေက တစ်စုတစ်ရုံး ကြီး လိုက်ပို့ကြသည်။ အိမ်ဝမှာ ဇနီးသားသမီးတွေက ဝမ်းသာအားရ ဆီးကြိုကြ သည်။ သူတို့ မျက်နှာအားလုံး ရွှင်ပြုံးနေကြသည်။ ကျွန်တော်သည် ပန်းချီကား ကိုကြည့်ရင်း ပြုံးနေမိလေ၏။

“ဟောဒါကတော့ (တောရွာဝတ်သင်း)ဆိုတဲ့ ပန်းချီကား ဖြစ်ပါတယ်။ ရေပင်ရဲ့ ကျော်ကြားတဲ့ လက်ရာတစ်ခုပါပဲ”

မာလာက ဆီဆေးကားကြီးတစ်ကားကို ညွှန်ပြန်သည်။ တောရွာတွင် ဝတ်လှည့်လာပုံ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ တောရွာတွေမှာ ဝတ်လှည့်ပုံနှင့်ပင် တူသေးတော့၏။ ကြေးစည်မပါတာ၊ ဆွမ်းဆန်အုပ် မထမ်းတာ၊ ရွှေကလပ် မကိုင်တာ၊ ဝတ်ဖြူစင်ကျယ် မဝတ်တာဘဲ ကွာခြားလေသည်။

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ကျွန်တော်တို့သည် ပြခန်းတွေကို ကုန်အောင်မကြည့်နိုင်တော့ဘဲ အောက်ထပ်သို့ ဆင်းခဲ့ကြ၏။ အဘွားကြီးက ဆိုဗီယက်ယူနီယံသို့ နောက် တစ်ခေါက်ရောက်လျှင် ပြတိုက်ကို လာခဲ့ဖို့အကြောင်း ဘယ်နှခေါက် ကြည့်ကြည့် ကြည့်လို့ကုန်နိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း တဖွဖွ ပြောနေလေသည်။ သူ့ရုံးခန်း ရောက်လျှင် ဧည့်သည်မှတ်တမ်းရေးရန် တောင်းပန်၍ မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို လည်း ထိုးပေးလေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် အဘွားကြီးကို အနူးအညွတ် နှုတ်ဆက်ကာ ပြတိုက်မှာ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ဟိုတယ်သို့ ပြန်ရောက်၍ နေ့လယ်စာစားပြီး ခေတ္တ အနားယူကြ၏။

ညနေ ၃ နာရီထိုးတော့မှ ဟိုတယ်အောက်ထပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့ကြ သည်။ ဆင်မီဗော့လော့စ်သည် အောက်ထပ်မှာ ကျွန်တော်တို့ကို စောင့်ကြိုနေ လေသည်။ စာပေတက္ကသိုလ်သို့ သွားရောက်ရန် ဖြစ်ပေ၏။ သို့ရာတွင် ဆရာ ဦးအောင်လှ မပါတော့ပေ။ ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာ နှစ်ယောက်တည်းသာ ထွက်ခဲ့ကြသည်။

မော်စကို လမ်းမများမှာ နှင်းပွင့်တွေ ခြုံထားတတ်ကြ၏။ ကားရှေ့ တွင် ဂေါ်ပြားရှည်ကြီးတွေ တပ်ထားသော မော်တော်ကားကြီးတွေက နှင်းပွင့် တွေကို လိုက်ကော်ကာ လမ်းဘေးမှာ ပုံပေးကြသည်။ သည်အခါကျမှ မော်စကို ကတ္တရာစေးလမ်းများသည် နှင်းပွင့်စောင် ထူထူကြီး ပိန်းနေအောင် ခေါင်းမြီးခြုံ ရာမှ လှုပ်၍ ကျွန်တော်တို့ကို ကြည့်သည်။ ထိုသောအခါကျမှ သူ့ရဲ့ မျက်နှာကို မြင်ရလေတော့သည်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာလို နေကလည်း မပွင့်၊ အလိုမကျ သော မျက်နှာလို ကောင်းကင်သည် အမြဲတမ်း မှုန်နေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ နေရောင်ကလေး ပြုလာသောအခါ ခိုပါ၏။ သည်အခါတွင် ကျွန်တော်တို့လည်း ပျော်မလိုလို ဖြစ်လာကြ၏။ သို့ရာတွင် ခဏမျှသာ ကြာပါသည်။ ခိုးရာလိုက် မည့် ကောင်မကလေး ပြတင်းဝတွင် လာရပ်ပြီးမှ လူကြီးတွေ မလစ်သဖြင့် အိမ်ထဲသို့ ဝင်လာပြီး ပျောက်သွားသလို မော်စကို နေရောင်သည်လည်း တိမ်ထု တွေကို မထိုးဖောက်နိုင်ဘဲ ငုပ်လျှိုး၍ ပျောက်သွားပြန်၏။ သည်အခါတွင် ကျွန်တော်တို့လည်း ဟာ၍ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသော နှင်းပွင့်တွေကို စိတ်ထဲက ကျိန်ဆဲခဲ့ကြသည်။

နေရိန်စာအုပ်တိုက်

ကျွန်တော်တို့သည် ကားကို လမ်းမတွင် ရပ်ထားခဲ့ကာ စာပေတက္ကသိုလ် ကျောင်းဝင်းထဲသို့ ဝင်ခဲ့ကြ၏။ ကျောင်းဝင်းကြီးကို အုတ်တံတိုင်းတွေ ကာထား လေသည်။ အုတ်တံတိုင်းအတွင်းရောက်တော့မှ ကျောင်းဝင်းကြားမှာ ပို၍ ကျယ်ဝန်းသည်ကို တွေ့ရ၏။ မော်တော်ကားလမ်းကလေးမှာ ကွေ့ကောက်ကာ တောင်ကုန်းကလေးပေါ်သို့ တက်သွား၏။ နှင်းရွဲထားသဖြင့် ဖုံးတွေ သိပ်နေ သည်။ လမ်းဘေးတွင် ပန်းပင်ကလေးကို ခုံတန်းစိုက်ထားသည်။ သို့ရာတွင် အပွင့်အရွက်တွေ မရှိတော့ဘဲ အရိုးချည်းသာ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်။ ပန်းခြံတွင် အခေါက်ဖြူဖွေးဖွေးတွေ အရစ်အရစ်တက်နေသည့် ဘာချ်သစ်ပင်များကိုလည်း တွေ့ရသည်။ သူတို့ကား အအေးကြိုက်ဖြစ်သဖြင့် အရွက်တွေမှာ ပိုလို့ပင် စိမ်းနေသေးသည်။ အရွက်များတွင် နှင်းပွင့်တွေ တင်နေသည်။ ဖွေးဖွေး လှုပ်နေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် နှင်းခဲတွေ ဖုံးနေသော မော်တော်ကားလမ်းအတိုင်း လျှောက်လာကြ၏။ အဆောက်အအုံရှေ့တွင် ကျွန်တော်တို့ကို စောင့်ကြို နေသော မစ္စတာ ကော့ကင်ကို တွေ့ရသည်။ သူနှင့် လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြပြီး အထဲသို့ ဝင်လာခဲ့ကြသည်။ စာပေတက္ကသိုလ်တွင် သင်ကြားနေသော ကျောင်း သားတွေ ၂၃ ဟို သွားနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဆံပင်ဖရိုဖရဲ၊ အဝတ်အစား မသပ်မရပ်နှင့် မျက်နှာထားကလည်း မှန်တေတေ ဖြစ်၏။ စာရေးဆရာလောင်း တွေမို့လို့လား မသိ၊ သူတို့ကို ကြည့်ရသည်မှာ ထူးခြားနေ၏။ စာအုပ်ထူကြီးတွေ ကိုလည်း ပိုက်ထားကြလေသည်။ ကျောင်းသူများလည်း တော်တော်ခပ်များများ ရှိလေသည်။

“စာမေးပွဲစစ်နေတုန်းမို့ ခုတော့ သင်တန်းတွေ မရှိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ ခင်ဗျားတို့ကို ညွှန်ကြားရေးဝန်ဆီ ခေါ်သွားရမှာပဲ”

မစ္စတာကော့ကင်က ကျွန်တော်တို့ကို အထက်ထပ်သို့ ခေါ်သွား သည်။ အခန်းတွေဖြတ်ပြီး ဘယ်ဘက်သို့ချိုးကာ အစွန်ဆုံးအခန်းထဲသို့ ဝင် လိုက်ကြသည်။ မှန်တံခါးအဝါတွေကို တပ်ထားသဖြင့် အထဲတွင် ဝါကျင့်ကျင့် ဖြစ်နေသည်။ အခန်းထဲက စာအုပ်စင်တွေပေါ်မှာ စာအုပ်တွေ ပြည့်နေသည်။ သတ္တလပ်အစိမ်း ခင်းထားသော စားပွဲတွင် ခေါင်းမဖော်ဘဲ အလုပ်လုပ်နေသည့် လူကြီးတစ်ယောက်သည် ကျွန်တော်တို့ ပင်လာသည်နှင့် အလုပ်လုပ်ရပ်လိုက်ပြီး

ကုလားထိုင်ကို နောက်သို့ တွန်းရွှေ့ကာ ကျွန်တော်တို့ဆီ လျှောက်လာ၏။ ထောင်ထောင်မောင်းမောင်းဖြစ်၍ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် တောင့်တောင့် တင်းတင်း ရှိ၏။ သူသည် ကုတ်အင်္ကျီကို မဝတ်ဘဲ ပခုံးပေါ်မှာတင်၍ ခြုံထားလေသည်။

မစ္စတာ ကော့ကင်က လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ကို မိတ်ဆက် ပေးလေသည်။ မစ္စတာ ကော့ကင်နှင့် လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ရာတွင် ညာလက်ဖြင့် လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ခြင်းမရှိဘဲ ဘယ်လက်ဖြင့် နှုတ်ဆက်သည်ကို ကျွန်တော် သတိထားမိ၏။ မစ္စတာ ကော့ကင်က ရှေ့ဆုံးက ရောက်နေသော ကျွန်တော်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးလိုက်သောအခါ ကျွန်တော်လည်း ညာလက်ကို ဆန့်တန်းပေး လိုက်သည်။ သို့ရာတွင် သူက ညာလက်ထုတ်မလာပါ။ ဘယ်လက်ကို ဆန့်တန်း ပေးလိုက်သည်။ သည်တော့မှ ကျွန်တော်လည်း သူ့ဘယ်လက်နှင့် နှုတ်ဆက် သည်ကို သတိရကာ ဘယ်လက်ကို ဆန့်တန်း ပေးလိုက်ရသည်။ ဒဂုန်တာရာ နှင့် ဆင်မီဗော့လော့စ်တို့ကို နှုတ်ဆက်တော့လည်း ဘယ်လက်ဖြင့်ပင် နှုတ်ဆက် သည်ကို သတိထားလိုက်မိ၏။

ကျွန်တော်တို့အားလုံး ကုလားထိုင်တွင် ဝင်ထိုင်ရင်း စကားစမြည် ပြောကြ၏။ ကော့ကင်က ကျွန်တော်တို့တစ်တွေမှာ စာရေးဆရာတွေ ဖြစ်ကြောင်း၊ စာပေသင်တန်းများကို လေ့လာလိုကြောင်းဖြင့် ပြောပြ၏။ ကျွန်တော်သည် စကားပြောရင်း ဘယ်လက်ဖြင့် နှုတ်ဆက်တတ်သော လူကြီးကို သတိထား၍ ကြည့်နေမိ၏။ ကုတ်အင်္ကျီကြီးကို မဝတ်ဘဲ ဘာကြောင့် ခြုံထားပါလိမ့်ဟု တွေးမိ၏။ နောက် သတိထားကြည့်တော့မှ လူကြီးတွင် ညာလက်မပါသည်ကို သိရလေသည်။ အင်္ကျီကို ခြုံထားသော်လည်း လက်မောင်းရင်းတစ်ဝက်လောက် မှ ပြတ်ကာ အဖုအထစ် ထွက်နေလေသည်။ ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော့် ညာ ဘက်လက် ဆန့်တန်းပေးလိုက်မိသည်ကို အားနာနေမိလေသည်။

သူသည် တစ်နည်းအားဖြင့် စာပေတက္ကသိုလ်၏ တာဝန်ခံကျောင်း အုပ်ကြီး ဖြစ်၏။ မော်စကိုတက္ကသိုလ်မှ စာပေသမိုင်း ပါရဂူဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့သည်။ စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦး မဟုတ်သော်လည်း စာပေဝေဖန်ရေး ဆောင်းပါးများကို မကြာခဏ ရေး၏။ နာမည်ကျော် ဆိုဗီယက်စာရေးဆရာ သမဂ္ဂက သူ့အား စာပေတက္ကသိုလ်ကျောင်းအုပ်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

“စာပေတက္ကသိုလ်ရဲ့ ဖခင်ကြီးကတော့ ကျွန်တော်တို့ စာရေးဆရာ

ကြီး မက္ကလင်ဂေါ်ကီ ဖြစ်ပါတယ်”

ကျောင်းအုပ်ကြီးက စာပေတက္ကသိုလ်သင်တန်း၏ သမိုင်းကို အတိတ် ဆောင်၏။ ကျွန်တော်ကား ဆိုဗီယက်စာပေတွင် ဂေါ်ကီ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ထွေးနေမိလေသည်။ ဂေါ်ကီသည် ဆိုဗီယက် စာရေးဆရာသမဂ္ဂ၏ ပထမဆုံး သော့ ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ပေသည်။

“စာပေတက္ကသိုလ်ကို တည်ထောင်ဖို့ အစိုးရကို ဂေါ်ကီက အကြံ ပေးခဲ့ပါတယ်”

ဆိုဗီယက်အစိုးရသည် ဂေါ်ကီ၏ အကြံပေးချက်ကို မဆိုင်းမတွ လက်ခံကာ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် စာပေတက္ကသိုလ်(Literary Institute)ကို တည်ထောင်လိုက်သည်။ နှစ်စဉ် စာပေသင်တန်းများကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့၏။ လူစိမ်း စာပေတက္ကသိုလ် ဝင်ခွင့်ရသူများမှာ နှစ်မျိုး ဖြစ်၏။ တစ်မျိုးမှာ စာပေဝါသနာ ရှင်များ ဖြစ်၍ တစ်မျိုးမှာ စာပေလက်ခံရှိသော စာရေးဆရာ ပေါက်စ၊ ကဗျာ ဆရာ ပေါက်စတို့ ဖြစ်သည်။ စာပေတက္ကသိုလ်တွင် အခြေခံသင်တန်းရှိသည်။ အခြေခံသင်တန်းသို့ အလယ်တန်းစာမေးပွဲ အောင်မြင်ပြီးသူများသာ ဝင်ခွင့်ရ ၏။ အခြေခံသင်တန်းကျောင်းများကဲ့သို့ သင်ရိုးသင်တန်းများကို သင်ပေးသေး သည်။ စာမေးပွဲတွင် ဘာသာတစ်ခုလျှင် အမှတ် ၅ မှတ်ပေးသည့်အနက် အနည်းဆုံး ၃ မှတ်၊ ၄ မှတ်ရသူများသာလျှင် စာပေတက္ကသိုလ်သို့ ဝင်ခွင့်ပြုလေ သည်။ လူစိမ်းများကို ဤသို့ အခြေခံကစ၍ သင်ကြားပေးလေသည်။ စာပေတက္ကသိုလ် သင်တန်း ၅ နှစ်ပြီးလျှင် ဒီပလိုမာဘွဲ့ ပေးသည်။ သို့ရာတွင် စာပေတက္ကသိုလ်မှ ထွက်သူတိုင်း စာရေးဆရာတွေ ဖြစ်မလာချေ။ အရည် အချင်း ပြည့်သူများ၊ ထူးချွန်သူများသာ စာရေးဆရာတွေ ဖြစ်လာကြပြီး ကျန်ဘွဲ့ရ သူများမှာ စာနယ်ဇင်းများတွင် လက်ထောက်အယ်ဒီတာ စသည့် စာပေနှင့် ဆိုင်သော ဌာနများတွင် အလုပ်ရကြလေသည်။ ဥပမာ ယနေ့ ဆိုဗီယက်ယူနိုယ် တွင် များစွာ လူကြိုက်များသူ ဆီမီနော့ဗ်ဆိုသည့် ကဗျာဆရာ ရှိသည်။ ဆီမီနော့ဗ် သည် စာပေတက္ကသိုလ်မှ ထွက်လာကာ ကဗျာတွေ ရေးပြီး နာမည်ကျော် လာခြင်း ဖြစ်၏။ ပြည်သူတွေက အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ခံခဲ့ရသူ ဖြစ်လေသည်။

စာပေတက္ကသိုလ် အခြေခံသင်တန်းတွင် တက်ရောက်သင်ကြားဖို့ မလိုသောသူများလည်း ရှိ၏။ သူတို့မှာ လူစိမ်းများ မဟုတ်ဘဲ ကဗျာလေး၊

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

ဝတ္ထုလေး အနည်းအကျဉ်း ရေးစပြုနေသော စာရေးဆရာ ပေါက်စများ၊ ကဗျာဆရာ ပေါက်စများ ဖြစ်ပေ၏။ သူတို့ ဒေသန္တရာ စာရေးဆရာ သမဂ္ဂဦးများနှင့် မဂ္ဂဇင်းတိုက်များက ထောက်ခံချက်ပေးကြသည်။ ပုံနှိပ်ပြီး စာအုပ်များနှင့် ပုံမနှိပ်ရသေးသော လက်ရေးမူများကိုလည်း ပြုရသေးသည်။ ထို့နောက်မှ သူတို့အား အရည်အချင်းစစ် စာမေးပွဲ စစ်လိုက်သေးသည်။ ဤလို အဆင့်ဆင့် စစ်ဆေးပြီး ဆန်ခါတင် ကျန်ရစ်သူများကိုသာ စာပေတက္ကသိုလ်သို့ ဝင်ခွင့်ပြုလိုက်သည်။ သို့ရာတွင် သူတို့မှာ လူစိမ်းများလို ၅ နှစ်သင်တန်း မတက်ရတော့ဘဲ နှစ်နှစ်သင်တန်းပြီးသည်နှင့် ဒီပလိုမာဘွဲ့ ရသွားလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ကို ဧည့်ခံလိုက်သည့် စာရေးဆရာသမဂ္ဂ အရှေ့တိုင်းဌာနမှူး မစ္စတာဆယ်လင်စကီမှာ နှစ်နှစ်သင်တန်းဖြင့် ဒီပလိုမာဘွဲ့ ရလာသူ ဖြစ်လေသည်။ သို့ရာတွင် စာပေတက္ကသိုလ်မှ ဒီပလိုမာဘွဲ့ရသူတိုင်းသည် စာရေးဆရာများ၊ ကဗျာဆရာများ ဖြစ်မလာကြပေ။ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ ဖြစ်လာရန်မှာ ကိုယ့်စာပေအရည်သွေး ဘယ်လောက်ရှိသလဲ၊ ဘယ်လောက်ကြိုးစားသလဲ၊ ဘယ်သူ့က စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာအဖြစ် ဘယ်လောက် အသိအမှတ်ပြုသလဲဆိုသည့် အချက်တွေပေါ်မှာသာ တည်လေသည်။

အမှန်က စာပေတက္ကသိုလ်သည် စာပေဝါသနာရှင်များနှင့် စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ၊ ပေါက်စများအား စာပေ၏ ကကြီး ခခွေးကို မှန်မှန် ကန်ကန် အခြေခံရအောင် သင်ကြားပေးလိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။ စာရေးဆရာအဖြစ် အောင်မြင်ရေး၊ မအောင်မြင်ရေးမှာ ကိုယ့်အပေါ်၌သာ တည်နေသည်။

စာပေတက္ကသိုလ်တွင် သင်တန်းပို့ချသူများမှာ တက္ကသိုလ်များမှ စာပေ ပါမောက္ခကြီးများနှင့် ထိပ်တန်း စာရေးဆရာကြီးများ ဖြစ်၏။ သင်တန်းတွင် ဘာသာဝေါဟာရဗေဒ၊ ရုရှားစာပေ၊ နိုင်ငံခြားစာပေတစ်ခုခု (အင်္ဂလိပ်၊ ပြင်သစ်၊ အီတလီ စသည့် ကြိုက်ရာဘာသာ အမျိုးမျိုး)နှင့် ကမ္ဘာ့သမိုင်းတို့ ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် အထက်တန်းများတွင် လူမှုသိပ္ပံ၊ အဘိဓမ္မာနှင့် ပဿာဒ ခံစားမှုပညာ (Aesthetics) စသည်တို့က တစ်တွဲ ဖြစ်၏။ ယင်းဘာသာစုထဲတွင် အနုပဋိလောမ ရုပ်ဝါဒကို အဘိဓမ္မာထဲတွင် ထည့်သွင်း၍ လည်းကောင်း၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ကွန်မြူနစ်ပါတီ သမိုင်းနှင့် နိုင်ငံရေးဘောင်စေ့ကို လူမှုသိပ္ပံပညာရပ်ထဲတွင် လည်းကောင်း ထည့်သွင်း၍ သင်ကြားပေးသည်။ ထို့ပြင် ကမ္ဘာ

သမိုင်းနှင့် ကမ္ဘာ့စာပေကို တစ်ဘာသာတွဲ၍ ထားသည်။ (Linguistics)ကို တစ်ဘာသာ သင်ပေးသည်။ သဘင်အနုပညာ သဘောတရားနှင့် လက်တွေ့ကို တစ်ဘာသာ ခွဲထားသည်။ ပန်းချီအနုပညာ၏ သဘောတရားကို တစ်ဘာသာ ခွဲထားသည်။ ရုပ်ရှင်ပညာ၏ အခြေခံသဘောတရားကို တစ်ဘာသာ ခွဲထားသည်။ ကမ္ဘာဂီတသမိုင်းကို တစ်ဘာသာ ခွဲထားသည်။

ဤသင်တန်းများအပြင် Creative Seminar ခေါ် အနုပညာ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲများကိုလည်း မကြာခဏ ကျင်းပပေး၏။ နှီးနှောဖလှယ်ပွဲတွင် သင်တန်းသားများက သူတို့ ရေးထားသော ကဗျာများ၊ စကားပြေများ၊ ပြဇာတ်များကို တင်ပြကြသည်။ ယင်းနှီးနှောဖလှယ်ပွဲများကို ဝါရင့်စာရေး ဆရာကြီးတွေက ခေါင်းဆောင်ကြသည်။ ကဗျာတွေ၊ စကားပြေတွေကို ထင်ရှားသော စာပေဝေဖန်ရေး သမားကြီးများက ဝေဖန်ကြသည်။ သို့ဖြင့် တက္ကသိုလ်သင်တန်းသားများလည်း သူတို့ ပြုစုသော ကဗျာ၊ စကားပြေများ၏ အဆိုးအကောင်းကို သိနိုင်သည်။ ထိုမှ သင်ခန်းစာတွေ ယူနိုင်သည်။ ထိုမှမက စာပေပြဿနာများတွင် သီးခြားဆွေးနွေးပွဲများလည်း ရှိသေးသည်။ ဥပမာ- နာမည်ကျော် ကဗျာဆရာ ဆီမိုနော့ဗ်က သူ ရေးသားလျက်ရှိသော ကဗျာကြီး တစ်ပုဒ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆွေးနွေးပြသည်။ ကဗျာစိတ်ကူးကို ဘယ်လိုရပုံ၊ စကားလုံး ဘယ်လို ရွေးပုံ၊ ဟန်ဘယ်လိုရပုံ စသည်တို့ ပါဝင်၏။

သို့ဖြင့် စာရေးဆရာများ၏ စာပေဟန်များအကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ကဗျာစကားပြေနှင့် ပြဇာတ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်လာပုံများကို ခေါ်မပြဇာတ်များမှ အစ၊ ယနေ့ထင်ရှားသော ကမ္ဘာ့ပြဇာတ်များအကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့စာပေသမိုင်းအကြောင်းကို လည်းကောင်း ဆွေးနွေးကြ၏။ ဝတ္ထုတည်ဆောက်ပုံ၊ ဇာတ်ကောင်ရွေးပုံ၊ ဝတ္ထုရည်ရွယ်ချက်ထားပုံတို့ ပါလေသည်။

“ဒီနှစ်ထဲမှာ ဝတ္ထုကြီး နှစ်ပုဒ်ကို ဆွေးနွေးကြပါတယ်”

ကျောင်းအုပ်ကြီးက ပြောပြသည်။ ယခုနှစ်ထဲတွင် အင်္ဂလိပ်စာရေး ဆရာကြီးချားလ်ဒစ်ကင်း၏ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်နှင့် ရုရှားစာရေးဆရာကြီး တော်လ်စတိုင်း ၏ အင်နာကရီးနီးနား ဝတ္ထုကြီးများကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်ဟု သိရ၏။ သင်တန်းသားတွေက ပြဌာန်းထားသော ဝတ္ထုကြီးများကို ဖတ်ပြီး၊ ကိုယ့်ထင်မြင်

ချက်၊ ဝေဖန်ချက်တို့ကို ထုတ်ဖော် ဆွေးနွေးကြခြင်း ဖြစ်၏။ သူတို့၏ ဝေဖန်ချက် များကို စုပေါင်း၍ ကျောင်းတွင် လေ့လာရန် စာအုပ် ရိုက်ထုတ်လေသည်။ များသောအားဖြင့် ဤလို နှီးနှောဖလှယ်ပွဲတွေကို ထိပ်တန်းစာရေးဆရာကြီးများ က ခေါင်းဆောင်ကြသည်။ ဘယ်စာရေးဆရာက ခေါင်းဆောင်ဆွေးနွေး သင့်သည် ဆိုသည်ကိုမူ စာရေးဆရာသမဂ္ဂ အမှုဆောင် အဖွဲ့က ရွေးချယ်လေသည်။

စာပေတက္ကသိုလ်တွင် သီးခြားအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ထားရှိ၏။ ဤအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ကို စာရေးဆရာ သမဂ္ဂက ခန့်အပ်လေသည်။ ကျောင်းသား တိုင်းလိုလို စတိုင်ပင်ရကြ၏။ စတိုင်ပင် လစာမှာ တစ်လလျှင် ရှုဘဲလ် ၂၂ မှ ၂၉ အထိဖြစ်၏။ ရှုဘဲလ်တစ်ကျပ်လျှင် မြန်မာငွေ ၅ ကျပ် ကျော်ကျော်လောက် ရှိသည်။ တော်သော ကျောင်းသားဆိုလျှင် ရသည့်စတိုင်ပင်၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း တိုး၍ ပေးသည်။ စာပေတက္ကသိုလ်တွင် ဂေါ်ကီစတိုင်ပင်ဟူ၍ သီးသန့်စတိုင်ပင် တစ်မျိုး ရှိသေး၏။ ဂေါ်ကီစတိုင်ပင်မှာ ၂၃ ရှုဘဲလ်မှ ၃၅ ရှုဘဲလ် အထိ ရှိ လေသည်။ မဟာဇင်ဂေါ်ကီကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ပေးသည့် စတိုင်ပင်ပေတည်း။

စာပေတက္ကသိုလ်မှ ဒီပလိုမာဘွဲ့ရပြီးလျှင် သူ့ကို စာပေအလုပ်သမား ဟု ခေါ်လေသည်။ စာပေအလုပ်သမားဆိုသည်မှာ ဗာပေနှင့် ဆိုင်သော ဌာနများ တွင် လခစားအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သူ ဖြစ်၏။ ဒီပလိုမာဘွဲ့ရပြီးနောက် တွင် ကဗျာဆရာ ယောင်ယောင်၊ စာရေးဆရာ ယောင်ယောင်ဖြင့် ယောင်လည် လည် အလုပ်လက်မဲ့တွေ မရှိပေ။ စာပေဌာနများမှ လုပ်စရာအလုပ်များသည် ဒီပလိုမာဘွဲ့ရသူတွေကို အသင့်စောင့်နေကြ၏။ ဒီပလိုမာဘွဲ့ရသည်နှင့် လက် ကမ်းကြိုဆိုနေသော အလုပ်ခွင်ထဲသို့ ဝင်လိုက်ရုံသာရှိ၏။ အလုပ်လက်မဲ့ ပြဿနာ မပေါ်တော့ချေ။

စာပေဌာနတွင် စာပေအလုပ်သမားအဖြစ် အလုပ်လုပ်ရင်း စာပေ များကို ရေးသားပြုစုကြ၏။ ဤသို့ ရေးသားပြုစုရင်း လူကြိုက်များလာသော အခါ အောင်မြင်လာသောအခါကျမှ စာရေးဆရာ ဂုဏ်ပုဒ်ကို ရလေတော့သည်။

ဂျွန်တော်တို့ကား စာပေတက္ကသိုလ်ကို များစွာ စိတ်ဝင်စားကြသည်။ ဂျွန်တော်တို့ဆိုတွင် သည်လို စာပေတက္ကသိုလ်ကြီးကို တည်ထောင်ချင်ကြ သည်။ တက္ကသိုလ်ကြီး၏ အရေးကြီးပုံကို အစိုးရက တကယ် သဘောပေါက်ပြီး အကူအညီပေးလျှင် ကောင်းလေစွာ စိတ်ကူးယဉ်မိကြသည်။ ပန်းဝတ်ရည်

နေရီရီစာအုပ်တိုက်

တွင် နှစ်မွန်းသော ပျားလို ကျွန်တော်တို့သည် ကျောင်းအုပ်ကြီး၏ စကားကို နားမှာ ကြားပြီး စိတ်ကူးထဲတွင် နှစ်မွန်းနေကြပေ၏။

စာပေတက္ကသိုလ် သင်တန်းတွေ ပို့ချပုံကို ကျွန်တော်တို့ ကြည့်ချင်ကြ ပါသေးသည်။ သို့ရာတွင် စာမေးပွဲစစ်ခါနီး၍ သင်တန်းတွေ ဖြုတ်ထားသော ကြောင့် မကြည့်ခဲ့ရတော့ပေ။ အချိန်ကလည်း သိပ်မရှိတော့သဖြင့် ပြန်ရန် နှုတ်ဆက်ကြသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးက စာပေဦးနှောဖလှယ်ပွဲ ဆွေးနွေးချက် များကို ရိုက်ထားသော စာအုပ်တစ်အုပ်ကို လက်ဆောင်ပေးပြီး ဘယ်လက်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ကို အားပါးတရ နှုတ်ဆက်၏။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံသို့ နောက် တစ်ခေါက်ရောက်လျှင် လာပါဦးဟုလည်း ဖိတ်မန္တက ပြုလိုက်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ကျောင်းအုပ်ကြီးကို နှုတ်ဆက်ကာ ထွက်လာခဲ့ကြ၏။

“ကျောင်းအုပ်ကြီးက အရင်က စစ်သားထင်တယ် ဟုတ်လား။”

ကျွန်တော်က စကားပြန်ကို လှမ်းမေးလိုက်သည်။ ကျွန်တော်သည် ကျောင်းအုပ်ကြီး လက်တစ်ဖက် မပါသည်ကို စိတ်ဝင်စားနေလေသည်။ ထို့ ကြောင့် သွယ်ဝိုက်ပြီး မေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။

“ဟုတ်တယ်။ ခင်ဗျား ဘာဖြစ်လို့ သိသလဲ”

စကားပြန်က ကျွန်တော့်ကို အံ့ဩစွာ ကြည့်၍မေး၏။

“သူ့လက်တစ်ဖက်ကြောင့်ပါ”

“ဟုတ်တယ် ဟုတ်တယ်။ သူဟာ မျိုးချစ်စစ်ပွဲကြီးတုန်းက စတာလင် ဂရက် စစ်မျက်နှာမှာ ဂျာမန်တွေကို တိုက်ထုတ်ခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီတုန်းက လက် တစ်ဖက်ကို လက်ဆောင်ပေးခဲ့တာပဲ။ အမိတိုင်းပြည်ကို ဂျာမန်ဖက်ဆစ်တွေ ဆီ လက်ဆောင်ပေးမလား၊ အသက်ကို လက်ဆောင်ပေးမလားဆိုတဲ့ မေးခွန်း နှစ်ခုကို ကမ္ဘာစစ်ကြီးက မေးခဲ့သည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်သူတွေဟာ အမိ တိုင်းပြည် ကို မပေးဘဲ အသက်ကို ပေးခဲ့ကြတယ်။ တချို့က မျက်လုံးတစ်ဖက်၊ တချို့က ခြေတစ်ဖက်၊ တချို့က လက်တစ်ဖက် ပေးခဲ့ကြရတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော် တို့ဟာ နောက်ထပ် စစ်ပွဲကြီးတစ်ခု မဖြစ်ချင်ကြပါဘူး။ ဒီလို လက်ဆောင်မျိုး တွေကို ကျွန်တော်တို့ကလည်း မပေးချင်ဘူး။ သူများဆီကလည်း မလိုချင်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဒီလို အသက်လက်ဆောင်ပေးကြတဲ့ ဓလေ့ကြီးကို ကမ္ဘာ မြေပြင်မှာ မထားချင်ကြတော့ဘူး မစ္စတာ။ ခင်ဗျားဘဲ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ဒုတိယ

ကမ္ဘာစစ်တုန်းက ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာ လူပေါင်း ၂၂ သန်း သေခဲ့ကြရတယ်။ ဒီတော့ စစ်ကြီးကို ကျွန်တော်တို့ ကမ္ဘာမြေပြင်က မောင်းထုတ်ပစ်ကြရမယ်။ မောင်းထုတ်ပစ်လို့ ရရမယ်။ ရလည်း ရနိုင်တယ်”

ဆင်မီဗော့လော့သည် စိတ်အားထက်သန်စွာ ပြောနေသည်။ သူသည် သည်စကားများကို ကြားကောင်းရုံ ပြောခြင်း မဟုတ်ဘဲ စိတ်ထဲက လှိုက်လှိုက် လှဲလှဲ ပြောခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို သူ့မျက်လုံး၊ သူ့မျက်နှာ၊ သူ့စကားတို့က သက်သေခံ၏။ ကျွန်တော်တို့သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဆိုဗီယက် ပြည်သူတွေ ပေးခဲ့ရသော တန်ဖိုးကို တွေးမိကာ ကြက်သီးများပင် ထလာ၏။ လူ့အသက် ၂၂ သန်း၊ ၂၂ သန်း၊ ၂၂ သန်း။

လူ ၂၂ သန်းဆိုသည်မှာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ လူဦးရေထက်ပင် များ သေး၏။ သည်အထဲတွင် စစ်စရိတ်တွေ၊ ပျက်စီးဆုံးရှုံးသည့် ပစ္စည်းတန်ဖိုးတွေ ကို ထည့်၍ မတွက်သေးပေ။ သည်လောက် လူတွေသေ၍ ဒုက္ခတွေ ပင်လယ် ဝေရသော စစ်ကြီးကို ဆိုဗီယက်ပြည်သူတွေ မလိုလားဆိုသည့်အချက်ကို ကိုယ် ချင်းစာစိတ်ဖြင့် ကြည့်လျှင်ပင် နားလည်နိုင်ပါ၏။

စကားတပြောပြောဖြင့်ပင် ဟိုတယ်သို့ ပြန်ရောက်လာလေသည်။ ၁၂ နာရီမှာ လီနင်ဂရက်သို့ ထွက်ရမည်ဖြစ်သဖြင့် ယနေ့ညတွင် ဘယ်ကိုမှ မသွား တော့ဘဲ ပစ္စည်းတွေကို ထုပ်ပိုးပြင်ဆင်ကြရ၏။ ပြီးနောက် အားနေသဖြင့် ခေတ္တ အနားယူကာ ရုပ်မြင်သံကြားကို ဖွင့်ကြည့်၏။ ဒဂုန်တာရာကား စန္ဒရားတွင် ထိုင်ကာ နတ်ရှင်နောင်၏ ‘ပေါ်နေ့လလျှင်’ ရတုကို တီးနေလေသည်။

သို့ကလို့ မော်စကိုမြို့လယ်ကောင်တွင် နတ်ရှင်နောင်ရတုကို တီးနေ တုန်း သူညအောက်ဒီဂရီ ၂၅ ဒီဂရီလောက်ရှိသော ဆောင်းတွင်းကြီးတွင် ‘ပေါ်နေ့လလျှင်’ ကိုတီး၍ လွမ်းနေကြတုန်း၊ တစ်ဒေါက်ဒေါက် တံခါးခေါက်သံ ကြားရလေသည်။

ဒဂုန်တာရာသည် စန္ဒရားမှထကာ တံခါးကို သွားဖွင့်ပေး၏။ ကျွန်တော်က သူ့နောက်က ကပ်လိုက်သွားသည်။ တံခါးဖွင့်လိုက်သည်နှင့် . . .

“နေကောင်းကြရဲ့လား”

ထွက်လာသည့်အသံမှာ မြန်မာသံ ပီပီသသကြီး ဖြစ်၏။ ဂရိတ်ကုတ် ကြီး ဝတ်ထားပြီး၊ ပဝါကြီးကို မေးသိုင်း၍ စီးထားသည်။ လက်ကိုင်အိတ်ကြီးကို

လည်း ပွေ့ထားသည်။ အသားဖြူဖြူ အရပ်ခပ်ပြတ်ပြတ်၊ ကိုယ်လုံးတုတ်တုတ် နှင့် အမျိုးသမီးတစ်ယောက် ရပ်နေသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ဘာမျှမပြောနိုင်ဘဲ အမျိုးသမီးကို ကြက်သေသေ ၍ ကြည့်နေမိကြ၏။ သူ့နှုတ်ဆက်လိုက်သည်မှာ မြန်မာလို နှုတ်ဆက်တာမှ ဟုတ်ရဲ့လားဟု ကိုယ့်နားကို သံသယ ဖြစ်လာ၏။ မြန်မာလို နှုတ်ဆက်တာဆို လျှင် ရုရှားအမျိုးသမီးလား၊ ရုရှားလို ဝတ်ထားသည့် မြန်မာအမျိုးသမီးလား၊ ကျွန်တော်တို့ အသိထဲက မြန်မာအမျိုးသမီး ရှိသည်ဟုလည်း မကြားဘူး။

မေးခွန်းပေါင်းများစွာတို့က တစ်ဒေါက်ဒေါက် တီးခေါက်နေကြသည်။ မှန်ရီရီ အလင်းရောင်ထဲတွင် သည်လို တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ကြက်သေ သေကြည့်နေကြသည်မှာ မိနစ်ဝက်လောက် ကြာမည်ထင်၏။ တစ်ယောက်မှ စကားမပြောကြ။

“ကျွန်မ မော်စကို ရေဒီယို မြန်မာပိုင်းမှာ လုပ်နေတဲ့ တင်တင်လှိုင် ပါ. . .”

သည်တော့မှ ကျွန်တော်သည် ဂရိတ်ကုတ်အောက်မှ ထိုးထွက်နေ သော ပါတိတ်လုံချည်ကို သတိထားမိ၏။ သည်တော့မှ သူ့ကို ဧည့်ခန်းထဲသို့ ပျာပျာသလဲ ဖိတ်ခေါ်ကြရ၏။ ဒေါ်တင်တင်လှိုင်မှာ သည်လေးလံလှသော ဂရိတ်ကုတ်အင်္ကျီကြီးကို လည်းကောင်း၊ အတွင်းက ဝတ်လာသော ကုတ်အင်္ကျီ ကြီးကို လည်းကောင်း၊ ဖိနပ်ပေါ်တွင် ဝတ်လာသော အအေးခံဖိနပ်ကြီးကို လည်းကောင်း တစ်ခုစီချွတ်ရင်း အလုပ်ရှုပ်ရင်းက . . .

“ဆရာတို့ ဒီဟိုတယ်မှာ တည်းနေတယ်ဆိုတာ သတင်းစာထဲမှာ ပါလို့ လာတာ။ ကျွန်မ ယောက်ျားကတော့ အလုပ်ဆင်းနေရလို့ မအားတာနဲ့ မလာနိုင်တော့ဘူး”

ဒေါ်တင်တင်လှိုင်၏ ခင်ပွန်းမှာ ဦးတင်ဟုတ် ဖြစ်၏။ သူတို့ဇနီး မောင်နှံသည် မော်စကို ရေဒီယို မြန်မာပိုင်းမှာ အလုပ်လုပ်နေကြခြင်း ဖြစ်လေ သည်။ ၅ နှစ် ရှိပေပြီ။ ကျွန်တော်တို့က သူ့အလုပ်အကိုင် အကြောင်း၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ အကြောင်းကို မေးကြရ၏။

“ကျွန်မ သဘောအကျဆုံးကတော့ ကလေးထိန်းဌာနတွေပဲ။ ကျွန်မ တို့ကလေး အငယ်ဆုံးဟာ မော်စကိုမှာ မွေးတာပဲ။ ကျွန်မတို့ ရန်ကုန်ကို ပြန်တော့ သူ့ကို ဒီမှာပဲ ထားပစ်ခဲ့တာပဲ။ ကျန်းမာရေးတို့ ဘာတို့ကလည်း

သိပ်စိတ်ချရတယ်။ ကလေးကျန်းမာရေးအတွက်ကတော့ ဘာမှ မပူရဘူး”

ဒေါ်တင်တင်လှိုင်က သူ့ယောက်ျားနှင့်တွေ့ရန် အားလပ်ပါက သူတို့ အိမ်သို့ ထမင်းစားလိုက်ရန် ဖိတ်လေသည်။ သူတို့အိမ်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဟိုတယ် နှင့် တော်တော်ဝေး၏။ မိနစ် ၄၀ လောက် သွားရလေသည်။ ကျွန်တော်တို့မှာ လီနင်ဂရက် သွားဖို့ ရှိသေးသဖြင့် မလိုက်နိုင်ကြတော့ပေ။

ကျွန်တော်တို့က သူ့ကို အောက်ထပ် ထမင်းစားခန်းသို့ ခေါ်ကာ လက်ဖက်ရည် တိုက်ကြ၏။ လက်ဖက်ရည် သောက်ရင်း ကျွန်တော်တို့က ကျွန်တော်တို့ သိလိုသော ဆိုဗီယက်ယူနီယံအကြောင်း၊ သူက သူ သိလိုသော မြန်မာပြည်အကြောင်းတွေကို မေးကာ အကြားအမြင် အတွေ့အကြုံချင်း ဖလှယ်ကြရသည်။ လီနင်ဂရက်က ပြန်လာလျှင် သူတို့ဆီ လာလည်ဖို့ အကြောင်း ကို တဖွဖွမှာရင်း ဒေါ်တင်တင်လှိုင်သည် နှုတ်ဆက်ပြန်သွားလေသည်။

အချိန်သိပ်မကြာပါ။ ဒေါ်တင်တင်လှိုင် ပြန်သွားပြီး ညစာစားချိန် ရောက်သဖြင့် ညစာစားကြ၏။ ညစာစားပြီး လိုသည့် ပစ္စည်းလောက်ကို ရွေးချယ်ပြီး ထားခဲ့မည့် ပစ္စည်းတွေကို ဟိုတယ်မှာ အပ်လိုက်ကြသည်။ သည် အတွင်း ဆင်မိဗော့လော့စ် ပေါက်လာ၍ စကားပြောကြပြန်သည်။ ဆင်မိဗော့လော့စ်မှာ ကဗျာလေး ဘာလေး နည်းနည်းပါးပါး စပ်၏။ အင်ဒိုနီးရှား ကဗျာများကို ဘာသာပြန်သူ တစ်ဦးလည်း ဖြစ်လေသည်။ သူက မြန်မာကဗျာ များကို မေး၍ သူနှင့် ကဗျာအကြောင်းတွေကို ပြောနေကြလေသည်။

သို့ဖြင့် ၁၁ နာရီထိုးတော့မှ ဘူတာရုံသို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ဆိုဗီယက် ယူနီယံမြို့ကြီးများတွင် ဗဟို မီးရထားဘူတာကြီး ဟူ၍ မရှိချေ။ ဘူတာတွေ သတ်သတ်ထားသည်။ လီနင်ဂရက် သွားလိုလျှင် လီနင်ဂရက် ဘူတာသို့ သွားရသည်။ ပိကင်းသို့ သွားလိုလျှင် ပိကင်းဘူတာသို့ သွားရသည်။ ဘာလင် သွားလိုလျှင် ဘာလင်ဘူတာသို့ သွားရလေသည်။

* * *

နေရိရိစာအုပ်တိုက်

ကျွန်တော်ကား တရုတ်ပြည်သူ့
သမ္မတနိုင်ငံ ဥက္ကဋ္ဌကြီး မော်စီတုန်း၏
စကားများကို သွား၍
အမှတ်ရလေသည်။
မော်က အရင်းရှင်ကမ္ဘာကို
အနောက်လေ ဟုခေါ်၍
ဆိုရှယ်လစ်ကမ္ဘာကို
အရှေ့လေ ဟု
တင်စားခေါ်ဝေါ်လေသည်။
ထိုမျှမက အရှေ့လေသည်
အနောက်လေကို ဖိ၍
တိုက်နေပြီ ဟုလည်း
ပြောခဲ့ပါသည်။

မြသန်းဝင်း

အကျွန်ုပ်တို့ကလေးအား